

TMMOB
MAKİNA
MÜHENDİSLERİ
ODASI
İSTANBUL ŞUBESİ

Mühendis de Yazar
Mühendisin Şiiri

ÖYKÜLER ŞİİRLER

the population is assumed to be constant, the model is reduced to a single equation for β , which is the same as equation (1) in the previous section.

When the population is allowed to vary, the model is more complex, and the analysis is more difficult.

Let N denote the total population, and let S denote the number of susceptible individuals. Then

$$\dot{N} = \lambda N - \mu N - \beta S I, \quad (2)$$

$$\dot{S} = \lambda S - \mu S - \beta S I, \quad (3)$$

$$\dot{I} = \beta S I - \mu I - \gamma I, \quad (4)$$

$$\dot{R} = \gamma I - \mu R, \quad (5)$$

$$\dot{D} = \mu I - \mu D, \quad (6)$$

$$\dot{E} = \beta S I - \mu E - \gamma E, \quad (7)$$

$$\dot{A} = \gamma E - \mu A, \quad (8)$$

$$\dot{B} = \mu A - \mu B, \quad (9)$$

$$\dot{C} = \mu B - \mu C, \quad (10)$$

$$\dot{F} = \mu C - \mu F, \quad (11)$$

$$\dot{G} = \mu F - \mu G, \quad (12)$$

$$\dot{H} = \mu G - \mu H, \quad (13)$$

$$\dot{L} = \mu H - \mu L, \quad (14)$$

$$\dot{M} = \mu L - \mu M, \quad (15)$$

$$\dot{N} = \lambda N - \mu N - \beta S I, \quad (16)$$

$$\dot{S} = \lambda S - \mu S - \beta S I, \quad (17)$$

$$\dot{I} = \beta S I - \mu I - \gamma I, \quad (18)$$

$$\dot{R} = \gamma I - \mu R, \quad (19)$$

$$\dot{D} = \mu I - \mu D, \quad (20)$$

$$\dot{E} = \beta S I - \mu E - \gamma E, \quad (21)$$

$$\dot{A} = \gamma E - \mu A, \quad (22)$$

$$\dot{B} = \mu A - \mu B, \quad (23)$$

$$\dot{C} = \mu B - \mu C, \quad (24)$$

$$\dot{F} = \mu C - \mu F, \quad (25)$$

$$\dot{G} = \mu F - \mu G, \quad (26)$$

$$\dot{H} = \mu G - \mu H, \quad (27)$$

$$\dot{L} = \mu H - \mu L, \quad (28)$$

$$\dot{M} = \mu L - \mu M, \quad (29)$$

$$\dot{N} = \lambda N - \mu N - \beta S I, \quad (30)$$

TMMOB
MAKİNA
MÜHENDİSLERİ
ODASI
İSTANBUL ŞUBESİ

Mühendis de Yazar

Mühendisin Şiiri

ÖYKÜLER ŞİİRLER

tmmob
makina mühendisleri odası
istanbul şubesi

Meşrutiyet Mah. Meşrutiyet Cad. No: 19 Kat: 6-7
Kızılay / ANKARA
Tel: (0312) 425 21 41 = 444 8 666 Faks: (0312) 417 86 21
e-posta: mmo@mmo.org.tr
<http://www.mmo.org.tr>

E-ISBN: 978-605-01-1529-1

Bu yapıtın yayın hakkı Makina Mühendisleri Odası'na aittir.
Kitabın hiçbir bölümü değiştirilemez. MMO'nun izni olmadan
kitabın hiçbir bölümü elektronik, mekanik vb. yollarla kopya edilip
kullanılamaz. Kaynak gösterilmek kaydı ile alıntı yapılabilir.

Haziran 2022 / İstanbul

SUNUŞ

Makina Mühendisleri Odası İstanbul Şube Sosyal ve Kültürel Etkinlikler Komisyonu tarafından gerçekleştirilen, iki ayrı yarışma olarak düzenlenen öykü ve şiir yarışması etkinliklerine başvuran eserleri yayınlayarak sizlerle paylaşmak istedik.

Kitapta öykü ve şiirler yarışma sonucu sıralaması ile yer almış, dereceye giremeyenlere eserlere ise eser ismine göre alfabetik sırada yer verilmiştir.

MMO İstanbul Şube Sosyal ve Kültürel Etkinlikler Komisyonu tarafından düzenlenen “Mühendis de Yazar” öykü yarışmasına 23 üyemiz öyküleri ile katıldı. 10 Haziran’da ön değerlendirme yapılan yarışmada 30 Haziran’da online buluşma ile ilk üçe girenler belirlendi.

Yarışma jürisinde; edebiyat alanında çalışmalarıyla bilinen Sibel Öz ve Adnan Özyalçiner, Şube üyemiz ve geçmiş dönemlerde yönetim kurulu üyeliği yapmış olan Aydın Güçkıran yer aldı.

Yarışmada “1 Nisan” öyküsüyle Volkan Emre Çalı birinciliğe uygun bulundu. “Hepsi Müezzinin Suçu” öyküsüyle Nurdan Atay ikincilik, “Emniyet Vanası” öyküsüyle Deniz Öztürk üçüncülüğe hak kazandı.

MMO İstanbul Şube Sosyal ve Kültürel Etkinlikler Komisyonu tarafından düzenlenen “Mühendisin Şiiri” şiir yarışmasına 19 üyemiz şiirleri ile katıldı.

Yarışmanın seçici kurulunda; Kerem Özakman, Salih Bolat ve Orhan Aydın yer aldı. 10 Eylül tarihinde ilk üçe girenler seçici kurul tarafından belirlendi. Birinciliğe “Aydan” şiiriyle Hayriye Yıldız Aka Akyüz, ikinciliğe “Güzel Hüzün” şiiriyle Lusan Bıçakcı, üçüncülüğe ise “Sen Varken” şiiriyle Alaettin Şahan uygun bulunmuştur.

Kitapta ve kitap kapağında yer alan resimler Şube Teknik Görevlimiz Ömer Koçağ tarafından yapılan eserlerdir. Kendisine bu eserleri kitabımızda yer alması için verdiğiinden dolayı teşekkür ediyoruz.

Bu dönem yaptıkları değerli katkılardan dolayı İstanbul Şube Sosyal ve Kültürel Etkinlikler Komisyonumuza da teşekkürü borç biliriz.

**Makina Mühendisleri Odası
İstanbul Şube Yönetim Kurulu**

ÖNSÖZ

Sevgili meslektaşlarım merhaba,

Şiiriniz, öykünüz bol olsun.

Rivayet odur ki Orhan Kemal, cezaevinde Nazım'ın yanında yatmaktadır. Büyük üstada her gün bir şiir yazıp getirir. Nazım sıkılmadan her gün okur bu şiirleri ve "olmamış!" der. Sonunda bir gün dayanamaz ve Orhan Kemal'e "Oğlum sen şiir yazma artık..." der, "git hikâye yaz, çok daha başarılı olursun" der.

Biz meslektaşlarımıza gelin şiir yazalım, öykü yazalım dedik. Hepsi mesleğinde başarılı olmanın yanı sıra bizlere şiir de öykü de yazabileceklerini gösterdiler. Sağ olsunlar.

MMO İstanbul Şube Sosyal ve Kültürel Etkinlikler Komisyonu olarak şiir ve öykü yarışması için duyuru yaptık. Ancak ne şiirin ne de öykünün yarışmasının olmayacağını da biliyorduk. Biraz heyecanla beklenilsin istedik.

Okuyacağınız birbirinden güzel şiir ve öyküleri yazan tüm meslektaşlarımıza teşekkür ederiz.

Böylesi bir çalışmayı ilk defa yaptığımız için muhakkak hatalarımız olmuştur. Affınıza sığınırız.

Ayrıca MMO İstanbul Şube Yönetim Kurulu'na, eserlerin değerlendirilmesinde yer alan yazar ve şairlerimize, resimleriyle katkı koyan Ömer Koçğ'a, komisyon üyelerimize, bu kitabın düzenlemesini yapan Sema Keban'a teşekkür ederiz.

MMO İstanbul Şube
Sosyal ve Kültürel Etkinlikler Komisyonu
Başkanı
Aydın Güçkiran

Öyküler

BİR NİSAN	1
<i>Volkan Emre Çalı</i>	
HEPSİ MÜEZZİNİN SUÇU.....	13
<i>Nurdan Atay</i>	
EMNİYET VANASI.....	22
<i>Deniz Öztürk</i>	
ANAHTAR.....	33
<i>Ömer Özer Uysal</i>	
ARDA'NIN UÇUŞU.....	50
<i>Serdar Aydoğmuş</i>	
BANGLADEŞ SENDROMU	56
<i>Mehmet Dikici</i>	
BİR METROYA BİN HAYAT.....	62
<i>Eren Öksüz</i>	
BİR SEVGİ ÖYKÜSÜ (ARAP).....	83
<i>Ümit Ülgen</i>	
FOTOĞRAF.....	91
<i>Mesut Geçgel</i>	
GELECEKTE BİR GÜN	96
<i>Nergizhan Anaç</i>	

GENÇ BİR EMEKLİNİN İLK GÜNLERİ.....	104
<i>Lüsan Bıçakçı</i>	
KIRLARDA.....	112
<i>Cevat Erdoğan</i>	
MERVAN.....	119
<i>İsmail Odabaşı</i>	
MUSA'NIN KIZI.....	134
<i>Hamit Arslan</i>	
NEFES.....	146
<i>Derya Doğan</i>	
NER'DE BAŞLARSA OR'DA BİTER.....	156
<i>Eser Önsel Silistre</i>	
ORSA SEYRİ VE KÖPEK.....	163
<i>Ahmet Kurtlutepe</i>	
SOBA.....	172
<i>Tayfun Sürücü</i>	
ŞANTIYEDEN ÇIKAN GELECEK.....	178
<i>Uğur Ekti</i>	
TÜTÜN.....	190
<i>Selenay Sonay Tufan</i>	
UÇURUM.....	201
<i>Abdullah Sezgin</i>	
UĞURLU MERMİ.....	211
<i>Nurettin Özceviz</i>	
VENCEREMOOS VENCEREEMOOS!!!.....	232
<i>Melih Erolus</i>	
YARA.....	236
<i>Esra Elitaş</i>	
ZAMAN İÇİNDE YOLCULUK.....	246
<i>Berna Haktanırlar Ulutaş</i>	
ZEYNEP'İN BURUKLUĞU.....	259
<i>Umut Yeşilbaş</i>	

şiiirler

aydan	11
<i>Hayriye Yıldız Aka Akyüz</i>	
güzel hüüzün	21
<i>Lüsan Bıçakçı</i>	
sen varken	32
<i>Alaettin Şahan</i>	
ölüm.....	48
<i>Onur Ayhan Kilyar</i>	
ah yürek ah.....	54
<i>Sadrettin Uzunget</i>	
anam.....	60
<i>Ömer Özer Uysal</i>	
Bağdat'ta yürüyüş.....	80
<i>Mehmet Akın Altuğ</i>	
bana masal anlatma öğretmenim.....	89
<i>Servet Karacalı</i>	
dostlar	94
<i>Ferhat Algün</i>	
ellerimiz ellerimizi.....	103
<i>Tolga Aydoğan</i>	

gönül kapısı.....	110
<i>Haluk Ergen</i>	
hüzzam şiir	117
<i>Baha Koçak</i>	
intihar saati.....	133
<i>Ahmet Uğur Kılıyar</i>	
masum menekşe.....	144
<i>Esad Dolunay</i>	
nefer	155
<i>Gökhan Karadaş</i>	
nesin	162
<i>Ömer Sait Aksoy</i>	
selam sana	169
<i>Kemal Özkan</i>	
zahid.....	177
<i>Esra Elitaş</i>	
isimsiz.....	189
<i>Filiz Tamtekin</i>	
isimsiz.....	200
<i>Soner Aygöl</i>	

BİR NİSAN

“Osman! Gel lan buraya!”

Mehmet Usta tezgâhın başındaydı. Fazla konuşmayı sevmeyen biriydi, atölyede makine gürültüsünden başka seslere pek tahammül edemezdi. Hele ki Osman’ın biriyle zevzeklik ettiğini gördüğünde kendini tutamıyordu.

“Geç şöyle!” Osman anlamadı, telaşla talaşları temizlemek için süpürgeye yöneldi.

“Kime diyorum. Geçsene tezgâhın başına.” Heyecanlandı Osman, geçti, ellerini nereye koyacağını bilemeden beklemeye başladı.

“Parçayı tak.” Kasadan bir parça aldı. Aynaya yerleştirip anahtarı çevirdi, ayna gevşedi.

“Oğlum dikkat et, açıyorsun. Her gün buradasın hâlâ nasıl sıkıştıırılacağını bilmiyorsun.” Osman anahtarı diğer yöne çevirdi. Anahtar zorlanmaya başladı. “Hah, iyice sık, tamam. Şimdi makine çalışmazken bir tatbik edelim. Kalemi yaklaştır parçaya. Halkayı sağa çevirirsen kalem ileri gider, sola çevirirsen geri gelir. İleri al, şimdi geri, ileri, geri...” gülümsedi Mehmet Usta, “Deve cüce oyunu gibi

oldu bu, evet, geri... Geriyi ileriye karıştırmayacaksın, kolu otomatige taktıktan sonra, bitmeye yakın, birkaç santim önce makineyi otomatikten çıkar. Son santimlerini elinle hareket ettirirsin. Sonra hemen geri çekeceksin. Yanlışlıkla ileri çevirdin mi, kalem kırılabilir. Tamam mı?” Bekledi Mehmet Usta “Anlaşıldı mı?” Sessizce kafasını salladı Osman. Biraz heyecanlı olsa da alışmıştı makinelere, kokuya, gürültüye, bağırış çağırışa...

Yaklaşık üç ay olmuştu işe başlayalı. Şirketin muhasebecisi Zeynep’in kardeşi idi. Zeynep, Mehmet Usta’nın sokağında oturuyordu, ailecek tanışlırdı. Osman’a işe girmesinde Mehmet Usta ön ayak olmuştu. Gerçi patron beğenmemişti ilkin. “Senin bu çocuk konuşmıyor doğru düzgün, nasıl iş yapacak?” demişti. “Sanki konuşularak yapıyor bu iş” diye söylenmişti Mehmet Usta, “Gören de seni Paşa torunu sanır...”

Faruk da Mehmet Usta gibi ustabaşıydı eskiden. Beraberce başka bir atölyede çalışıyorlardı, Faruk’un şimdiki ortağı Murat Usta da öyle. O zamanki patronlarının birkaç atölyesi daha vardı. İş büyüdükçe daha az uğrar olmuştu. İşi genelde Faruk ile Murat’a emanet ederdi. Müşteriyle iş de bağları ikisi, özellikle Faruk’un ağız iyi laf yapardı. Bir süre sonra bağladıkları işlerden kendilerine de sermaye aktarmaya başladılar. Sonra bir gün işe gelmediler, ertesi gün patron geldi, baktı iş işten çoktan geçmiş, kendi personelini işyerinde tutabilse iyi.

Büyük bir müşterinin işini kapıp biraz krediyle kendi atölyelerini açmışlardı. Mehmet Usta’nın haberi vardı durumdan, ona da ortaklık teklif etmişlerdi, istememişti. Ama baktı işi kotarıyorlar, en azından ona teklif ettikleri işi kabul etti, transfer oldu Faruk’ların atölyeye, ustalıktan ustabaşılığa terfi etti yeni atölyede.

İlk yıllar çok iyi gitti işleri, krediyi ödediler, yeni makineler aldılar. Hemen yandaki dükkânı da kattılar atölyeye. Ama üzerine basınca bir yerden sonra ilerlemeyen yay gibi, bir sınırı geçemiyorlardı. İş sıkıntısı çekmiyorlardı ama daha fazla da büyütüyorlardı şirketi. “Ustabaşının patronluğu bu kadar olur anca” derdi Mehmet Usta, “Küçük şeylerle uğraşmaktan büyük lokmaları kaçırmıyorlar...”

Osman konusunda mırın kırın edince konuşmadı Faruk'la birkaç gün Mehmet Usta. "Beni de işten çıkarsın o zaman, madem ki iş konuşmakla oluyor" diye söylenmeye devam etti atölyede. Faruk barışmak için Mehmet Usta'nın birkaç kez yanına uğradı, takıldı ustaya, işini övdü. Baktı olmuyor, sonunda işe aldı Osman'ı.

"Şimdi makinayı çalıştır." Biraz duraksadı Osman. "Hadi, kırk saat seni mi bekleyeceğiz burada." "Bismillah" dedi çalıştırdı.

"Bırak Allah'ı şimdi, ileri al. Yavaş yavaş alına yaklaş, korkma yaklaş. Gel, gel, alına dokundur, geri çekme oğlum! Tekrar yaklaş, ya korkma dokundur!" Makinenin parçayla teması başlamıştı, bir şeyler içine doğru aktı Osman'ın, midesini burdu. Hafif bir ürperdi gezdi bedeninden, yeniden "Bismillah!" dedi bu sefer içinden. "Tamam, alını biraz daha temizle, üç santim içeri gir. Şimdi, tak otomatıge..." Osman'ın içindeki sıvı bütün vücudunu sardı, hafif başı dönüyordu. Kalem hızla aynaya doğru ilerliyordu. "Yaklaşıyor... Çıkar otomatikten. Elinle biraz daha git. Geri al. İşte oldu, sök parçayı." Bütün organları yerine oturdu Osman'ın, ağır bir yük omuzlarından indi.

Frezedeki Ulaş da izlemişti Osman'ın siftahını. Yaklaştı Mehmet Usta'ya. "Olur" dedi "bu çocuk yapar bu işi." Mehmet Usta bıyık altından gülümsedi:

"Faruk'a bakarsan, konuşmayı bile beceremiyormuş. İnsan geldiği yeri bilmeli biraz."

Osman "Devam edeyim mi usta?" diye sordu.

"Et lan!" dedi Mehmet Usta gülerek. Osman'ın tezgâhtan birkaç parça daha çıkarmasını izlediler.

"Usta, valla boynuz kulağı geçecek" diye takıldı Ulaş.

"Öyle Faruk'un dediği gibi konuşamıyor değil çocuk, görüşmede çekinmiş besbelli. Zeki, hemen kapıyor söyleneni. Biraz ilgilenilse, ileride sienside bile çalışır."

"Çalışır, çalışır. Zaten alacaklarmış bir iki tane siensi" diye ekledi Ulaş. "Bize vermedikleri maaş parasını makineye yatıracaklar."

“Osman, tamam bırak şimdi. Koş, iki tane çay kap bize.” Osman sınavdan çıkmış gibi rahatladı, hızla uzaklaştı. “Meslek okulunda da bir şey öğretmiyorlar baksana, tornayı bile burada görmüştür Allah bilir.”

“Hop, Kocaman ne yapıyorsun?” diye seslendi Ulaş hızla önlerinden geçen Sabri’ye.

“Dış kapının demiri kırılmış, dün “Kaynakla” demişti Murat Bey, tel aldım depodan.”

“Hadi, bitir de gel buraya sonra.”

“Tamam, Ulaş abi” diyerek elindeki kutuyla uzaklaştı Sabri. Sabri biraz ufak tefekti. Soyadı Kocaman olduğu için ona öyle sesleniyorlardı. Her işin içindeydi Kocaman. Rutin işlerin haricinde, yeni bir iş olduğunda, patronlar ve ustalar “Kocaman yapar” derdi hemen. O yüzden atölyede, Kocaman’ın kime çalışacağı konusunda sürekli bir kapışma vardı. Sabri’nin kimseye “hayır” demişliği yoktu. Doğalında her işe yetişemezdi, ama çıkmaza girmiş sorunları çözmede üstüne yoktu. Kaynak yapar, forkliftle yüklemeye gider, gerektiğinde inşaat işlerinin bile üstesinden gelirdi. İşler çok sıkıştığında tezgâhta da çalıştırılırdı. Herkes kendi rutin işlerinden birine sabitlemeye çalışırdı Kocaman’ı, ama patronlar kabul etmezdi. Aslında Sabri hem vardı hem yoktu. Tek Mehmet Usta istemez görünürdü Kocaman’ı, Sabri’ye bir iş vermişken, patronlar elinden alıp başka bir işe konuşunca bozulurdu. “Her şey olan, hiçbir şeydir aslında. Patrona yalaka lazım” derdi.

Osman çayları getirdi.

“Osman, sen tornayı kaptın bakıyorum” dedi Ulaş, “Bak, ustani yerinden etme de sonra...” Utandı Osman, cevap vermeden uzaklaştı.

“Osman’a gelene kadar, makineler yerimizden edecek bizi zaten. Artık bir düğmeye basıyorsun, alet kendi kendine işliyor parçayı, sen sök, tak sadece. Zamanında tezgâhla birlikte yaşlanırdık. Faruk’la Murat biraz işi büyütebilseler, alacaklar yeni makineyi” diye serzenişte bulundu Mehmet Usta.

“Tabi o işi aldın mı, makineye de iş bulacaksın sürekli. O kadar parayı yatırdıktan sonra, batarsın alimallah. O kafa bunlarda yok ama, alacağız demiş geçen Faruk, Yusuf Usta’ya.”

“Faruk sallamayı sever, boş ver sen onu” dedi ve çayından bir yudum aldı Mehmet Usta. Atölyenin loşluğundan kapıdaki ışığa doğru çevirdi bakışlarını. “Ama sen bu siensi işini öğren bence, daha gençsin, ben şu köydeki evi tamamladım mı, Abbas yolcu...” Yeniden bir şey öğrenme düşüncesi Ulaş’ın canını sıktı biraz. O kadar da genç değildi, otuzlarını geçmişti. Lafı değiştirmek için, Mehmet Usta’dan defalarca dinlediği ev hikâyesini sordu:

“Sahi, ne yaptın abi şu ev meselesini?”

“Yavaş yavaş ilerliyor işte. Biraderin katını çıktık geçen yaz, on beş günlük tatilde durmadan malzeme taşıdım köye. Oradaki düzrüler çok para istiyorlar. Birader anlar biraz inşaattan, ben de anlarım. Kendi başımıza yapıyoruz” dedi Mehmet Usta. “Kızın da düğününü yaptık mı, dedim ya, Abbas yolcu. Bir görsen evi söyle dağın yamacında, püfür püfür rüzgâr, otur, önünden dağı, ormanı izle. Bir yaz gidelim beraber, senin çocuklar bayılır.”

“İnşallah abi, ne güzel, sen büyüttün çocukları! Sabah bizim küçük kız geldi; ‘Baba sana bir şey diyeceğim ama kızmayacaksın’ diyor. ‘Canım kızım ben sana ne zaman kızdım, söyle...’ dedim. ‘Yok sen kızarsın, söyleyemem’ diyor. Meletti sabah sabah beni, bir saat uğraştırdı. ‘Baba’ dedi, ‘ben okuldan çok sıkılıyorum, ilkokul bittikten sonra beni okuldan alsana, sonra biraz daha büyüyünce bana iyi bir koca bulursun...’ demez mi, başımdan kaynar sular döküldü. Sınıfın birincisi, bu kız okur öğretmen olur diyoruz el âleme, hem ben istemiyorum öyle koca sığıntısı olsun. ‘Kızım saçmalama ne diyorsun, kim girdi senin aklına?’ ‘Yok baba, ben okumak istemiyorum.’ En son dayanmadım, ‘Çarparım, kes sesini, bir daha duymayacağım böyle şeyler’ dedim, sustu, gülüyor. Bizim hanım da oğlan da gülüyor. Anladım bir hinlik var. Sonra ‘Bir Nisan’ diye bağırды, yerlere yatıyor bizimkiler. ‘Ulan, Allahsızlar’ dedim ‘utanmadınız mı koca adamı kandırmaya’ Çıktım evden sonra, abi bir inandırdıydı kız, hiç mi falso vermez insan.”

“Senin kız yaman Ulaş, valla işin zor” dedi Mehmet Usta gülererek. Etrafına bakındı şöyle, herkes orada burada zevzeklik yapıyordu, ayaklandı hemen. “Biraz dolanayım ben” dedi. Ulaş da yerine geçti. Şöyle bir toparlandı işçiler, makine gürültüleri arttı.

Öğlene doğru Osman geliyor ofis tarafından, tezgâhlara uğrayıp bir şeyler söylüyor. Ulaş çağırdı, yanına geldi:

“Ne oldu lan, ona buna laf yetiştiriyorsun öyle?”

“Ulaş abi, uzman gelmiş baretleri takalım...”

“Baksana bana bir” Osman, Ulaş’a döndü. Baktı, sonra indirdi kafayı. “Oğlum iyi bak, şöyle yüzüme, gözüme, başıma...” Osman tekrar baktı, yardım ister gibi çaresizdi bakışları. “Yuh Osman ya, sana söylediğim bütün övgüleri geri alıyorum.” Osman, Ulaş’ın kafasında duran baretini gördü sonunda, ne diyeceğini bilemedi. Tornacı Hüseyin geldi yanlarına.

“Selamın aleyküm!”

“Taksana baretini, uzman geliyormuş” dedi Ulaş.

“Ya bırak, kim takar uzmanı” diye yanıtladı Hüseyin. “Yine sökmüşsün takımları, iş yok galiba, sürekli bakım yapıyorsun.”

“Zevzeklik etmiyoruz öyle iş olmayınca, makinemize bakıyoruz.” Bir şey hatırlamış gibi durakladı Ulaş, “Osman?” diye tekrar Osman’a döndü.

“Efendim Usta” diye atıldı Osman. “Şimdi sana bir soru soracağım, bunu bilirsen biraz önceki mallığını affedeceğim.” Osman bekledi. “Söyle bakalım” dağılmış frezeyi göstererek, “ustanın iyisi, burayı toplarken, geride en az kaç tane vida bırakmalıdır?” Hüseyin güldü. “Sus, sakın söyleme Hüseyin!” diye çıkıştı Ulaş. Hüseyin’in sırtışı ağzında Osman’ın ne diyeceğine bakıyor. Osman bilmiyor yanıtı, ama bir şey demesi lazım. ‘Kesin ondan azdır’ diye düşündü, ‘ben üç diyeyim garanti olsun.’

“Üç” dedi sonra.

“Lan get, üçmüş?” dedi Ulaş. Hüseyin kahkahayla gülmeye başladı. Ulaş’ın yüzündeki ciddiyeti çözüldü, gülmeye başla-

dı o da. Osman anladı işin içinde dalga olduğunu, sinirlendi. “Kızarsın tabii, bilmedin mi, bilmiyorum diyeceksin. Neyse, bu senin ödevin olsun, öğren gel” dedi Ulaş.

İş Güvenliği Uzmanı ile Mehmet Usta dolaşmaya başlamışlardı atölyede. Osman atölyenin yan tarafındaki demir merdivenlerden ofis bölümüne doğru çıkarak uzaklaştı.

“Bareti tak oğlum, ayıptır” dedi Ulaş. Hüseyin tezgâhından baretini aldı, geri geldi.

“Şimdi soracak, ramak kala formlarını dolduruyor musunuz diye, bıkmadı kardeşim.”

Ulaş'ın aklına kızınının Bir Nisan şakası geldi. Gülümsedi.

“Ne gülüyorsun oğlum kendi kendine, delirdin mi?” diye sordu Hüseyin. Ulaş sabahki şakayı Hüseyin'e de anlattı, gülüştüler. Hüseyin “Bir Nisan ha, çocuk işte. Şu uzmana da biz yapalım mı Bir Nisan şakası? İş kazası olmuş numarası çeksek misal, yüreği ağzına gelir.”

“Sen de taktın uzmana. Hem o seninki eşek şakası olur” diye yanıtladı Ulaş. Uzman, Mehmet Usta'dan ayrılıp, atölyede dolaşmaya devam etti. Kafasıyla selam verdi Ulaş'la Hüseyin'e, devam etti teftişe.

“Günahını aldın çocuğun, bak, sormadı ramak kalaları.”

“Sorar, sorar” dedi Hüseyin. Ulaş, sabahtan beri düşündüğü ve arkadaşlarına nasıl anlatacağına bir türlü karar veremediği planıyla ilgili harekete geçmeye karar verdi. Atölyede işçiler normalde almaları gereken ocak ayındaki zamlarını alamamışlardı. Herkeste bir sıkıntı vardı, her ne kadar Faruk'la Murat 'bekleyin biraz, büyük bir iş kovalıyoruz, onu aldık mı, zam kolay' dese de Ulaş işi alsalar da zam yapacaklarına inanmıyordu. Yeni siensi makinelerini bu alacakları iş için düşünüyorlardı muhtemelen. ‘Yeni makine aldılar mı, zam mam hak getire!’ diye düşündü.

“Hüseyin?”

“Ha!”

“Biz bu Bir Nisan şakasını Faruk'la Murat'a yapsak?” Hüseyin

Ulaş'a döndü.

“Nasıl?”

“Abi, zammı geciktiriyor ya bunlar sürekli...”

“Evet!”

“Birisini telefon edecek Faruk'a, abi işçiler iş bıraktı çabuk gel diye.” Bekledi Ulaş, baktı Hüseyin ilgiyle dinliyor, “hemen atlar gelir bunlar” güldü, “sonrası bizim meziyetimize bakar...”

“Ne yapacağız sonra, Bir Nisan mı diyeceğiz çocuklar gibi” diye itiraz etti Hüseyin.

“Abi çocuklar gibi demeyiz, ama buluruz bir yolunu, taktığın şeye bak. Biz milleti ikna edelim, gerisi kolay. Hem oyun oynarken, bakalım neler çıkacak. Çok eğleniriz lan!” Hüseyin'in kafasına yatacak gibiydi. Zaten dalavere olmaya görsün, balıklama atlardı. Ama işin ucunda patronlar olunca biraz tereddüt ediyordu. “Hem de şu zam konusunu tekrar hatırlatmış oluruz” diye ekledi Ulaş.

“Lan oğlum, sıkıntı çıkmasın sonra?”

“Ya oğlum çıkarsa çıksın.” Başını çevirip Mehmet Usta'ya baktı, çalışıyordu aheste, asıl mesele onu ikna etmektir. “Ya şimdi herkes usta arıyor fıldır fıldır. Ne yapacak bizi işten mi atacaktılar. Şaka maka deyince, susar Faruk. Sonra bizden acısını çıkarır ama, zammı da vermek zorunda kalır” diye tamamladı Ulaş. Sessizleşti Hüseyin, bakışları uzaklaştı. Kapıdan atölyeye doğru Sabri geliyordu.

“Bak! İhbarcı da geliyor” dedi Ulaş.

“İyi buldun. Bu iş için biçilmiş kaftan” diye onayladı Hüseyin. Ulaş sevindi, Hüseyin de oyuna girmişti.

“Kocaman ile Mehmet Usta bende, Yusuf'ları da sen ikna ettin mi, gerisi katılır zaten.”

Öğleden sonra oldu. Atölye yorulmaya başlamış, akşamı bekliyor. Rutin zamandan farklı bir hareketlilik var ortalıkta. İşçiler grup grup konuşmaktalar. Kaynakçı Sabri, namı diğer

Kocaman, işlemleri tamamlanmış birkaç palet malzemeyi forkliftle depoya taşıdıktan sonra geri döndü. Forklifti yerine park edip indi, yürümeye başladı. Atölyede frezeci Ulaş'ın etrafında toplanmış işçileri gördü. Hararetle konuşuyorlardı. Oraya doğru ilerledi. Yanlarına varınca konuşma kesildi, işçiler Kocaman'a şüpheli bir bakış atıp dağıldılar.

"Ulaş abi, neler oluyor?" Ulaş bir el hareketiyle yanına çekti Kocaman'ı. Gözlerinin içine baktı.

"Bana bak Kocaman! Arkadaşlar zamların verilmemiş olmasından çok rahatsız. Patronlar yeni makine alacak, kimseye zam verilmeyecekmiş diyorlar." Geriye kaykıldı, dikkatlice Sabri'ye baktı. Sabri rahatsız oldu, bakışlarını yere çevirdi.

"Sen rahatsız değil misin yoksa?" diye sordu Ulaş. Durakladı Sabri, "Kim rahatsız olmaz ki!" dedi duyulur duyulmaz bir sesle.

"Senden şüpheleniyorlar ama?" diye devam etti Ulaş.

Kocaman, gözlerini kaldırdı: "Nasıl?" diye çıkıştı.

"O zammını zarfla almıştır, o yüzden tuzu kuru onun diyorlar."

"Abi Allah canımı alsın, şerefsizim, böyle bir şey yok, zarf marf vermiyorlar bana!"

"Oğlum, alabilirsin, sonuçta ekstra birçok iş yapıyorsun. 'Normal, arkadaşlar!' dedim ben de zarf alsa da birkaç kuruş fazla alıyordur, o kadar, dedim, Kocaman bizi satmaz dedim."

"Niye yapayım abi, hiç gördün mü beni birini satarken" diye yanıtladı Sabri.

"Görmedim oğlum, ben de onu dedim." Atölyeye çevirdi bakışlarını Ulaş. Herkes merakla tezgâhtaki konuşmayı kolluyordu. "Şimdi dinle bak!" Sabri konuşmanın devamında gelecekleri tahmin edip biraz ürperdi. "Birazdan iş bırakılacak. O esnada sen de buradan uzaklaş ve Faruk'u ara. 'Abi çabuk gelmen lazım, işçiler iş bıraktı' de. Sorarsa niye diye, 'abi bilmiyorum kimse bana söylemiyor' dersin. Hem bu sayede kendini de kurtarmış olursun."

“Yok abi gerek yok, ben niye diyeyim böyle bir şeyi” diye itiraz etti Sabri.

“Ya Kocaman, herkese söyleyeceğim konuşmamızı. İhbar etmiş gibi görünüyor Kocaman, ama aslında bizim tarafta diyeceğim. Sonuçta birinin haber vermesi gerekiyor Faruk’a. Sen haber verdin mi, daha etkili olur. Bu da senin görevin” dedi ve gözlerini kısıp Sabri’nin yüzüne baktı. Biraz daha ayak direrse, Sabri’nin kendi taraflarında olduğuna inanacaktı Ulaş, planı değiştirecekti.

“Tamam abi öyle olsun da sonra yanlış anlaşılma filan olmasın” dedi Kocaman gözlerini yere indirerek.

“Olmaz, olmaz, hadi sen işine dön şimdi, iş bırakılınca harekete geçersin” dedi Ulaş. Sabri’nin kendini kurtarmayı tercih edeceğini bekliyordu, ama yine de hayal kırıklığına uğramıştı. Gerçi neden kızılıyordu ki, kendisi bile bu oyunu başlatmış olmaktan biraz pişmandı aslında. ‘Ama ok yaydan çıktı artık, buradan geri dönülmez’ dedi içinden.

Sabri uzaklaşmıştı. İşçiler nefeslerini tutmuş, Ulaş’tan gelecek hareketi bekliyordu. Ulaş derin bir nefes aldı, etrafına bakındı, elini kaldırdı ve tamam işareti yaptı. Birkaç saniye gürültü devam etti, önce bir makine sustu, sonra bir diğeri, sonra bir diğeri ve sonra tamamı sustu. Gündüz vakti ilk defa böyle bir sessizlik oldu atölyede. Yukarı katta Zeynep’in odasından Osman çıktı atölyeye bakan açık koridora, aşağıyı izlemeye başladı. Mehmet Usta doğruldu, kalktı yerinden. Ulaş’a baktı. Döndü, kirişin üzerinde asılı büyük saate baktı. Dört. Tekrar Ulaş’a çevirdi gözlerini. Bakışları ‘Beni niye böyle bir şeyin içerisine soktun’ diyor gibi geldi Ulaş’a. Ama durmuştu işte makinalar, ‘Durabiliyormuş işte’ dedi içinden Ulaş. Mehmet Usta gülümsedi ve atölyenin bahçesine doğru yürümeye başladı. İşçiler her adımını izliyordu ustalarının. Bahçeye çıkınca plastik taburelerden birini çekip üzerine oturdu. Birden atölye paydos haline geçiverdi. Atölyedeki sessizlik yerini şakalaşmalara bıraktı. Ofis çalışanları da merdivenden aşağıya inmeye başladılar. Bütün işçiler bahçeye çıkıyordu.

aydan

Aydan ben

Sanmayın ki sadece bir isim

Annemin kollarına düşmüşüm bir hilal akşamı hilalin alt
sivrisinden

Belki ay parçası, belki ucube, belki de uzaylı

Hepsi de oldum büyürken

Karıştı kafam epeyce, hangisiydim bence

Uzaylı olmayı seçtim sonunda

Uzaylı Aydan ben, memnun oldum göz göze geldiğimize

Ne mineraller ne cevherler vardı içimde

Başlangıçta biliyordum, bir soran olsa tek tek sayardım

Altın, gümüş, pırlanta ve daha neler neler

Parlatmaktı amaçları, un ufak ettiler el birliğiyle

Mühendislik okudum kadın başıma, içimde kalanıyla

Uzaylıya yakışandı kanımca

Yerkürenin bu tarafında uzaylı da taşlanır, kadın da

Payıma düşeni aldım zannımca

Çocuklarım oldu her şey durulunca

Biri kız, biri oğlan
Henüz zümrüt zümrüt gözleri, yürekleri altın gibi,
Gülüşleri var doyamazsın inci inci
Hele bir de güçlüler, dünya bilsin elmas gibi
Un ufak edilemez türden, küçük insan yavruları
Nasıl başkalar bir görseniz
Tanımak isterseniz eğer
Bir akşam üstü çaya bekleriz

HEPSİ MÜEZZİNİN SUÇU

Küf kokan meyhanede sadece iki masanın müşterisi vardı. Gençten olanı kadehini alıp diğer masaya geçti.

“Merhaba, sizinle içebilir miyim?” dedikten sonra cevabı beklemeden yaşlı adamın masasına çöktü. Karşısındaki adamın şaşkın bakışları altında, sanki on beş dakikadır konuşuyorlarmış gibi öylece anlatmaya başladı.

“Hepsi müezzinin suçu” dedi rakısından büyük bir yudum alırken.

“Sabah ezanıydı... Cami burnumuzun dibinde... Adam sanki odanın içinde okuyor ezanı, uyandım o sesle...” ortadaki peynir tabağından bir parça aldı. Yaşlı adam dinlemeye yanaşmadığını hissettirmek istese de yapamadı. Gözkapakları sarkmış, gözleri kan çanağına dönmüştü ağlamaktan.

(Sanki benim derdim bana yetmezmiş gibi geldi oturdu masama. Nasıl git denir ki şimdi? Gündüz öğle sıcağında içen bir o, bir de ben. Onun yaşlarında meyhane yolu bile bilmezdim. Çalış babam çalış. O günleri düşünmeye bile enerjim yetmiyor artık.)

“Dinliyor musun amca?”

(Dinlemiyorum, dinlemek istemiyorum ama bunu söyleyip incitemem seni. Belki de her şeyin nedeni bu huyum. ‘Senin kitabında hayır yok mu bey’ derdi rahmetli. ‘Herkes mavi boncuk, ne isterlerse yapıyorsun, bir dur de artık.’)

“Eh uyandım ya bir o yana dönüyorum bir bu yanıma. Gitti gider meret uyku. Müezzine hem saydırıyorum içimden hem de çarpılacağım diye korkuyorum. Baktım olacak gibi değil, çıktım yataktan. Pencerenin önüne oturdum. Açtım camı, sigaramı yaktım, üfledim dumanını dışarıya. İşte tam o anda gördüm onu.”

Genç adam sustu. Kirli camdan dışarıya doğru baktı. Meyhanenin silinmediği için buzlu cama benzeyen camında, sıska birinin kafası bir göründü, bir kayboldu.

“Bekle beni geliyorum şimdi amca.”

Hızla kalktı, çıktı dışarı. Yaşlı adam öyle kaldı masada, bir başına. Sonra ceplerini yokladı, kaşla göz arasında çarpıldım mı diye. Eski deri cüzdanı arka cebinden çıkarıp masaya koydu. İçindekileri kontrol etti. Pek bir şey de yoktu zaten. Adresini tekrar okudu. Doğru, kırk yıldır oturduğu yer. ‘Yollarda düşer kalırsın alimallah’ diye koydurmuştu karısı cüzdanına. Fazılıma Süheyla yazan karısının gençlik fotoğrafı, bir de meyhaneden çıkmasını sağlayacak kadar para... Genç adamın daha önce oturduğu masaya şöyle bir göz attı. Sadece tamamı bitirilip kırıntıları kalmış peynir tabağı ve yarım dilim kavun vardı.

(Ne yapalım, bir duble fazladan ödenir artık. Aslında meyhaneci kalendar adama benziyor, anlamıştır, ama dil dökmeye bile değmez.)

Elindeki fotoğrafa baktı tekrar, dalıp gitti. Meyhaneci uzaktan göz hapsine aldığı yaşlı adamın hareketsiz oturduğunu görünce biraz ürküdü.

“Beybaba iyi misin? Bak çarpmasın sonra; hava da sıcak, tansiyon falan...” diye seslendi meze dolabının arkasından.

(Bir rahat verin kardeşim ya, çarparsa beni çarparacak, sana nel!)

“İyiyim ben, sen merak etme.”

“Sen bilirsin benden söylemesi. Arkadaşın gelecek mi, tazeliyim mi mezeleri?”

“Sonra, sonra.”

(Arkadaşım mı? Yaşayan kaç kişi kaldı arkadaşım diyeceğim? İnsan yaşlanınca arkadaş lafı nasıl da anlamını yitiriyor. Eş, ahbab, dost deniyor arkadaş yerine. Ne gördü acaba camdan baktığımda? Takıldı aklıma şimdi. Neyse ne; düşünme bunları Fazıl, çek bir fırt daha. E Süheyla, ne diyorsun bu işe? Fazıl Bey'i ögle vakti meyhanede görsen inanmazdın değil mi? Ummadığın taş baş yararmış. Yok yahu telaşlanma, bugüne özel. Meraklanırdın ya hep kim önce gidecek diye, sen gittin ama ayağını sürüyerek. Bak, toprağın bile çökmeden geleceğim yanına. Kırk yıl bir yastığa baş koydular şimdi de peş peşe gitti derler. Ne sevgiymiş, hasretine dayanamadı diye de süslerler. Bir boşluk oluyor evde Süheyla. Sensizlik garipmiş. Dün gittim doktora nihayet, şu sık sık vuran karın ağrım dayanılmaz olunca. 'Hemen bir şey söylenemez hele bir sonuçları alalım telaşlanmayın' dedi doktor ama ben anlarım; bir tuhaftı yüzü adamın. Bakışları öyle yere yere, yüzüme bile bakmadı.)

Adam derin bir of çekti. Rakısından bir yudum aldı, yüzünü buruşturdu.

(Şu merete de alışmadım bir türlü.)

Genç adam alnını silerek girdi içeri. Yaşlısı sevinir gibi oldu kendisine şaşarak.

“Kusura bakma amca. Bizim Refik, bir alacak verecek işimiz vardı yarım kalmış. Görmüş beni. Neyse hallettik. Bak canını sıktımsa masama geçeyim. Ne bileyim, seni öyle tek başına içerken görünce ahbablık edeyim dedim. Doğru söyle Allahıma, geçeyim mi masama?”

Yaşlı adam duraladı.

“Yok otur, otur bitir kadehini. Anlatıyordun bir şey, benim de biraz kafam dağılır.”

“Ne ki seni buraya getiren? Hadi ben içmeyim de ne yapayım,

ya sen?”

“Ya tamam, devam et işte anlatmaya, ne gördün?”

“Nerde ne gördüm?”

“Müezzin dedin, uyuyamamışsın, sonra pencereden bakınca...”

“Ha şu! Tamam dur, buz kalmamış kalkıp alayım.”

Genç adam masadan kalktı, meyhanecinin yanına gitti. Yalnız kaldığı anda Süheyla geldi oturdu karşısına. Süheyla'nın hastalığı sırasında ne çok düşünmüştü ölümü, belki de ondan çok. En iyi ihtimal benim de kalsa kalsa on yılını kaldı derdi ona bakarken ama şimdi on ayı bile olmadığını düşünüyordu. ‘Şu toprağın altına girenlere al sana bir on yıl daha yaşa bakalım deseler, bence insanlar yine aynı şekilde yaşar’ demişti Süheyla. ‘Çünkü zaten hepimiz öleceğimizi biliyoruz, yine de anlamsız bir sürü şey yapıyoruz. Bak bana hâlâ çamaşırları, evin temizliğini, yemeği düşünüyorum.’

(Son ayına kadar yatağa düşmeden yaptı kadınlığını sağ olsun. Daha çok yardım etmeliydim ona. Ne doğru şeyler söylerdi Süheyla ne akıllı kadındı.)

Adamın sesiyle sıçradı.

“Dalmışsın amca, öyle derinlere derinlere. Neyse, söyle ortaya biraz meze attırdım. Şakşuka, haydari, yoğurtlu semizotu. Olur mu?”

“Eh olsun bakalım.”

“Ha, hesap ortak, öyle çarpanlardan değilim bak, ona göre. İçin rahat olsun.”

“Tamam tamam, anlatacak mısınız?”

“Ne diyordum? Hah! Camdan bir baktım, adamın teki bir kadını kolundan çektiyor, kadın gitmek istemiyor belli ama bağırıp çağırmıyor da. Koştum aşağıya. Durdum karşılarında; ‘Hemşerim burası Teksas mı n’oluyor bizim mahallede’ dedim. Adam da öyle ufak tefek değil ha. ‘Sana ne lan’ diye dayılandı

bu. Kadın dedim ya, değil, on yedisinde bir kızcağız. Serçe gibi titriyor. Görersen bir içim su. Hani yollu desem hiç benzemiyor. ‘Belanı mı arıyorsun çekil önümden’ dedi.”

Meyhaneci mezeleri masaya bırakırken genç sustu.

“Sonra biraz döğüştük, pat bıçak çekmez mi? Kızcağız yalvayıyor, ‘İhsan abi yapma’ diye. Adamın bıçak tutan kolunu yakaladım, şöyle bir çevirdim, bıçağı elime geçirdim, ‘Keseyim mi lan, keseyim mi’ diye, gözüne gözüne...”

Genç adam koca bir yudum daha aldı rakısından. Olayın heyecanına kaptırmış, el kol hareketleriyle anlatıyordu yaşadıklarını. Yaşlı adamın gözleri açılmıştı. Hiç kavgaya karışmamış birinin hayranlığıyla bakıyordu gence. Bir kere düşünmüştü kavga etmeyi. Süheyla’yla ilk tanıştıklarında, o biletçiyi dövme-yi ne çok istemişti. Hep aynı otobüse binerler, Süheyla biletçiye gülümserdi. Neden gülümsediğini hiç öğrenememişti Fazıl. Sormuş muydu? Sormamıştı. Evlenip oradan taşındıklarında problem kendiliğinden çözülmüştü. Belki de biletçiye sevdalıydı Süheyla diye geçti aklından. Neden benimle evlendi ki, güzel kızdı, akıllıydı, bense pısrırık bir adam. ‘Sen iyi bir adamsın, beni kırmazsın’ demişti. Kim kırdı seni diye soramamıştı da yıllarca düşünmüştü ara ara.

“Daldın amca. Ya adın neydi?”

“Fazıl.”

“Ben de Zafer. Memnun oldum. Amca demem yakışmadı sana, Fazıl abi diyeceğim.”

“Olur de bakalım Zafer kardeş.”

“İşte Fazıl abi, bu İhsan meğer dayı oğluymuş Meryem’in. Kızcağızı sabaha karşı apar topar köye geri götürmeye kalkmış. Birine başlık parasına vereceklermiş. Ha... neden sabaha karşı dersene; köye giden tek otobüs o saatteymiş. Neyse işte, ben adamı bıçakla biraz dürtükledim. Adam baktı pabuç pahalı, kavgayı uzatmadı. Aslında o da pek istemiyormuş da ailesi falan filan. Evlendirecekleri adam da senin yaşlarındaymış. Yanlış anlama

bak, yani kızın dedesi yaşında. Biz sokak ortasında böyle dertleştik. Baktım, Meryem bana bakıyor yan yan. Birden içime bir sıcaklık bastı. Ulan Zafer, şu dünyada yap bir iyilik, kurtar şu kızı. Ne istiyorlarmış başlık parası dedim. Söyledi. Kendimi zor geçindiriyorum ama n'aparsın, kız öyle tatlı bakıyor. Ben bulurum parayı dedim, birkaç gün izin ver.”

Zafer kadehi uzattı; tokuşturdular. Bu kez bardağın dibine vurdu Zafer. Fazıl da aldı bir yudum.

“Bizim mahallede bu biraz önceki Refik’in amca oğlu var. Tefeci gibi bir tip. Söyledim şu lazım bana, şu zamana kadar. ‘Geri ödemezsen...’ anlattı bir sürü şey. ‘Öderim’ dedim. Derdim bir an önce Meryem’i kurtarmak. ‘İki gün sonra gel’ dedi. Hemen İhsan’ı aradım. Bir çay bahçesinde üçümüz buluştuk. ‘İki gün sonra’ dedim Meryem’e. İhsan üç masa öteye oturup bizi yalnız bıraktı. Meryem çok konuşmadı, ben anlattım durdum, ne anlattım bilmiyorum ama sıırıslıklam âşık olmuştum.”

“Hemen mi? Öylece!”

“Aşk böyle bir şey değil mi be Fazıl abi? Bir anda yıldırım düşer gibi çarpar adama. Yavaş yavaş olana aşk mı denir? Gözün kararır, dünya o insanın etrafında döner, her şey anlamını yitirir. Yoksa sen hiç âşık olmadın mı?”

(‘Aşk’ demişti Süheyla, ‘bence gerekli değil. Bak bize, kaç yıl aynı yastığa baş koyduk. Bir eksiğimiz evlat. Onu da Allah vermedi. Aşk insanı yalnızla sürükler, hata yaptırır, üzer, kahreder.’ O biliyordu belki de aşkı, yaşamıştı. Sormaya cesaret edememiştım o zaman hiç âşık oldun mu diye, evet dese ydi ne diyeceğimi bilemezdim. Belki de bileçkiye âşıktı.)

“Refik’in amca oğlu dediği gibi koydu parayı önüme. Kaptığım gibi İhsan’a. Evlilik işlemlerine başladık hemen. Sonra...”

Sustu genç adam. Gözleri doldu. Derin bir iç çekti.

“Sonra meğer her şey bir yalanmış. Dolandırdılar beni Fazıl abi.”

Zafer ağlarken, Fazıl kendi derdini çoktan unutmuştu. Hangi

birine yanmalıydı bu genç adam; kıza mı, paraya mı? Para!

“E parayı ne yaptın?”

“Ne yapacağım Fazıl abi. Refik, ‘Son iki günün’ dedi. İki gün sonra beni öldürür bunlar.”

“Yapma ya.”

“Boş ver abi ya. Artık hiç önemsemiyorum. Batsın bu dünya. Meryem bana bunu yaptıktan sonra...”

“Bence İhsan yaptırmıştır her şeyi.”

“Bence de. O kız çok masumdu abi. Senin anlayacağın dipsiz dünyanın dibine geldi bu kardeşin.”

“Eh aynı yerde sayılırız.”

“Nasıl ya? Seni de mi çarptılar?”

“Yok Zafer kardeşim. Beni hastalık çarptı. Dur sana yengenin fotoğrafını göstereyim. Bak elli ikisini iki gün önce yaptık.”

“Ya, Allah rahmet eylesin.”

“Sağ olasın. O beter hastalık aldı götürdü. Benim de bir ayağım çukurda. Doktor bir şey demedi ama bence ben de gidiciyim.”

“Yok be abisi, gayet iyi görünüyorsun. Ben tahmin ettim; bu abi buraların adamı değil, kesin bir derdi var diye. İnsan ya kederden ya da neşeden içermiş. Haydi fondip...”

Fazıl başının döndüğünü hissediyordu ama bir şey demeden içti.

Sonrasını pek hatırlamıyordu. Eve nasıl geldiğini, yatağa nasıl yattığını... Gözlerini açtığında televizyonun olduğu yerde koca bir boşluk vardı. Yerdeki halılar da yoktu ortada. Saati ve birkaç eşya daha... Zafer’in parasını karşılamaz aldıkları ama olsun en azından işini görür dedi, tekrar yumdu gözlerini, derin bir uykuya daldı.

güzel hüzün

Gülemiyorsam sizin gibi
beni bağışlayın
ölmüş bir şairle cebelleştim demin
bana en güzel şiirini bırakmış gitmiş

Daha kaç gün olmuş çocukluğumu kırık
unuttuğum divanının altında
şimdi yıkık o evin
bir zamanlar cumbalı
hem de yokuşun ortasında
alüminyum çatısından kurumuş kuyusuna
her katında
çok çocuktuk
Annemin topladığı yağmur sularını
hoyratça devirmiş rüzgâr
gözlerimin nemi bundan
Bir selamla çözümediğim doğru
yüzüme asıklığı hangi çağda çatılmıştır kim bilir
lütfen bana biraz fazlasını bağışlayın
beni güzel hüzünlerimle hatırlayın

EMNİYET VANASI

Öldürmeye ilk ne zaman başladığımı anlatayım size. Aslında hiçbir zaman öldürmek istemiştim, bir sebebim yoktu en azından. Yapmak istediğim sadece... öldürmekti. Olaylar nasıl gelişti, neden bu kadar öfkelenim hatırlamıyorum ama her ne olduysa öldürdüm. Evet itiraf ediyorum öldürdüm. Hem de hiç acımadan.

Zevk aldım mı öldürürken hatırlamıyorum. Zevk değil de eksik bir yanımı kapatmak gibiydi aslında. Rahatladığımı hissettim. Sonrasında olanlarsa benimle ilgili değildi. Ben sadece öldürdüm.

Hikâyenin başı rezillikti aslına bakarsanız.

Aylardır işsizdim. Bir Anadolu üniversitesinde makine mühendisliği bölümünü bitirmiştim, her ne işe başvursam alınmamıştım. Günler, aylar ve hatta yıllar geçmiş, ailemin evinde her gün iş başvurusu yapan, arada anamın ütülediği gömlek ve pantolonumu giyerek görüşmelere giden bir adam olmuştum. Her seferinde dönüşte bindiğim otobüsün camında işe başlayınca neler yapacağımı, kendimi nasıl müdürlerime ispat edeceğimi hayal

etmiştim ama olmadı. Anamın hayıflanmaları babamın homurdanmaları arasında kendi istediğim bir iş değil de her ne olursa olsun arama sürecine geçivermiştim. Sonunda biri geri döndü yüzlerce görüşmenin ardından. İkinci seviyeye geçmiştim, gelecekteki müdürümle görüşecektim.

Anam her zamanki gibi gömleğimi pantolonumu ütümüş, kapının arkasına asmıştı ben uyurken. Babam hâlâ söyleniyordu kapıdan çıkarken. Az kullanılmaktan değerini pek de kaybetmemiş takım elbisemin içinde görüşmeye gittim. İnsan kaynakları beni görüşmeye yönlendirirken sahte bir içtenlikle önüm sıra yürüyordu. Kapıdan içeri buyur ettiğinde boş bir toplantı odasının boş koltuklarıyla baş başa kalmıştım. Aylar sonra sona bu kadar yaklaşmanın heyecanı ile hangi koltuğa oturmam gerektiğini bilemedim. Uzun masanın ortasına gelen bir koltuğa yerleşip üstümü başımı çekiştirmeye başladım. Bütün bu süre zarfında aldığım kilolar takım elbisenin içinden sıkıştırıyordu. Sonunda kapı açıldı, çok işi varmış da mecburen buraya gelmiş edasında bir adam içeri giriverdi. Lacivert gabardin pantolonu, beyaz gömleği ile bana çok da önemli biri gibi gelmemişti aslına bakarsanız. İnsan kaynaklarındaki kızın nezaketsizliği de onun o kadar önemli bir adam olmadığını kanıtlıyordu benim gözümde. Ama yine de ceketimin uçlarını çekiştirip sandalyemde doğruldum. Yırtılmak için kendisini zorlayan pantolonumu ikna ederek ayağa kalktım. Elimi uzattım ama lacivert pantolonlu orali bile olmadı. Boşta kalan elimi masanın altına gizleyip kızarmaması için dua ettiğim yüzümü kaldırıp lacivert pantolondan beyaz gömleğe geçmeye cesaret ettim. Şirket logosu cebine işlenmiş, muntazam ütülü gömleği içerisinde değme generalden farksızdı karşımdaki. O da gözlerinde zaten mecburen girmek zorunda olduğu bu görüşmeden bir an önce çıkmak için hızlıca beni süzüp elindeki özgeçmişimi okumaya koyulmuştu. Sessiz geçen birkaç saniyenin ardından elindeki kâğıdı bırakıp, çatık kaşları ile bana baktı. Gömlek beyaz, kaşlar çatık, aklımın almayacağı bir mağrur ifadeyle, kaç dakika sürdüğünü bilmediğim bir sessizliğin ortasında bana bakıyordu. Çaresizce

odada kaçacak bir yerler arandım. Yoksa ceketimde benim fark edemediğim bir leke mi vardı? İstemsizce ceketimin eteğine giden elimi durdurup gözlerimi sabitledim.

Üzerine basmak istediği bir böceği inceleyen küçük bir çocuğun zalimliğiyle inceliyordu beni.

- Biliyor musun ben kaç zamandır bu görevdeyim?

Uzunca süredir ortama hâkim olan sessizliğin ardından boğazımdan çıkacak sestem emin olmayarak.

- Yok, diyebildim.

Tavrını hiç bozmadan elindeki kâğıdı masanın üstüne fırlatıp derin bir nefes aldı.

- Bu İK'daki salaklara bırakınca böyle oluyor bu işler.

Bu sözleri bana mı söylemişti emin olamadım.

- Kimi bulurlarsa getirip koyuyorlar önüme. İtiraz etsem şikâyet ederler bir de.

Ben orada yokmuşum gibi bir hali vardı. Ben de ses etmedim. Öfkesi bitsin diye bekledim.

Söylenmesini bitirip tekrar gözlerini bana dikti. Gözlerinde içimi ürperten tuhaf bir pırıltı görüyordum. Sanki bütün korkularım, bütün zayıflıklarım ortaya dökülmüş de büyük bir heyecanla onu izliyormuşum gibiydi.

- Torpilli misin sen?

O kadar sert sormuştu ki, torpilli olsam bile korkardım.

- Yok, diyebildim tekrar.

Dişlerini sıkıp eline yeniden aldığı özgeçmişime kısaca baktıktan sonra umursamaz bir ifadeyle tekrar masaya fırlattı.

Bana dakikalar gibi gelen sessizliğin ardından o açık mavi gözlerini tekrar bana dikti. Ellerim yine gidecek bir yer bulamayınca birbirlerine sarılıp masanın üzerine düşüverdiler.

- Seni sevmedim aslında ama yine itiraz edersem sıkıntı çıkaracaklarını biliyorum. Bu sebeple hayırlı olsun yeni işin.

Kulaklarıma inanmasam da ellerim masanın altında birbirlerine sarılmıştı.

- Sevinme hemen, en ufak bir hatanda sepetlerim seni. Ne zaman benim istediğim gibi bir eleman olursun o zaman sevinebilirsin.

Ellerimi bıraksam uçacaklardı kendi kendilerine beni almadan ama tabii ki izin vermedim. Mavi göz kapıdan çıkarken sandalyemde bir iki kıpırdanıp, mutluluğumu yaşayabileceğim o anın özlemiyle kapıya gözlerimi diktim. Beni odaya sokan İK kızı yol göstericim olarak önüm sıra beni kapıya doğru getirdi. Ben teşekkür etmek için elimi uzatırken o arkasını dönüp gitti.

Olsun, işe alınmıştım ya, önemi yoktu. O değil de gerçekten alınmış mıydım? Tamam mavi gözlü alındın dedi ama ya onun dediği gibi olmuyorsa? Ya o mavi gözlü bana söylediği gibi önemli bir adam değilse? İçimdeki kuşkular, otobüsün penceresinde önüm sıra akan ışıkların ardı sıra dans edip durdular eve varana kadar. Ne anamı duydum ne de babamı gece boyu. Yatağa girdim, uyuyamadım. Mavi gözlüyle konuştum sabaha kadar. Tekrar tekrar sordum, gerçekten işe alacak mısın, diye.

Sabah kalktığımda hâlâ mavi gözlüyle konuşuyordum. Aylardır giymeye alıştığım eşofmanlarımı üzerime geçirip mutfağa yöneldim. Gelişmeleri anamdan duymuş olacak babamın yüzü gülüyordu. Uzun zamandır görmediğim ihtimamla çayım önüme geldi. Havadan sudan konuşuldu. Babamın memleketin sürüp giden ekonomik hali ile ilgili söylenmelerini saymazsak mutlu mesut bir kahvaltı yapıp masadan kalktık. Ağzımdaki zeytin çekirdeğini gevelerken mavi göze sordum, gerçekten alacak mısın beni işe diye? Cevap vermedi.

Defalarca elektronik posta hesabımı kontrol ettim. Bana cevap verme ihtimalleri olan her tür iletişim aracını defalarca kontrol ettim. Balkona çıktım. Belki de hiç içmediğim kadar sigara içtim. Sigarayı babam yokken içebiliyorum bu arada. Kendisi içmediğinden onun parasıyla içtiğim bu sigaralar ayrıca kızdırıyor babamı.

En sonunda akşama doğru cevap geldi şirketten. Bir sürü girizgâhın ardından işe kabul edildiğimi, hafta başı listelenen evraklarla İK'ya gelmemi söylüyordu elektronik posta.

Kendimi mahalledeki parka attım. Eşofmanlarımın üzerine giydiğim montum vardı sadece üstümde. Cebimde anamın aldığı paket, üzerime çökmüş bir özgüvenle sigaramın dumanını sağa sola savururken etrafı seyrediyordum oturduğum bankta. İşe başlayışımı, ilk günümü, o üniformayı, üzerime geçirişimi, tanıştığım yeni insanların tebriklerini kabul edişimi hayal ediyordum. Üst üste kaç sigara içtim bilmiyorum eşofman cebimde telefonum titreşti. Babam gelmiş, anam eve çağırıyordu.

Sabahı nasıl ettim bilmiyorum, en son rüyamda mavi gözlüyle dans ediyorduk, ben de kenardan durmuş seyrediyordum. Sonra anam dürtükledi beni.

- Hadi kalk, ilk günden geç kalacaksın.

Sağ olsun kahvaltımı hazırlamış giyeceklerimi ütölemiş kapının arkasına asıvermişti. Aceleyle kahvaltımı edip çayımı yudumladım. Ben kahvaltımı bitirmiş mutfak kapısına yönelirken babam elinde gazetesi yeni giriyordu. Kaçamak bakışlarla birbirimizi süzüp hiç konuşmadan yolumuza gittik. Anamın söylediği gibi geç kalmamak için bir an önce hazırlanıp koşar adımlarla otobüse yetiştim.

Şirketin kapısından girerken güvenlik durdurdu haliyle. Tiril tiril kıyafetlerim, işe giriş evraklarım elimde sabırsızca dikildim giriş kapısının önünde. İş başvurusuna gelenleri görüp kafamı çevirdim.

- Evraklarınız hazırdır umarım.

Aynı İK kızıydı beni karşılayan. Elimdeki dosyayı uzatıp ardı sıra yürümeye koyuldum. Bir yandan önüm sıra giderken bir yandan da elindeki dosyaya göz gezdiriyordu. İmzalanan evraklar, beklenen saatlerin ardından beni bir şoförün önüne getirdiler. Hangi mağazaya gideceğimi söyleyip arkasını dönüp gitti İK'cı kız. Yol boyu nereli olduğumu, nerede oturduğumu vs. bir

sürü gevezelik etti şoför. Çalışacağım alışveriş merkezinin garajının önünde güvenlikle tartıştı.

- Bunlar asıl patronun kim olduğunu öğrenemediler hala, biz olmasak bu AVM batır, diye söylendi güvenlikle giriştiği arbedenin ardından arabaya binerken.

Sonunda çalışacağım yerin önündeydim. Sabahın erken saatlerine rağmen giren çıkanlar insanı gururlandırıyor. Şoförün emanet ettiği tekniker işe giriş evraklarımı alıp içeride çaylarını içenlerden birisine işaret etti. AVM'nin dar koridorları arasında dolanan adam hiçbir şey söylemeden önüm sıra yürüyüp beni giyinme odasının önüne kadar götürdü. Bir dolabın önüne geldiğinde elinde giymem için önceden hazırlanmış kıyafetleri uzatıp hiçbir şey söylemeden işinin başına döndü. Giydikçe üzerime ne kadar uyduğuna şaşırarak karşıdaki aynadan üstümdekilerin güzelliğini seyrediyordum. Şirket logosunun hemen altına işlenmiş ismimin üzerinde parmaklarımı gezdirdim. İsmim yazılı dolapta beni başka bir sürpriz bekliyordu. Kutuyu elime alınca heyecandan altıma kaçırarak gibi oldum. Hayatımda hiç alamayacağım güzellikte iş ayakkabıları, kutusundan yeni çıkmış, deri kokusu ciğerlerime dolarken yaşaran gözlerime engel olamadım. Giyeceğim tulum yepyenydi. Ne de olsa güvenlik önemliydi. Ayakkabı, tulumum ve ben hayallemeye dalmışken giyinme odasının kapısı sertçe açıldı. İçeri giren iki mavi göz nedenini bilmediğim bir öfke ile bana bakıyordu. Tulumun içerisinde kayboluverdim.

- Hadi mühendis bey iş öğreteceğiz daha sana acele et.

Bu mühendis vurgusunu anlamasam da ardı sıra seğirttim. Bir saat boyunca periyodik olarak kontrol ettiğimiz ekipmanları gezip durduk. Asansör odaları, yüzlerce borunun dolaştığı kazan dairesi... Kitaplardan teknik olarak bildiğim her bir ekipmanı, günlük olarak kontrol etmem gereken bütün detayları tek tek anlattı. Her birini aklımda tutamıyordum ama elbet birisi daha biliyordur diye ses etmeden anlıyormuş edasıyla ardı sıra dolanıyordum.

- Saat on ve dört çay saati. Sigara içmek için bu saatleri kullanabilirsin. Yeni AVM müdürü çok hassas, sakın ha buralarda içmeyesin.

Mavi gözler yine içimden geçmişti.

- Kim aldırdı işe seni bilmiyorum ama ayağını denk alsan iyi edersin. En ufak hatanda sepet havası bilesin. Mühendisim diye şımarmaya kalkma sakın. Çok bildiğini sanıyor olabilirsin ama ben bu AVM kurulurken buradayım ve ilk günlerinden beri bu ekipmanları kontrol ediyorum, bu sebeple ukalalık istemem. Akşam kontrol listelerini bana teslim edeceksin. Ne eksik ne de uydurma rapor istemem.

Mavi göz sanırım mühendis değildi ve mühendisleri hiç sevmiyordu. Tecrübe konusunda haksızda sayılmazdı. Bu ekipmanları ilk defa görüyordum sonuçta. Uysallıkla kafamı sallayıp onu izlemeye devam ettim.

...

Günler geçti, elimde kontrol listeleri, tek tek her maddeyi işaretleliyordum. Molalarda kötü demlenmiş çay eşliğinde, müşterilerin hiç bilmediği kuytularda, tezgâhtar kızlarla sigaramı tütürüyordum. Mavi göz ilk bordromu imzalatırken pislikmişim gibi bakışlarını esirgememişti tabii ki. O gece aylar sonra bir rakı sofrası kurdurmuşum anneme. Babamla keyifli karşılıklı iki tek atmıştık.

Geceleri yaptığım işi öğreneyim diye okumaya devam ediyordum. Malum hâlâ öğrenci sayılırdım. Her ekipmanı ve yaptığımız işin detaylarını anlamaya başlamıştım.

O gün her sabah olduğu gibi elimdeki çizelgeyi takip ederek tek tek her ekipmanı kontrol ediyordum. Daha önce fark etmediğim bir detay gözüme takılmıştı. Kazanın emniyet valfinin uzun süredir kontrolü yapılmamıştı. Hatta listede hiçbir kazanın emniyet valfi yoktu. Elimde listeler mavi gözlüye gittim. Derdimi anlattım. Uyardığı sonuca varmış bir insanın bıkkınlığıyla süzdü beni.

- E ne demek istiyorsun?

Bir şey demek istemiyordum aslında.

- Yok dedim usulca. Kontrol etmek lazım.

- Biz bilmiyor muyuz kontrol etmek lazım? Daha dün geldin sen mi keşfettin bunu? Bu kazanın montajında Almanlarla birlikte çalıştım ben. Ben de biliyorum kontrol etmek lazım.

Şaşırmıştım.

- O zaman neden?

- Neden? Neden olacak, kontrol etsek sorunlu olduğu anlaşılacak da ondan. Bir emniyet vanası kaç para haberin var mı senin?

Yoktu.

- Biz arada onun ayarlamasını yapıyoruz rahat ol, yenisi gibi sağlam.

Madem sağlam neden kontrol etmiyoruz diye geçirdim içimden ama söyleyemedim.

- Şimdi git işini bitir kontrol listesinin altına imzanı at getir bana. O imzadan fazlası değilsin. Bir daha da bana yeni bir şey bulmuşsun gibi gelme.

Elimde kontrol listeleri odasından çıktım mavi gözün. İmzamı atarken içimden bir ürperme geçti. Söyledikleri gerçek miydi? Bu imza mıydım sadece? Sanırım haklıydı, kâğıdın üzerinde kurumaya yüz tutmuş mürekkep kadardı varlığım.

Günler geçti, her gün o imzayı atmaya devam ettim. Her gün kazan dairesine gidip emniyet vanasına gözümü dikip yalvarıyordum.

Ne olur patlama ben buradayken.

Düşündüm elbet ayrılmayı. Ne diyecektim anama babama. Anama neyse de babama laf anlatmak ne mümkündü. Başlayacaktı bağırmağa. Ne uyumsuzluğum ne sorumsuzluğum kalacaktı. Yok yok atacaktım o imzayı ama her gün de gidip bakacaktım o emniyet vanasına, bakıp ne anlayacaksam.

İşte o günde o malum vanayı kontrole gitmiştim. Kazan dairesinin loş sessizliğinde vana ile günlük pazarlığımı yapmak niyetindeydim ki bir ses duydum. Otoriter bir sesin kalabalığında yalvaran bir tiz ses. Çaresizlikten tizlik seviyesi artıyordu. Tartışmanın kaynağına doğru ilerlerken elimdeki feneri silaha çevirmiş titreyen avuçlarımda sıkıca tutuyordum. Kazanın ardında mavi göz bir tezgâhtar kızı sıkıştırmış zorluyordu. Eli kızın ağzında kıyafetini üzerinden çıkartmaya çabalıyordu diğer eliyle. Gözleri korkudan büyümüş kız çaresiz çırpınıyordu. Kazan dairesini soğuk duvarlarının ardında bir yardım aranıyordu.

- Çek lan ellerini kızın üstünden.

Boğazımdan çıkan sese kendim bile inanmamıştım. Sesimin etkisiyle bana yönelen mavi gözler de aynı şaşkınlıktaydı. Gelenin ben olduğumu anlayınca alaycı bir gülümseme kaplamıştı yüzünü.

- Yürü git lan işine. İşimi bitirip seninle de ilgileneceğim.

Sonra orada yokmuşum gibi arkasını dönüp kızın vücudunda ellerini gezdirmeye koyuldu. Aşağılanmaktan çok yok sayılmak koymuştu aslında. Hiçbir şey söylemeden elimde sıkılmaktan kırılıverecek olan feneri koşarak kafasına geçiriverdim. Nasıl sert vurduysam sendeleyiverdi mavi göz. Elinden kurtulan kızcağız üstünü başını toparlamaya çalışarak ardına bakmadan çıkışa doğru koşturmuştu.

Tek dizinin üstüne çökmüş mavi göz kendine gelip doğrulmaya çalışırken ikinci darbeyi vurdum suratına. Bir yandan da bu durumu nasıl açıklayacağımı düşünüyordum. Gerçeği anlatsam muhtemelen kız korkudan yalanlayacaktı. İşe daha yeni girmiş benim sözüm karşısında müdürümün sözü. Feneri yakıp söndürdüm. Elimdeki listelere baktım. Sonra tekrar feneri yakıp söndürdüm. Işığını sersemlemiş mavi gözlere tuttum. Feneri söndürüp tekrar ve tekrar vurdum. Vurdukça içimde bir şeylerin dönüştüğünü hissettim. Sakince ama istikrarla vurdum, karşımda yığılan et parçasının hareketsizleştiğine emin olunca

durdum. Feneri kenara koyup ellerimi mavi gözün beyaz gömleğine sildim. Aydınlık bir yere geçip raporumu yazmaya koyuldum. Emniyet vanası kontrol edilmemişti, ivedilikle kontrol edilmeliydi. Dünün tarihini not düştüm. Yerde bilinçsiz yatan bedeni kaldırıp kazana yasladım. Ardından kazanın giriş vanalarını sonuna kadar açtım, emniyet vanası ile son kez vedalaşıp çalışmamasını sağladım. Kazan dairesinin kapısını ardımdan kapatıp mavi gözün ofisine gittim. Eski raporu alıp yenisiyle değiştirdim. Dakikalar içerisinde yeri göğü inleyen bir patlama oldu ben sigara molasındayken. Koşturarak kazan dairesine gittim. Molozlardan göz gözü görmüyordu. Gelen itfaiye ve polis memurlarına aynı hikâyeyi anlattım. Mavi göz benim uyarımı dikkate almış ve kendisi kontrol etmek istemişti. Talihsizlik bu ya o kontrol ederken kazan patlayıvermişti. Ben sorgulanırken emniyet şeridinin arkasında merakla olan biteni izleyenler arasında o korku dolu iki gözü gördüm. Sanırım artık korkmuyordu, gülümseyerek baktı bu sefer.

sen varken

Sen varken var olmak ne güzel
Dağlar, denizler, ovalar ellerini bekler dokunmaya hasret
sevgililer gibi

Yetim kalmış bir yüreğin çarpıntısında...

Sen varken ne aydınlıktır dehlizleri maden kuyularının
Saatte sekiz yüz kilometre hızla yırtmak mavilikleri
Bir sabah vakti asfalt yollarda haykırmak barıştan yana el
ele

Sen varken ne ümitlidir rafinerinin ışıkları kızgın petrol
borularıyla gizli

Öyle ki ölümüne meydan okur uykusuz sıcak vardiyalarda
Tarlalarda çocuk heyecanıdır traktörlerin deli gücü
Ter gözyaşı akar pamuk beyazında

Sen varken dolu dizgin yüreğim
Belki düşünür dört duvar arasında bir doğum sancısıyla
Çıkmaz sokakların gazlı havasında boğulur belki
Ya da süsler bir düşü çelikle kanla
Sen varken

ANAHTAR

Yıl 1980. Kız kardeşimin eşinin vefatı nedeniyle Antakya'ya 35 yıl sonra gittiğimde 1955'te mezun olduğum liseye de ugradım. Okuduğum 3A sınıfından içeri girdim. Soldaki en ön sıraydı oturduğum sıra. Sağımda siyah önlüğü, bembeyaz yakası ile Güner oturuyordu sanki. Açıklayamadığım, değişik, çok derin duygular içindeyim. Tüm lise hayatımı yeniden yaşıyorum. Fransızca öğretmenİ Mösyö İhsan'ın ayak seslerini işitiyorum, ayağındaki asker potinleriyle yürüyüşü öbür sınıflardan bile duyuluyor.

İşte matematik öğretmenimiz Hikmet Cengiz, hafif göbekli, 180 santim boyunda iri cüssesiyle kara tahtanın önünü tam kapamış, daha çok matematik derslerine girdiği sınıfın öğrencilerini fen bölümüne kabul ediyor, benim dışımda herkes edebiyat bölümünü seçmişti bu yüzden. Güner'de orta okulda olduğu gibi benden ayrılmak istememişti. Hikmet Cengiz Hoca, derse her geldiğinde, tahtaya çözülmesi zor sorular yazarak beni sınıfın gözünde küçük düşürmeye, fen bölümünden ayrılmama çalışıyordu. İşte yine tahtaya iki bilinmeyenli bir

problem yazdı. “Kim çözecek” diye sınıfa döndü. Bana bakmadı bile. Gerçekten zeki olan kendi talebelerinden kimse parmak kaldırmadı. Çekinerek, biraz da korkarak, ürkek bir sesle “Ben, öğretmenim” dedim. Küçümser bir bakışla “Gel bakalım” dedi. Zorlanmadan çözdüm problemi. Alkışlayarak, tebrik etmişti o gün beni. Mezun oluncaya kadar da ilgi ve desteğini hiç esirgemedi benden. Bir defasında, yazılıda kitaba bakarken yaladıydı da yazılı kâğıdını alacağına, kitabı almıştı elimden, “Yakıştıramadım sana” demişti.

Kapının çalınmasıyla düşüncelerimden ve daldığım hayal âleminde uyandım. Yarım saate yakın oturmuştum orada. Duygu yoğunluğu ile anlayamadığım gözümün yaşlarını elimden tersi ile sildim. Teşekkür ettim müdür yardımcısına ve mutlu olacağımı düşünerek geldiğim okulumdan hüzün yüklü olarak ayrıldım. Kardeşim Kınalı'nın evine geri döndüm.

“Nerde kaldın oğlum” diye sordu annem. “Biraz hava aldım. Bir apartmanın önündeki tüpçüye sordum Boyacı Mustafa'yı tanır mısın diye. Ben oğluyum dedi. Çelimsiz bir çocuk olan İbrahim kocaman delikanlı olmuş. Annesi babası pazara gitmişler bizi hatırladı hemen. Vaktiyle oturduğumuz evi buldum. Her taraf apartman dolmuş. Gülsüm hanımın oğlu İbrahim'e yarın sizi de götüreceğimi söyledim.”

Bu kadar zaman sonra tekrar görüşeceği haberi hem çok sevindirmişti hem de heyecanlandırmıştı annemi.

Sabah anneleri de aldım, Gülsüm hanımlara bıraktım. “Ben biraz dolaşacağım, dönüşte sizi alırım” dedim.

“Biz yürüyerek gideriz, böylece biz de gezmiş oluruz” dedi annem. Benim de işime gelmişti açıkçası.

Önce çokça gittiğimiz tepeyi görmek istedim. Güner'in lise yıllarında oturdukları evin yerini tahmin etmeye çalıştım, o zamanlar daracık olan yolların yerini geniş caddeler kaplamış, sağlı sollu yeni yeni binalar dikilmiş. Onlara, kar, kış, gece gündüz, sıcak-soğuk demeden yağmurlu havalarda bile perende ata-

rak gidip geldiğim yol ne kadar değişmiş, o yol bu muydu acaba? Gündüz sinemasının yanındaki elektrik direğine dayanıp etrafıma bakındım. İleride ‘parka gider’ levhası görünüyor. İçimdeki karamsar mutluluk ağarmaya başlıyor. Sokağın sonunda çevreme göz gezdiriyorum. Ayaklarım sol taraftaki pembe badanalı bir binaya götürüyor beni, binanın önünde duruyorum. Günerlerin evi olabilir mi diye bakıyorum dikkatlice. Anılar canlanıyor gözümde. Giriş kapısı yine aynı cephede. Ders çalışmalarımızı, ilk öpücüğümüzü, anahtar olayını yaşıyorum yeniden. Annemleri bıraktıktan yarım saat sonra tepeye ulaşıyorum. Fidanlar kocaman ağaç, tepe de koca bir koruluk olmuş. Aralarında gezinmeye başlıyorum ağaçların, 35 sene önce, Önder ve Güner’in baş harfleri olan Ö ve G harflerini kazıdığımız, muhtemelen benim gibi boy atmış, yaşlanmış fidanı arıyorum.

Ararken ağaçların diplerindeki karınca yuvalarını görüyorum, askeri bir disiplin içinde sıraya dizilmişler, bir kısmı yukarı çıkarken diğerleri iniyor ağaçtan. Bir dergide okumuştum 10.000 tür karınca varmış, bunlar hangi türden acaba? Çimenlerdeki papatyalar, gelincikler, yeni dikilmiş süs bitkileri çiçek açmış, yemyeşil yapraklardan, çeşit çeşit çiçeklerden güzel kokular geliyor. 35 sene önce olmayan bu bakımlı çiçekleri değişik bitkileri seyrediyorum. Arıların biri geliyor biri gidiyor çiçeklere. Kırmızı kanatlı bir kelebek konuyor önümdeki çiçeğe kanatlarını açıp kapatarak. Bir günlük ömrünün tadını çıkarıyor sanki. Bulduğum yer eski tepemiz değil de sevdiğimin göğsü, kucığı sanki. Yavaş yavaş yumuşak adımlarla incitmeden basıyorum çimenlere. Duygularım tavan yapıyor.

Sıcaktan gömleğimin düğmelerini açtım, rahatsız etmeyen bir sıcaklık da olsa ilgin ilgin esen rüzgâra tuttum göğsümü. Yıllarca önce, daha da gençken ve daha da ateşliyken duyduğum duygulara yeniden kapıldım.

Aradığım fidanı bulamadım. O fidan, büyüüp koca ağaç olunca, kabuk bağlayıp isimlerimizin baş harflerini benim kalbime gömdüğüm gibi içine atmıştı besbelli. Yanımdaki çakı ile

35 sene önce harfleri kazıdığımız sandığımız ağaca, Ö ve G harflerini yeniden kazıdım. Dibine, çimenlerin üzerine ellerim başımın altında sırt üstü uzandım. Kâh uzaklara bakıyor, hafif hafif esen rüzgârla sallanan, hışırtılı sesler çıkaran dalları dinliyorum. Kocaman kocaman olmuş ağaçlar küçücük bir fidan iken kendilerini suladıklarımızı unutmamışlar gibi selamlıyorlar âdeta. Kâh gözlerimi gökyüzünde gezdiriyorum. Ağaçların, çiçeklerin kokusunu soluyorum içime. Gökyüzünde, çok uzaklarda Amanos'un tepelerinin üzerinde parça parça bulutlar görüyorum. Gördüklerimin hepsi bir şeyler anlatıyorlar sanki bana. Tam tepedeki ağaçta bir karakarga görüyorum. Gak gak diye ötüyor aşağı bakarak. Sanki o da bir şeyler söylüyor bana. Biraz sonra bir karga daha geldi yanına, beraberce uçup gittiler. Tepeden. Akiş fabrikasının bacasını görüyorum. Çalıştığım günler, Nermin'in yardımını aklıma geliyor. Güner işte şurada oturuyordu, sende şurada idin diye düşünüyorum. Sonra yine dalların hışırtısına kulak kabartıyorum. Her şeyden bir mana çıkartıyorum. Her şey geçmişteki bir anımı hatırlatıyor, içimi acıtıyor. Ellerim başımın altında dalgın, düşünceli, uzanmış duruyorum bir süre. Duyduğum ayak sesleriyle uzaklaşıyorum düşüncelerimden.

16-17 yaşlarında el ele tutuşmuş bir kız ve erkek çocuk biraz ilerimdeki banka gelip oturdular. Bizim zamanımızda bank falan olmadığından, çimenlerin üzerine oturur oradan buradan konuşurduk. Geçen arabaların motor sesinden markasını tahmin ederdik. Şimdi ise hiçbir şey umurlarında değilmiş gibi şakalaşan gençlere takılıyor gözlerim,

Vaktiyle bizim geldiğimiz yaşlarda görünüyorlar, parmaklarında parıldayan yüzüklerden birbirlerine âşık iki nişanlı genç oldukların anlıyorum. Bizim yapamadığımızı onların yaparak mutlu bir yuva kurmalarını diliyorum içimden.

Biraz sonra yavaş sesle konuşmaya başladılar. Vaktiyle bizim ne konuştuklarımızı hatırlamaya çalıştım. Gözlerimi kapadım. Hatırladığım tek şey o günlerde ne kadar mutlu olduğumuzdu.

Ender olarak Nermin'in de olduğu bir gün, Gnerlerin evinde ders çalıştıktan sonra eve gitmek istediğimde, Nermin sokak kapısını kilitleyerek anahtarı yarı açık göğsünden içeri atmış, bütün ısrarına rağmen çıkarıp vermemişti. "Gitmek istiyorsan kendin al" diye tutturmuştu. Sonunda "Salak" diyerek çıkarıp vermişti anahtarı. Neden salak dediğine aklım ermemişti o zaman. Ders çalışmalarımızdaki saflığımı, Nermin'e göre ise salaklığımı, ondan anahtar alma olayını, Güner'in bana olan davranışlarını hatırlıyorum dn olmuş gibi, o günleri çok zyorum. İnsanlar ellerinde olanların kıymetini ayrı kalınca anlıyor. Yaşadıklarımın ders alarak aynı acılara, pişmanlıklara bir daha dşmemem için elimde olanları çok iyi değerlendirmem gerektiğini hatırlayınca hayallerimden uzaklaştım. Sevdiginle olamıyorsan, olduğunu sevmelisin, başka çare yok. İnsanın çevresindekiler değişiyor, eski sevdiklerinin huylarını görürsün kiminde, ona kapılırsın. Onunla senli benli olursun derken, bir bakarsın evlenivermişsin biriyle günlerden bir gün.

Yakınımdaki bankta oturan gençler kalktılar, gitmeye hazırlanıyorlar besbelli. Kız arkadaşına beni işaret ediyor. Ağaca yeni kazıdığım harfleri gösteriyor. Gelecek sefer bir bıçak getirelim, biz de kazıyalım diyerek ayrılıyorlar tepeden. Ben de hazırlanıyorum gitmek için. Sonradan park görevlisi olduğunu öğrendiğim biri geliyor yanıma. 50-60 yaşlarında güneydoğu aksanıyla konuşan birisi.

"Burada yatmak yasak" diyor. "Tamam gidiyorum". Yarenlik etmeye başlıyoruz.

"Ne kadar zamandır buradasın" diyorum.

"20-25 senedir buradayım."

"Bu ağaçlar küçük bir fidan iken, 30-35 sene önce  ve G harflerini kazımıştık, onu bulabilir miyim diye dolaşmıştım. Yorulmuşum, onun için biraz uzandım. Ha sahi rastladın mı geldiğin tarihlerde öyle bir fidana."

"Rastlamaz olur muyum? Şimdi o fidanın altında duruyorsun.

Bakıyorum yeniden kazımışsın harfleri. Demek ki o sensin.”

“O dediğin kim.”

“O tarihlerde bir bayan da gelip oturmuştu bu ağacın altında. O da gelip oturan birisi oldu mu diye sormuştu.”

Çok duygulanmıştım. Gözlerimin nemiyle hissettim. Güner’de unutmamıştı beni ve o günleri demek ki...

“Memleket neresi” diye sordum. O da hikâyesini anlatmaya başladı.

“Güneydoğu Anadolu’nun illerinin birindenim.” Vilayetin adını vermiyordum, belli ki bazı şeyleri saklıyor. “Bir kız sevdim. O zamanlar 17-18 yaşlarındayım. Yoksul bir ailenin çocuğuyum. Kız varlıklı bir aileden. Yazın işlerin çok olduğu zamanlarda herkes gibi çalışılmaya gittim. Çalışmaya gittiğim tarlanın sahibi kızın babasıymış. O zaman gördüm kızını. Birbirimizi sevdik. Neyse” dedi kısa kesti. “Kavuşamadık işte. Ben de terki diyar ettim. Sonunda burada çalışmaya başladım.”

Anlatırken gözlerini uzaklara dikip o anları tekrar yaşıyor-muş gibiydi, gözlerindeki yaşları göstermemek için başını öbür tarafa çevirdi. Anıları hatırlamak, yeniden yaşamak, içimden bir şeyleri koparsa da acı bir haz duyuyordum.

Ağacımızın altında düşünüp durdum, hayal kurdum.

Bugünden sonra gelirse sormaz artık. Yeni kazıdığım harfleri görünce anlar geldiğimi zaten.

“Bu kadar sene sonra, ne iş. Anlatmak ister misin” diye sordu.

Kısaca özetledim hikâyemi. Liseden arkadaş olduğumuzu, boş zamanlarımızda, o zaman küçük bir fidan olan bu ağacın altında oturduğumuzu, üniversite yıllarından sonra birbirimizin izini kaybettiğimizi, ayrı düştüğümüzü, Antakya’ya bir yakınımın vefatı nedeniyle geldiğimi, buraya uğramadan dönmek istemediğimi anlattım fazla uzatmadan.

O da benim gibi evlenmiş, çoluk çocuğa karışmıştır herhâlde. Anıları hatırlamak, onları yeniden yaşamak, içimden bir şeyleri

koparsa da acı bir haz duyuyorum. Bu arada anneleri Gülsüm hanımlara bıraktığım aklıma geliyor.

Park görevlisine “Allah gönlüne göre versin, Allaha ısmarladık” diyerek yanından ayrılıyorum.

Arkamdan “Sen de aradığını bulursun inşallah” dediğini duyuyorum.

Dönüşte hafif bir esinti çıkıyor, çiçekler ince saplar kımıldıyor, eğiliyorlar, selamlıyor, veda ediyorlar âdeta.

Koruluktan ayrılırken sevinemedim, daha çok kederli, üzüntülü ve hüzünlüyüm. Ayrılırken bir kez daha başımı çevirdim. Ö, G harflerini kazıdığım ağaca tekrar baktım. El salladım, veda ettim. Bir daha gelebileceğimi sanmıyorum. İkinci serinliğinde gezine gezine tepeden aşağı inmeye başladım. 35 yıl önce yaptığım gibi. Asi nehrinin kenarındaki parka vardım. Park da çok değişmiş. Oturma yerleri, kafeler, büfeler var. Sırtım parka dönük nehrin kenarında bir banka oturdum. Asi nehrini seyrediyorum, dalgın dalgın. Bir taraftan taş atarken, girişteki büfeden aldığım orta şekerli kahvemi yudumluyorum. Biraz gerimde sırtı bana dönük bir bayan oturuyor.

Bankta. İyi giyimli, saçları düzgün taranmış, bir kitap okuyor elinde. Başını kaldırıp güvercinlere yem atan çocuğa bakıyor arada bir.

“Önder” diye sesleniyor. Adımı duyunca gayri ihtiyari arkama dönüp bakıyorum. Tanıdık kimseyi göremiyorum. Bu kadar sene sonra kim olabilir ki sana seslensin diye düşünüyorum.

“Önder”, yine arkama dönüp bakıyorum.

“Bana mı seslendiniz” diyorum, gerimdeki bankta oturan bayan ilerdeki çocuğuna sesleniyordu. “Uzaklaşma” diyor oğluna.

“Hayır” dedi bana dönerek.

“Affedersiniz” diyerek Asi nehrini seyretmeye devam ediyorum.

Birisine benzetiyorum sanki. Hatırlarım belki diye arkamı

dönüp tekrar bakıyorum. O da bana bakıyor, göz göze geliyoruz. Birisine benzetiyorum herhâlde diyerek Asi'nin karşı kıyısında yapılan yeni binaları seyrediyorum. Derken ayak sesleri duyuyorum yavaş yavaş yaklaşan. Yanıma oturuyor. Selamlaşıyoruz. Elini uzatıyor biraz çekinerek. Sıkıyorum elini kibarca. Kısa bir sessizlik oluyor.

“Senin mi?” diyorum çocuğu göstererek. Cevap vermeden elindeki gazoz şişesinden bir büyük yudum daha alıyor.

“Evet” diyor, “Tanışıyor muyuz?” diye soruyor bu defa O.

“Sanki tanıdık gibi geliyor, ama çıkaramıyorum.”

“Ben de” diyor.

“Adı ne oğlunuzun.”

“Önder.”

“Adaşız.”

“Önder, Nermin” dedik aynı anda. Onun yüzündeki şaşkınlık dolu ifade bende de vardı herhâlde. Donup kalmıştık ikimiz de. Geçmiş günler yıldırım gibi geçti aklımdan.

“Burada ne arıyorsun” dedik aynı anda gülümseyerek. Mucize gibi bir rastlantıydı bu. Bir süre sonra çekingenliğimiz kalmadı ikimizin de.

- Önce sen diyorum. Nerden başlayacağını kestirmeye çalışıyor Nermin. Hâlâ çok güzeldi. Mutlu görünüyordu. İçini kim bilebilirdi ki.

“Seni gördüğüme inanamıyorum.” Ellerini, sarılmak istiyormuş da nasıl tepki vereceğimi bilmiyormuş gibi kucaklamıyor, hafifçe omuzuma koyuyor. Geçmiş anıları hatırlamanın verdiği acıyı hafifletmek için ikimiz de suskun bekliyoruz bir süre. Ardından

“İyi misin” diye soruyor.

“İyiyim sen nasılsın, harika görünüyorsun” diyorum.

“Bunu söylemek için 35 yıl geç kalmadın mı?” diyor. O zamanki yakınlığımızı hatırlayarak.

“Salaklık işte” diyorum. Utandığını belli etmemek için yüzünü çeviriyor oğluna doğru.

“Önder” diye çağırıyor oğlunu tekrar. 15 yaşlarında görünüyor oğlu, geliyor yanımıza. “Bak Önder’im bu amcanın da adı Önder, eski bir arkadaşım” diye tanıştırıyor. Elimi öpüyor adası. Birkaç laf ediyorum basmakalıp.

“Çok uzaklaşma” diyor adaşıma Nermin.

Kuşlara yem vermeye geri dönüyor o da. Elindeki kitabı göstererek “Çok okuyor musun?” diyorum kahvemi yudumlarken. İçmeye başladığı gazoz şişesini çöpe atarken anlatmaya başlıyor.

“Evet, liseden sonra okumaya merak sardım.”

“Konusu ne” diye soruyorum.

“Lisedeki arkadaşını seven, amma birlikte olamayan bir kızın hikâyesi anlatılıyor. Çok çekici, beni çok etkileyen bir kitap. İnsan okurken bazen kakhaha atıyor, bazen de ağlıyor. Tavsiye ederim, beğeneceksin. Kitabın kahramanının yerindeymiş gibi oluyor insan.”

“Sen okuduğuna göre kız sen oluyorsun, ben okursam liseli arkadaşın ben olacağım bu durumda” diyorum.

“Alay etme” diyor iç geçirerek. “Önder’i gezmeye çıkardım. Sıkıldıkça bu parka geliyorum” diye söze başlıyor. “Kafam dinleniyor.” Ben bir şey demeden devam ediyor, “Arada bir de tepeye gidiyorum, Aa! Sahi gittin mi tepeye” diye soruyor.

“Evet. Oradan geliyorum” diyorum.

Susuyoruz ikimizde kısa bir süre. Benim gibi o da geçmişi, gençlik günlerimizi düşünüyor olmalı. Bir süre devam eden hüznün verici sessizlikten sonra Nermin bozuyor sessizliğimizi.

“Tepeye gidiyorum, ama buradaki gibi kafamı dinleyemiyorum. Daha çok hüznü ve üzüntülü dönüyorum. Evlenmeden çok sık giderdim. Sonraları arada bir gidiyorum. Zaten her taraf ağaç dolmuş, eskisi gibi تنها değil, çok kalabalık oluyor.”

“Çiftlikte bir kâhya vardı neydi adı. Hani sana ilgisiz olmayan,

yoksa?”

“Delisin sen. Nerden çıkarıyorsun o zaman da bozuk atmıştım hatırlasana” diyor. “Ben evlendikten sonra ayrıldı çiftlikten, ne yapıyor ben de bilmiyorum” diyor.

“Mutlu musun?” diyorum.

“Mutsuz değilim, istediğim kişi ile evlenemediğine göre bu olsun, benim için daha iyi dedim.”

“Kim bu şanslı ben tanıyor muyum?”

“Şanslı olsaydım sevdiğim kişi ile evlenirdim. Cengiz ile evlendim.”

“İyi etmişsin âşıktı sana” dedim. Sen de sevmişsindir zamanla.”

“Bir süre sonra boşandık.”

“Neden boşandığını anlatmak ister misin? Seni seviyordu bildiğim kadar.”

“Boş ver, hatırlamak istemiyorum.”

“Güner ne oldu peki.”

“Liseden sonra ben de görmedim bir daha” diyor Nermin. “Anahtar olayından ve seninle çiftliğimize gittiğimizden beri aramız açılmıştı iyice. Senin salak olduğunu unutmuş, aramızda bir şeyler geçti sanıyordu. Öyle sanmasından zevk alıyordum ben de.”

Bacak, bacak üstüne atıyor. Yüzü al al olmuştu. Eskisi gibi güzeldi hâlâ. Giyimi de tam oturmuştu vücuduna. Elini dizlerinde gezdiriyor utangaç, utangaç. Göğüsleri, kalçası, eskiden olduğu gibi belirgin yine. Rahatlatmak için başka çocuğunuz var mı? Diye soruyorum. O üzüntülü, hüznü dolu bakış yerleşti yine yüzüne.

“Hayır, Önder yetiyor bana” diyor başını öne eğerek. Bir şeyleri unutmadığını açıktan olmasa bile ima ediyor. Ne kadar zaman geçse, gizli sevdalar unutulmuyor işte. İnsan beyni kalpten önce yaşlanıyor, kalp hiç yaşlanmıyor.

“Ne kadar daha buradasın?”

“Yarın gidiyorum” diyorum. Dalgın dalgın bakıyor yüzüme.

“Eski günleri yaşamak için neler vermezdim, Güle güle. Bir daha görüşemeyiz herhâlde.” İlave ediyor sonra ama “Görüşüp de ne olacak üzülmekten başka.”

“Haklısın, vaktiyle o salaklığı yapmamış olsaydım bunları konuşma durumunda kalmazdık belki. Kader işte. Yine de o günleri özlüyorum dedim.”

“Ben de var mıyım o özlemlerin içinde” diyor Nermin.

“Elbette” diyorum.

“Bunu duyduğuma sevindim, Hep benden konuştuk, ya sen ne yaptın, burada ne arıyorsun” diyor. Kısaca anlatıyorum ben de.

Açılıyor biraz sonra. İnsan yaşlandıkça, en iyi şeyin son mutluluk olduğunu söylüyor, “Çocuk sahibi olmak kadar güzel bir şey yok. Çok tatlı şeyler. İnsanın evi olması, kocasıyla, çocuklarıyla beraber olmak, alışverişten, işten dönüşte anahtarı sende olan evinin kapısını açmak çok güzelmiş. Ama sen anahtarı istemezsin değil mi?” diye takıldı.

“Nedenini sen söylemiştin o zaman. Salaklıktanmış, yani. Haklıymışsın dedim ben de.” Kendini tutmaya çalışsa da utançından yanaklarının al al olmasına mâni olamıyor. “Sen sevdiklerini unuttun mu?” diye soruyor bana.

“Hayır, ama bugünü yaşamamız lazım.

“Çocuklarımızı ve geleceğimizi düşünmeliyiz.” İcini çekti tekrar. Sonra elini dizime koydu. Yanakları al al olmuştu utançından, kızarmıştı yüzü. Elinin sıcaklığını hissettim. Ten sıcaklığından farklı bir sıcaklığı bu. Bir süre durdu. “Saçlarımız kırılmaya, yüzümüz buruşmaya başladığında daha iyi anlayacağız pişmanlığımızı, seni bilmem ama ben öyle olacağım” diye hüznü bir sesle konuşuyor. “Anahtarlarımıza sahip olmalıyız, öyle olur olmaz yerlere koymamalıyız” diyerek çekiyor elini dizimden. “Sen pişmanlık duymuyor musun” diye soruyor.

“Çocukluk aşkı, başka bir şey. Başkasını görmüyor insanın gözü. Senin söylediğin gibi salaklıklarına devam ettim. Her

şeye alışıyor insan zamanla. Çocukluktaki, gençlikteki yaşanmamışlardan pişman olmak bize bir şey getirmez artık. Elimizdekilerin değerini bilmezsek yaşamının bir manası kalmaz. Yeni pişmanlıklara da yol açabilir. Gayet tabi çocukluğumu, gençliğimi, o yıllardaki yaşananları, arkadaşlıkları çok özleyorum. Onun için tepeye gittim, onun için bu parktayım işte. Yarın ayrılacağım Antakya'dan. Özlemlerimi burada bırakarak bu özlemlerden, seni tekrar görmekten aldığım güç, duyduğum mutlulukla şimdiki yaşantımı dolu, dolu yaşamaya çalışacağım. Sen de öyle yapmalısın. Elimizdekilere sahip çıkmalı, sıkı, sıkı sarılmamız. İnsan çocukluğunu, gençliğini unutmamalı, amma onunla da yaşamamalı. Seni gördüğüme o kadar sevindim, o kadar mutluyum ki hiç ayrılmamışız gibi aldığım enerji ile şimdiki hayatıma devam edeceğim. Unutmaya çalıştığım lise yıllarındaki arkadaşlığımız, safiyane sevgilerimiz tekrar girdi yaşamıma. İstanbul'a gidinceye kadar düşüneceğim bunları yine. Bu rastlantıyı çok güzel bir rüya görmüşüz gibi kabul etmeliyiz. Tam geçmişteki anıları unuttum zannederken, başka bir yerde yeniden hatırlarsınız veya hatırlanacak hatıralarla karşılaşacaksınız. Eski hatıraların bir de yenileri biner üstüne.”

Onu böyle teselli etmeye çalışıyorum. Konuşmalarımı, tek söz etmeden dinledi. Üzüntünün bir ifadesi gibiydi duruşu. Gözleri nemlenmişti. Göstermemek için başını eğdi yere. Başka bir şey konuşmadık. Konuşamadık. Ben adresini istemedim. O da tekelif etmedi. Yaşlı gözlerimizle birbirimize bakıp tokalaşarak vedalaştık. Tokalaşırken, ellerimiz ayrılmıyor bir türlü, sımsıcak ellerini hiç çekmeden, bakışları kalbimin derinliklerine kadar işliyor, ellerimizi, gözlerimizi ayıramıyoruz birbirimizden. Bir süre sonra ellerimiz gevşedi, yanımdan uzaklaştı Nermin. Bu anı unutmayacağımızı biliyorduk ikimiz de. Çocukluk, gençlik arkadaşım Nermin, oğlunun elinden tutmuş beni gösteriyor. El sallıyor adaşım giderken bana. O gençlik tutkularınının hatırasını oğluna adımı vererek yaşatmaya devam ediyor. İnsanlar mutlu da olsa gençlik yıllarındaki hatıralar unutulmuyor. Gizli sevdalar olarak devam ediyor işte.

Onlar gittikten sonra eve gitmek için ben de kalktım. Yoruluncaya kadar ağır ağır yavaş adımlarla yürüyorum. Her adımda etrafımdaki her yeri içime sindirmek ve hafızama kazımak istiyorum. Köprüyü geçtim parka tekrar bakıyorum. Nermin'le son kez oturduğumuz banka Allaha ısmarladık dercesine el sallıyorum. Nermin'de el salladı, sanki. Oğluna adımı vererek bana kendisini unutturmamayı başarmıştı son görüşmemizde.

İşim bitti Antakya'da artık. Geçmişimde kalan özlediğim günleri, yerleri bırakma zamanı geldi. Yarın sabah çekip gideceğim buralardan. Vedalaştım herkesle akşamdan. "Aman oğlum yavaş git ne olur" diye tembih ediyor sık, sık. Annem.

Sabaha karşı sessizce çıkıyorum dışarı, arabaya biniyorum. Kalkmış el sallıyor annem. O da uyumamış anlaşılan. Dudakları büzülmüş, "Güle güle git" diyor. Birkaç gün sonra onlar da dönecekler Anamur'a. Yola çıkınca içimde garip bir yalnızlık duyuyorum. Tepede, lisedeki geçmişimi tekrar yaşamamın verdiği mutluluk son mutluluk diye düşünüyorum. Sabah beş gibi Belen tepesine vardığımda yeni doğmaya başlayan güneşin ufuktan doğuşunu izliyorum.

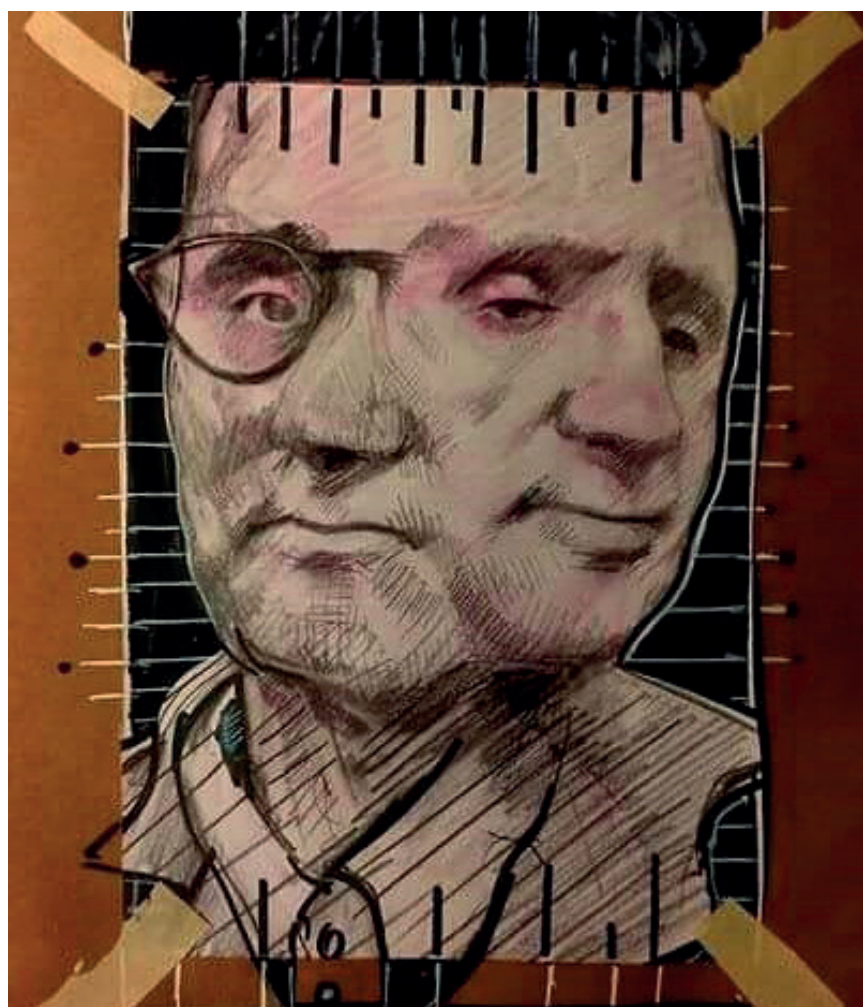
Arabayı yol kenarına park ettim. Bir kayanın üzerine oturuyorum. Oturduğum yerden Amik ovasına bakınca pamuk tarlasında çalışan işçileri, balyaların istif edilmişlerini görüyorum.

Güner'i, Nermin'i, okul yıllarını, yaşadıklarımı düşünüyorum, ufuk çizgisine bakarak dalgın dalgın. Kendimi tutamayıp gözlerim yaşıyor.

Rampadan yukarı çıkan bir kamyonun sağır edecek motor gürültüsüyle kendime geliyorum. Sinek kovalar gibi kovalıyorum düşüncelerimi. Artık yapabileceğim bir şey yok diye kendimi avutmaya çalışarak arabaya binip yola koyuluyorum, Antakya'yı, Amik ovasını son görüşümdür herhâlde diye iç çekiyorum anılarımı içime gömerek.

Şimdi her şey değişti. Ben de değiştim. Yaşlandım, sanki.

Öyle hissediyorum. Yaşlılıkta başka zevkler başka mutluluklar, daha önceden bilmediğimiz, tatmadığımız hazlar sevinçler var diyenler eksik söylemişler Geçmişteki yaşadıklarımı yazarken içim acıyor, özlüyorum o günleri, yaşıyor gözlerim düşündükçe. Geçmişteki yaşadıklarını, güzel günlerini hatırlamayan, elinde kalanlarla böbürlenmiş kişilerden olmayı doğru bulmuyorum işte.

ölüm

Unutulan şarkı sözlerinin devam eden dizesi gibi,
Kırık tasta sızan ve damla damla dökülen, yarım kalan
hayallerim.

Hatırlayamıyorum.

Kafamda çınlamalar ve konuşan silüetler.

Olamayışın hüznü ve esir düşen umutlarımın sancısı.

Işık almaz bir hücrede, suratıma vuran ecel tokadı,

Ellerimle taş zemine ve duvarlara bıraktığım izler,

Paslı demir kapısının tepesindeki ince delikten içeriye
sızan sarı ışık,

Yetmedi insanlığın karanlığını aydınlatmaya.

*

Sabah olmuş.

Ölüm elleri arkasında sert ve emin adımlarla gelmekte.

Söyle onlara anlat, anlat!

Konuşmamamak korkaklık, konuşmamamak cesaretse,

Onlara konuşmadığımı anlat,

Ona ise onunla konuşamadıklarımı, sevgiyi.

*

Açıldı demir kapı, odaya doldu kar soğuşu,
Derin derin içime çektiğim, ciğerime saplanan keskin.
Sustum, kapattım gözlerimi.
Söyleyeceklerim olmadığı için değil,
Kendimi izliyorum artık başka bir insan kafasında.
Usulca, sessiz.
Uzandı iki el suskunluğuma.
Yitip giden ben miyim, benliğim mi?
Önemi yok artık telaşlanmanın.

*

Vakit geldi.
Güneşin ilk ışıkları sabah olanları anlatıyordu;
Kar toprağa kefen olmuş,
Çiçekler ezilmiş ve ölümün soğukluğu,
Göğün maviliğini ürkütüyordu.
Özgürlüğün maviliği o kadar yakın değildi emindim.
Ölüm, dokunamazdı özgürlüğe ama...
Güneş ilk o zaman vazgeçti bizden.

*

Onlar, ölmeyi unutan insanlar.
Yaşadıklarımız, hiç bilmedikleri sevdaları.

ARDA'NIN UÇUŞU

Şehrin en uzak ve sessiz noktalarında birinde, Şmahallelinin deyimiyle “isyan denizi” kıyılarına sıfır bir gecekondu mahallesiydi bizimkisi. Şansa, akrabası, dostu olmayan uğramazdı kolay kolay. Kentsel dönüşüm zırvaları için sürekli ziyaretimize gelen keşif memurlarını saymıyorum elbette. Onlar da beş, altı aydır uğramaz oldu. Buranın kentsel dönüşse bile düzelemeyeceğini düşündüler belki. Ya da mahallenin yirmi, otuz yaş arası gençleri, son geldiklerinde küfür ederek kovaladıkları için olabilir. Keşke mahallemizin kültürünü yansıtmadıklarını söyleyebilseydim. Ama bizim mahalle tam da buydu. Kısa bir uyarıdan sonra deri bütünlüğünüz tehdit altına girerdi. Bizim ev, tüm bu curcunayı rahatça izleyebileceğiniz mahallenin en yüksek noktasındaydı.

Havanın kapalı olduğu rüzgârlı günlerden biriydi yine ve yine can sıkıntısıyla kendimi dışarı attım. Biraz yürüdüktan sonra mahallenin aşagısından yukarı doğru süzölen mavi uçurtmayı gördüm. Arda'nın uçurtmasıydı bu. Değişik değişik uçurtmalar yapar hep mavi naylon kullanırdı.

Tanırdınız. Uçurtmayı takip ederek yanına yürümeye başladım, evlerin arkasında kaldığından henüz görünmüyordu kendisi. “Yine buradasın” diye söze başladım görür görmez bağıarak. “Sıkıldım uçmak istedim biraz.”

Hep böyle söylerdi. Sanki uçak seyahati yapıyordu veya paraşütle atlıyordu. Yüzünden anlayabiliyordunuz, gerçekten havayı hissediyordu bu çocuk, orada yaşıyordu. Ağaca, toprağa, havaya, ateşe böyle bakan insanlara hep imrenmişimdir. Arda da bunların en ileri seviyelerinden biriydi. Anı yaşıyordu.

“İyi uçuşlar, burnun akıyor kaptan” diyerek bağırdım yine rüzgâr sesini yenmeye çalışarak. Cebimdeki mendilden uzattım. İpi tutmak için davrandım.

İp, canlıymış gibi titriyordu. Bunu nasıl tarif edebilirim bilmiyorum ama sanki canlı bir şey bu uçurtma. Sağa sola silkenirken ipi titretmesi, çekmesi, rüzgâra direnıp ayakta kalması bir kahraman gibi yapıyor onu. Sizin kontrolünüzde ve çok yüksekte.

“Alabilirim istersen” dedi Arda hâlâ burnunu çekerek.

“Yok, iyi böyle kalabilir.”

“İyi hissettiriyor değil mi?”

“Kaç tane uçurtman var? Her gün farklı bir tane görüyorum” dedim sorusuna cevapmış gibi.

“Bizimkiler uçurtma yapmamı istemiyorlar, eve götüremediğim için kırıp çöpe atıyorum. Sürekli yenisini yapıyorum.”

Bir an uçurtma yapmanın kötü yanlarını düşündüm, ama bulamadım.

“Ne zararı var sana, neden istemiyorlar?”

“Varsa yoksa ders onlar için, benden daha fazla düşkünler okula, kendileri gitmemişler bana atıp tutuyorlar şimdi. Boş boş oyuncaklara zaman harcıyormuşum. Hâlâ büyüyememişim. Evet, büyüyemedim, 14 yaşındayım zaten.”

Haklıydı. Kendi tasarlayıp, yaptığı, uçurduğu şeyi neden kabul

etmiyorlardı anlaşılır şey değildi. Olsa olsa kazandıkları üç beş kuruş parayı da Arda'nın eğitimine harcadıkları için yatırımlarının boşa gideceğinden korkuyorlardı. Ama çalışkan çocuğu Arda. Matematikten hep en yüksek notu o alırdı sınıfta. Bütün problemleri o çözerdi. Okulda olduğu gibi uçurtma yapmak konusunda da iyiydi. Böyle bir yeteneğim olsa muhtemelen bizimkiler mutluluktan uçardı. Evet her şeye karışıyorlar ama bu onlardan biri olmazdı muhtemelen. Bir şeyler üreten çocuk değerlidir çoğu ailenin gözünde.

“Bizimkiler de her şeye karışıyorlar böyle” diye yalan söyledim sakinleşsin diye.

“Uçurtmayı çöpe atacağına mahallenin çocuklarına versene eğlensin garipler” diye ekledim ipe iyice asılarak.

“Niye verecekmişim. Kendileri yapsınlar. Ben uçuramıyorsam kimse uçurmasın!”

“Gökyüzünde kendi yaptığın uçurtmaları görmek hoşuna gitmez mi? Benim hoşuma giderdi açıkçası.”

Rüzgâr iyiden iyiye şiddetini artırmıştı. Yakındaki barakaya doğru yanaştık. İpi ona verdim. Arda yavaş yavaş uçurtmayı çekmeye başladı.

O sırada çatının üstünden bir parça koptu ve kaçarken üzerime düştü. Tarif edemeyeceğim bir acıyla savruldu. Son gördüğüm, uçurtmanın kafesinden kurtulmuş özgür bir kuş gibi kayboluşuydu. Uyandığımda hastanedeydim ve bacağım alçıdaydı. İç kanama olmadığı için dua etmeliymişim, Arda olmasa ölüyormuşum gibi şeyler söyleyip duruyorlardı bizimkiler ben tam olarak uyanmaya çalışırken. Eve geldiğimde annem yatağı-mı hazırlamıştı. Salona bütün mahalleyi rahatça görebileceğim bir yere konumlandırmışlardı yatağı sıkılmayayım diye.

Ertesi gün yine Arda'nın uçurtması vardı havada ama biraz daha uzakta aynısından bir tane daha vardı bu sefer. Sonraki gün üç uçurtma gördüm aynısından. Bunlar Arda'nın uçurtmalarıydı. Dört, beş, altı derken karşımda bir sürü mavi uçurtma-

lardan oluyordu her gün. Fikrini değiştirmişti belli ki. Her gün bir çocuğa uçurtma hediye ediyor, gökyüzünde bir tane daha kendi tasarımı uçuyordu.

Günler sonra ziyaretime geldi Arda. Bana uçurtma getirmişti. “Çocuklara hediye vermekle çok iyi yaptın uçurtmaları” dedim uçurtmayı incelerken. “Hediye vermedim satıyorum onları ben” diyerek sırttı. İkimiz de gülüyorduk. Aldığı harçlık ucu ucuna yetiyordu. Mutlu oldum para kazandığını duyunca.

O günlerde yaşadıklarımızı yıllar sonra mitolojik karakter İkarus’un hikâyesini okuduktan sonra anladım. Arda, İkarus’un hikâyesini farklı yazmıştı kendi hayatında. Her gün kanat yapıp kendine, her gün bozuyordu. Kanatlarını kendisi yaptığı için ne kadar yükseleceğine sadece kendisi karar veriyordu. Şimdilerde mühendis olmuş drone üreten bir fabrikanın tasarım ekibine girmişti. Üstelik bunu uçurtma satarak yapmıştı. Labirentten tek başına bıkmadan çabalayıp çıkmış, özgürlüğüne kavuşmuştu anlayacağınız. İkarus’un sonu kötü olmuştu ama Arda uçmaya devam ediyordu.

ah yürek ah

Naslda kapldn o, büyük aka.
Hayali bile olası değil.
Bir kuş gibi ırpnsan da,
Aslan olup kkresen de
Hep giryan var glesi değil.

Bir koparıldn ki yerinden,
Uurumdasin, yarasın.
Onsuzluğa tahammülün yok
Kederdesin, gamdasın.
Gidecek yerinde yok.
Telatasın, zordasın.

Hangisi kolay?
Seni taşımak mı,
Onsuz yaşamak mı,
Bana tebarek okuma.
Ya, o gelsin ya, sen git.
Bir başıma beni bırak.

Tanrı aşkına.
Bir aşk ki,
Kar taneleri gibi savrulmuşum.
Dengem altüst olmuş.
Kafam karışmış
Aklım şaşmış....
Umurunda mı.
Yokluğunu meze yapıp,
Onsuzluğa kadeh
Kaldırmışım..
Yerlere kapanıp ağlamışım
Duvarları yumruklamışım.
Umurunda mı.

Ne dehşet bir gece.
Yıldızlar, sarhoş kayıyor.
Ay, ay tepe taklak.
Güneş, güneş kör doğacak.
Gül yüzlü yar bir daha gülmeyecek.
Ağla yürek ağla
Ağıt yakmanın zamanı şimdi.

Vay halime vay.
Kiminle gülerim?
Kiminle ağlarım?
Ya, ben, kimin için ölürüm?
Kara gözler bakmıyor artık.
Dövün yürek dövün.
Yarılmanın zamanı şimdi.

BANGLADEŞ SENDROMU

Bendeniz tarafından uydurulmuş olan bu sendromu “Sıklıkla burnunun ucundakine bu kadar basit olamaz deyip, çözümü uzaklardaki bulgularda aramak şeklinde gelişen klinik bir sendrom” olarak tanımlayabiliriz. Kendimde bu “rahatsızlığı” fark etmem, ilkokul yıllarıma dayanır. Hikâyemiz o yıllardan. Sendroma adını veren olayın geçtiği 1983 yılındayız.

***

Dışarıdan bir gözle, ilkokul 5. sınıf okul hayatımı, “iş iş, kaşığı gümüş” olarak tarif etsem, pek yanlış olmaz herhâlde. Teneffüslerde, kendi aralarında, el çırpmalı oyunlar oynayan kız grubu, ne zaman beni görse, oyunu bırakır, “maydanoz demet demet, yârimin adı memet” şarkısını söylerlerdi. Gruptaki kızlardan bireysel olarak, münasebet tesis etmek isteyen kimse olmadığı için, bu tezahüratlar, bir “fan club” hayranlığının ötesine geçmiyordu. (Bu arada, bunu neden yaptıklarını hâlâ anlayabilmiş değilim. Benim için ağır bir travma olan bu durum sebebiyle, bir süre maydanoz yi-

yememiştim.) Diğer taraftan, retmenlerim tarafından bana tevdi edilen okulun kantin işletmeciliği işini, layıkıyla yapmaya çalışıyor, kantinde simit satarak, bu emeğimin karşılığı, günde 1 simit kazanç elde ediyordum. Ben bu kadar yoğun günler yaşarken, dersler konusunda yetenekli bir talebe olduğumu düşünen retmenimiz Zaim Bey, dönem sonunda sabahlar ve glenciler arasında düzenlenecek olan bilgi yarışmasına da beni seçmişti. Kısacası bulunduğum durumu, ‘teneffüste kazanova, derste akademisyen, kantinde işadamı’ şeklinde tanımlayabilirdim.

***

Günler günleri kovaladı, bilgi yarışmasının günü geldi çattı. Okulun konferans salonu hazırlandı. Jüri yeleri ve seyirciler yerlerini aldı. Baştan sona kadar denk kuvvetlerin mücadelesi şeklinde geçen yarışmanın sonuna geldiğimizde durum bera- bere idi. Kazanan takımın belli olacağı son soru sosyal bilgiler dersinden:

“Türkiye’nin en fazla ticaret yaptığı ülkelerden birisini söyleyin.”

Bizi yarışmaya hazırlayan sınıf retmenimiz, yarışmayı seyrettiği koltukta, önce burnunu kaşıyarak göz lğn düzeltti, sonra da oturuş şeklini değiştirdi. Bu rahatlama ifadesiydi. Soruyu bileceğimizden emindi.

Takım arkadaşlarımdan Yasemin ve Veysel hemen atıldı; “Almanya, İngiltere! Sovyetler Birliği de olabilir! Bir tanesini yazalım.”

Durun dedim. “Bu şaşırtmacalı bir soru!! Biraz düşünelim. Eğer dış ticaret hacmini soruyorsa, bir yılda gerçekleştirdiğimiz ihracat ve ithalat toplamını soruyor demektir. Bu ülkelerle yapılan ticaret hacmini biliyor muyuz?” çıt yok.. “İhracatın ithalatı karşılama oranlarını biliyor muyuz? Yine ıt yok. Söylediğiniz ülkelere yapılan ihracatı, ithalata oranlamalıyız ki, yaptığımız ihracatın ithalatın yüzde kaşını karşıladığını bulmuş olalım.” “Eğer dış ticaret dengesi ile ilgili bir soru ise, ihracattan ithalatı

çıkarmalıyız. Fark negatif ise, dış ticaret açığı verdiğimiz, pozitif çıkması dış ticaret fazlası verdiğimiz anlamına gelir. Dış ticaret açığı ve fazlası verdiğimiz ülkeleri söyleyin bakalım.” Yine çıt yok.. “Bence bu kastediliyor. Yani bizim dış ticaret fazlası verdiğimiz bir ülke söylemeliyiz.” Herkes allak bullak olmuştu. İşin kötüsü takımdaki herkesi de ikna etmiştim. “Peki, dediler. Doğru cevap ne?”. “İhracatımızın, ithalatımızdan fazla olduğu bir ülke bulmalıyız. Ne bileyim Bangladeş gibi.”

“Evet cevap veriyoruuuz. Bangladeş!!”

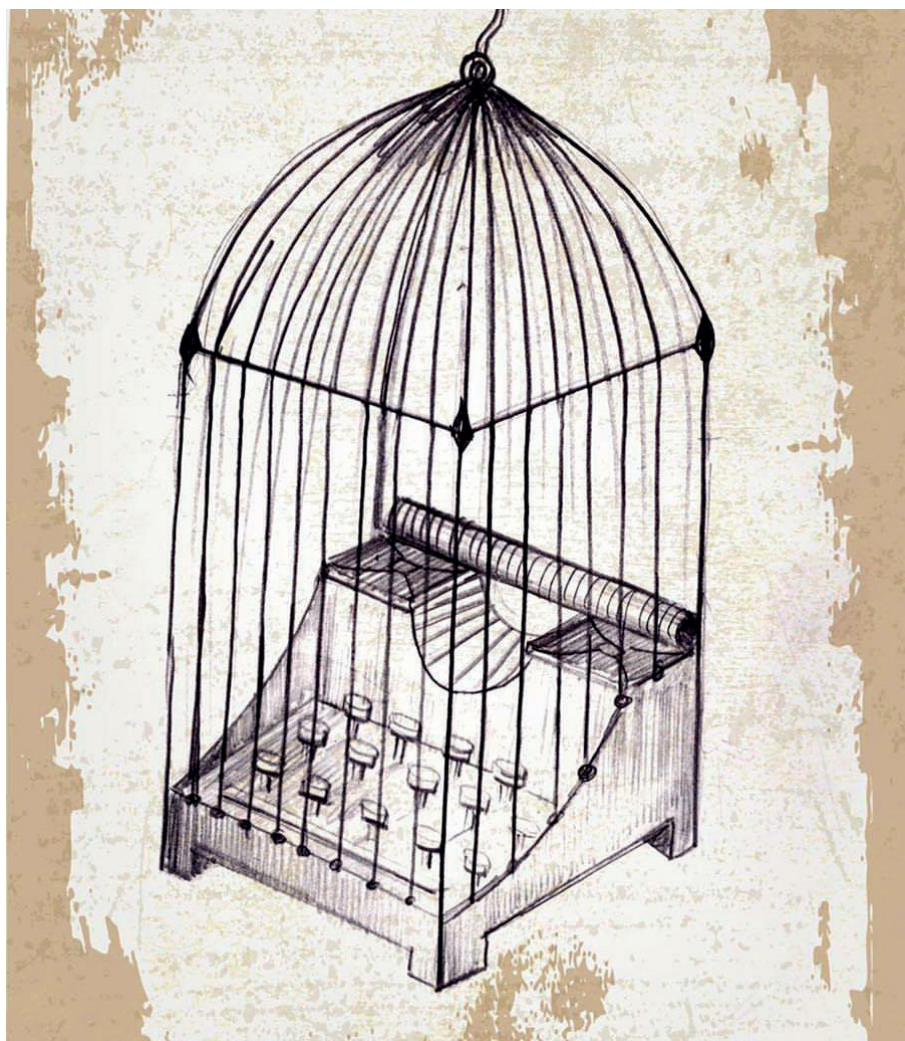
***

Şimdilerde, “ticaret savaşları” olarak telaffuz edilen konu, belli ki o günlerde benim de çocuk aklımı epeyce meşgul etmiş. Ama, yarışmada bunun bize hiçbir faydası olmamıştı. Doğru cevap bu değildi. Özetle, yarışmayı kazanan biz olmadık. Öğretmenimiz, “Çocuklar bu kadar ülke içinde, Bangladeş nerden aklınıza geldi?” derken, çatık kaşlarıyla gülme ve kızma arasında tercih yapmaya çalışıyordu. “Öğretmenim dedim, dış ticaretimiz görel olarak düşük bir paya sahip gibi gözükse de, ikili ticaret potansiyelimizin artma potansiyeline sahip olduğunu düşünüyorum.” İyi niyetime inanan hocamız “Tamam evladım” dedi, büyüdüğünde Bangladeş’e gider ticaretimizi arttırır-sın. Simit fırınından gelmişler, şimdi git de simitleri teslim al..”

İşte Bangladeş sendromu, adını yıllar önce bir ilkokulda yaşanan bu olaydan almıştır.

Sendromum, tıp literatürüne armağan olsun.

Bu arada Bangladeş de dış ticaret açığı verdiğimiz ülkelerden biriymiş. Hayret!

anam

Anadolu'da analar dolu,
Bir ana var içinde. Benim anam,
Sevgi dolu şefkat dolu.
Bir gün telefon etti, işte o anam,
Hiç hâl hatır sormadan,
Konuşmaya başladı hemen.
Beni aramasan da olur oğlum,
Ama çok üzülüyor baban.
Biliyorum işin çok, vaktin yok,
Bizim de başka kimsemiz yok.
Arada bir hal, hatır sorsan,
Unutmamak için saatini kursan.
Beni sormasan da olur oğlum,
Gece olsun, gündüz olsun,
Bir telefonla gönlünü alsan.
Emin ol sevinçten uçacak baban,
Devam ediyor anam,
Üç kardeşini kaybettiğimizden beri,

Ağlıyoruz, her gün her an,
Geçmiyor bir türlü zaman,
Eğer sen de aramazsan
Kötü oluyor baban.
Beni aramasan da olur oğlum,
Yeter ki üzülmesin baban.
Bir bıçak gibi yüreğime saplandı,
Canım anamın ağlamaklı sözleri.
Ne zorluklarla okutup büyütmüştü bizleri.
Hepimizi çok severdi, babam,
Sevdiğini hiç belli etmezdi.
Seviyorum sizi demezdi.
Bilirdik bizi sevdiğini,
Duymak isterdik hep,
Sizi seviyorum dediğini.
Sevmeseydi yıllarca ağlar mıydı,
Kardeşlerimin ardından,
Teselli edemez olmuştu artık anam.

BİR METROYA BİN HAYAT

Yağız, sabah uyanır uyanmaz saate baktı. Saat 7.40'ı gösteriyordu. Dün akşam işten eve çok yorgun gelmişti. Uyuyakaldığı için saati kurmadığını fark etti. Oyunağını başkasına kaptıran bir çocuk edasıyla yatağından fırladı. Biraz acele ederse, sabah 9'da başlayacak olan mesaisine yetişebilirdi. İşine yetişemeyecek olma ihtimalini düşündükçe telaşı artıyordu. Kahvaltı yapmadan, apar topar giyinerek evden çıktı.

Yağız, ailesiyle birlikte Kadıköy'de oturuyordu ancak işyeri İkitelli'deydi. Hafta içi her gün Kadıköy-İkitelli arasında mekik dokuyordu. İşe giderken de işten dönerken de üç aktarma yapması kaçınılmazdı. İşe başlayalı henüz iki ay olmuştu. Bu süreçte, işyerine yakın bir eve taşınabilmesi için maddi bir birikim yapma şansı olmamıştı.

Evlerine on dakika yürüme mesafesindeki Marmaray istasyonuna koşar adımlarla vardı. Sabahın erken saatlerinde sıcaklığını hissetti-ren yaz güneşinin de etkisiyle ter içinde kalmıştı. Durak o kadar kalabalıktı ki, yolcularla kısa süreli

mücadelesinin ardından trene güç bela binebildi. Sabahın erken saatlerinde تنها olan trenler, dakikalar ilerledikçe yerini kalabalığa bırakırdı. Mesai başlangıç ve bitiş saatlerinde ise kalabalık en üst düzeyde olurdu. Bu durum, toplu taşımanın değişmez kuralıydı. Yağız, iş dönüşü saatlerindeki araçların kalabalığına alışık olduğundan bu durumu pek yadırgamadı. İşine zamanında yetişebilmek için her türlü cefayı çekmeye hazırdu zaten. Marmaray'ın dondurucu kliması, kendisi dahil tüm yolculara rahat bir nefes aldırsa da Yağız'ın, hasta olma endişesiyle kalabalığı terli vücuduna siper etme mücadelesi görülmeğe değerdi. On beş dakika süren sancılı yolculuğun ardından Yenikapı'ya vardı. Onu bekleyen iki aktarma daha vardı. Yarım saatlik metro yolculuğu sonunda önce Kirazlı Durağı'na, ardından da kısa süreli bir aktarmayla İkitelli Sanayi Durağı'na vararak yolculuğunu tamamlamış oldu. Metro istasyonlarını hıncahınc dolduran yolcuların trene kıyasıya yerleşme mücadelesi, Yağız'ın son iki aktarmasında da devam etmişti. On dakikalık bir gecikmeyle de olsa, nihayet işyerine varmıştı.

İşyerine gelir gelmez üzerini hemen değiştirdi ve telaşla kaynakhane bölümündeki yerini aldı. Yağız'ın bu koşturmacası, kaynakhane sorumlusu Arif Usta'nın dikkatini çekmişti.

“Hayırdır Yağız! Normalde işe hiç geç kalmazdın, her şey yolunda mı?” diye sordu.

Yağız, mahcup bir ses tonuyla: “Neyse ki her şey yolunda Arif Usta. Biraz geciktim sadece, kusura bakma” diye yanıtladı.

“Her şeyin yolunda olduğuna sevindim ama bu tarz gecikmeler alışkanlık haline dönerse, beni de kendini de sıkıntıya sokarsın, biliyorsun değil mi?” diyerek Yağız'a tembihte bulunmayı da ihmal etmedi. Yağız, biliyorum anlamında, başını öne doğru salladı.

Yağız'ın bu mahcup tavrını ortadan kaldırmak ve kendi merakını da içten içe gidermek istercesine, “Akşam işten çıktuktan sonra ince iş peşinde miydin yoksa?” diye gülerек sordu.

Yağız'ın yüzü kızarır gibi oldu. Biraz utangaç, biraz sitemli bir tavırla:

“İnce iş bizde ne gezer Arif Usta! Sen de biliyorsun, dün işler epey yoğundu. İşyerinde zaten çok yoruluyorum, bir de bu yorgunluğun üzerine üç aktarmayla eve gitmek..”

Arif'in pes etmeye niyeti yok gibiydi. “Hadi hadi çekinme! Ben senin hem ustanım hem de abin sayılırım” diyerek Yağız'ın sözünü kesti. “Yakışıklı, boylu poslu adamsın. Elini sallasan ellisi gelir. Sende olmayacaksa, kimde olacak ince iş?” diye de Yağız'a takılmaya devam etti.

Yağız, bu söylenenler hoşuna gidercesine gülümsedi. Bu konunun gereksiz uzatıldığını düşünüyordu ama Arif'in merakı sayesinde geç kalma mevzusunun tatlıya bağlanmış olmasından da son derece memnundu. Bu durum, Yağız'ın yüreğine su serpmiştir.

“İnce iş mevzum olsaydı, ilk sana anlatırdım zaten Arif Abi” dedi.

Kısa süren bir sessizliğin ardından Arif: “Anlaşılan senden laf almak zor!” diyerek konuyu kapattı. Yağız'ı daha fazla yormaya niyeti yoktu. “Sabah yollar çok kalabalık mıydı” diye sordu.

Yağız, yaşadığı zorluklar karşısında çabuk pes eden bir insan değildi. Geçerli bir sebep olmadığı sürece, kolay kolay şikayetçi de olmazdı ancak geç kalma mevzusunun yeniden açılacak olmasından çekindiği için kendisini daha iyi ifade etme ihtiyacı hissetti. Sabah işe yetişmek için gösterdiği çabayı ustasının gözüne sokmak istercesine, “Olmaz olur mu hiç Arif Abi! Metroların halini görseydin, sadece on dakika gecikmiş olmanın bile benim için büyük bir başarı olduğunu anlardın” diye yanıt verdi.

Arif, “Metroların bu halini ben bilmeyeceğim de kim bilecek? Hayatım bu yollarda geçti benim be!” diye kendinden çok emin bir ses tonuyla yanıt verdi.

Yağız, Arif'le birlikte daha önce hiç yolculuk yapmamış ol-

masına rağmen, “O konuda senin eline kimse su dökemez tabii” diye tebessüm etti.

Yağız işe gireli kısa bir zaman olmuştu ancak bu zaman dilimi, onun Arif’i tanımalarına yetmişti. Otuz kişinin çalıştığı bu işyerinde olup bitenler, herkesin gözünden kaçsa da Arif’in gözünden asla kaçmazdı. Arif çok meraklı ve uyanık birisiydi, aynı zamanda sinekten yağ çıkarmasını da çok iyi bilirdi. İyi niyetli bir tarafı da vardı ancak işi görülebilir diye yapmayacağı kurnazlık yoktu. Lakabının ‘Çakal Arif’ olduğunu işyerinde bilmeyen yoktu. Arif, bu lakabının hakkını da sonuna kadar verirdi.

“İnsanlar o kadar uyanık ki, onların arasından sıyrılıp boş olan koltuklara oturabilmek de hatta bazen ayakta yer bulabilmek de çok zor” diye devam etti Yağız.

“Eğitim şart!” dedi Çakal Arif.

“Evet, ben de senin gibi düşünüyorum Arif Abi. İnsanların birbirine saygı duymayı öğrenmesi gerekir. Hem de çok daha erken yaşlarda...”

“Aslında, senin eğitim almanı kastetmişim ben” diye gülererek Yağız’ın sözünü kesti.

Yağız, hayretler içerisinde: “Ben mi eğitim almalıyım? Ne yaptım ki ben?” diye sordu.

“Sen bir şey yapmadın elbette! Senin bahsettiğin eğitimin zamanı geçti. İnsanları belirli bir yaştan sonra bu konuda eğitemezsin zaten. Bu sebeple mevcut durumu kabullenip, bundan sonra bizlerin neler yapabileceği konusuna eğilmemiz gerekir. Benim bahsettiğim eğitim farklı tabii. Toplu taşımada rahat etmek istiyorsan, en azından sana faydası olabilecek birkaç noktayı öğrenmen gerekir. Sana da uyarı, bu akşam metroyla birlikte gidelim, ne dersin? Hem sana biraz yol yordam öğreteyim de bundan sonra sen de fazla sıkıntı çekme yollarda!” diyerek, elini samimi bir şekilde Yağız’ın omzuna koydu.

Yağız, bir şeyler öğrenme konusunu pek önemsemiyordu ama Arif’le birlikte metroya binecek olma fikri onu

heyecanlandırmıştı.

“Derslere hemen başlayalım diyorsun yani Arif Abi. Bana da uyar tabii.”

“Saat 18.07’de kapının önünde hazır olmayı unutma sakın! Bu arada, kartın dolu, değil mi? Karta yükleme yapacak zamanımız olmayacak çünkü.”

“Daha dün kartıma para yüklemiştim abi.”

Arif mutlu bir ifadeyle: “Çok güzel! Sorun yok o zaman. Bu arada, sohbeti fazla uzattık galiba. İşler bizi bekler, haydi işimizi başına geçelim!” dedi.

Yağız, Çakal Arif’le birlikte yapacağı kısa yolculuğun çok farklı geçeceğini düşünüyordu. Kendi kendine, “Güzel bir mace-
ra seni bekliyor, hazırlıklı ol!” dedi.

Akşam saati olmuştu. Yağız, paydos eder etmez hazırlanarak saat 18.07’de işyeri kapısının önünde oldu. Arif ondan daha erken davranmıştı. Arif’in elindeki poşetler, Yağız’ın dikkatini çekmişti. Poşetlerin içerisinde ne olduğunu tahmin edebiliyordu. Çalışan personel öğle yemeğinden artan yemek ve ekmekleri, ziyan olmasınlar diye evlerine götürürdü. Her nedense, bunları eve alıp götürən kişi genelde Arif olurdu. Sabahları da elleri dolu gelirdi. Oturduğu mahalledeki fırından bayatlayan simit ve poğaçaları alıp işyerine getirir, imalat bölümündeki fırında bunları kızartır ve arkadaşlarıyla birlikte bir güzel yerlerdi. Arif, kendi cebinden para çıkmadığı sürece paylaşmasını seven biriydi. Yağız, dayanamayıp sordu:

“İşe gidip gelirken her gün elinde poşet taşımak yorucu oluyor mu?”

“Yorulsam ne olur ki? Evde çoluk çocuk ekmek bekler. Hayat zor, ne yapalım?”

İşyerinde çalışanlar, Arif’in maddi durumunun görüldüğü gibi olmadığını, aslında onun birçok ev ve araziye sahip çok zengin bir adam olduğunu söylüyorlardı. Bu durumu bilen Yağız gülmemek için kendini zor tutsa da soru sormaya devam etti:

“Bu kadar çok ekmek ve yemeği ailece her gün bitirebiliyor musunuz peki?”

“Hem yürüyelim hem konuşalım, metroyu kaçıracamız yoksa!” diyerek Yağız’ı uyardı.

Hızlı adımlarla yürümeye başladılar. Hemen ardından Arif soruya yanıt verdi:

“ ocuk, hanım, annem ve ben de dahil olmak üzere; altı boğaz benim elime bakıyor, kolay değil elbette! Yemek genelde bitiyor da ekmeğin fazlasını mahallede dağıtıyorum.”

Arif’in, akallığına direnmeye çalışan iyi yürekli bir tarafı da vardı.

Beş dakika yürüdükten sonra metro istasyonuna vardılar. Yürüyen merdivenlerin sol tarafında bekleme yapan yolculara bir polis gibi anons yaparak:

“Bekleme yapmayalım...Bekleme yapmayalım!” diye uyarıda bulundu Arif.

Turnikelere doğru yaklaştıklarında Arif duraksar gibi oldu. Cebinden düşürdüğü bir Şeyi ararcasına yerlere bakıyordu. Arif’in bu zamansız yavaşlaması, Yağız’ı da Őařırtmıřtı. O da Arif’e yardım etmek istercesine yerlere bakmaya başladı.

“Hayırdır Arif Abi! Yere bir Şey mi düşürdün?” diye sordu.

En kalabalık görünen turnikenin girişinde duran adamları işaret ederek: “Sen Şu adamların arkasından turnikelere doğru yanaş bakalım, ne olduğunu sana sonra anlatırım.”

Yağız bir kez daha Őařırmıřtı. Tenha olan turnikeler öylece dururken, neden kalabalık olan turnikeye doğru yneldiklerine bir anlam verememişti. Her ikisi de turnikeyi geçtikten sonra Arif yeniden hızlandı. Yağız da mecburen ona ayak uydurdu. Bir yürüyen merdiven daha kullanarak yolcuların beklediği perona indiler. Arif, yolcuların yoğun olduğu bir kısma doğru yöneldi ve özellikle seçtiği bir yerde durdular. Bekledikleri metro iki dakika içerisinde durağa gelmişti.

Metronun içerisine girdiklerinde, oturma yerlerinin tamamen dolu olduğunu ancak ayakta duran yolcu sayısının çok fazla olmadığını gördüler. Yağız, doğal bir refleksle trenin en boş kısmına geçer gibi oldu ama Arif onu koluyla dürterek, kendisinin işaret ettiği yere doğru yönlendirdi. Arif, bildiği adrese bütün kararlılığıyla ulaşmaya çalışan bir kurye gibi hareket ediyordu. Yağız bu duruma artık dayanamadı ve sordu:

“Özellikle mi kalabalık yerleri tercih ediyorsun abi?”

Arif: “Hele bir oturalım, birazdan anlatacağım” diye yanıtladı.

Çok geçmeden Arif’in dediği de oldu. Yalnızca bir durak sonra, inen yolculardan boşalan koltuklara her ikisi de oturmuştu. Yağız yer bulup oturabilmiş olmaktan çok, onu merakta bırakan sorulara yanıt bulacak olmasına sevindi.

“Oturacağımızdan nasıl bu kadar emin olabildin” diye hemen sordu.

“Bindiğimiz bu tren her gün saat 18.15 gibi İkitelli Sanayi Durağı’nda oluyor. Her gün aynı saatte gelen bu trenin hep aynı vagonuna binecek şekilde kendimi ayarlıyorum. Böylece, benim gibi aynı saati ve aynı vagonu tercih eden yolcuları da tanımış oluyorum. Bu yolcular içerisinden, bizden bir durak sonra incekleri de keşfettim mi, zaten gerisi geliyor. Saat 18.07’de kapının önünde hazır olmanı boşuna mı istedim senden!”

Yağız, kısa sürecek bir yolculuk için bu kadar ince bir hesap yapmaya değer mi, diye düşündü ama Çakal Arif’in hızını kesmemek adına sorularına devam etti:

“Saat 18.15 metrosunu kaçırırsan peki?”

Arif: “Aslında 18.20 metrosu için de çalışmalarım var!” diye kahkahayı bastı.

Her ikisi de yolculara aldırış etmeden gülmeye devam ettiler.

Yağız, kafasını kurcalayan diğer sorulara da yanıt bulma peşindeydi.

“Turnikelere gelmeden önce bir şeyler düşürmüş gibi yerlere

bakıyordun, onun sebebi neydi peki?”

“Bir şeyler düşürmemiştim ki! Aslında, bir şeyler bulmak için yerlere bakıyordum.”

“Ne bulmayı umuyordun ki?”

Arif gözlerini açarak: “Para da olabilir, çok değerli bir eşya da!” diye yanıtladı.

Yağız, birlikte gülüp eğlendikleri keyifli bir yolculuğa rağmen, ustasıyla olan samimiyetinde aşırıya kaçmamaya özen gösteriyordu. Neticede ustasıydı ve bu sebeple sorularını özenle seçip sormaya gayret ediyordu.

“Para veya değerli bir eşya hiç bulabildin mi peki?”

“Sorduğun soruya bak! Eğer bu işten ekmek yememiş olsaydım, arayışıma hiç devam eder miydim? İnsanların, paralarını en çok düşürdüğü yerler; elini cebine attığı yerlerdir. Turnikeler de bu yerlerin en başında gelir. Ne var ki, bulduklarım genelde madeni para oluyor. Değerli takılar bulduğum zamanlar da oldu ama onları her defasında güvenlik görevlisine teslim ettim.”

Yağız, Arif’in iyi niyetli bir tarafı olduğunu da biliyordu ama bu değerli takı konusunda her nedense Arif’e inanmak pek içinden gelmemişti. Bozuntuya vermeden, “Yine de bereket versin Arif Abi!” diye güldükten sonra gecikmeden bir sonraki sorusunu da sordu:

“Neden kalabalık olan turnikeye doğru...”

Arif, Yağız’ın sözünü keserek yanıtladı:

“İyi hatırlattın! Bu konuyu da ayrıca öğrenmen gerekiyor. Ben buna, seslerin uyumu diyorum. Turnikeden geçerken benim öğlanın öğrenci kartını cihaza okutuyorum. Öğrenci kartları da ücretsiz geçiş kartları da senin kullandığın karttan farklı melodide ses çıkarır. Eğer turnikeden geçerken kalabalığın arasına karışırsan, öğrenci kartından çıkan sesin melodisini de araya kaynatmış olursun.”

Yağız, ağzı açık bir şekilde Arif’i dinliyordu. “Bu adam ger-

çekten tam bir çakal!” diye düşünmeden edemedi. “Hiç yakalanmadın mı peki?” diye sordu.

“Birkaç kez yakalandım ama kendi kartımı da yanımda taşıdığım için pek sorun olmadı. Bu konuda beni çok sıkıştıran güvenlik görevlilerine, kartımı benim oğlanın kartıyla karıştırdığımı söyleyerek işin içinden sıyrılmaya çalıştım.”

“Arif bu işin içinden sıyrılmayacak da kim sıyrılacak? İsmi üzerinde, Çakal Arif!” diye düşündü Yağız. Derin düşüncelere dalmak üzereyken Arif’in sesiyle kendine geldi.

“Şu ana kadar nasıl buldun metro derslerini? Bir şeyler öğrenebiliyor musun benden?”

“Öğrenmez olur muyum hiç Arif Abi! Büyük bir zevkle hem de!”

Kısa mesafeli yolculuk, tatlı sohbetle birlikte daha da kısalmış gibi göründü onlara. Kirazlı İstasyonu’nda tren durmadan önce Arif’in talimatıyla her ikisi de ayaklandı. Kirazlı-Yenikapı aktarması için de Arif’in kafasında planlar olduğu çok belliydi.

Tren tam olarak durduğunda, onların vagonu yürüyen merdivenlerin hizasına denk gelmişti. Bu sebeple, diğer yolculara göre avantajlı bir konum elde ettiler. Bu ince hesabı da Arif’in yapmış olduğundan Yağız’ın hiç kuşkusu yoktu. Metronun kapısı açılır açılmaz:

“Koş Yağız koş!” diye Arif’ten talimat geldi.

Yürüyen merdivenleri koşar adımlarla çıktılar. Bir sonraki merdivenlerden köşeyi dönerken Arif tabelaya baktı. Trenin gelmesine henüz beş dakika daha vardı ama yer kapmaları için bir an önce sıraya girmeleri gerekiyordu. Yarım saat sürecek olan bu aktarmada oturabilmiş olmaları, Çakal Arif’in prestiji açısından çok önemliydi. Perona geçtiklerinde, Arif hızlı bir şekilde yolcuları süzdü. Peronun hem solunda hem de sağında bekleyen yolcular vardı. Tren peronun her iki tarafına da gelebiliyordu. Arif yine kendi tecrübesinden yararlanarak:

“Tren büyük olasılıkla peronun sağ tarafına gelecek ama senin

gözün yine tabelada olsun!” diye Yağız’a küçük ama önemli bir görev verdi.

“Beni takip etmeyi de ihmal etme!” uyarısında da bulundu.

‘Lütfen inenlere öncelik tanıyınız’ yazılı tüm şeritlerin her iki yanında da yolcular vardı. Arif, en önde olamayacaklarını anlayınca etrafı hızlı ve dikkatli bir şekilde süzdü. Birkaç farklı yerde durur gibi oldu ama bu yerlerde hep içine sinmeyen bir şeyler vardı. Bu sebeple sürekli yer değiştirdi. Nihayet, doğru yerde durmuş olduklarına inanarak:

“İşte tam burası! Burası bizim için çok uygun bir yer!” dedi.

O sırada, tabeladaki ok işareti de onların bulunduğu peronu gösteriyordu. Tren, Arif’in tahmin ettiği gibi peronun sağına gelecekti. Peronun sol tarafındaki yolcular da sağa doğru hareketlendi.

“Diğer yerlerde durmaktan niye vazgeçtik peki Arif Abi?”

“Operasyonumuzun en önemli anlarında soru sormaman gerektiğini öğrenemedin henüz sanırım” diye gülerek Yağız’ı uyardı.

Arif bu yolculuğu, eğlenceli bir operasyon olarak da görüyordu.

Çok geçmeden, trenin perona doğru yaklaştığını gördüler. Arif, araya kaynak yapanlar olmasın diye alan savunması yapar gibi pozisyon aldı. ‘Sarı çizgiyi geçmeyiniz’ uyarı yazısının hemen sınırında duran adamın ensesindeydi. Yağız da Arif’in hemen arkasındaydı. İnenlere öncelik vermek istemeyen yolcular, Arif’in her zaman en büyük rakibiydi. Arif’in, güvenip de arkasında olmayı tercih ettiği adamlar ise tam aksine, onun her zaman en büyük destekçisi olmuştu. Rekabet bu iki taraf arasında yaşanacaktı. Önündeki adam, onun güvenini boşa çıkaracak olursa, adamı hafiften itekleme yöntemini kullanacaktı. Ortamda, fırtına öncesi sessizlik hakimdi. İnen yolculardan boşalan koltuklara oturabilmek için perondaki yolcular arasında birazdan amansız bir mücadele başlayacaktı.

Nihayet, metronun kapıları açıldı. İçerideki yolcular, yıllardır

esir tutulmuş mahkûmlar gibi zincirlerini kıra kıra trenden inmeye başladılar. Arif'in önündeki adam, yolcular trenden inerken, başını hafiften içeri doğru sarkıttı. Ardından ilk bulduğu boşluktan da gövdesinin bir kısmını çapraz olarak içeri soktu. Adamın bu hamleleri karşısında, metrodan inmekte olan yolcular hafiften yılan gibi kıvrılmaya zorlanarak dışarı çıkmaya başladılar. Yolculardan bazıları mırıldanır gibi oldu ama adamın ustaca manevraları karşısında ortamdan yüksek sesli bir itiraz da duyulmadı. Arif ve Yağız'ın buldukları sıra, önlerindeki adam sayesinde ipi en önde göğüslemişti. Metronun içinde ve dışında yaşanan fırtınadan bihaber, dışarıya çıkmaya hiç niyeti yokmuş gibi elindeki telefonuyla oynamakta olan genç çocuk; koridorun en kritik yerinde ayakta durmuş olduğundan, az kalsın Arif'leri zor durumda bırakacaktı. Neyse ki korkulan olmadı. Arif ve Yağız, güneş ışığına maruz kalmayacak dörtlü koltuğun cam dibine karşılıklı oturma fırsatını buldular. Bu koltuklara yerleşme kısmını da elbette Arif planlamıştı. Trendeki diğer koltuklar ve ayakta durma yerleri; karışık çerez tabağındaki en güzel çerezlerin en önce seçilmesi gibi bir tercih sırasıyla paylaşılmıştı. Arif, karışık tabaktan en güzel çerezi seçmiş olmanın kendisine verdiği gururla, oturmuş olduğu koltuğun arkasına iyice yaslandı.

“Eğer seni bekleyen uzun bir yol varsa, yer kapıp oturabilmen çok önemli. Metroya ilk duraktan biniyorsan, bunun avantajını sonuna kadar kullanabilmelisin. Bu konuda dikkat etmen gereken hususları da ciddiye almalısın tabii. Bu hususları üç farklı analizle incelemek, konuyu daha iyi anlamamızı sağlar. Bunlar; davranış analizi, kritik sayı analizi ve iyi niyet analizidir. Oturup, rahat rahat gitmeyi tercih ediyorsan anlatayım, yoksa beni boşuna yorma!” diyerek, eğlenceli geçen yolculuklarının aynı zamanda ciddiye alınması gereken bir eğitim olduğunu da Yağız'a hatırlatmayı ihmal etmedi.

Yağız: “Ben bunun için buradayım zaten!” diye alaycı bir ses tonuyla yanıt verdi. Bu durumu Arif gibi ciddiye almıyordu ancak keyifli geçen yolculuklarına sekte vurmamak istemediğinden,

ona uyum sağlamak için her türlü özeni de gösteriyordu.

Arif söz konusu analizleri büyük bir hevesle Yağız'a anlatmaya başladı:

“Perona iner inmez ilk olarak, ‘lütfen inenlere öncelik tanıyınız’ yazılı sarı şeritlerin her iki yanında bekleyen yolculara hızlı bir şekilde göz atarız. En ön sırada boşluk bulursak, zaten pek sorunumuz yok demektir. Eğer bekleyen yolcuların arkasında sıraya geçmemiz gerekirse; haliyle ilk yapmamız gereken şey, تنها bir bölgeye doğru yönelmek olur. Davranış analizi, işte bu aşamada devreye girer. Bu analiz, tüm تنها bölgeler arasında iyi bir kıyaslama yapmamıza yardımcı olur. Treni beklerken, yolcuların davranışı hakkında bize fikir verebilecek kadar bilgi sahibi olalım yeter. İlk durduğum yerdeki çocuğa dikkat etmiş miydin?”

Yağız hatırlar gibi oldu: “Kitap okuyan gözlüklü çocuktan mı bahsediyorsun?”

“Evet, ta kendisi! Peki ben ne yaptım? Arkasında durur gibi oldum ama sonrasında hiç oyalanmayarak yerimi değiştirdim. Çünkü kitap okuyanların birçoğu saygı konusunda çok hassas olur. Saygıdan ödün vermeyen bu kişiler, metrodan son yolcu inene kadar sabırla bekler. Eğer bu çocuğun arkasına takılsaydık, kesinlikle metroda oturacak yer bulamazdık” diye güldü.

“Bir sonraki adamın da arkasında durmaktan vazgeçtin. Halbuki, onun kitabı da yoktu.”

“Bir yolcunun duruşu bile çok şey ifade eder. Bence o adamda metroda yer kapmaya hevesli bir kişinin duruşu yoktu.”

Yağız: “Böyle bir duruş şekli mi var?” diye merakla sordu.

“Olmaz olur mu, var elbette! Yer kapmaya hevesli bir yolcu, çapraz bir açıyla durarak sarı çizginin hemen sınırında treni bekler. Vücudunu çapraz konuma getirmesi, bu kişiye alan savunması açısından büyük bir üstünlük sağlar. Ön veya arka tarafından gelebilecek bir sızma operasyonuna karşı da yerini korumuş olur. Söz konusu adamın ise, bu bahsettiklerimle ya-

kından uzaktan bir ilişkisi yoktu. Sonradan arkasına takılmayı tercih ettiğim adam nasıldı peki? Kalabalığın kenarından bir köstebek misali nasıl da içeri sızmayı başardı? Dolayısıyla bize pek iş düşmedi. Geriye, sadece onu takip etmek kaldı.”

Yağız ağzı açık bir şekilde dinliyordu. “Bu çakal Arif’ten korkulur!” diye düşündü.

Arif hız kesmeden, hararetle anlatmaya devam etti:

“Davranış analizinden sonra, sıra geldi kritik sayı analizine. Perondaki yoğunluk, bu bölgeye akın akın gelmeye devam eden yolcularla değişmeye başlar. Bu sebeple, bir yandan da gözümü- zü bu yolcuların üzerinden ayırmamız gerekir. Bu hattaki trenlerin vagonlarında 12 kişilik oturma yeri vardır. İşte bu sayı, kritik sayıdır. Eğer vagonun ön ve arka kapısının önünde bekleyen yolcuların sayısı 12’den az ise, en kötü senaryoda bile ayakta kalmamış oluruz. Bu nedenle, tren durmaya yakın, bu sayıyı son kez kontrol etmemiz yerinde olur. Son durumda yolcuların sayısı kritik sayıdan fazla olursa, göz ucuyla kendimize en yakın vagonu süzeriz. Diğer vagona binecek olan yolcu sayısı 12’den az ise, son bir hamleyle o tarafa doğru yönelebiliriz.”

Çakal Arif, bu işin kitabını yazmış bir ruh halinde, hiç yılmadan anlatmaya devam ediyordu:

Eğer görüş alanımızdaki tüm vagonlar için bu kritik sayı aşılmışsa, bu sefer iyi niyet analizi devreye girer. Bu analiz, bizim gibi hassas düşünen insanlar için geçerlidir. Çocuklu hanımlar ve yaşlılar gibi öncelik vermemiz gereken yolcuların olduğu bölgeyi tercih edersek, bu yolculara yer vermek durumunda kalacağımızdan, diğer bölgelere odaklanmamız daha doğru bir seçenek olur. Trene binerken ikili koltuğu tercih etmememin de sebebi buydu. İkili koltuklar metro kapısına en yakın konumda olduklarından, ara istasyonlarda binecek olan yolculara yer verme potansiyeli en yüksek yerlerdir. Bu sebeple, fırsatını buldukça dörtlü koltuğa oturmak en iyi seçenektir. İyi niyet analizi, trene binmek üzereyken de devreye girebilir. Örneğin, metrodan inmek üzere olan bir bebek arabası bütün dengeleri alt üst

edebilir.”

Yağız: “İyiliğe davet ortamını elimizden geldiğince erteleyelim, baktık ki kaçış yok; işte o zaman iyilik yapalım diyorsun yani Arif Abi?” diye kinayeli bir şekilde sordu.

“Bizimkisi, biraz mecburiyetten bir iyilik gibi oluyor o zaman, değil mi Yağız?” diye gülerek soruya soruyla cevap verdi.

Arif çok uzun süre konuşmuş olmaktan biraz yorgun düşmüştü. Uzun bir sessizliğin ardından uyuyakalmak üzereydi. Gözlerini bir açıp bir kapatıyordu.

Yağız: “Bildüğümüz uyuma numarası mı bu yoksa?” diye gülererek Arif’e sordu.

Arif yarı uykulu bir şekilde tebessüm ederek: “Bugün ben de epey yorulmuşum. Benimki numaradan değil yani. Bu arada, uyuma numarası çok klasiktir ama her zaman iş görür, bunu sakın unutma!” dedi. Arif, uyuklar bir halde bile taktik vermekten geri kalmıyordu.

Güler misin ağlar mısın tadında bir maceranın sonuna doğru yaklaşıyorlardı. Arif, zafer kazanmış bir savaççı edasıyla uyuyakaldıktan sonra, kendi başına kalan Yağız çok geçmeden düşüncelerinin derinliklerine doğru bir yolculuğa çıktı.

Rahat bir yolculuğu arzulamak herkesin hakkıydı elbette ama bu durumu hayatımızın merkezine ne kadar oturttuğumuz da önemliydi. Oysa ki Arif, bu kısa yolculuğa ne kadar çok şey sıkıştırmıştı. Arif’in büyük bir heyecan içerisinde yılmadan bahsettiği tüm bu taktik ve yöntemler, aslında onun hayatının bir parçası haline gelmişti. Hayatımızı meşgul eden o kadar çok konu varken, Arif için bu durum çok yorucu olmuyor muydu acaba? Yoksa, Arif kendi hayatının yorucu temposuna biraz da olsun renk mi katmak istiyordu? Yağız’ın aklında birçok soru işareti vardı. Arif diğer yolculara göre belki bir adım daha öndeydi ama yalnızca Arif miydi böyle düşünen? Arif’e bu işin kitabını yazdıran şey, diğer yolcularla olan rekabeti değil miydi? Tadında bir rekabet birçok alanda yaşanabilirdi elbette ama

acımasız bir rekabetin varlığı şart mıydı? Bu tarz bir rekabeti ilk başlatan kimdi peki? Eğer bu durum bizim doğamız gereğiye; karşısındaki insanın mutluluğuyla mutlu olabilme erdemine erişmiş insanların doğası neydi o zaman? Yağız'ın zihnindeki soruların ardı arkası kesilmiyordu.

Yağız'ın kafasındaki soru yağmuru devam ederken, birdenbire aklına sabah yapmış olduğu yolculuk geldi. Yüzünde mutlu ve gururlu bir tebessüm belirdi. Tekerlekli sandalyesi olan bir yolcuyu, ağzına kadar dolmuş olan metroya bindirebilmek için peronda bekleyen yolcularla verdiği mücadeleyi anımsadı. Diğer yolculara da örnek olmak adına, bir sonraki treni beklemek zorunda kalmıştı. İçini kemiren geç kalma kaygısına rağmen bunu seve seve yapmıştı. Ayrıca, sabahki metro yolculuğu sırasında, inen yolculardan boşalan koltuklara oturmayı tercih etmeyip; bu yerleri, Arif'in karşılaşmaktan çok çekindiği o çocuklu hanımlara ve yaşlı insanlara vermişti. Tüm bunları yapmış olmanın dolayı içi büyük bir huzurla dolmuştu ve bu olanları hatırlayınca bir kez daha mutlu oldu. Kendisini ve Arif'i mutlu eden şeyler, aslında birbirinden çok farklıydı. 'İnsanların beklentisi neyse, mutluluğu da o yönde oluyor' diye düşününce, bu konu üzerinde daha fazla durmak istemedi.

Yağız'ın gözü bir süre sonra trendeki yolculara takıldı. Arif'in yanındaki adam da uyuyakalmıştı. Adamın başı, uyurken arada bir aşağı doğru düşse de adam uykusunu bölmüyordu. Adam, belirli istasyonlarda kendisini uyandırmak üzere kurulu çalar saatleri zihninde yaratmışçasına, gözünü sadece bu istasyonlarda açıyor ve birkaç saniye sonra yine kapatıyordu. Her gün metroda yorgun argın gide gele, ineceği istasyonu kaçırmamak adına bu adam da kendi evrimini yaratmış olmalı diye aklından geçirdi Yağız. Bu sırada gözü Arif'e de takıldı. "Metronun son durağında inecek olmasının rahatlığıyla hiç istifini bozmadan uyuyor herhâlde" diye kendi kendine mırıldandı.

Yağız, dikkatini bu sefer yan tarafta oturan genç adama verdi. Adamın dikkat çeken bir hali de vardı zaten. Saçları özenle

taranmış ve güzel giyimli olan bu adam, elinde koca bir demet çiçekle oturuyordu. Sevdiği kadınla buluşmaya gitmek üzere olduğu çok belliydi. Adamın yüzündeki mutluluk ve heyecan ise, gerçekten görülmeye değerdi. Yağız hafiften imrenerek baktı bu adama. Bu sırada Yağız'ın aklına, Arif'in sabah ısrarla üzerinde durduğu ince iş mevzusu geldi. Bu konuyla ilgili Arif'e anlatabileceği birkaç kelimesi dahi olmamıştı. Biraz hüzünlenir gibi oldu. Kurduğu hayal üzerine, "Keşke benim de bir sevdiğim olsaydı; Çakal da olsa, Arif'e anlatırdım be!" diye kendinden geçmesine yüksek sesle tepki verdi.

Yolcuların çoğu, ellerindeki telefona odaklanmıştı. Kimi sosyal medyada dolaşıyor kimi telefonunda oyun oynuyordu. Müzik dinleyenler de vardı. Bu sırada Yağız, telefonda yüksek sesle konuşan adama kulak verdi. Bu adam, gece gündüz çalışmasına karşın evine bir türlü para yetiştirememesinden yakınıyordu. Hayat gerçekten de çok zordu. Geçim derdi olan ne kadar çok insan vardı. Yağız tam bunları aklından geçirdiği sırada, gözlerini de metrodaki ekrana çevirmişti. Ekrandaki yemek reklamları, insanları özendirmek için tüm hünerlerini acımasızca sergiliyordu. Yüksek satış yapmaktan başka kaygısı olmayanlar, ekrandaki yemek görselinden çocuğunu sakınmak zorunda kalan ebeveynleri nasıl umursayabilirdi ki? Aç kalmak ve acıkmak sözcüklerinin aynı anlama gelmediğini, bunları ayıran ince ve keskin çizginin çaresizlik olduğunu yaşayarak öğrenmiş insanlar ancak bu durumu umursayabilirdi.

Yağız, daha önce yapmış olduğu yolculukları gözünün önüne getirdi. Hangi günleri iyi geçirmiş ve hangi günlerde mutlu haberler almışsa, yaşadığı en güzel yolculukları da o günlerde yapmış olduğunu fark etti. En zor şartlarda yapılan yolculukların bile mutlu bir insanı üzme gücü yetebilir miydi zaten? Bir metroya ne kadar çok hayat sığdığını düşündükçe uçsuz bucaksız bir pencere açılıyordu önünde. Cebindeki parasının hesabını yapma ihtiyacı duymayan adam da cebindeki son kuruşu düşürmemek için elinle sürekli cebini yoklayan adam da aynı trendey-

di belki. Bu adam; birbirinden farklı günlerde hayatın yüzüne gülüp gülmemesine göre ruh hali değişen aynı adamdı belki de. Dünyaya gözlerini açan bir bebeğin mutlu haberini alan yolcu da yitirdiği yakınının acı haberini alan yolcu da aynı trende seyahat ediyor olabilirdi. Bu yolculuklarda yollarımızın kesiştiği ne çok insan vardı. Birçoğunu belki de ilk ve son defa görüyorduk. Bazıları ise istemeden hayatımıza da dokunuveriyordu. Ömrümüzün kaç yılı yollarda geçiyordu acaba? Bu zamanımız zı mutsuz geçirmek ne büyük bir kayıp olur, diye düşünmeden edemedi.

Son istasyona varmadan Arif uyanmıştı. Demek ki Arif'in de zihni kurulmuş bir saat gibi, diye düşündü. Arif, uyanır uyanmaz:

"Ben uyurken neler yaptın bakalım? Sana vereceğim daha çok taktik vardı ama diğer günlerde devam ederiz olmadı" diye söze girdi. Yenikapı İstasyonu'nda ayrılacaklardı.

Yağız; "Ben de seninle geçirdiğimiz yolculuğu düşünüyordum" dedi. Kafasındaki düşünceleri paylaşmak ister gibi oldu ama bunun çok fazla bir anlam ifade etmeyeceğini düşündü. Birlikte yapmış oldukları yolculuğun doğasına uygun olarak, en başından beri takındığı tavırla:

"Yalnızca metro konusunda mı bu kadar iyisin Arif Abi? Minibüs, otobüs veya metrobüs için de aynı yöntemleri uygulamak işe yarar mı peki?" diye sordu Yağız.

"Hepsinin birbirine benzer noktaları var ama neticede hep si farklı kategoriler. At yarışı oynadın mı hiç, bilmiyorum ama ben bu durumu biraz bu yarışlara benzetiyorum. Atların kumda koşanı da vardır çimde koşanı da. Zemine göre hareket etmek en doğru yöntem olur. Başka bir zaman da bu yolculukların püf noktasını anlatırım sana" dedi, gülerek.

Tren son durakta durmadan önce oturdukları yerden kalktılar. Yolları birazdan ayrılacağı için Yağız acele etmeyi artık çok önemsemiyordu ama Arif için aynı durum geçerli değildi.

Metronun kapıları açılınca Arif, girmek üzere olan yolcuları engellememeye özen gösterdi. Diğer konularda olmasa da bu konuda empati duygusunun geliştiği çok belliydi.

Trenden inip yürümeye başladıklarında, Arif yolculuklarının nasıl geçtiğini sordu. Yağız'ın dile getirmek istediği şeyler vardı, bunları tam ona soracak gibi oldu ama Arif parmağıyla tabelayı işaret ederek:

“Yenikapı-Hacıosman Metro su 2 dakika sonra geliyor. Hadi ben kaç ar!” dedi ve Yağız'ın yanından koş ar adımlarla uzaklaştı. Yağız, Arif'in arkasından uzunca bir süre bakakaldı. Arif'e dile getiremediği düşüncesini, her bir metroda haykırmak istedi:

“Bir metroya bin hayat sığ ar. Yeter ki paylaşmasını bil; orada hepimize yer var!”

Bağdat'ta yürüyüş

Hedefim simitçiye varmak,
Yürüyorum Bağdat'ta
Günlük spor olsun diye.
Yol boyu kafeler dolu.

Kapıda sıra bekliyor gençler;
Kimi lüks restoran kapısında
Kimi ucuz köfte kuyruğunda
Kimileri el ele
Mutlu günlere...

Kimileri dolanmış boynuna,
Herhâlde kaçmasın diye;
Kimileri telefonda,
Hayatını anlatıyor;
Kimilerinin konuları derin,
Hiddetle bağırıyor.

Yürüyorum Bağdat'ta,
Günlük spor olsun diye.

Yaklařtıķça hedefe,
Simitler dolaşıyor hayalimde.
Pek de çıtır hani,
ayla ne de iyi gider,
Tek çeker olsa da yeter.

Yoksa açma mı yemeliyim,
O da bir başka güzel.
Ama pek uzun sürmedi,
Hayallerim...

Bir bayan bana arkadan ‘aşkım’ diye seslendi.
Zihnimdeki açma bir yana,
Simit bir yana gitti.
Döndüm baktım arkama,
Erkeğine sarılmış gidiyorlardı.
Anladı şaşkınlığımı,
Gz kırıp selam verdi.
Bir daha simit de,
Amada dönmedi hayalime;
Ama bir başka
Duygu geldi yerine...

Neden biz bu sevgiyi yaşamadık,
Bize hiç aşkım diyen olmadı.
Aşk mı yoktu o zamanlar
Aşık olmayı bilen mi?

Yürüyorum Bağdat’ta,
Spor olsun diye...

Ömür Kaya

teslepeni! Sa da

Kerem Kaya

27 / 06 / 2017

BİR SEVGİ ÖYKÜSÜ (ARAP)

2006 yılının, yılbaşı sabahı telefonum uzun uzun çaldı. Saat 7.30 gibi çalması pek hayır değildi. Geç yatmış, uykumu tam alamamıştım. Arayan Kabakça'dan yan komşumuz İsmet idi. "Ümit ağabey, çok üzüleceksin ama Arap öldü." Bir an durdum. Ne diyeceğimi bilemedim, "sağol İsmet" dedim, telefonu kapadım. Sarsılmıştım, gözümünden yaşlar süzülüyordu. Eşim telaşla "Ne oldu?" diye sorunca, sadece "Arap ölmüş" diyebilirdim. O da ağlamaya başladı.

Kendime kızırıyordum. Arap'a yiyecek götürebilmek için hemen hemen her hafta Kabakça'ya giderdim. Ancak son 1,5 aydır iş yoğunluğu ve çeşitli nedenlerle yanına gidememiştim. Arap yiyebileceğini yer, kemik veya ekmek gibi saklanabilecek yiyecekleri ise zor zamanlar için gömerdi. O'nu sever, okşar, varsa kenelerini temizler; bazen bir gece kalır geri dönerdim.

Şaşkınlığım geçince tekrar İsmet'i arayıp, "Geliyoruz, yardımcı ol da Arap'ı gömelim" dedim. Çocuklarım Özlem ve Ülgen'e haber vermeden

Kabakça'ya gitmek üzere yola çıktık. Ocak ayı olmasına rağmen güneşli ve çok güzel bir gündü.

Çatalca'yı geçtik, mağaralarıyla ünlü tarihi bir köy olan İncegiz'den geçip Kabakça'ya geldik.

Kabakça eskiden develeri ile ünlü bir köymüş, 1960'lara kadar 700'e yakın deve olan köyden istasyona, ormandan odun taşınmış. Bugün ise piknikçiler için gösteri amaçlı birkaç deve kalmış. Köyün Kabakça Mustafa Paşanın torunlarından devir alındığı için Kabakça adını taşıdığı söylenir. Köy kabakları ve karpuzları ile de ünlüdür. Köyde yerliler gacal (Türkmen) ve Bulgaristan göçmenleri yaşar. İkinci Dünya Savaşı'nda, köyde konuşlu birliğin komutanı Cemal Ogan Paşa; istasyonla 1,5 kilometre mesafedeki köyün arasındaki yolu ağaçlandırmış, ağaçlı yol köye ayrı bir güzellik katmıştır.

Köyde 1991'de bir tarla alıp meyve ağaçları dikerek bahçeye çevirmiş, küçük de olsa bir ev yapmıştık. Eşim Özgür ve çocuklarımız; Ülgen ve Özlem ile birlikte hafta sonları ve tatillerde gelir kalırdık.

Komşularımızdan Serdar'ın Tom adlı çok iri ve güçlü, koca-başlı bir kangalı vardı. Çevredeki tüm köpekleri sindirmişti. Komşumuz Mimar Akil ile aramızda kurbağa ve kuş seslerinin eksik olmadığı bir dere vardı. Derede yazın bir iki ay su akmaz, birbirimize kolayca geçiş yapardık. Akil'in bitişiğinde ise elektrikçi Sıtkı'nın bahçesi vardı. Sıtkı'nın dişi cins kara bir kurdun vardı. Her sene 7, 8 civarında kapkara yavrular dünyaya getirirdi. Zamanla Sıtkı'nın gelmediğini ve sonradan öldüğünü öğrendik. Kara kurt sahipsiz kaldı. Bize ve diğer komşulara gider, beslenmeye çalışırdı.

1992 yılında bu kara kurdun Tom'la çiftleşmesinden 8 tane enik doğdu. Eniklerden biri diğerlerinden çok farklı idi ve hemen göze çarpıyordu. Kardeşlerinden oldukça iri, babası gibi koca kafalı, çift mahmuzlu idi. Tüm özellikleri babası ama rengi anası gibi kapkaraydı.

Özlem köpekleri çok sever, hiç korkmadan sokak köpeklerine sarılırdı. Ülgen ile annesi de aksine köpeklerden çekinirlerdi. Özlem her gidişinde kardeşlerin içinden o iri yavruyu kucağına alır eve getirir kaldığımız sürede onunla oynar, sever ve beslerdi. Zaman geçiyor Arap büyüyordu. Herhangi bir ismi yoktu. Arap'ın kardeşleri ve anası zamanla kayboldu. Tek başına kalan Arap yaşama tutundu. Arap sahipsiz idi. Bizim gibi çevredeki dört beş ev, köye geldikçe Arap'ı besliyordu. Çevredeki köpekler içinde sadece Arap'ın rengi kara idi. Bu nedenle Arap ismini takmışlardı. İlk zamanlar etnik bir çağrışım yapıyor diye tereddüt ettim ama halkın koyu renklere yönelik kullandığını etnik anlamda kullanmadığını biliyordum. Turkey sözcüğü ile Mısır sözcüğünün de iki farklı anlam içermesi gibi.

Arap biz geldiğimizde arabamızın sesinden bizim olduğumuzu anlar, koşarak gelir, karşılıklı sevgiden sonra yiyeceğini verirdik. Biz köyde kaldığımızda sabaha kadar evin önünden ayrılmazdı. Bazı akşamlar komşulara giderdik, bizimle gelir, bekler ve beraber dönerdik.

Komşularımızdan İbrahim Çankaya Kaptan ile Ataköy'den komşu idik. Onun vesilesiyle Kabakça'lı olduk. Kaptanı da inşaat mühendisi olan ama baba mesleği kerestecilik işi yapan Musa Demirel getirmişti. Dört beş aile birbirimizle görüşür, Kabakça'ya geldikçe birlikte olurduk. Musa'nın babası Ahmet amca; ilginç kişiliği, kendine göre değerleri olan, 82 yaşında, fötr şapkası, belinde tabancası, 100'den fazla arı kovana olan ile-ri yaşına rağmen onlarla tek başına ilgilenen, hâlâ işinin başında tipik bir Karadenizli idi. Köpekleri, çocuklara zarar verir diye istemezdi. Hiçbirini bahçesine sokmazdı. Ayrıcalık gösterdiği tek köpek Arap'tı, bizimle geldiği zaman ses çıkarmazdı. Ülgen ve eşim Özgür'de artık Arap'a alışmışlardı Arap onlara da kendisini sevdirmişti.

Arap'ın babası Tom yaşlılıktan ölünce bölgede köpekler arasında hâkimiyet Arap'a geçti. Yakınımızda Pomakların Mekanı diye bilinen bir ağıl vardı. Ağılın sürülerini koruyan çoban köpekleri ile boğuşmalarında Arap yara almazdı. Uzun tüyleri nedeni ile diğer köpekler dişlerini geçiremezdi. Çoban köpekleri ile Arap, yaklaşık 10 yıl boyunca, sürüler bizim evin önünden geçtiği zaman kavga ederlerdi. Arap arkasını sağlam bir yere verir ve kendini korumaya çalışırdı. Çoban köpekleri de bir iki saldırıdan sonra bırakıp giderlerdi. Öldürme kasıtları yoktu. İsteseler Arap'ı boğabilirdi. Farklı görüntüsü ve davranışları ile Arap herkesin dikkatini çekiyor, ilk görenler için korkutucu olabiliyordu. O korkunç görüntüsüne rağmen çok duygusaldı, yapılmasını istemediğimiz her şeyi kavrır ve kesinlikle yapmazdı.

Köyde bizden daha fazla kalan komşularımız vardı. Biz olmadığımız zaman Arap onlarda kalır, oralarda beslenirdi. Biz geldiğimiz zaman kesinlikle bizden ayrılmazdı. Bizi seviyordu. Bunun nedenini komşulara gittiğim zaman anladım. Arap'ı besliyorlardı ama sevip okşamıyorlardı. Arap'ın sevgiye de ihtiyacı vardı ve onu bizde buluyordu. Bunu anlayınca bu garip ve yalnız köpeğe acıdım daha çok bağlandım.

Arap gibi iri ve korkunç görüntülü kara köpekler; Avrupa özellikle İngiliz adalarında orta çağdan gelen mitolojik folklor- da ölüm ve cehennemle ilişkilendirilmişlerdir. Uğursuz ve kötü niyetli olarak kabul edilirler. Bizdeki kara kedinin uğursuzluk getirdiği gibi. Kör inanç ve hurafelerin ne kadar saçma ve anlamsız olduğunun küçük de olsa bir kanıtıdır Arap.

Bahçeye bakıcı bir aile alınca, Arap da artık bizde kalmaya başladı. Biri dişi, biri erkek 2 kangal yavrusunu da çocukların isteği üzerine aldık. Arap hiç itiraz etmedi, onları korudu sahiplendi. Arap onları korumak için çoban köpekleri ile istemediği kavgalara girerdi. Yavrular artık büyümüştü. Dişi olan kangalın Arap'dan yavruları olmuştu. Arap'a benziyorlardı ama kül ren- ginde idiler. Hepsi çok güzeldi. O kadar beğenilmişti ki 3 ay geç- meden hepsi sahiplendirildi. Bakıcı ayrılınca kangalları sürüle- ri olan bir çobana verdim. Kangalların sürülerle birlikte daha mutlu olduğunu görünce rahatladım. Arap yine yalnız kalmıştı.

Artık çocuklar büyümüş Kabakça'ya gitmek istemiyorlardı. Anneleri de onları yalnız bırakmak istemiyordu. Bu yüzden çoğu zaman yalnız gidip geliyordum.

Arap, bölgesinin sınırlarını, türünün hayvanları gibi çişini yaparak işaretlerdi. Yörede oturan çiftlik sahipleri ve köylü- ler Arap'la ilgili herhangi bir olayda bizi ararlardı. Arap'ı bize sahiplendirmişlerdi.

Arap bir gün sırtının 2 yerinden ağır şekilde yaralanmış- tı. Yaralar insan işi idi. Köpeğe herhâlde dirgen saplamışlardı. Yaraları derindi, dili yetişemediği için yalayıp iyileştiremiyor- du. Veteriner çağırdık. Yaralarını temizleyip bakımını yaparken canı yanmasına rağmen hiç sesini çıkarmadı. Veterinerin verdi- ği ilaçlarla 10 gün bakımını yaptık ve zamanla iyileşti.

Bu şekilde birçok badireler atlatan, zor yaşam koşullarından geçen Arap artık yoktu. Geldiğimizi gören İsmet yanımıza geldi. "Arap'ı gömdük" dedi. Bizi beklememişlerdi. Gömüldüğü yere gittik. Kendi bölgesinin tam sınırında idi. İsmet öldüğü yere gömmüştü. İsmet'in anlattığına göre Arap on ile on beş gündür

yemek yemiyor, durgun ve halsiz görünüyormuş. Yaşlanmış ve ölmek üzere olduğunu hissettiğini düşündük.

Komşularımızdan Şerefoğullarının iki kangal köpeği vardı. Kendi bölgesinin sınırında onlarla boğuşma sonucu ölmüştü.

Arap artık yoktu. Her canlının içgüdüleri ağır bassa da duyguları ve sevgisinin de olduğunu Arap bize göstermişti. Özgürlüğü çok seviyordu, bir zarar gelmemesi için sahipli bilinsin diye tasma takmaya çalıştık ama kesinlikle taktırmadı, bağlanmayı sevmiyordu.

Arap bize; sevginin karın tokluğundan daha önemli olduğunu gösterdi. Arap; tüm canlılara, hayvanlara ve elbette insanlara iyi davranılmasının onlara sevgi ile yaklaşılmasının canlı bir örneğidir.

Arap yaşamımızın bir kesitinde sevgi ile yerini aldı ve bu gerçek öyküyü yazacak kadar iz bıraktı.

Türk destanlarının ve masallarının Atası Dede Korkut'un sözlerini günümüze uyarlayarak öykümüzü bitirelim.

Gökten, daha güzel bir dünya için;

Barış, kardeşlik ve sevgi düştü!

Üçü birlikte

Tüm insanlığın başına...

bana masal anlatma öğretmenim

Bana masal anlatma öğretmenim
Benim davam açlık-tokluk
Benim davam varlık-yokluk davasıdır.
Pembe hayallerle avutma öğretmenim.

Ben aç uyumuşum çok geceleri
Kâbuslarla uyanmışım uykudan
Kördüğüm ederek bilmeceleri
Bana masal anlatma öğretmenim.

Senin evin sıcak mı öğretmenim?
Benim nefesim yetmiyor avuçlarıma
Üşüyorum!

Sen de bir insansın, ben de insanım
Sen zenginsin ben yoksulum öyle mi?
İşte bunlardır benim isyanım
Bu düzeni kim kurmuş öğretmenim?

Verebilir misin bana yeniden?
Œu üç gün içinde biten ömrümü
Bir yol biliyorsan ölüme giden
O en güzel ölümlü anlat bana
Ama, bana masal anlatma öğretmenim.

FOTOĞRAF

Sabah şerifleri, saat 08.16'da usulsüz bir cep telefonundan haydut ihbarı almıştı. Biri yine ansızın öldürülmüştü. Hemen yataktan kalkmak zorunda kaldım. Ev içinde acil bir toparlanma ve gözlerde yaş hakimdi. Annemi ilk defa bu kadar ağlarken görüyordum...

Güne genellikle duşta sıcak su altında mayışarak başlıyorum. Bu o kadar bağımlılık haline geldi ki banyonun tavanı artık inşaat işçisinin su toplamış ayaklarına benziyordu. Evdekiler sosyal medya durumlarını uyku durumundan cenaze durumuna çevirmeye çalışırken, kendimi duşa attım. Sanırım kombi arızalandığından su tam istediğim gibi değildi. Duştan çıktım.

Cenaze durumuna çevrilen sosyal medya durumlarını daha belirgin yapmak için siyah kıyafetli profil fotoğrafları bile paylaşılmaya başlanmış, ekranlar karartılmıştı.

Beni uykumdan eden bu duruma tepki olsun diye bembeyaz giyinmeye karar verdim.

Evdekiler profillerinde yerlerini güncelledikten

sonra cenazenin kaldırılacağı camiye doğru yürümeye başladık. Profil fotoğrafları siyah olan topluluğun ağlamaklı ve şaşkın bakışları arasında camiye vardık. Herkes bana bakıyordu. Bu durumdan rahatsız oldum, rahatsız olduğuma da mutlu oldum. Biraz uzağa doğru giderek insanların yüzlerini polislerin yaptığı GBT kontrolü gibi kontrol etmeye başladım. Çok fazla bakmıyordum yüzlerine. Sadece zaman geçsin diye bakınıyordum.

Bu sırada hoca cenaze namazı hazırlıklarına başlamıştı. Tam görev adamı gibiydi. Son hükmü veren hâkimler gibi giyinmişti. İçimden 'Adalet sirkine hoş geldiniz!' demek geçti. Burası Türkiye! Tabii ki kendimi tuttum. Hâkim görünüşlü bu hocanın içinden bir sivil polis çıkabilirdi. Devletin polisi Türkiye'de böyle oluyor...

İnsanların yüzlerine bakınırken içlerinde X'i gördüm. Bu ona taktığım bir lakaptı. Okulda sürekli aramak zorunda kalıp bir türlü bulamadığım, bulsam da yerine koymam gerektiğini unuttuğumdan hep ayakta kalan X... Bu X ile hiç anlaşılamayız. Yıllarca o kaçtı ben kovaladım. Hatta kendisinden nefret ettiğimi bile söyleyebilirim. Büyük aşklar nefretle mi başlıyordu? Neyse... Onu ağlarken görünce, cuma gününün tatil olmasıyla hafta tatilini 3 gün yapacak olan öğrenciler gibi sevindim. Onu öyle görmek hem içimi acıtıyor hem de suratımda anlamsız bir gülümseme yaratıyordu. Bu sessiz sevincim X'in haykırışlarıyla kahkahaya dönüştü. Sanırım kahkahamı duymuş olacak ki üzerime doğru koşmaya başladı. Neyse ki insanlar X'i tutunca bir rezilliğin önüne geçmiş oldular. Ancak cenaze namazında saf tutan cemaat yaptığım hareketi sanırım olumsuz karşıladıklarından kafalarını önce sağa sonra sola doğru sallamaya başladılar. Cemaati daha fazla sınırlendirmemek için oturduğum yerde kaldım. Hocanın hakları helal ettirme çabalarından sonra yoğun ısrarlar sonucu -cenaze sonrası yenilecek kavurma, pilav, ayran ve helva karşılığında- haklar helal edildi. Ardından cenaze omuz verme işlemine geçildi.

Küçük kardeşim hep meraklıdır. Her olayın ortasında buka-

lemun edasında o ortama adapte olabilir. Bir baktım cenazenin önünde bir fotoğraf taşıyor. O, hoca ve fotoğraf önde. Cemaat ve ben arkada kabristana doğru yol almaya başladık. İnsanların bir an önce bitsin de gitsek dediklerinin farkındaydım. Ama annem farklıydı. Tamamen kaptırmıştı. Gözler kan çanağına dönmüş, kollarındaki iki kolonyalı serinleticiyle ağır ağır yürüyordu. Annemi ağlatanın ne olduğunu ve hatta kim olduğunu merak ettim. Filmlerde görmüştüm. Ölen kişinin en güzel fotoğrafı çerçeveye yapılıp ve cenaze önünde biri tarafından taşınırdı. Bu kadar kişiyi arkama takıp dolaştırabiliyorum diyebilirdi diye herhâlde. Ama ölü biri neden böyle bir şey demek istesin ki...

Heyecanım gittikçe artıyordu. Acaba ölen adam çok mu yakı-sıklıydı? Çok mu yaşlıydı acaba? Yoksa çok mu gençti?

Bu durumdan kurtulmak için hızlı adımlarla profil fotoğrafları siyah olan adamların yanından bir beyaz ışık demeti gibi geçerek kardeşime doğru yürümeye başladım. Tam yanına varırken yerde jelatinli bir zarf gördüm. Yerden alıp içini açtım. Cehenneme uçak bileti. Tek gidiş!

Cuma günleri tatil olduğunda seyahate çıkan öğrenciler gibi bende seyahate çıkabilecektim. Hatta hiç çanta almamayı düşündüm. Böyle bembeyaz yola çıkacaktım.

Bu mutluluk ve aradan zaman geçmesi nedeniyle merakım gittikçe arttı. Koşarak kardeşimin yanına doğru gittim. Bütün stresime, merakıma son verecek olan o fotoğrafa baktım. Keşke bana sorsalardı.

Bence bu benim en güzel fotoğrafım değildi.

dostlar

Çocuklar elden çıkmaya görsün,
Bir daha geri dönmüyor dostlar.
Gönülde açan umut çiçeği,
Yıllar geçse de solmuyor dostlar.

Okula diye çıkarlar evden,
Bir yaprak düşer eldeki gülden,
Sevseler bile canı gönülден,
Evdeki yerleri, dolmuyor dostlar.

Sonra sırada, evlilik vardır,
Evdeki kuşu, uçurmak zordur,
Ele düşen ateş, yürekte kordur,
Ne yaparsan yap, sönmüyor dostlar.

İzin beklemek, çölde seraptır,
Dönüşünde hep, gönül haraptır,
Çok üzülse de sonun turaptır,
Mızrak çuvala sığmıyor dostlar.

Torunlar bir bir dünyaya gelir,
Seni videoda resimde görür,
Dedeyi cansız bir hayal bilir,
Bundan ötesi, olmuyor dostlar.

Bazen gitsen de, torun sevmeye,
Zamanı yetmez, seni bilmeye,
Fırsat bulursan, biraz gülmeye
O süre sana, yetmiyor dostlar.

Gün olur, sıra onlara gelir,
Çektiğim derdi, o zaman bilir,
Sonunda her iş, oraya varır,
Ayrılık ömüre, sığmıyor dostlar.

GELECEKTE BİR GÜN

Bazıları hikâyenin kahramanı olmak ister. Ben ise hikâyeyi yazan kahraman olmak istiyordum. Oysa bu isteğime rağmen, şimdiye kadar ne yazma hırsına sahiptim, ne de yazacak bir hikâyem vardı. Sonra, şehre bir yabancı geldi ve onun sayesinde ilham perimi buldum. Şimdilik sana bunları gönderiyorum ama hikâyelerin devamı gelecek. Ne düşündüğünü bana yaz. Cevabını bekleyeceğim. Tekrar görüşeceğimiz zamana kadar. Gözlerinden öpüyorum. Sağlıcakla kal...

Arkadaşın

Bekleme odasında;

Psikolog bekleme salonunda iki kişi aralarında konuşuyorlardı.

“Sevgi evresine mi geçtin?”

“Evet.”

“Peki, hangi sevgiyi verecekler?”

“Bu hafta anne sevgisi ile başlayacağız, sonra baba sevgisiyle devam edeceğim. Psikoloğum do-

zunu ayarlayacak. Aile kürleri serisini bitirdiğimde kendimi daha tamamlanmış hissedeceğimi düşünüyör.”

“Tabi, doktor olan o, vardır bir bildiği...”

“Evet, ben de hissediyorum. Bunu denemek bana iyi gelecek.”

Günlük konuşmalar;

İki kadın apartmanın girişinde karşılaştılar.

“Bu sabah her zamankinden farklı görünüyorsun?”

“Evet. Fark ediliyor değil mi? Geçen hafta yeni bir ‘Easyslim’ kilo yakıcı cihaz aldım. Fazlalıkları ağrısız ve acısız yarım saat içinde eritiyor. Bak bu da onun eseri.” (Kendi etrafında döner.)

“Yaaa, çok iyi. Peki nereden aldın ve çıkan yağları ne yapıyorsun?”

“Firmayı arıyorsun cihazı getiriyorlar, bedava. Çıkan yağları da...”

“Nasıl bedava?!”

“Şöyle ki; cihazın hizmeti karşılığında, yağları veriyorsun. Arıyorsun, onlar gelip alıyorlar. Çok kolay...”

İş aramak;

Anne ve oğlu, mutfak masasında karşılıklı çay içiyorlar.

“Şu ilana baksana, okuyorum anne dinle.”

Yetenekli Rüya tasarımcıları aranıyor. İstenilen özellikler:

- 1. Düşünceleri berrak olmalı, kendini tasarladığı rüyalara kaptırmamalı*
- 2. Yaptığı işin bilincinde olmalı, akıl hastalığı kaydı bulunmamalı*
- 3. Hayal gücü kuvvetli ve güçlü sunum becerilerine sahip olmalı*
- 4. Müşteri odaklı yaklaşımı önceliği saymalı (müşteri isteğine uygun rüyalar hazırlamalı)*

....

Ücret, performansa dayalı değişiklik gösterebilir. Başvurular aşağıdaki adrese yapılmalıdır.

“Hımm, bu işle ilgileniyor musun” diye sordu annesi.

“Evet, neden olmasın? Rüya yazmakla, hikâye yazmak arasında pek bir fark yok bence. Bakalım edebiyat fakültesi mezunlarını kabul ediyorlar mı?”

Seyahat acentesi;

“Time” şirketinin tur rehberleri yeni seyahat rotaları belirlemek üzere toplantı yapıyorlardı.

İçlerinden en genci programa itiraz etti:

“Aynı rotaları allayıp pullayarak yeni müşteriler kazanamayız. Geçen sene konuştuğumuz projeyi hayata geçirmeliyiz.”

“Peki” dedi, sunumunu bitiren tur rehberi. “Senin önerin nedir? Az kaldı şunun şurasında birkaç ay sonra tatil sezonu başlayacak.”

“İşte tam da bunu öneriyorum: zamanı” dedi. “Zaman makinasını kullanalım. Müşterilerimizi aynı rotalar üzerinden geçmişe götürelim.”

Bu söz üzerine herkes, hep bir ağızdan konuşmaya başladı. Risk büyüktü, olabilir miydi?

“Tamam”, dedi en kıdemli rehber. “İş sende. Üzerinde çalış, sakın berbat etme.”

Ölüm;

Akşama, işi almasını kutlayacaklardı. Eve girer girmez doğruca yatak odasına koştu.

“Söyleyin lütfen, ne oldu.” Sesi titriyordu.

Hemşire yaklaşmış kadının kolunu tuttu.

“Önce bir sakin olun, şuraya oturun” dedi ve devam etti:

“Eşinizin çalıştığı şirketin acil sağlık hizmeti bölümünden geliyorum. Beyninin bir bölümünü başkaları için kiraladığını biliyorsunuz. Sabahtan beri sistemdeymiş. Bunlar, iki üç saat kalmanızın güvenli olduğu uygulamalar. Daha fazlasına bir garanti veremiyoruz. Eşiniz deneyimli bir çalışandı, hâlâ süreyi aşmasının sebebini anlamaya çalışıyoruz.”

Bir anlık sessizlikten sonra konuşmasını sürdürdü:

“Ben de sizin gelmenizi bekliyordum. Buraya imzalamanız gereken evrakları bırakıyorum. Şimdi gitmem gerek. Doktor da birazdan gelip detayları açıklayacaktır. Çok üzgünüm, başınız sağolsun...”

Kadın, yataktaki bedene dokundu. Sıcacıktı ama o çoktan ölmüştü...

Kiracı;

Sana her şeyimi anlatamam. Bu işlemi de senden saklayacağım son şey olarak düşünelim. Canım sevgilim sorunumu çok yakında çözeceğim. Hem psikologdan hem de bir kiralama şirketinden yardım alıyorum.

Mutlu evliliğimizi çocukluk travmalarıyla bozmak istemiyorum. Anlayışsız olduğundan değil, ama sorular soracaksın ve cevabını bekleyeceksin. Kim bilir belki çok kızgın olduğun bir anda da bildiklerini yüzüme vuracaksın. O yüzden şimdi açıklamamın ne anlamı var. Geçmiş kurcalamanın...

Elimdeki sözleşmeyi doldururken bunları düşünüyordum.

Babamla ilgili tüm kötü anıların ayıklanıp saklanmasını istiyorum.

Doğum;

Bir doğum bir ölümü unutturur mu?

Öncesi ve sonrasının yüzleri duvardan bana bakıyordu. Öncesi de sonrası da malûmdu. Belli ki hizmeti alan herkes buradan mutlu çıkıyor. Yoksa neden gülümsesinler, diye düşündüm. Masanın üzerinde, içinde çeşitli rüya fikirleri bulunan bir sürü katalog vardı. Vakit geçsin diye bir iki tanesine hızlıca göz attım. Hiçbiri ilgimi çekmedi. Çünkü kararımı çoktan vermiştim.

Tam o sırada içeriye genç bir adam girdi ve karşımdaki koltuğa oturdu. Biraz tedirgin miydi? Yoksa onda kendi tedirginliğimi mi görüyordum? Emin değildim ama böyle düşünmek heyecanımın azalmasına yaradı.

“Rüyamı tasarlayacak olan siz misiniz” diye sordum.

“Evet, işlemin nasıl yapıldığını biliyorsunuzdur.”

Kafamı salladım.

“O zaman bana nasıl bir rüya istediğinizden bahsedin. Başarı, yeni bir iş, gitmek istediğiniz bir yer veya belki güzel bir evlilik, burada bekar olduğunuz yazıyor” dedi gülümseyerek.

“Eşimi kaybedeli epey oldu” dedim.

Gülümsemesi dondu.

“Üzgünüm.”

“Sorun değil konuşabiliyorum. Çok şey denedim. Hâlâ da deniyorum aslında. Bu yüzden buradayım. Acımı hafifleteceğini düşündüğüm bir konu seçtim.”

“Nedir? Dinliyorum.”

“Rüyamda, doğum yapmak istiyorum.”

Yüzüne bakmadan konuşmaya devam ettim.

“Rüyam, gözümü hastane odasında açmamla başlasın. Bol sancılı, uzun süren bir doğum olsun, öyle ki ter içinde sıırıslıklam kalayım. Rüyanın sonunda pembe beyaz sevimli bir kız çocuğunu kucağıma almak istiyorum. Yanımda aile yakınlarımdan birileri veya arkadaşlarım olmasın. Tek başına kazanılan bir zafer bu çünkü. Meryem gibi, tüm Meryemler adına. Yapabilir misiniz?”

“Evet, yapabileceğimi düşünüyorum.”

Hikâye yazmak;

Hikâye yazmak ciddi bir iştir bayım, sorumluluğunu alıyorum.

Kadın, çocukluktan kalma sorunlarından kurtulmak için, bugünlerde çok popüler olan beyin kiralama hizmetine başvuruyor. Alacağı hizmetten eşinin haberinin olmaması için de doldurduğu forma kızlık soy ismini yazıyor. Şirket politikası gereği, beyni kiralayan ile beyin sahibinin birinci dereceden yakın olması yasaklanmış. Kiralanan beynin zarar görmemesi için bu şart. Ama kötü şans. Kadının anılarını, kocasına yüklüyorlar.

Anılar yüklendiğinde, kocası kadını tanıyor ve problemlerini çözmek için sistem içinde gereğinden fazla kalıyor. Sonunda beyni bu yükü kaldıramıyor ve adam ölüyor.

ellerimiz ellerimizi...

Sevmiyor ellerimiz ellerimizi

Üreten, işleyen, devinen

Ellerimiz...

Yok eden, kıran, döven

Ellerimiz...

Yapan, eden, seven

Ellerimiz...

Zorlayan, sayan, vuran

Ellerimiz...

Yürümüyor ellerimiz ellerimizle

Avuçlarımızda sıkı sıkı tuttuğumuz

Nefes alıp veren ellerimiz.

Yaratan yok eden yine yaratan

Doğayla savaşan, barışan ellerimiz...

Sarı bir dumanla kaplı şimdi

Yer, gök, deniz, toprak, insan...

Sarıya bulanmış

Ellerimiz...

GENÇ BİR EMEKLİNİN İLK GÜNLERİ

Yeni çıkan kitaplardan aldıklarımı ve bir türlü yazmaya başlayamadığım defterlerimi boy sırasına göre üst üste koydum, sırtlarını masaya vurarak hepsini bir hizaya getirdim, kenarları masanın kenarına paralel gelecek şekilde yerleştirdim. Yanında kalemler, onlar da defter-kitap blokuna paralel. Masadan kalktım, mutfakta bir bardak su içtim, tekrar içeriye geldim. Masaya mı oturmalı? Yok!

Dışarı çıkıyorum, diye seslendim içimden. Haber vermek iyidir (iyi hissettirir gideni, hem de kalanı). Günlük kıyafetimleydim zaten, yürüyüş ayakkabılarımı taktım ve çıktım. Apartman koridoru sessizdi. Dışarı çıkmak için kapıyı aralayınca kara bir kedi mırıldanarak içeri girmeye çalıştı. Bu Zahide Hanım'ın kedilerinden biriydi. Küçük bir adım marifetiyle kedinin içeri girmesine izin vermedim. Apartmana giren kediler yüzünden komşular arasında bazı tartışmalar çıktığını duymuştum, buna meydan vermek istemezdim doğrusu. Kedi, ben bahçeyi geçerken peşimden gelmeye yeltendi, ilgilenmedim nedense, bahçe kapısını usulca ka-

pattım. Kedi mahsunca apartman kapısına doğru tekrar seğırtti. Yaz bitmiş ama soğuklar henüz başlamamıştı. Mahalle sakindi, kendi halinde bir günü sürmekteydi. Doğruca sahile çark ettim.

İyi mi etmiştim emekliye ayrılarak? Daha bir ay önce, işyerimdeki masamda önemli anlaşmalar okuyordum. Bedeli milyon dolar olan yatırımlara revizyonlar öneriyordum. Ardına çalan telefonlar, kızgın ve sitemkâr aramalar için telefona sarılmalar, toplantılara son dakika yetişmeler, yetiştirilemeyen raporlar... Acil ihtiyaç duyulan bir uçak parçasını, atölyesindeki teknisyenlerle görüşerek hızlıca faal hale getirtiyordum da yeni parça siparişine gerek kalmıyordu. Böylece elli bin dolar, yüzbin dolar, beş yüz bin dolarlık harcamadan kurtuluyorduk. Öyle günlerde şirketin yemekhanesine daha bir sevinçle gidiyordum arkadaşlarımla. Yemeğin ardından içilen kahveler. Bu kısacık arada bir parantez açıyorduk işteki hayatımıza, ama kısaca. Sonra o parantezi çarçabuk kapatmak gerekiyordu. Öğle tatili hep dar geliyordu hayatı tartmaya, biçmeye. Mesai saatinin başlamasını takip eden üç-beş dakika içinde istemeye istemeye ofislerimize dağılıyorduk.

Sahile vardım. Yürüyüş yolundan çıkıp kumlardan denize doğru yürüdüm. Adımlarımı dikkatle atıyordum ki, kum ayakkabılarımdan içeri girmesin. Kıyıya yakın hafif tümsek bir yerde durdum. Çantama alışveriş için katlayıp koyduğum naylon torbayı çıkarıp üzerine dikkatle oturdum. Ayakkabılarımı çözdüm, çoraplarımı çıkardım. Gözlerimi kapatıp bekledim, güneşin yüzümü ve ayaklarımı ısıtmasını bekledim.

Belki beş dakika geçti, belki yürümbeş dakika (ama bir yarım saat değil), gözlerimi açtım (rahatlığımı uzun sürdüremezdim zaten öteden beri, nedensiz bitiriverirdim). Köpeklerini gezdirmeye getirenler çoktu. Kimisi tasmaları çıkarmışlardı, köpekleri oraya buraya koşursun diye herhâlde. Aslında pek bir hareketlilik de yoktu etrafta ama öyle yalınayak otururken kendimi savunmasız hissetmiş olmalıyım, hızlıca çoraplarımı giyindim, ayakkabılarımı geçirdim ayaklarıma. Bir süre de öylece deni-

ze baktım. Su, mavi-yeşil-sarı karışımı tanımlayamadığım bir renkteydi, dalgalı değildi. Sanki deniz kocaman bir leğenin içine dolmuştu da bu leğeni bir kenarından ufak ufak sallıyorlardı, damlaları etrafa sıçratmadan. Motorlar, tekneler, yatlar yazdan yorgun, kıyıya çekilmiş kışı bekliyorlardı. Uzaklarda birkaç gemi denize çakılmış gibiydi. Kalktım, poşeti içe doğru katlayıp çantama koydum. Dönüşte marketten bir-iki şey alayım da eve öyle gideyim diye aklımdan geçirdim.

Emeklilik için gençtim, evet. Benim yaşımdaki Avrupalı meslektaşlarımla emekli olabilmek için on-onbeş yıl daha çalışmaları gerekirdi. Tamam, ama bilen biliyor ülkemizde çalışmanın ne kadar yorucu olduğunu, işi yapmanın ötesinde. İçime sinmeyen projelerin içinde bulunmaktan çok sıkılmıştım. Bir işi bitirmeden daha diğer işe odaklanmaktan, güvensiz verilerden grafikler üretmekten, bunları toplantılarda savunmaktan, gevşek genellemelerden... Ya yeni gelen yöneticilere eski problemlerden bahsetmenin verdiği bıkkınlık. Evden sabah kopar gibi ayrılıp, akşam fırlatılmış gibi dönmek. Ayakkabı giymek, ceketlere girmek, saç taramak. İngilizce konuşmak bile beni fazla yoruyordu artık. Benzer cümleleri kurup durmaktan, zorlama bir saygıyla başlayıp biten yazışmalardan, içerisi bol şüphe, bol çıkar, kâr-zarar dolu hesaplardan boğulmuştum.

Markete girerken, simasını yıllardır bildiğim ama hiç konuşmadığım yaşlıca bir semt sakiniyle karşılaştım, o çıkıyordu. Onu ilk defa bu kadar yakından görüyordum. Elinde poşetler, bir de kocaman tuvalet kâğıdı paketi taşıyordu (Tuvalet kağıtlarında indirim olmalıydı). Bakışlarındaki kararlılık ve ileri yaşına karşın bileklerindeki kuvvetten onu işini her zaman iyi bilmiş birine benzettim. Bugün marketten ben ne almalıydım, eksik listesi mutfakta kalmıştı? Çok da uzun bir liste değildi zaten, bir ya da iki kalem.

Emekli olmaya işe beraber başladığım arkadaşların arasından ilk ben karar vermiştim, resmi olarak hak kazanır kazanmaz. Bu kararımı bir öğle yemeğinde pat diye paylaşınca biraz şaş-

kınlıkla karşılanmıştı, son yıllarda sıkılmış olduğumu bilseler de. Aile çevremde ise biraz fevri bir karar gibi değerlendirilmişti (Aşına idiler oysa benim bu kısa keskin kararlarıma da, işteki-ler beni çok halim selim bildiler). Genç yaşta işe başladığımız bir grup arkadaşla uzun bir zaman birlikte çalışmıştık. Şirketin sıkıntılı durumlarıyla ilgili kuvvetli kanaatlerimiz oluşmuştu. Gençliğimizin bize bağışladığı cesaretle kendi çapımızda mücadelelere girişmiştik. Biraz başarmıştık, biraz yenilmiştik. O maceraları şimdi ancak kendi aramızdayken gülümseyerek hatırlıyorduk. 2000'li yıllardan başlayarak iktidar partisini destekleyenlerin yönetim kadrolarına yukarıdan aşağıya paldır-küldür gelmeleri ile şirkette bir yabancılaşma başlamış, biz de çocuksu hikâyelerimizle başbaşa kalmıştık. Bu iklimde daha fazla çalışmaya benim hevesim bitmişti. Kendimi çok da mecbur hissetmiyordum, daha çok sıkılarak para kazanıp da ne yapacaktım? Uzun mesai yıllarının ardından neden kendime genç bir emeklilik sunmayaydım. Bu arada kıdemimiz artmış maaşlarımız dolgunlaşmıştı. Alacağım emekli maaşı da hiç fena değildi bana kalırsa. Hem harcamaya dönük iştahım yoktu (hiç olmamıştı zaten). Her şeyin kıymetini daha iyi anlayacaktım bu dönem. Çalışırken paranın nasıl geldiği, nasıl gittiği anlaşılıyordu ki. Ayrıca oraya buraya tasarruf diye bıraktığım şeyleri de bir derleyip toplamalıydım. Çalışırken buna bile sıra gelmiyordu. Ne kredi kartı ekstresini inceliyor, ne gelen cezaların üzerine gidiyordum, ne de indirimli ürünleri takip edebiliyordum. Yorgunlukla, bıkkınlıkla ödeyip geçiyordum haşin faturaları.

Neden marketteki raflara hızlı hızlı göz gezdiriyordum ki, hiç acelem yoktu. Bakarken bakarken neye ihtiyacım olduğunu hatırlayacaktım. Ah o iş dönüşlerinde hızlı ve isabetsiz market alışverişlerim... Zeytinyağında indirim varmış, geçen hafta almıştım ama ne zararı olur, bir tane daha alsam. Bisküi, abur cubur, almasam daha iyi. Zaten pek yemiyorum ama film seyrederken belki biraz. Her güne bir film koyarak emeklilik günlerini değerli hale getirmeye çalışıyorum ya. Şimdilik birkaç iyi film de yakaladım sayılır. Film izlemek, kitap okumaktan daha iyi

gidiyor sanki. Hele yazmak, daha başlamadı bile. Kasada kuyruk vardı, hiç canım istemedi kuyruğun sonuna geçip beklemeyi. Sepetimdekilerin hiçbirini almam şart değildi, bir bir yerlerine bırakıp hızlıca marketten çıktım. Elimde sadece marketin indirim kitapçığı kalmıştı.

Emekli olduğumun ertesi günü, pazar çantasını kapıp pazara koşturmuştum. Amacım, bir an önce günlük hayata dair şeylere bünyeyi alıştırmaktı. Sonra ilk bulduğum tarifle ekmek yaptım. Sunulabilecek gibi olan ilk ekmeğimi babama götürdüm sevine- rek. Babam tadına baktı, kendimi hiç almadığım bir övgü için hazırlarken gülümseyerek şöyle dedi: “Ekmek yapmak için mi emekli oldun?” Buyrun!

Bu arada hızlı adımlarla eve yaklaşmıştım. Bizim apartma- nın önünde bir kalabalık fark ettim. Yolun kenarında bir polis arabası da biçimsizce bırakılmıştı. Toplananların içinde iki po- lis, birkaç da komşu vardı, tanımadığım birkaç kişi daha. İster istemez elim ayağım gevşer gibi oldu, heyecanla yaklaştım. İlk gözgeze geldiğim komşuya titrek bir sesle, “Hayrola” diyebildim (sesimin titrekliliğini ben de duyunca farkettim). Komşu, beni bu saatte görmekten biraz şaşırmış gibi, “Zahide Hanım’ın ka- pısı iki gündür açılmamış da apartman görevlisi polisi aramış, kızlarına da haber vermişler” dedi. Benim tam bir alt katımda oturan Zahide Hanım’la pek nadir karşılaştım. Eşini birkaç sene evvel kaybetmişti, yalnız yaşıyordu. Görünce nezaketli bir şekilde selamlaşıyorduk, o kadar. Bugün de kapısının önünden geçerken aklımdan hiç geçmediğini hatırladım, sadece kedisini görünce bir an. Bana cevap veren komşu tekrar tüm dikkatiyle bakışlarını kapımıza doğru yoğunlaştırdı. Ben de orada bir süre durdum.

Neden sonra eve girmemin ne sakıncası olabilir diye düşünere- rek apartmana yöneldim. Ben içeri geçerken polis bana bir şey demedi. Asansöre binmeden merdivene yöneldim. Apartman görevlisi Mesut, Zahide Hanım’ın kapısında- ydı. Yarı aralık kapı- nın gerisinde Zahide Hanım sabahlığıyla mutsuz mutsuz duru-

yordu, bakışlarını göz hizasından aşağı bir yere dikmiş olarak. Görevli bana dönerek çok da kısmaya ihtiyaç görmeden şikâyet eder gibi söylendi: “Bir şeye ihtiyaç yok diye kapıyı açmıyormuş, ben de bir şey oldu diye kızlarına haber verdim, onlar da polise.” Zahide Hanım’a döndüm, selam vermek için hafifçe eğildiğimde Zahide Hanım’ın kapıyı kapatmasına çok az kalmıştı, sanki uykusundan uyanmış tekrar yatağına gitmeye can atar gibiydi. Kapı yavaşça kapandı. Mesut Bey’le göz göze geldik, selam vererek ayrılmak yerine ‘doğrusu nedir, ben de bilmiyorum?’ anlamında ellerimi yukarı doğru açarak, omuzlarımı hafifçe kaldırıp düşürdüm. Ben merdivenlerden yukarı çıktım, o söylenerek aşağıya indi.

Eve girdim, kapıyı kapattım. “Ben geldim”, dedim kendime. Salondaki masada defterler, kitaplar ve kalemler bıraktığım gibi duruyorlardı. Marketin bu haftalık indirim kitapçığını yanına bıraktım. Ellerimi yıkamaya banyoya geçtim.

gönül kapısı

Gönlümün kapısı açık dediysem
Vidansız kapıyı kır demedim ki
Yaralı ruhuma bir melhem getir
Öfkeyle nefretle gir demedim ki

Varlığın meltem gibi essin odamda
Gülüşün açtırsın gonca gülleri
Savurdun benden kalan bütün külleri
Bir boran misali es demedim ki

Senin eserindir korlar gönlümde
Başka bir el tutmadım bil ki ömrümde
Bir avuç suyla gel sen de elinde
Üfleyip küllerimi yak demedim ki

Her odası gönlümün seninle dolu
Bildiğim tek yol var sevdamin yolu
Ne yazık böyleymiş bu aşkın sonu
Mektup resim ne varsa at demedim ki

Gözlerin üstümde katran karası
Geçmiyor yakmadan gönül yarası
Kuruttu içimi olmaz olası
Aşkımı haraç mezat sat demedim ki

KIRLARDA

Gökyüzünü kapkara bulutlar kaplamıştı. Hava alabildiğine kapalıydı. Arada çakan şimşeklerin etkisiyle ortalık birdenbire aydınlanıyor, kısa süre içinde karanlığa gömülüyor, bürbütün. Sonrasında kopan bir gök gürültüsü, yeri göğü inletiyordu.

Baharın ilk günleriydi. Kırlarda türlü çiçekler açmıştı. Gelincikler, papatyalar, nergisler, adını sanını bilmediğimiz irili ufaklı daha bir sürü kır çiçeği; kırmızı, beyaz, sarı, mavi, mor renkleriyle dereleri, tepeleri süslemişti. Her yer yemyeşil otlarla bezeliydi, ekinler yumuşacık, ipek bir halı gibi serilmişti tarlaların üstüne.

Sabah erkenden kalkmış, kazgıçlarımızın uçlarını sivriltilip köyün birkaç evinin yaslandığı Kuştepe'ye çıkmıştık. Düşmana saldırmaya hazır askerlere benziyorduk. Karargâhımızı Kuştepe'ye kurmuştuk. Bir komut verilse hep birlikte saldırıya geçecektik.

On, on beş kişiydik. Kıpır kıpırdık. Yerimizde duramıyor, bir an önce zincirlerimizi kırıp, gece-

leri rüyalarımızı süsleyen, gündüzleri o uçsuz hayal dünyamızı besleyen coşku seline kapılıp, kırlara gitmeye can atıyorduk. Çiğdem ve nevrüz toplayacaktık ama yağmurdan sakındığımız için burada bekliyorduk. Evlerimize yakın olduğu için burasını güvenli buluyorduk. Güneş açarsa kırlara koşacak, yağmur başlarsa evlerimize kaçacaktık. Bekleyişimiz uzadıkça kararsızlığımız da artmıştı. Kimimiz gitmekten, kimimiz beklemekten yanaydı. Her kafadan bir ses çıkıyordu. Başından beri gitmekten yana olan bir arkadaşımız:

“İki saattir boşu boşuna bekliyoruz” dedi.

Bir başkası onayladı.

“Beklemekten ağaç olduk burada.”

“Yağmurun falan yağacağı yok, şimdiye kadar çoktan gidip gelmiştik” dedi üçüncüsü.

Karşıt görüşte olanlarımız da boş durmuyor, sonradan pişman olacağımız bir işe girişmemize engel olmaya çalışıyorlardı. Böylece tartışmamız uzadıkça uzuyordu.

“Bulutları görmüyor musunuz?”

“Nesi varmış bulutların?”

“Baksanıza, bu havada çok uzağa gidemeyiz.”

“Gideriz, neden gidemeyelim?”

“İslanırız durduk yere.”

“Böyle beklemek daha mı iyi?”

“... ”

“... ”

Saatler böyle geçip gidiyordu. Tam gitmeye karar vereceğimiz sırada yere düşen birkaç yağmur damlası bizi yeniden beklemeye itiyordu.

Beklemekten usanç duymaya başladığımız bir sırada nasıl olduysa içimizden biri ansızın ileri atıldı.

“Haydin, gidiyoruz!” deyip aşağıya doğru koşmaya başladı.

Arkadaşımızın bunu şaka olsun diye mi yoksa gerçekten mi yaptığını ilk başta algılayamadık. Önemi yoktu bunun. Aslında hepimiz çoktandır bu komutu bekliyorduk, birlikte tepe aşığı var gücümüzle koşmaya başladık. Kuştepe'nin yamacındaki ekin tarlasını yıldırım hızıyla geçtik. Yumuşacık, nemli toprağa gömülen ayakkabılarımızın içine dolan toprağa aldığımız yoktu. Beklenen olmuş, ok yaydan çıkmıştı bir kere, bizi artık kimsecikler durduramazdı.

Tarlanın bitimindeki toprak yolu geçtik. Başka bir tarlanın içinde koşmayı sürdürdük. Bir tepeye tırmandık. Ekili tarlayı çıkar çıkmaz öndeki arkadaşlarımızdan ardı ardına sevinç çığlıkları duyuldu.

“Nevruz, nevruz buldum!”

“Ben de buldum!”

“Bir tane de şurada var!”

“Hani, nerede?”

“İşte burada!”

“Dikkat et, üstüne basacaksın!”

“Tamam, tamam gördüm.”

Bir yandan kazgıçlarımızı iki elimizle toprağa saplıyor, karımızla üstüne bastırıp aşağı büküyor, nevruzları incitmeden kökleriyle birlikte çıkarmaya çalışıyor; öte yandan bir yenisini bulabilmek umuduyla çevremizi hızlıca gözden geçiriyorduk.

“Buralar nevruz dolu.”

“Çiğdem, çiğdem de var.”

“Hem de bir sürü.”

“Yağmur başlamadan çabucak toplayalım.”

“Keşke daha önce gelseydik.”

Bu kadar çok nevruz ve çiğdem bulacağımızı hiç beklemiyorduk. Sevinç içinde oradan oraya koşuşturup duruyorduk. Mutluluktan uçuyorduk. Öndeki arkadaşlarımızdan biri heyecanla seslendi:

“Gelin, gelin! Burada daha çok var!”

Hep birlikte oraya yöneldik. Her yer nevrüz ve çiğdem doluydu. Önümüze hangisi çıkarsa hızlıca çıkarıp ellerimizdeki demete katıyorduk. Kısa süre içinde her birimizin ellinde kocaman birer nevrüz ve çiğdem demeti oluşmuştu.

İçimizden birkaçı yağmura yakalanmadan eve dönmemizin iyi olacağını söylüyordu. Bunu hepimiz biliyorduk ama bir türlü ayrılamıyorduk. Bir anda çakan bir şimşek ve gök gürültüsü korkumuza korku kattı.

Toparlandık.

“Çabuk köye gidelim!” dedik hep birlikte.

O sırada tepenin öte yanından bir kuzunun meleyerek, bize doğru koştuğunu gördük. Kuzucuk yanımıza geldi. Belli ki sürüden ayrılmış, kaybolmuştu. Bizden yardım istiyordu besbelli. Çevremize göz gezdirdik, ne bir çoban ne bir sürü görebildik. Ne yapacağımızı şaşırılmıştık. Kuzucuk şaşkın, korku dolu bakışlarla yanı başımızda meleyip duruyordu.

Acımiştık ama elimizden ne gelirdi. Ne yapacağımızı bilemedik.

Son bir umutla hep bir ağızdan, “Kimse yok mu?” diye bağır-maya başladık. Belki arayan birileri varsa, sesimizi duyup bir karşılık verir, diye bekledik. Sesimizi duyan olmadı. Kuzuyu köye götürmeyi kararlaştırdık aramızda. Çok uğraştık ama kuzunun bizimle gelmeye niyeti yoktu. Gövdesinden tutup bizimle gelmesi için uğraştıkça o, ayaklarını gerip ileri uzatıyor, gövdesini geriye çekiyor, gelmemekte direniyordu. Onca çabamıza karşın başarılı olamadık. İri yağmur damlalarının yere düştüğünü görür görmez kuzuyu bırakıp birbirimizle yarışarcasına koşmaya başladık.

Yağmur birden sicim gibi indi. Öyle şiddetli yağıyordu ki kısa sürede sıırıslıklam olduk. Yerlerde gölcükler oluşuverdi hemen- cecik. Ayakkabılarımız çamura gömülüyor, adım atmakta güç- lük çekiyorduk.

Körpınar yolunu geçip Kuştepe'ye tırmanmaya başladığımızda doluya çevirdi. Misket büyüklüğünde yağıyor, değdiği her yeri acıtıyordu. Bir an köye hiç varamayacağımızı sandık. Ağlayarak Kuştepe'yi tırmandık. Oradan hızla evlerimize kaçtık.

Ayakkabılarımı yere bırakıp çoraplarımı çıkardım, odaya geçtim. Kucağımdaki nevruz ve çiğdem demetlerini masaya bıraktım.

Annem, “Neredeydin?” diye sordu.

“Nevruza gitmiştik.”

“Çabuk üzerini değiştir, hasta olacaksınız!”

Temiz giysilerimi giyinirken anneme kaybolan kuzudan söz ettim.

“Köye getiremedik, bir şey olmuş mudur kuzuya?”

“Bir şey olmaz, bulurlar” dedi annem. “Sen asıl dedenle nineni düşün, ekinlere bakmaya gittiler, dönmediler daha. Baban traktörle karşılaşmaya gitti.”

Pencereden baktım. Dedemler bindikleri eşekle Uzuncakuyu yolundan aşağı iniyordu. Yanlarında köpeğimiz güçlkle yürüyor, dolu vurdukça çeniliyordu.

Dışarı çıktım. Dedemle ninem geldi. Eşekten indiler. Köpeğimiz Yaver, kapının önüne kıvrılıverdi. Patilerinin üzerine başını uzatıp gözlerini yumdu. Acı çektiği her hareketinden belli oluyordu, epeyce kendine gelememi. Babam için tasalanmıyordum. Nasıl olsa traktörle gitmişti. Traktörü durdurup duldasına sığınabilirdi.

Yerde biriken irili ufaklı dolu parçalarına, sokaktaki akıntıya bakıp kuzucuğu düşündüm.

hüzzam şiir

Kıştan sonra bekle dedin
Bu kaçınıcı söz verişin
Bahar geldi sen gelmedin
Çiçeğe durdu bak dallar

Düşlerimde renkler soldu
Rüyalar bir bir kayboldu
Sarmayalı yıllar oldu
Hasretle bekliyor kollar

İkide bir dalıyorum
Yanımdasın sanıyorum
Hayalinle yaşıyorum
Hayra yorulmayın hallar

Bana müjdeler veriyor
Üç vakte kalmaz bu diyor
Bir vuslattan bahsediyor
Baktırdığım bütün fallar

Gidişine sebep olan
Seni benden ayrı koyan
Bana hicranı tattıran
Düşmanımdır artık yollar

Neyim varsa söktü aldı
Bende takat bırakmadı
Bir yıl verdi on yıl saydı
Yüzüme gülmeyen yıllar

MERVAN

Mervan Diyarbakır'da bir köyde bir aşiret reisinin oğlu olarak yaşama başladı. Babası çok otoriter ve aşırı dindar bir insandı.

Mervan çocukluğunu hiç yaşamamış, dünyanın farkına varınca da Kuran okumaya başlamıştı. Ağabeyleri 10-12 yaşlarında Kuran okumuş, büyüyünce de dinden uzaklaşıp alkol almaya başlamıştı. Babası, ağaç yaşken eğilir diye düşünerek Mervan'a beş yaşında iken Kuran okutmaya başladı. Sonraki yıllarda ilkokula başlayınca yarım gün okula, yarım gün de kursa devam etti. Ortaokula geçince de babası onu yatılı kursa verdi. Kursta sabah namazından bir saat önce hazırlanıp Allah'ı düşünmeye başlanıyordu. Sabah namazından sonra kahvaltı hazırlama sırası kimde ise o kahvaltı hazırlığına başlıyor, diğer öğrenciler de Kuran okuyordu. Sabah kahvaltısından sonra okula gidecekler okula gidiyordu. Öğleyn okul dönüşünde öğrenciler her gün sırayla yemek hazırlıyordu. Hazırlanan yemeğin kalitesi ne olursa olsun şifa niyetiyle yeniyordu. Baş ağrısı altı ay boyunca sürdüğü halde doktora gitmesine izin verilmedi. Şifalı yemeklerden yenin-

ce Mervan'ın baş ağrısı da iyileşecekti. Öğle yemeğinden sonra kurs başlar ve akşam yemeğine kadar sürerdi. Akşam yemeğini de nöbetçi öğrenciler hazırlardı. Akşam yemeği saat 20.00 civarı bitince ders çalışılmasına izin verilirdi. Ondan sonra üniversitede okuyan ağabeyler gelir siyasi propaganda yapmaya çalışırlardı. Sabah 04.00'te uyanacak olan Mervan uykulu halde okul ödevlerini yaparak uykuya geçerdi. Herkesin gece ve gündüz nöbetleri vardı. Kapıda, çatıda ve koğuşta nöbetler birer saat tutulurdu. Her an tetikte hazır olmak gerekirdi. Komünistler bomba atarsa nöbetçi bombayı hemen alıp dışarı atacaktı. Mervan o yıl altı dersten bütünlemeye kaldı. Yani çok zor koşullarda yaşıyordu. Baba'dan da takdir yoktu. Sürekli takip ediliyordu. Bir gün ablası ve amcasının oğlu olan eniştesi köye geldi. Mervan ve küçük kardeşi de amcalarının evine gidip sohbet katılınca namazı unuttular. Eve gelince baba sordu: "Akşam namazını kıldınız mı?" Kardeşi "Hayır" deyince baba: "Hemen kılın, saat geç oldu" deyince babanın korkusundan Mervan hemen abdestsiz namaza doğruldu. Kardeşi abdest almaya çalışınca baba: "Demek ki sen ikinci namazını da kılmadın ki abdestin yok. Bak abin ikinci namazını kılmış" dedi.

Mervan yaz gelince köye gider, kış aylarında ise Diyarbakır'da okula giderdi. Köyde iki amcası, amca çocukları, abisinin evi ve başka akrabaları da vardı. Bu köyde, babadan kalma köyünü satıp yemiş bitirmiş, elinde avucunda fazla bir şey kalmayınca Mervanların köyüne taşınmış başka bir amcası daha vardı. Bu amcası hem çok saf biriydi hem de çalışmayı sevmezdi. Mervan liseye başladığı yıllarda saf amcasının kızı Hazal'a (Xezal'a) ilgi duymaya başladı. Onu gördüğü zaman eli ayağı titriyor ne yapacağını şaşırıyordu. Hazal'la daha önce çocuklukları beraber geçmiş, çocukça oynamışlardı. Ancak çocukken hiç böyle duyguları yoktu. Hazal adı gibi ceylana benziyordu. Mervan için onsuz yaşam düşünülemezdi artık.

Mervan'ın babası köyde bir camii yaptırmıştı. Bir de Mervan ilkokul 5. sınıfa geçince ilkokul yaptırdı. Mervan ilkokulu o yıl

köyde okuyacaktı. Köyde Mervan'ın amcası oğlu Mehmet de vardı. Mehmet yakındaki bir köyde dört yıl okuduktan sonra 5.sınıfı Mervan'la okudular. Mehmet çok zeki bir insandı. Mervan Diyarbakır'da dört yıl okuduğu halde Mehmet'le bilgi yarışında sınıfta hep yeniliyordu. Mehmet'in babası çok yaşlı olduğu için köyün işlerini hep Mehmet yapıyordu. Onun için eğitime devam edemedi. Çocuk yaşta evlendi. Mervan Diyarbakır'da ortaokulu okurken köye geldiğinde bile Mehmet'le bayağı kesir sorularını çözmede yarışmıyordu. Ayrıca Mehmet, Kuran okumada da Mervan'dan iyiydi. Mervan çok şaşırıyordu, o kadar işin içinde Mehmet bunları ne zaman öğreniyordu?

Kadir gecesi Mehmet ile birlikte sabaha kadar camide ibadet etmeye karar verdiler. Köylülerin çoğu saat 11 gibi evlerine gittiler. Mehmet, Mervan ve 1 enişterisi kalmaya kararlıydı. Çünkü 80 yıl ibadet etmiş gibi sevap kazanacaklardı. Çok kârlı bir durum vardı ortada. Saat 3 gibi Mehmet de pes etti. Cami köyün tepesinde ve mezarlığın bitişiğindedi. Mehmet gittikten sonra enişte He düştü (transa geçti). Mervan çok korktu çünkü adam kendinden geçti ve kafasını duvarlara vuruyordu. Mezardan uyananların hikâyelerini çok duymuştu. Dışarı çıksa ölümler, içerde adamın durumu ne yapacağını şaşırdı ve eve kaçmaya karar verdi. Nefesini tutarak korkuyla kaçtı. Sabah enişte yüzü gözü yaralar içinde mervana; “Ben sana güvenerek he düştüm. Bana destur çekeceğine kaçmışsın” dedi. Mervan çok korktuğunu anlattı.

Mervan liseye gittiğinde 1979 yılında DDKD, DHKD, İGD, Apocular... diye bir sürü örgüt elemanı ile tanıştı. Sol düşüncüyü biraz onlardan öğrendi. Sosyalizm hoşuna gitmişti. Herkes eşit olacak, herkesin işi olacaktı. Kimse aç ve açıkta kalmayacaktı. Yalnız bunların sevmediği yanı ‘Okul araçtır, amaç değildir’ gibi düşünceleriydi. Bunlar bir bahane bulup okulu boykot ediyorlardı. Onun için Mervan onları sevmiyordu. Hatta bir gün bu örgütlerden birkaçı anlaşıp sinemaya Süpermen filmi geldiği için boykot kararı alıp topluca sinemaya gitmeye karar vermiş-

lerdi. Mervan boykota katılmadığı için boykot kırıcılıkla suçlanıp hesaba çekilmişti...

Yaz tatili başlayınca Mervan köye döndüğünde Mehmet'e böyle örgütleri anlatıp "Bak bunlar da varmış" diyecekti ki Mehmet elinde Apocuların kitabını okuyordu. Mervan yine kendini yenilmiş hissetti. Beş çocuklu abisi de kitap okumaya başlamıştı. Dağdan gelen Apocular onları örgütlemişlerdi. Bir gün Mervan baktı ki silahları olan Apocular gelmiş, köyün beş yüz metre uzağındaki dut ağacının altında köylüleri toplamış, bir şeyler anlatıyorlar. Abisi ve Mehmet de dinleyiciler arasındaydı. Mehmet'ten ne eksiği vardı. Mehmet evlenmişti, o da evlenebilirdi. Fırsat bu fırsat gidip Hazal'a evlenmeyi teklif edip dut ağacının altına kaçarım diye düşündü. Çünkü amcasının kalaşnikof silahı vardı. Hazal gidip babasına evde bir şey söylerse Mehmet'in araya gireceğini, böylece bu silahlı insanların arayı bulacağını düşünmüştü. Gidip bahçede Hazal'ı gördü ve "Seninle bir şey konuşmak istiyorum" dedi. Hazal: "Buyur, konuş" dedi. Mervan tekrar "Seninle bir şey konuşmak istiyorum", Hazal tekrar "Buyur, konuş" dedi. Bu konuşma aynı şekilde yedi, sekiz defa tekrarlayınca sonunda Hazal yanlış anlayıp "Pis manyak" deyince Mervan o anda ya kanatları olsa uçacaktı ya da yer yarılrsa altına girecekti. Dut ağacının altına heyecanla koştu ve Mehmet'i toplantıdan çağırıp böyle bir yanlış yaptığını anlattı. Amca keleşli alıp gelirse kendisinin korunmasını istedi. Mehmet ona sakin olmasını ve Hazal'ın gidip babasına bunu anlatmayacak kadar akıllı olduğunu söyledi. Mehmet doğru tahmin etmişti. Hiçbir hareket yoktu Hazal'ın babasından. O eskiden çocukça oynamalar bitmişti. Hazal artık Mervan'ı görünce ona sert sert bakıyordu. Günler geçmiş ama Hazal'dan cesaret verici herhangi bir tavır göremedi. Ama Mervan, Hazal'dan vazgeçemezdi. Annesine Hazal'ı sevdiğini söyleyip gidip babasından istenmesini söyledi. Sonuçta ağanın oğluydu, Hazal onu sevmese de hayır deme cesareti olamazdı. Geleneklere göre ağanın oğlu kimi isterse onu alırdı, ağa bir defa istemeye gider ve işi bitirirdi. İkinci defa istemeye gitmek yoktu. Mervan bu işin olduğu umu-

dunu taşıyordu. Ağa birkaç kişiyi yanına alıp kızı istemeye gitti. Amcası bir traktör parası başlık istedi. O zamanlar traktör çok pahalıydı. Amca eski köyünü iki traktör parasına satmıştı. Ağa çok sinirlenmiş, kabul etmemiş; amca da Nuh demiş, peygamber dememişti. Ağa üç tekerleğini teklif etmiş, amca dört tekerlekten aşağısı kurtarmaz demişti. Ağa eve geldiğinde burnundan soluyordu. Mervan'a: "Gidip gelip o delinin kızını mı buldun?" dedi. Mervan çok üzüldü. Kızın annesi de çok üzülmüştü, bu evliliği istiyordu. Sonuçta kızı şehirde rahat edecekti. Hazal'ın annesi bir gün gelip Mervan'a amcasının çok pişman olduğunu ve Hazal'ın da onu çok sevdiğini, Hazal babasına çok kızdığı için bir tas su bile vermediğini söyledi. Mervan annesine bir daha Hazal'ı istemeye gitmelerini söyledi. Babası bu olaya çok kızdı ve bir daha gitmeyeceğini söyleyince Mervan: "Ya istemeye gidersiniz ya da dağa gideceğim" dedi. Mervan'ın babası bu tepki üzerine bütün gelenekleri yıkıp bir daha kızı istemeye gitti. Ancak Hazal'ın annesi kocasını ikna edememişti. Baba dört tekerden aşağısı kurtarmaz deyince ağa çok sinirlenmişti. Eve döndüğünde Mervan'a: "Nereye gidersen git!" dedi. Mervan, Hazal'la konuşmaya da bir daha cesaret edemedi.

Yaz tatili bitmiş, Mervan şehre dönmüş, okula gitmeye başlamıştı ama aklı sürekli köydeydi. Bir sabah 12 Eylül darbesi oldu. Darbe çok ilkel ve kaba güce dayanıyordu. Sokağa çıkma yasakları, ağır işkenceler, idamlar... 15 Eylül'de can arkadaşı Mehmet tutuklandı. Mervan'ın abisi ortadan kayboldu. Akrabaları bazı komutanlarla görüşüp işkence yapılmayacaksa onu teslim edebileceklerinin sözünü aldılar ve teslim ettiler. Ancak sözler tutulmadı ve abisini çok ağır işkenceden geçirdiler. Mehmet de çok ağır işkenceler gördü. Bu işkenceler artık bu iki insanın tamamen dünyaya küsmesine ve vefatlarına kadar gidecekti. Mervan, haftada bir olan görüş izinlerini kaçırmamaya çalışıyordu. Bu arada hapisanedeyken abisi bu kız isteme olayını birinden duymuştu. Bir görüşmede abisi Mervan'a; "Biz burada her gün işkence altında iken sen hayvani duygular peşinde koşuyorsun" deyince Mervan o anda neye uğradığını şaşırды,

erkeklüğünden çok utandı. Bir daha böyle bir hata işlemeyeceği sözünü abisine verdi. Mervan liseyi bitirip Fırat Üniversitesi'ni kazanmıştı. Üniversite yılları dâhil Mervan sekiz yıl boyunca bir daha bir kıza karşı duygusal yaklaşmadı.

Mervan üniversiteye gittiğinde namazını kılar, orucunu tutardı. Ancak Elazığ'da o güne kadar karşılaşmadığı sağcı ülkücülerle karşılaştı. Diyarbakır da bunlardan hiç yoktu. Bu ülkücüler gelip Mervan'a: "Sizi gidi komünistler, defolup evinize gidin. Burada okuyamazsınız" deyince Mervan'ın feodal gururu kabardı ve onları tersledi. Biraz münakaşadan sonra tehdit edip gittiler. Mervan bu tehditlerden sonra eve gittiğinde babasına durumu anlattı. Babasının tarlalarında göçebelik edenler göçebeliği bırakarak Elazığ'da pavyon açmışlardı. Babasının yanında çiftçilik yapan Musa da başgarson olmuştu. Babası bir gün Elazığ'a gelip Mervan'ı onlarla tanıştırdı ve "Bunlar burada sana biz yetişinceye kadar sahip çıkarlar" dedi.

Mervan, hemen hemşerilerini arayıp buldu. Yurtta folklor ekipleri kurma ilanını görünce hemen ekip kurmaya karar verdi. Çünkü böylece daha rahat hemşerileriyle tanışabilirdi. Liseli yıllarda Halk Eğitim Merkezi'nde folklor kursuna gitmişti. Bir hemşerisi ondan daha iyi folklor oynuyordu, ikisi beraber ekip kurmaya karar verdiler. Akşam yurt müdürü toplantıda hem ekiplerin kuruluşunu hem de sosyal faaliyetler yönetim kurulunu seçiyordu. Mervan'ın arkadaşları 20 kişi toplantıya katıldı. Diğer ekiplerden bir iki kişi Kafkas, Elazığ, Erzurum ve Malatya ekibini kurdular. Yönetim kurulu oradakilerin seçimi ile oluştu ve hep Mervan'ın arkadaşları seçildi. Bir gün sonra liste asıldığında ne Diyarbakır ekibinin adı, ne de yönetim kuruluna seçilenlerin adı yoktu. Mervan'la bir arkadaşı yurt müdürüne çıktılar ve müdüre: "Siz müdür müsünüz, yoksa kukla mı?" deyince müdür çok kızdı. Kendisinin haberi olmadan listenin asıldığını, listeyi seçimde olduğu gibi düzeltip hemen asılacağını söyledi. Merakla liste beklendi ama asılmadı. Toplantının yenileneceğini ilanla duyurdular. Yeni toplantıya gidildiğinde

salonda en az 500 kişi vardı. Yurt müdürü hiçbir özür dilemeden sözü ölkü ocakları başkanı Fahrettin'e verdi. Mervan ve arkadaşları; "Haksızlığa uğrayan bizleriz, önce biz konuşmalıyız" dediler. Dikkate alınmayınca topluca salonu terk ettiler ve böylece toplantı dağıldı. Sonra ölkücüler gelip: "Siz niye bölücölük yapıp salonu terk ediyorsunuz. Gelin anlaşalım, her ekipten 1 kişi yönetime girsin" dediler. Yönetimde 4 ölkücü olunca kabul edilmedi ancak ne pahasına olursa olsun ekibi kurmak gerekirdi ve Diyarbakır folklor ekibi kuruldu. En çok kız bu ekipte vardı. Bu kızlar birkaç kez tehdit edildiler. Ve yıllarca bu ekip üniversite yurdunda çalıştı. Bu arada Mervan komünizmle ilgili, arkadaşları ile konuşup tartışıyor ve kitaplar okuyordu. 12 Eylül'den sonra komünizmle ilgili kitaplar yasaklanmıştı. Hep güzel şeyler yasaklandığı için yasak olanlar daha cazip hale geliyordu. Ramazan ayı gelince yurttta yemek çıkmayacağı ilan edilmişti. Mervan ve arkadaşları yurt müdürüne çıkıp oruç tutmayacaklarını ve yemek istediklerini söylediler. Daha önce hep oruç tutan Mervan ilk sırada yemek almak için sıraya girmişti. O güne kadar hiçbir zaman Fırat Üniversitesi'nde Ramazan'da yemek çıkmamıştı. Ölkücüler de bu olayı protesto etmek için kantinde en az 500 kişi toplamıştı. 20 kişi yemek sırasına geçtiği sırada ölkücüler çeşitli sesler çıkararak protesto ettiler. 20 kişi kendi aralarında anlaşip provokasyona gelmeyelim dediler. Herhangi bir fiili saldırı oluncaya kadar bir tepki göstermemeye karar verdiler. Yemekler alındı yenmeye başlanınca ölkücüler yemekhaneye doldu. 20 kişinin oturduğu sandalyelere tekme ile vurmaya başladılar. Yine karşılık verilmeyince yemek yendikten sonra 500 kişi 20 kişiye saldırdı. Biraz hırpaladıktan sonra tehdit edip bıraktılar. Her zaman yurttta görevli sivil kıyafetli polisler ortarlarda nedense yoktu. Ve o günden sonra yemek her gün çıkmaya başladı. Birkaç ufak olaydan sonra rahat bıraktılar. Mervan'ın yurt odasında 6 kişi kalıyordu ve diğer 5 kişiden hiçbiri oruç tutmadığı halde yemekhanede yemek yemeye cesaret edemiyorlardı. Sahurda yemek çıkıyordu ve sahurda yurttta her katta davul çalınırdı uyandırmak için. Üniversitenin alanı çok geniş-

ti. Mesire yerinde büfelerde bira satılırdı. Bu protestoya katılan ülkücüler orada iftardan önce oturup herkesin içinde utanmadan da birasını içiyorlardı. Alevi mahallesindeki kıraathanelere gidip gündüz çay içiyorlardı. Maksatları herhâlde, burada bizim dediğimiz olur, havalalarına girmektir. Bu arada üniversitede kızların sigara içmesi ülkücüler tarafından yasaklanınca Mervan'ın kız arkadaşları için sigara içmek bir görev oldu.

Mervan'ın köyüne ulaşım yoktu. Köye bir saat yürüyerek gidilebilecek uzaklıktaki bir başka köye Ergani'den kamyonla ulaşım sağlanıyordu. Bayram için arife günü Elazığ'dan Ergani'ye gitti. Babası da bayramlık alışveriş için Ergani'ye gelince karşılaştılar. Köye kamyonla döneceklerdi. Kamyonun üzeri tıklım tıklım insan doluydu. Acıkınca babasından ekmek, domates istedi. Yemeye başlayınca yolcuların çoğunluğu şaşırarak ters baktılar. Oruç tutmuş numarası yapacaktı, unutmuştu artık. Babasına dönüp "Ben oruç tutamadım" deyince babası "Oğlum nasıl tutacaksın ki? Kim sana yurtta sahurda yemek hazırlayacak?" dedi. Mervan çok rahatlamıştı. Artık kamyondakiler nasıl bakıyorsa baksındı.

Sonraki yıllarda babası yaşlanınca artık köye gitmediler.

Ertesi yıl yine Ramazan'da, arife gününden bir gün önce Diyarbakır'a gitmişti. Babası; "Oğlum ay boyunca oruç tutamadın. Yarın tutarsan ve Ulu Cami'ye namaza gidersek Allah hepsini tutmuşsun gibi kabul eder inşallah" dedi. O gece Mervan sahura kalktı. Bağlar ilçesinde oturuyorlardı. Ertesi gün minibüse atlayıp Balıkcılarbaşı'nda inip Ulu Cami'ye gittiler. Babası camiye girince savaşa gider gibi büyük bir heyecanla en öne hızlı hızlı giderdi. Mervan biraz geride durup yavaş yavaş camiden çıktı ve gidip ciğer kebabını yedikten sonra caminin önüne geldi: "Baba Allah kabul etsin. Benim çarşıda biraz işlerim var" diyerek izin aldı ve babasını eve gönderdi. Sur dibinde Küçük Ev diye bir kıraathane vardı. Gidip orada arkadaşlarıyla gününü geçirip çayını, sigarasını içtikten sonra iftardan yarım saat önce evde oldu. Küçük kardeşi erken evlenmişti, iki çocuğu vardı. O gün o da eşi

ve çocukları ile bayram alışverişi için Balıkçılarbaşı'na gitmişti. Arife günü her yer çok kalabalıktı. İftara doğru ancak alışverişlerini tamamlamış, eve dönerken de minibüsler çok kalabalık olduğu için geç kalmıştılar. Bir ay boyunca oruç tutmuştu kardeşi. Eve vardıklarında babaları onları görünce Mervan'ı işaret ederek "Oruç tutan belli, tutmayan belli. Tutan yarım saat önce eve gelir" dedi.

Mervan küçükken kavga ettiklerinde birbirlerine küfreder gibi "Kızılbaş" derlerdi. Elazığ da bu Kızılbaşları tanıyınca çok utandı. Gerçekten Alevileri çok sevdi. 3. sınıfa başladığında Alevi mahallesinde kerpiç bir ev kiralayarak üç arkadaşı ile birlikte yaşamaya başladı. Kendileri Sünni olmalarına rağmen Diyarbakırlı oldukları için Sünni mahallesinde kimse kiralık ev vermedi onlara. Alevi komşularının bir oğlu, Ali, dersleri için gelip yardım alıyordu. Ali bu öğrencilerin solcu olduğunu öğrenmişti ki bir gün şöyle dedi; "Alevi olduğum için solcuyum. Zazalarla Sünnilerin düşmanıyım". Mervan; "Ben hem Zaza hem de Sünniyim. O zaman biz düşmanız" deyince Ali çok şaşırды, çünkü hiç Sünni solcu görmemişti. Ali astsubay olarak yaşamına devam etti. Sonra Mervan şöyle düşündü: Türkiye'de ideolojiler böyle şekilleniyor demek ki... Alevilerin olduğu illerde Sünni ülkücüler çoğunlukta ya da kendisi Diyarbakırlı olduğu için mecburen solcu olmuştu... Ancak Mervan solcu olduğu için Türkiye'de maddi ve manevi çok zarar gördü. Fakat hiçbir zaman solcu olduğundan pişmanlık duymadı çünkü yaşam solda daha güzeldi. Ancak sadece ülkücülerin ırkçı olmadığını, yıllarca Elazığ'da ülkücülere karşı birlikte mücadele veren solcu arkadaşlarının da ileriki yıllarda ırkçı olduğunu görünce çok üzüldü. Meğer o arkadaşları sadece daha rahat yaşayabilecekleri bir yaşam için mücadele vermişlerdi.

Mervan heyecanla sol görüşlü birkaç kitap okumuştur ki Mehmet'in tahliye olduğunu öğrenince hemen Diyarbakır'a gitti. Yanına solcu en iyi teorisyen arkadaşını almıştı. Mehmet'in gördüğü ağır işkence ve açlık grevleri sonucunda bastonla zor

yürüdüğüünü görünce çok üzüldüler. Mehmet, iyi olsaymış askere götüreceklermiş. İyileşinceye kadar rapor verilmişti ve raporu bitince askere gidecekti. Mervan, üniversitede okuduğu kitaplarla bir ilkokul mezunu ve 4 yıldır cezaevinde çoğunlukla da hücrede zaman geçirmiş biriyle çok rahat siyasi bir tartışma yapabileceğini düşünmüştü. Tartışmaya başladıklarında Mehmet dünyadan verdiği örneklerle Mervan ve arkadaşını iki cümle ile susturdu. Mervan çok şaşırarak yine yenilmişti. 12 Eylül darbesi bütün örgütleri ezip geçmişti. Mehmet iyileştikten sonra nasıl diyalog kurmuşsa Kandil Dağı'na kaçmıştı. Kandil'e gittiğinde cezaevinde iken Binbaşı Esat Oktay'ın yanından ayrılmayan köpeği Co'yu arkadaşlarının üstüne salan itirafçı Kendal Nezan'ın orada üst düzeyde itibar gördüğünün farkına vararak onun hakkında rapor yazıp örgütün üst düzeyine şikâyetle bulununca bu defa örgüt ona hücre cezası verir ve cezası bitince örgütten uzaklaştırırlar. Mehmet, ortada yalnız kalır ve yaşamını idame ettirmek için Suriye ve Irak arasında sigara kaçakçılığı yapmaya başlar. İki yıl bu işi yaptıktan sonra Suriye tarafından tutuklanır. Mehmet'in eşinin, çocuklarının ve kardeşlerinin hiçbir şeyden haberi yoktu. Mehmet orada bu defa da Baas rejiminin çok ağır koşullarında her gün birilerinin işkenceyle öldürüldüğü cezaevinde dillerini bilmeden ve herkesten habersiz ne zaman yok edileceğini düşünüp birçok beden rahatsızlığı yanında bir de psikolojik sorunlar yaşamaya başlar. Cezaevi yönetimi Mehmet'in psikolojik sorunları artınca Türkiye'ye teslim etmeye karar verir. Bu defa Türkiye'de cezaevine atılır. Cezaevindeki Apocular bunun örgütten atıldığını öğrenince birkaç defa dönerler. Mehmet iki yıl cezaevinde yattıktan sonra psikolojik rahatsızlığı nedeniyle tahliye edildi. Psikolojik tedavisi yapıldıktan sonra askere gidecekti. Tedavi tam bitmeden askerlik yapabilir raporu verildi. Mervan ona "Askerden gelince aşiretin reisliğini sen alırsın, babam iyice yaşlandı artık" önerisinde bulunmuştu. Mehmet askere gitti. Değil birini öldürmek, karıncayı incitmeyecek kadar duygusal olan Mehmet'e; "Her gün askerlerimizi öldüren o...çocuğu neden buradasın?" dediler. Askerlikte ko-

mutanları ve arkadaşları her gün ona küfrederek hakaret ettiler. Mehmet izne geldiğinde kurtuluşu ilaç içip intihar etmekte buldu. Mervan, Mehmet'in zeki oluşunu kıskanmakla beraber onu çok seviyordu. Okusaydı büyük bilim insanı olabilecek kapasitedeki Mehmet'in hayatı çok kötü geçip gitmişti.

Mervan yıllar sonra İngiltere'de dil kursuna gitti. Bir gece oradaki barlara takıldı. Gençler çok rahat eğleniyorlardı. Mervan: "Eğer Mehmet burada doğsaydı onun da hayatı böyle güzel olurdu." diye düşündüğü sırada demek ki bakışları çok sertleşmiş ki bir kız gelip Mervan'ın yanağına makas atarak "Smiling, smiling!" (Gül, gül!) dedi. Düşünebiliyor musunuz bu rahatlığı? Burası Türkiye'deki bir pavyon gibi değil, sıradan alkol alınan bir bar sadece. Hiç tanımadığın senden en az 10 yıl genç bir kız gelip sana makas atıp "Gül!" diyor ve arkasını dönüp gidiyor. Mervan Orta Doğu'da doğduğuna bir kez daha pişman oluyor.

Bu arada Mervan'ın ağabeyi cezaevinde çok ağır işkenceler gördükten 4 yıl sonra tahliye edildi. Daha önce feodal yanı ağır basan ağabey cezaevinde aldığı örgütten eğitimlerle bayağı bir değişikliğe uğramıştı. Daha önce eşi kız çocuk doğurunca aylarca eşiyse küserdi vb. Cezaevinden çıkınca köy işlerine sıkı sıkıya sarıldı. Bahçesinde çok sayıda ağaç yetiştirdi. Köyde hiç denememiş antep fıstığı vb. ağaçlar ekti. Bu arada üç çocuk daha yaptı. Bir gün jandarmanın gelip onu aldığı, birkaç gün gözaltına alıp işkence yaptığı duyuldu. Nedeni ise ajanlık teklifi idi. Kabul etmeyince işkence yapıyorlarmış. Büyük kızını çok güzel bir kızdı. İlkokul mezunu ve siyasetle ilgisi yoktu. Mervan'ın abisi bu işkencelerden bıkip 45 yaşından sonra büyük kızını da alıp örgüte sığındı. Kızını niçin götürdüğünü anlayamadık. Acaba askerler kızına bir zarar vermesin diye mi bilinmedi. Kız silah eğitimi ve siyasi eğitim almadan dağa çıktıktan kısa süre sonra bir çatışmada babasının kucagında vefat etti. Örgüt ağabeye de henüz silah vermemiş ve aranmadığından gidip yerleşim yerinden örgüte katılacakları getirme görevi vermiş. Bir gün 3 kişiyi getirirken bir köye misafir olmuş. Köyün muhtarı ihbar etmiş.

Özel tim gelmiş. Teslim olun deyince ağabey yediği işkenceler aklına gelmiş ve silah da olmayınca kendini de savunamadan (adeta intihar etmiş) kaçınca, özel tim arkadan sıkılmış ve orada rahmete gitmiş. Bu kayıplar 12 Eylül'ün bilinmeyen, kayda girmemiş kayıplarıdır. Maalesef o işkenceler hem abisinin hem de Mehmet'in devlete kızarak hayatlarının sonlanmasına sebep oldu.

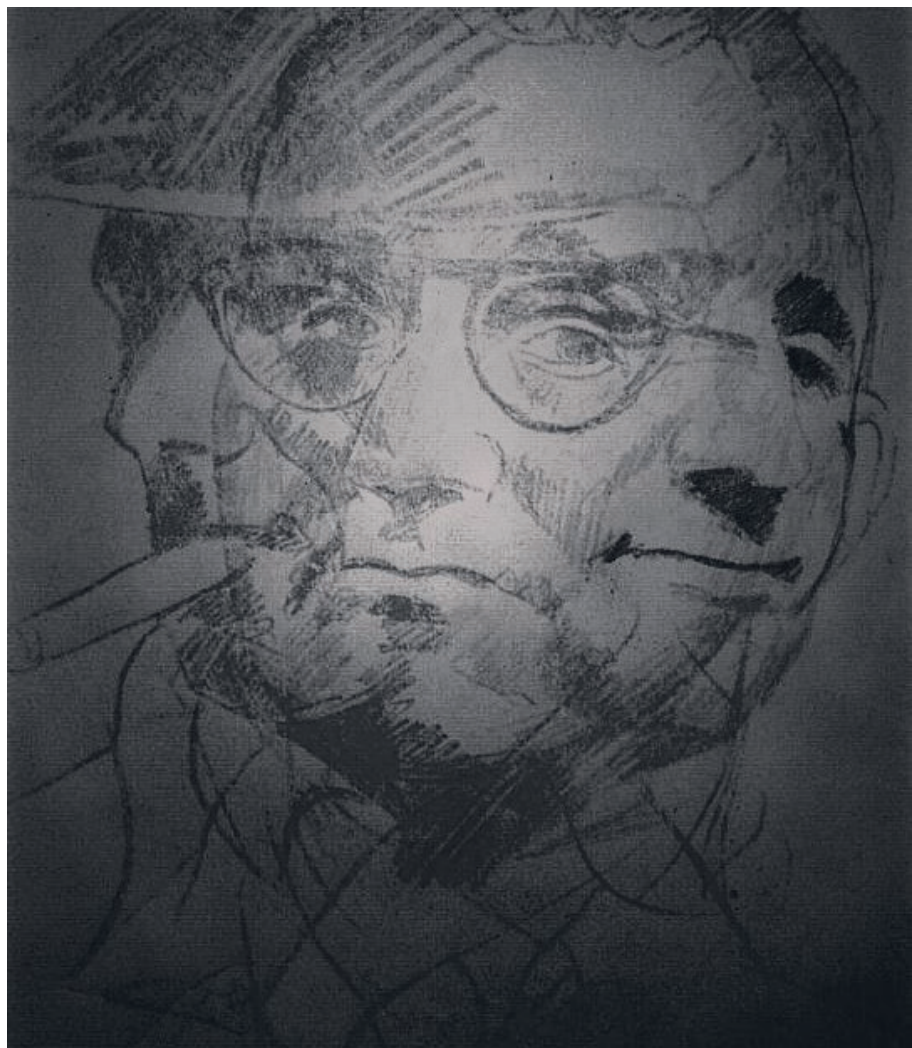
Mervan'ın ailesinin ayrıca kan davaları da vardı. 12 Eylül'den önce saf amcanın kalaşnikof silahı devamlı salonda askıda durdu. 12 Eylül'den haberi olmayan amcanın keleş Aralık 1981 tarihine kadar askıda duruyordu. Arada laf götürüp getirenler düşmana silahın halen askıda olduğunu söylemiş. Düşmanları koruculuk yaparak askerle sıkı fıkı görüşüyorlarmış. Asker gelip amcanın silahını aldı ve amcayı siyasi cezaevine götürdü. Çünkü düşman öyle istemişti. İşkencede amcaya bir şey söyletmediler. Çünkü hiçbir şeyden haberi yoktu. O yıl Ramazan Bayramı'yla Newroz Bayramı birbirine denk gelmişti. Eşi ve çocuklarına bayram kartı göndermişti. Çocukları kartı okuyunca büyük şaşkınlık yaşadılar. Ramazan Bayramı'ndan hiç bahsetmiyordu. Sadece Newroz Bayramınız kutlu olsun diyordu. Bu kartı başka amcası alıp direk ilçenin jandarma binbaşısına gidip: "Sizi tebrik ederim. Bu adam 15 yıl Abdullah Öcalan'ın yanında kalsaydı Apocu olmazdı. Siz nasıl becerdiniz? 3 ayda Apo cu oldu" diyerek kızmış. Mervan abisiyle Mehmet'in ziyaretine gitmişken bir defa da amcayı ziyaret etti. Amca 55 yaşında Mervan'a propaganda yapmaya çalıştı. Mervan; "Amca cezaevinden çıkarsan ne yapacaksın?" diye sorunca amca da "Bu yaştan sonra ne yapabiliyim yeğenim, ancak dağa nohut taşıyım" diye cevap verdi. Amca siyaseti de öğrenmişti. Mermi taşıyım yerine nohut taşıyım diyebiliyordu artık. Zavallı amca cezaevinden çıkar çıkmaz evini İstanbul'a kaçırdı. Oraların tehlikeli olduğunu o bile fark etti.

Hazal'ın Mervan'la yaşıt olan abisi isteme olayından beş yıl sonra "Bak istersen kız kardeşim Hazal'ın elinden tutar, sana getiririm. Başlık maşlık istemiyoruz. Kız kardeşimi çok isteyen

oldu ama kimseyi istemiyor” dedi. Mervan cezaevindeyken abisinin ona söylediği sözleri söyleyince Hazal’ın abisi hak verdi. Sonra Hazal birini kabul etti. Köyün imamı ile evlendi.

Mervan üniversiteyi bitirip Diyarbakır’a gelmişti. Bir gün Küçük Ev’de otururken 200 kişilik bir grup: Bımre Saddam! (Saddam ölsün!) diye slogan atıp yürüyorlardı. Halepçe katliamının yıldönümü olduğunu hatırladı ve bir amcası oğlu ile birlikte kalkıp yürüyüşe katıldılar. Mervan o zaman devlet memuru olmayı düşünüyordu. Bu yürüyüşte T.C. aleyhine hiçbir şey yoktu. Onun için yürüyüşe katılmanın da bir sakıncası yoktur diye düşündü. O zaman Amerika ile Saddam iyi anlaştıkları için Türkiye de Saddam’la iyi anlaşılıyordu. Mervan bu hesabı yapamamıştı Sonuçta ölenler kimsenin istemediği Kürtlerdi. Mervan bir baktı ki 500 kişilik bir polis grubu kalkanlarla onların etrafını çevirip tutuklamaya çalışıyor. Kadınlar coplanarak yerlerde sürüklenip araçlara bindiriliyor. Mervan tutuklanmak için kendini kalkanlara vurdu. Bir cop yedikten sonra yere düştü sonra kalkıp hızla kaçtı. Amcaoğlu kaçamadı, gözaltına alındı. İki gün sonra babası “Haydi, Ulu Cami’ye gidelim” dedi. Mervan yediği copun ağrısını halen boynunda hissediyordu. Gittiler, Ulu Cami’de vaizi müftü veriyordu o gün. Vaiz baştan sona kadar Ermenistan-Azerbaycan savaşını anlattı ve cami çıkışında müftü cemaati Ermenistan aleyhine yürüyüşe davet etti. İki gün önce Halepçe katliamının birinci yıldönümü olduğu halde tek kelime Halepçe katliamından söz edilmedi. Mervan bir daha camiye uğramamak üzere namazı bırakıp çıktı. Demek ki kardeşlikten bahsedilmesi hikâye imiş. Yıllarca kart kurt hikâyelerini uyduranlar da bu hikâyeye inanmamış. Akşam olunca Mervan eve döndü babasına; “Bu nasıl dindir, böyle ırkçılık yapılıyor” dedi ve bir daha camiye gitmeyeceğini söyledi. Müftüye küfürler saydırınca babası sopasını alıp Mervan’ı kovaladı.

Mervan yıllarca ırkçılıkla ve yobazlıkla mücadele ederek böylece hayatını bitirdi.

intihar saati

Gitmeye zorlama beni, sessiz olmaz gidersem

Tüm ışıkları alırım.

Dar ağacındaki o ipin soğukluğunu bırakırım sana,

Kurşun gibi bir yürek kalır kafanı dağıtmak için

Ayakların güne çıkmaya utanır.

Giyotine vurulmuş bir mahkûm gibi düşüncelerini
yitirirsin.

Ayak parmak uçlarından saç tellerine bütün iç organların
dahil öyle bir darbeye uğrarsın ki, tek devrimin ölüm olur.

Güneş birazdan doğar, ben gidiyorum intihar saatim geldi.

MUSA'NIN KIZI

Mavi gökyüzünde pamuk beyazlığındaki bulutlar yok denecek kadar azdı. Güneşin kızgın ışınları, ince birer mızrak misali ağaçların arasından süzülüyordu. Küçük Çay adı verilen derenin her iki tarafında, birer evleklik bostanlarda ekili olan sebzeler vardı. Tüm haşmetiyle boy vermiş erik ve elma ağaçlarının dalları ise, üzerlerindeki meyvelerinin fazlalığından bir yay misali yere doğru eğilmişlerdi. Evler, derenin kenarından uzaktaydı; bazıları da köyün etrafındaki üç tepenin yamaçlarına serpiştirilmişti. Kerpiç ve taştan yapılmış olan evlerin tamamı toprak tavanlıydı. Neredeyse her evin damında loğ adı verilen taş silindir vardı. Bu silindirler toprak damların ıslatılarak sıkılaştırılmasında kullanılırdı. Böylece yağmur yağdığıında suların evin içine damlamasının önüne geçilmiş oluyordu. Evlerin damı öyle bildiğimiz sıradan topraktan yapılmazdı. Bu iş için çok özel bir toprak kullanılırdı. Bu toprağın özelliği ise su ile ıslatılıp, loğ ile sıkıştırılıp kurduğunda tıpkı bir mermer görünümüne ve sertliğine bürünmesiydi. İşte o zaman bu toprak damlar, tıpkı modern

yapıdaki kiremit kaplı çatı görevini üstleniyordu.

Her evin yanında ya da yakınında bir ahır ve harmanı vardı. Harman, ekinlerin düvenle sürülerek sap ve tanelerinin ayrıldığı bölüme denirdi. Harmanın altında bulunan kapalı bölüme de merak denirdi. Diğer bir deyişle saman ve hayvan yemlerinin deposu anlamına geliyordu. Kağnılarla harmana getirilen ekinler, önce bir güzel harmanın yüzeyine serilir; ardından birkaç gün güneşin altında bir güzel kurutulurdu. Çünkü tarlada biçilen ekinler toplanıp çeç yapılarak bekletilir, daha sonra köydeki harmana kağnılarla getirilirdi. Çeç, yarım kubbe yığılmış olan ekinlere denirdi. Çeçlerin gölgesi, kundaktaki bebelerin en güzel uyku alanı ve öğlen yemeğinin yenildiği yazı ortasında, güneş altındaki tarlanın en güzel yeridir. Düvenlerle sürülerek elde edilen saman, harmanın kenarında bulunan pencereden, aşağısında bulunan mereğe yabalarla boşaltılır; kışın da hayvanların beslenmesinde bu saman kullanılırdı. Biz çocukların en büyük zevklerinden biri, harmandan mereğe boşaltılan samanlarla birlikte aşağıya atılmaktı. Merekteki samanların üzerine tıpkı bir paraşütle iner gibi düşmek, daha sonra o samanların arasından debelenerek çıkmak müthiş bir duygudur. Büyüklerimiz bunu çocukluklarından çok iyi bildikleri için, biz istemesek de bazen onlar bizi yabayla yallah bacadan aşağı atarlardı. Hayvanların barınağı olan ahır ve meraklar, birbirine çok yakın mesafede olurdu. Bunların bu kadar yakın olmasının en büyük nedeni ise kışın samanın ahırlara taşınma kolaylığıdır. Çünkü bu taşıma işlemi; her gün yapılan, rutin köy işlerinin en başında gelir. Köydeki en zor işlerin başında özellikle karlı, yağmurlu ve soğuk havalarda ahırlara saman taşımak geliyordu.

Küçük Çay; köyün içinden geçen, hem köylüler hem de ekili bostanlar için bir hayat kaynağıdır. Bu hayati suyun adının Küçük Çay olmasına bakmayın; yılın büyük bir bölümünde gürül gürül akar, mevsimin en sıcak günlerinde bile suyu hiç eksik olmaz. Bu nedenle bu civarda, içinde iki un değirmeni olan tek köy, bizim köydür. Köydeki en faal değirmen de de-

demin değirmenidir. Bölgenin en meşhur insanı, yine benim Yasin dedemdi. Çünkü bizim oralarda yiğit namıyla anılırdı, dedem de “Değirmenci Yasin” diye bilinirdi. Bu yüzden bana “Kimlerdensin?” diye sorduklarında, hep “Değirmenci Yasin’ in torunuyum” diye cevap verirdim. Kısacası insanlar babamdan çok dedemi tanırdı. Rahmetli dedem; ilçemizde kaymakamdan ve belediye başkanından, koruculardan bile daha meşhurdu. Nasıl meşhur olmasın! Çevre köylerden herkes; buğday, arpa, mısır gibi mahsullerini öğütmek için, senede bir gün, mutlaka dedemin değirmenine uğrardı. Şubat ayı gelip havalar ısınmaya başladığında özel keserini alan, heybesini sırtlayan dedem; diğer köylerdeki değirmenlerin taşlarını bilemeye giderdi. Birkaç ay sonra döndüğü zaman da kendi değirmeninde çalışmaya devam ederdi. Bazı günler değirmene beni de yanında götürürdü. En çok hoşuma giden de bana ateşin külünde pişirdiği kömbe denilen değirmenci ekmeğiydi. Kül içerisinden çıkardığı o sıcak kömbe ekmeğini nasırlı elleriyle ikiye ayırıp içine mis kokulu tereyağını koyduğunda ben daha yemeden doymuş gibi olurdum. Bazı geceler dedemle birlikte değirmende kalırdım. Bana Hz. Ali’nin hikâyelerini anlatırdı. Bugün bile Hayber Kalesi ve Kesik Baş hikâyeleri, ilk günkü gibi kulaklarımda dedemin sesiyle yankılanmaktadır. Vakit geç olduğunda beni un çuvallarının üstüne yatırır, ben de mışıl mışıl uyurdum. İşte bu yüzden dedemle değirmene gitmeye bayılırdım.

Köyün ismi Bolluk olmasına rağmen, köyün erkek nüfusunun büyük bir çoğunluğu “gurbet” adı verilen uzak diyarlara çalışmaya gitmişti. Bu köyde gurbet denildiğinde ilk akla gelen şehir Ankara, ülke ise Almanya’dır. Köyde yaşayan yerleşik nüfus, 60 yaşın üzerindeki ebe ve dedeler ile henüz ilkokuldan mezun olmamış çocuklardan ibaretti. Bilmem nedendir ama bizim köyde büyüklere anneanne, babaanne ya da nene diye hitap edilmezdi. Yaşlı erkeklere dede, yaşlı kadınlara da ebe diye hitap edilirdi. Haa bir de köyün imamını ve öğretmenini de unutmamak gerekir. Gerçi yazın okul kapandığında öğretmen, kendi memleketine giderdi ama imam sürekli köyde kalırdı. Benim ailem de

bu gurbet furyasına ilk katılanlardandı. Babam, ilk zamanlar Ankara'da bir keserle ekmeğinin peşinden koşmuştu. Ancak ev yok, bark yok. Çocuk çoluk dersin çok. Yedi nüfus, bir keserle kurulan sofrada karnımızı doyurmaya çalışıyorduk. 1960'lar Türkiye'sinde bu oldukça zordu. Bir çıkış yolu bulmak gerekiyordu ve nitekim öyle de oldu. Bir gün babam daha uzak bir gurbete, Almanya'ya gitmek zorunda kaldı. Yıllarca gurbet içinde gurbeti yaşamak zorunda kaldık. Her yıl okullar kapandığı zaman tüm gurbetteki çocuklar, birkaç aylığına köye gelir; büyüklerine yardım ederdi.

Ağustos ayının son haftalarından biriydi. Akşam güneşi, tepedeki çam ağaçlarının arasından elveda dercesine süzülerek uzaklaşmaktaydı. Köyün mal ve davarları arkalarında toz bulutuyla pınar düzünden aşağı köye yaklaşmaktaydı. Önde koyun ve kuzulardan oluşan davar sürüsü, arkada ise büyükbaş hayvanlardan oluşan mal sürüsü zaten daracık olan toprak yolu sağlı sollu kaplamıştı. Köye yaklaşan bu sürülerin çıkarmakta oldukları meleme ve böğürme sesleri, birbirine karışıyordu. Sürünün arkasında yükselen toz bulutu, önce göğe doğru yükseliyor; daha sonra da tepe üzerinden sonsuzluğa karışarak kayboluyordu. Ters bir rüzgâr estiğinde ise köyün üzerini bir bulut gibi kaplıyordu. Sürünün sağa sola dağılmamasını öndeki ve her iki yandaki köpekler sağlıyordu. Haa arada bir çobanın ıslık ve avazlarıyla "Ben buradayım" dercesine seslenmelerini de unutmamak gerekir. Sürünün uğultuları çukurda bulunan köyün etrafındaki yamaçlarda yankılanmaya başladığında, ahır ve damlardaki yavru buzağı ve kuzular da melemeye başlarlardır. Onlar da akşama kadar dört gözle beklediği yayılan annelerinin süt dolu memelerine bir an önce kavuşmak için can atıyorlardı. Kısacası her akşam kulakları sağır edercesine bu uğultu şeklindeki mesajlaşmalar yaşanırdı ve tabii ki sonunda anne ve yavruların o büyük buluşmasıyla son bulurdu.

Yağmurlar ve eriyen karlarla yatağına sığmayarak bostan ve evleri sular altında bırakan Küçük Çay, bu ağustos sıcaklığında su-

suzluktan neredeyse kurumaya yüz tutmuştu. Siz susuzluktan kurumuş olan bu derenin masumane görünüşüne sakın aldanmayın. Onu bir de sağanak yağmurlarla, ormandan sürüklenmiş ağaç ve dalları önüne kattığı zaman görmelisiniz. Bugün ihtişamlı görüntüsüyle “Ben buradayım” diyen köprünün çaresizliğini siz asıl o zaman görmelisiniz. Coşkun sel suları geldiğinde ihtişamlı görüntüsünde eser kalmaz. Sel sularının getirdiği ağaç ve dallar zaten alçacak olan köprü altını bir bent gibi tıkadığında koyu kahverengi suların içinde önce gözden kaybolur, sonra da en önde sürüklenerek köyün sınırlarını terk ederek Yeşilirmak Nehri’nin en büyük kollarından biri olan Kelkit Çayı’na ulaşırdı.

Köylüler, derenin bu mevsimsel taşkınlıklarını bildikleri için dere yatağının köy sınırlarındaki her iki yakasına da sıra sıra kavak ağaçları dikmişti. Ayrıca kavak ağaçları arasındaki uygun boşluklarda kendiliğinden yetişen söğüt ağaçları, “Biz de buradayız” dercesine yerlerini almıştı. Bu ağaçlar, dere taşkınlarını önlemek için tıpkı birer savunma duvarı gibiydi. Ancak tüm bu önlemlere rağmen sel sularının bostan ve evlere kadar ulaşmasını engellemek, her zaman mümkün olmuyordu. Neredeyse her 3-5 yılda bir sel baskınlarına uğramak, bu köydeki bazı insanların doğal kaderi gibiydi. Tüm bunlara rağmen hiç kimse yağmura, dereye ve hatta kadere de sitem etmezdi. Çünkü bu köydeki insanlar bu derenin suyu sayesinde beslenip geçinebildiklerini çok iyi biliyorlardı. Civar bütün köyler arasında toprakları en verimli ve bereketli olan bu köydü. Bolluk olan köyün adı da belki de buradan geliyordu.

Dedik ya köyün adı Bolluk... Toprakların verimliliği yanında hayvancılık oldukça yaygın ve revaçta. Yani her evde külek külek süt, yoğurt ve tereyağı bulunurdu. Bu ürünler o kadar çok olurdu ki bazen Karaca pazarına götürülüp satılır, karşılığında alınan parayla da gaz yağı, cizlavet ayakkabı, Sümerbank pazen kumaşları alınır. Köyde en çok tercih edilen ayakkabı türü, cizlavet ayakkabıydı. Zaten başka ayakkabıyı bilen de yoktu. Köyde insanlar toprakta, tarlada ve çamur içinde çalış-

tıkları için bu ayakkabıları özellikle tercih ederdi. İçi astarlı ve yüzü parlak olanlara cizlavet, yüzü tırtıklı ve mat olanlara ise kara lastik denirdi. İçleri pembe astarlı olanlar kadın ve kızlar için, gri astarlı olanlar ise erkeler içindi. Tabii kii içi astar kaplı olanları, diğerlerine göre daha pahalıydı. Cizlavet ayakkabılar genellikle birbirine çok benzerdi. Özellikle kadınlar, ayakkabıları birbirine karışmasın diye üzerine değişik renklerde düğme dikerdi. Nedendir bilmiyorum ama kara lastiğin bazı türlerine Trabzon lastiği de denirdi. Yaz aylarında ayaklar terlediğinde çıkardığı vıcık vıcık ve cork cork sesleri ile insanın içini açan kokusu dikkate alınmazsa fena da sayılmazlardı.

Bazı günlerde de çerçi denilen satıcılar köye gelir; sattıkları ürünleri köyün sebze, meyve, yumurta ve yağlarıyla takas yoluyla değiştirirlerdi. Çünkü o dönemde köyde kimsede para bulunmazdı ama mahsul boldu. Bu takas her iki tarafın da işine gelirdi. Köylüler pazara gitmek zorunda kalmazdı, çerçi de istediği şekilde pazarlık yaparak ürünlerini köylülerin mahsulleri ile değiştirirdi. Daha sonra bizim köyden aldığı ürünleri bu sefer başka köylerde satardı. Görünen o ki bu işten oldukça kârlı çıkan hep çerçi olurdu. Çerçilerden alışverişi köyün hanımları yapardı. Pek alışverişten anlamazlardı ama evin ihtiyaçlarını da en iyi onlar bilirdi. Çerçi ile yaptıkları pazarlıklar, komedi filmlerini aratmazdı. Bir keresinde köyün hanımlarından biri mahsulüne karşılık çerçiden para vermesini istedi. Çerçi mahsule karşılık 1 lira vermek istedi. Kadın, “Yok, olmaz ! Çok ucuz, daha fazla ver” diye ısrar etti. Çerçi anan aşağı baban yukarı ne dediyse kadıncağızı ikna edemedi. En sonunda “Tamam, yüz kuruş vereyim” dedi. Köylü kadın “Hah, tamam şimdi olur” dedi ve parayı aldı. Az buçuk aritmetik bilen ben, gülmek için kendimi zor tutmuştum.

Yarın günlerden Perşembe, ilçede pazarın kurulduğu gün. Aynı zamanda Ankara’dan yolcu otobüsünün geldiği en önemli günlerden biri. Gurbetten gelenler, gün olarak hep perşembeyi tercih ediyorlardı. Bunun sebebi, ilçeden köye gidecek traktör

bulmak için en ideal gün olmasıydı. Diğer günlerde gelenler ise köyden gelen atlılarla karşılaşılır, köye getirilirlerdi. O dönemde tek bir ailede traktör vardı. Zenginler atlarıyla, parası olanlar traktörle, olmayanlar da yürüyerek ilçeye giderdi. Karaca denilen ilçe, yürüme mesafesi olarak 3-4 saatlik uzaklıktaydı. Her çarşamba günü, sabahın erken saatlerinden itibaren ertesi günün telaşı başlardı. Pazara kim gidecek, nasıl gidecek, ne götürüp satacaklar ve oradan ne alacaklar? Gidemeyenler ise siparişlerini o akşamdan tembihlerlerdi. Karaca yolculuğu sabahın erken saatinde başlardı. Çünkü ilçeye öğlen sıcağı bastırmadan ulaşmak gerekirdi. Dönüş yolculuğu ise ikindi serinliğinde başlar ve akşam güneşi batmadan köye dönülmüş olurdu.

Beyaz Hatun, köyün en orta yaşlı kadınlarından biridir. Yaşı altmışı geçmesine rağmen hamaratlığı ve zekasıyla değme genç kızlara ve gelinlere taş çıkartırdı. Herifi öleli yıllar olmuş, oğulları gurbete taşınmıştı. Köyde tek başına yaşamını sürdürüyordu. Ha söylemeyi unuttum, bu köyde kadınlar eşlerine aşağı bizim herif, yukarı bizim herif diye hitap ederler. Sanki Beyaz Hatun'un adının beyazlığı yüzünden gelmiş. İlerlemiş yaşına rağmen bağ bostan işlerinde üstüne yoktur. Eee yılların tecrübesi, ne de olsa eski toprak. Köy işlerinde tecrübe çok önemlidir. Köylük yerde pek çok şey gözlemleyerek ve yaşayarak öğrenilir. Boşuna "İnsanı yaşı değil, yaşadıkları olgunlaştırır" dememişler. Saçlarının beyazını kına ile boyayarak kapatmış olmasına rağmen yıllar ve yaşanmışlıkları yüzündeki kırışıklıklardan sanki satır satır okunuyor. Sanırsınız yüzündeki her bir kırışıklık 10 yılı ifade ediyor. Çenesinin altından bağladığı çiti kınalı saçlarını tamamen kapatmasına rağmen aradan çıkan birkaç beyazı görmek hâlâ mümkün. Çakır gözleri, tıpkı birer nazar boncuğu maviliğinde parıldar. İnsan yüzüne bakınca bu yaşlı yüzdeki gök mavisi gözlerden kendini alamıyor. Ancak normalde gülümseyen bu gözler, sinirlendiğinde birer mavi şimşeğe dönüşüp karşısındaki insanın göz bebeklerine birer iğne gibi batmaktadır. Ben, Beyaz Hatun'un ellerini kınasız gördüğümü pek hatırlamıyorum. Öğrendiğime göre kına, ellerdeki nasır ve çat-

laklar için en iyi tedavi yöntemlerinden biriymiş. Nasırlı elleri, tıpkı yüzündeki çizgiler gibi toprağa karşı kazandığı zaferlerin birer nişanesi gibidir.

Bu akşam Beyaz Hatun hayli telaşlı. Yarın sabah erkenden Karaca'ya gidecek. Hem evinin bazı eksikliklerini görecek hem de pazarda sergisi olan eniştesini görecek. Kim bilir belki bacısı da pazara gelecek, orada serginin başında biraz meşveret edecek, hâl hatır soracaktır. Hem zaten bacısından başka kimi kimsesi de yok ki garibimin. Çoluk çocuk, torun torba hepsi dağların ardında, o zalim gurbet denilen diyar ellerde değil miydi? Birkaç gündür yayıktan elde ettiği birkaç top tereyağını götürüp pazarda satacak, alacağı parayla da ufak tefek eksiklerini görecekti. Ancak yağlarını önce köyde tarttırması lazımdı. Pazarda nerede ve kime tarttıracaktı ki. Onun için bu akşam bu tartı işini ivedilikle halletmesi gerekiyordu. Köyde bakkal yok, çakkal yok. Yağlarını kimde tarttırabilirdi, kimde el terazisi var diye şöyle bir düşündü. Tamam şimdi buldu, Musa Dayı'nın el terazisi vardı. Yağlarını aldı, doğru Musa Dayı'nın evinin yolunu tuttu. Hoşbeşten sonra sıra geldi yağların tartılmasına. Musa'nın kızı teraziye getirdi ama tartı için gerekli kilogram ağırlıklar yoktu. Kiloların yerine iki tane taş parçası getirdi. Büyük olan taş bir kg, küçük olanı ise yarım kilo ağırlığındaydı. Yağlar önce büyük taş ile tartıldı, olmadı; sonra küçük taş terazinin diğer kefesine konularak ağırlık artırılarak tekrar tartıldı, bu sefer ağırlık tamamı. Musa'nın kızı: "Beyaz abla, yağların bi bir kilo, bi de yarım kilo" dedi. Beyaz Hatun, "Bi bir kilo, bi de yarım kilo" cümlesini birkaç kez tekrarladıktan sonra bir güzel ezberledi. Artık kolay kolay unutmazdı.

Ertesi sabah gün ışırmış, köyün mal ve davarı çobana katılarak yaylıma gönderilmişti. Karaca yolcuları, köy meydanındaki köprü başında toplanmaya başladılar. Köyün zenginleri kıyafetlerini giyinmiş, çizmelerini kuşanmış ve atlarına binmiş olarak meydanda en önde yerlerini almıştı. Traktörle gidecek olanlar da yavaş yavaş romörke binmeye başladılar. Yayalar yola çıkı-

lı epey olmuş, Kelkit Çayı'nı geçerek köyün sınırlarının dışına çoktan çıkmışlardı. Traktör etrafında biriken kadınlar, beylerine alacaklarını tembihliyor; pazarda karşılaşacakları hısım ve akrabalarına selamlarını gönderiyordu. Beyaz Hatun, çoktan römorktaki köşede yerini almıştı. Ayaklarının dibindeki sepette pazara gidiş sebebi olan tereyağları vardı. Bütün sermayesi bu yağlardı. Güneş artık kıran ardından yavaş yavaş yükselmeye başlamıştı ki traktörün motor sesi köydeki bütün sesleri bastırırçasına çalışmaya başladı. Artık sohbetlerin yerini esenleme sesleri ve el sallamalar almıştı. Küçük kızlar ellerinde su helkeleriyle traktörün hareket etmesini bekliyordu. Derken tekerlekler yavaş yavaş dönmeye başladı, karşılıklı olarak el sallamalar hızlandı, helkelerdeki sular "Güle Güle" nidalarıyla beraber traktörün arkasından dökülmeye başladı.

Uzun ve yorucu bir yolculuğun sonunda nihayet Karaca'ya ulaşıldı. Traktör durduğu anda şoför bir çırpıda traktörün arkasına koştu ve römorkun kapağını açtı ve paralarını toplama-ya başladı. Yanında parası olmayanlardan ise paralarını dönüş yolculuğunda alacaktı. Bir çırpıda tıklım tıklım olan römork boşaldı. İnen herkes dört bir yana çil yavrusu gibi dağıldı. Beyaz Hatun sepeti elinde, eniştesinin sergisine doğru ağır adımlarla yürümeye başladı. Sergiye vardığında eniştesinin başı hayli kalabalıktı, kısa bir hoşbeşten sonra doğru pazarın süt, yoğurt ve yağların satıldığı bölümüne gitti. Uygun bulduğu bir köşede sepetini önüne aldı, yağlarını da yanında getirdiği pazı yapraklarının üstüne bir güzel yerleştirip kısmetini beklemeye başladı. Beklerken bir yandan da içinden hayırlısıyla satışını yapıp köye dönebilmek için dualar etmeye başladı. Epey bekledi, ne gelen var ne de soran. Gelenler de şöyle bir göz ucuyla süzdükten sonra "İyi pazarlar" diyerek uzaklaşıyordu. Vakit epey ilerlemişti. Ya bu yağları satamazsam, diye onu bir telaş aldı. Ama dualarını yapmıştı, fazla endişelenmeye gerek yoktu, mutlaka bir müşterisi çıkacaktı elbet. Tam da bu düşüncelerle kafası meşgulken bir gölgenin üzerine düştüğünü fark etti. Bir erkek sesinin "Pazar ola, Hanım Abla" dediğini duydu. Başındaki yaşmağını şöyle

bir düzelttikten sonra, başını hafifçe yukarı doğru kaldırdı ve “Uğur ola Beyim” dedi. Yağlara alıcı olan adam, önce yağların fiyatını öğrendi, fiyatı fena değildi. Yağları almaya niyetlendi. Bu sefer kaç kilo öğrenmek istedi. Beyaz Hatun: “Bi bir kilo, bi yarım kilo” diye cevap verdi. “İstersen yandaki tükanlarda tarttırabilirsin” dedi. Adam yağları aldı ve yandaki esnaflardan birinde tarttırıp geldi.

“Hanım ablam yağların tam bir buçuk kilo” dedi.

Beyaz Hatun kuşkulu bir biçimde adamın yüzüne bakarak, “Ne bir buçuk kilosu, benim yağlarım bi bir kilo, bi yarım kilo!” der. Adam, Beyaz Hatun’un söylediklerini hayretle dinledikten sonra, “Tamam Hanım Ablam, işte senin dediğin gibi bir buçuk kilo” der. Beyaz Hatun hâlâ ikna olmamıştır, “Yok Beyim yok, benim yağlarım bi bir kilo, bi yarım kilo. Benim yağlarım bir buçuk kilo değil” der.

Tartışma böylece “bir buçuk kilo” ve “bi bir kilo, bi yarım kilo” muhabbetiyle uzar gider. Beyaz Hatun hâlâ ikna olmamıştır, sonunda sinirlenmiş bir şekilde, “Bey, Bey! Sen ne diyorsun? Benim yağlarım bi bir kilo, bi yarım kilo. Sen Musa’nın kızından akıllı mısın?” der.

Adam çaresiz Beyaz Hatun ile tartışmayı sürdürmenin faydasız olduğuna kanaat getirdikten sonra “He Hanım Ablam he, senin dediğin olsun. Aldım yağlarımı, gittim” der.

Yağları alan adam, pazarın kalabalığında ağır adımlarla gözden kaybolur.

masum menekşe

Izdırap duyamam/dünün gülüne
Yürüdüğüm yolda/biten dikene
Haksızlık edemem/alçak gönüle
Sarılırım sana/masum menekşe

Ne zaman kaplarsın/yorgun ruhumu
Titretir harika/notan burnumu
O vakit açarım/dipsiz kuyumu
Ağlarım sana ben/suçsuz menekşe

Girmesin aramıza/hiçbir kimsecik
Dinlemem dağ lale/etraf şakayık
Vururum senide/sen öl gelincik
Yaşarım sen de/masum menekşe

Çekirdeğim sen ol/filizleneyim
Haykırsa da rengim/göz bebeklerde
Sensin tek bağım/başka neyleyeyim
Tutunurum sana/suçsuz menekşe

Burkulan bir y¼rek/değilim artık
Mutfakta hiç olmaz/kalpteki mesken
Evdeki salonun/baki şahsıyım
Kalırım ben sende/masum menekşe

NEFES

Kalbim güm güm atıyordu. Korkunun ecele faydası olmadığını aslında biliyordum. Buna rağmen göğüs kafesimdeki mide bulandırıcı dalgalanmayı durduramıyordum. Bu harekete sabah ezanının kendinden emin, görmüş geçirmiş nağmeleri eklenince sakinlerim sandım; ama nağmeler üzüntülüydü, tecrübe doluydu, kollarım da uyuşmaya başladı. Derin bir nefes almam gerektiğini düşündüm. Öyle tavsiye ediyordu kişisel gelişimci uzman gururlar. Gurur duyuyorlardı elbette buldukları yaşam sırlarını paylaşırken. Öyle ya, nefes almaktan geçiyordu yaşamın yolu. Nefes aldığınızı hissederken yaşadığınızı hatırlamak, bundan şükür duymaktı mesele belki de. Ben de şükretmeye devam ediyordum. Kalp atışlarımı sakinleştirmeye çalışma çabam nafiyleydi. Heyecanımın artmasıyla midem de bulanmaya başladı. Yaşamak acaba böyle mide bulandırıcı bir şey de olabilir miydi? Derin bir nefes daha alarak masanın üstündeki maden suyundan bir yudum aldım. Sanki düşündüklerim değil de yediklerim dokunmuş gibi. Birden ağızımdaki tütün kokusunu hissettim. Hayır, normalde

sigara içmiyordum. Zararlı pek fazla alışkanlığım da yok aslında; ama insan bazen uyuşmak istiyordu ya hani. Ben de öyle anların birinde ya da birkaçındaydım. Büyük bir şehrin küçük bir mahallesinde, küçük olmayan bir evin kocaman salonunda, yanı başımda kıvrılmış uyuyan bir kediye bakıp umut arıyordum. Bir yudum daha maden suyundan almaya karar verdim, parmaklarımın arasında kalmış kolonya kokusunu çekmeye çalıştım içime. Limon çiçeği kolonyası... Keşke bir ezan daha okunsaydı diye geçirdim içimden. Neden, bilmiyorum. Umut arıyordum. Horlama seslerinde bile umudu arıyordum. Etrafıma bakındım. Bayram şekerleri vardı kitaplıkta, onları gördüm. Kitaplığın alttan ikinci rafında... Meyveli bayram şekerleri... Hemen yanında da üç katmanlı maske kutusu... Umuda gölge çabuk mu düşüyordu? Bir üstteki rafta deniz kabuğu vardı, Körleşme isimli bir kitabın hemen önünde. Sanki siyahla beyaz iç içe geçmiş gibiydi. Beynim odak problemi yaşıyordu; gözlerim bir noktaya tıklıyor, geri kalanlar flulaşıyordu. Böyle durumlarda uzmanlar ne tavsiye ediyorlardı acaba? Ben kedileri dinlemeye çalışıyordum şimdilik, bir sonraki rafa baktım. Üç fotoğraf vardı: Ortada, kardeşimin çimler üstüne uzanmış, yanaklarını ellerinin arasına sıkıştırmış gülen bir fotoğrafı, bir yanında annemin gençlik portresi diğer yanında kardeşimin düğününden bir poz fotoğrafı. Beynim komut vermişti, zum yaptım: Gelinliği içinde mutlu mutlu gülümseyen kardeşim, annemle bense hem duygusal şaşkın hem onun mutluluğuna yakışma çabasıyla en güzel pozumuzu veriyoruz. Zamandan bağımsız olarak fotoğraflar hep şimdinin içinde. O mutlu anı bir süre düşündükten sonra onu da orada bırakıp son rafa geçtim. Yan yatmış bir kartpostal: belinde kılıcıyla Küçük Kara Balık, ne büyük anlamlar taşır! Bir yudum daha içtim sodadan. Umudu ararken sabah olmuştu, perdenin arkası aydınlıktı. Dışarıda öyle bir aydınlık vardı ki yanan lamba odayı karanlıklaştırıyor gibiydi. Kafam biraz daha karıştı. Gerçeği görmek için büyük resme bakmaktan bahsediyorlardı. Belki de umudu bulmak için de dışıma çıkmalıydım. Nasıl yani, ruh mu olmalıydım? Bir dakika... Umut, gerçekten

de ölmekte miydi? Hayır, yine yanlış anlıyordum. Koskoca kadının olmuş, hâlâ kelimelerin içinde hayatın sırrını bulduğumu sanma yanılgısına kapılıyordum. Şu kedi bile benden akıllıydı. Ama onlar acı çekmiyordu ki. Acı çekerken akılı korumak zordu. Her şey bahane olsa da bu gerçektir ve bunları düşünürken ruh olmuştum; bedenimin dışına çıkmayı başarmış, zamanda yolculuğa çıkıp büyük resmi görmek için yalvarıyordum kendime. Oturdum koltuğa ve bastım kumandanın düğmesine:

Kardeşine epilepsi -halk arasında sara- teşhisi konduğunda liseye yeni başlamıştı. Epilepsiyi bilmiyorlardı; ama saradan korkuyorlardı, sokaklarda düşüp bayılan, ağzı köpüren gençler canlanıyordu gözlerinde. Kardeşini öyle bir durumda görme ihtimali bile çok korkutmuş, derinden sarsılmıştı. O sıralarda, üst sınıflardan bir çocuktan hoşlanıyordu. Çocuğun telefon numarasını bulmuş, kendisini tanıtmadan mesajlar atıyor, tanışma hayaliyle heyecanlı günler geçiriyordu. Kardeşiyle ilgili gelişen bu beklenmedik korkunç durum, birdenbire hayatın tüm anlamını göstermişti sanki ona. Acı bir şey olmuştu ama o küçük dünyasında ilginç bir şekilde aydınlanmıştı. Hoşlandığı çocuğa da hayatla ilgili daha önemli meseleleri olduğunu söyleyip mesajlaşmayı sonlandırmıştı.

Şimdi gidip yarı yaşımıdaki o kızdan bir akıl alabilir miydim acaba? Umut bu kadar kolay bir yerde miydi? Masanın üstünde liseden kalma deri kaplı toprak rengi günlüğüm ve tüm cesaret-sizliğimle ben, yan yanayız artık. Gözlerimi yumup açtım sayfaları, sesli okudum kendimi duyabilmek için.

“Kasım 2005”

“Günün birinde bir kız bebek gelmiş dünyaya. Dünyaya geldiği o ilk anda o da diğer bebekler gibi ağlamış; ilk gözyaşını işte o ilk soluk alışverişinde dökmüş. O ilk gözyaşı ki belki daha çok ağlayacağı günleri niteliyor olsa da o ilk temiz, tertemiz, ıslıl ıslıl gözyaşı; bir yandan da kalbinin temizliği, beyninin gücü, aklının doğruluğuyla bir gün ikinci bir yaşam diyebileceği, çok daha renkli bir hayatın onu beklediğini haberliyordu işte o ilk anda.”

Ne büyük cümleler etmişim; ama daha ilk paragrafta var olan umudum da kırıldı. Hâlâ o 16 yaşındaki kızla aynı noktadaydım.

“Kasım 2005”

“Daha sonra bebek büyüdü; çocuk olmuştu. Düşünmeye, merak etmeye, konuşmaya, merak ettiklerini sormaya, etrafını tanımaya çalışmaya başladı. Belki de bebeğin dünyaya anlam verememesi, işte o çocukluğunda ona dünyayı, meraklarını, çelişkilerini, kafasındaki soru işaretlerini aydınlatacak bir rehberin olmamasına dayanıyordu. Belki sebebi buydu, kim bilebilir ki? Tahmin mi? Zaten her şey tahmin değil mi? İşte o belirsizlikler değil mi kafamızın en azından bir kısmını aydınlatacak ampulleri patlatıp ışığın gelmesini engelleyen.”

Bir felaket olmuş; kardeşime bilmediğim bir hastalığın teşhisi konmuş ve ben karanlığı küçümseyerek yeniden doğurmaya koyulmuşum kendimi. Savaş psikolojisi diyebilir miyiz buna sevgili gururlar? Ya da ilkel insan içgüdüsünün izdüşümü falan? Yok artık, yine mi kafa tutar oldum!? İki paragraf cümleyle mi alıyordum bu gazı yoksa içimdeki öfkeden mi henüz bilemiyorum.

“Kasım 2005”

“Çocuk büyüyordu. Ardında kalan bir hafızası yoktu sanki, birden büyüdüğünü hatırlıyordu. Hatırladığı tek şey karmaşıklıklardı, oyunların yerini alan. Sorumlulukları vardı, kontrol altında tutması gereken şeyler vardı... Annesini hatırlıyordu. Kardeşini hatırlıyordu. Babasını hatırlıyordu. Ama üçünü bir arada hatırlamıyordu.

Çocukken daha çok annesini hatırlıyordu. Çatıda gizlice ağlarken arayıp buluyordu onu; anneciğinin dişi ağırırken gece vakti bir cadde yürüdüklerini hatırlıyordu; anne-babası kardeşiyile kendisi için kavga ederken, gardırobun arkasına sıkışmış olarak bir eli annesinin elinde hatırlıyordu kendisini; babasına gitmek üzere annesiyle beraber elbiselerini topladıklarını hatırlıyordu. Uykudan uyandığında annesinin, başuçlarında ağladığını hatırlıyordu. Annesiyle babasının birleşmeleri için yapılanları hatırlıyordu. Bunun öneminin ne ölçüde olduğunu bilmiyordu. Sadece bildiği şeydi ki annesiyle babası birleşince iyi olacaktı.”

Şimdi düşünüyorum da çabuk büyüdüğümü düşünsem de hafızasız değildim; benim çocukluğum da onlardı. Çocukluk, oyun demek değil; sadece bir çağ tanıımıydı. Oyunsada sadece çocuklara ait olmayan bir eğlence.

“Kasım 2005”

“Anne baba ayrıldı. Yaşamları başlamıştı. Artık devir normal denecek kadar monotondur. Cuma ve pazarları, iki nokta arasında düzenli kalkan bir sefer vardı. Anneden babaya, babadan anneye... Yıllar böyle sürdü. Bu devrin savaşları, annesinin kafasında yaşamıyordu. Beyni savaş alanı gibiydi, her tarafa saldırılmış, çocuklarını oturacak yer bile yoktu. Kafasının içindekileri tozu dumana katarak süpürüp bütün kalıntıları bir çöp yığını şeklinde kalbine gömmüştü. Bu hiç de kolay olmamıştı. Bunu o dönemlerde, çocuk değil de artık kız diyebileceğimiz kız çocuğu anlayamamıştı. Daha sonralarda düşününce, ancak bir anlam verebilmişti.”

Bu noktada defteri bırakmak istedim. Ama...

“Kasım 2005”

“Yaşam akıyordu. Bütün bu olanlar kızın kafasında da bir sürü çatışmaya neden olmuştu. Beynindeki bu çatışmalardan hep yenik düşüyordu. Artık belki de bu yüzden hiçbir şeye karışmadan geriplanda kalmak istiyordu.”

Demek böyle görünmez olmuşum. Yıllar sonra arkadaşlarımla bir kafede kahve içerken görünmez olduğumu fark ettiğimdeyse üzülüp onlara kızmıştım.

“Kasım 2005”

“Yaşam böyle akarken her şeye parlak tarafından bakılması gerekiyordu. Aksi halde karanlık taraftan bakıldığında karanlığa düşmek de kaçınılmazdı.

Bütün her şey olup bitirken sessiz kalan bir taraf vardı. Kız'ın küçük kız kardeşi... Onun hiç etkilenilmediği düşünülüyordu. Ama kimşenin aklına gelmeyen bir şey vardı: Hiç çırılçıplak bir insan, savaş alanından elini kolunu sallayarak tek bir kurşun yemeden geçebilir miydi, mantığa uydun muydu bu?

Küçük kız rahatsızlanmıştı. Hani her şeyin bir sebebi, oluşu, bitişi, amacı ve bedeli vardır ya. Belki bu rahatsızlık bir bedeldi, belki de bir sonuç. Ama kötü olduğu herkes tarafından biliniyordu. İşte Kız'ın artık bu durumda yaşam gücü dibe çöküyordu. Hiçbir şeye anlam veremiyor, kendini çıkmazda hissediyor, her ufak şeyde karamsarlık kuşu gelip çörekleniyor ve bu kuşun gölgesi altında kalıyordu kızın akli da kalbi de.

Karanlıkta kalıyordu. El yordamıyla yolunu bulmaya çalışıyordu ama karanlık bir boşlukta idi. Ne bir tabela ne bir işaret vardı elini uzattığı yerlerde. Çok ağlıyordu. Her şeye ağlıyordu. İsyanını bile yalnız başına yapıyordu. İsyan ediyordu ve sonra yine tek başına sessizce susuyordu. Ağlaya ağlaya ağlamaktan da bıkmıştı. Bıkkınlıktan öte ağlamaktan başka şeyler de yapması gerekiyordu. Hayat sürekli değişirken; güneş bile bir karanlık bir aydınlık yüzünü gösterirken, bu kızın kalbinin hep karanlıkta olmasının boş sebebi neydi? Bunu çok düşündü ve zaman geçmeden cevap bulması gerekiyordu. Kararlar aldı. Önceliklerini belirledi. Değişmeye karar verdi, daha önce defalarca kez yaptığı gibi. Ama öncekilerden bir farkı olmalıydı. Çünkü zaten hayatı artık farklı olsun diye girmişti bu yola. Evet, öncekilerden farkını da buldu. Bu defaki kararı SON OLMALIYDI. Bir daha böyle kararlar vermeye gerek duymaması gerekiyordu.

Genç kızın kalbi de beyni de yenilenmiş, artık hep aydınlıkta idi. Gündüz güneş var, gece ise zifiri karanlıkta bile içini aydınlatacak milyonlarca yıldız var ve artık çok mutlu. Uzun zamandan beri çok mutlu. Yaşadıklarından ne pişman ne isyankâr! Çok mutlu bu kız. İyi bir geleceğe götüreceği şimdiki yerinden de çok mutlu, şimdiki yerine getiren geçmişinden de.”

İnsan diliyor değil mi, mutlu olduğunu bu kadar çok dile getirecek kadar mutlu hissetmeyi? Şimdi ben 16 yaşında bir kız kadar mutlu olabilir miyim yeniden? Umutsuzluk mu bunun adı? O zaman biraz daha devam etmeliyim.

“Kasım 2005”

“Neden hep yaşadığı üzüntüleri deşip durduğuna anlam veremiyor

şu an ve artık biliyor ki geçmişe değil geleceğe doğru yaşanması gerekiyor. Biliyor ki sahip olduğu gelecek, bir gün zaten geçmişi olacak. Daha çok geçmişe sahip olacaksa, sahip olduğu şu 16 yılı düşünüp durmanın yararı ne olabilir ki rengârenk bir geleceğin yanında?

Doğru değil mi? Koskoca hayatımın şu 32 seneden ibaret olduğunu düşünüp ‘hayatım boyunca’ diye başlayan büyük cümleler kurmuyor muyum, kurmuyor musunuz? Bir gün bu otuz iki sene koca bir resmin sadece bir parçası olmayacak mı? 16 yaşımdan öncesi de öyle olmadı mı? Doğru yerde aradığımı düşünmeye başladım umudu. Biraz daha var mı?

“Kasım 2005”

Her şeyin bir anlamı olduğunu düşünüyor. Hiçbir şey öylesine değil onun için. Her şeyin mahkemesini kuruyor. Kafasında ‘mutsuz olmayacağım’ değil, ‘mutlu olacağım’ var. Onu mutlu edecek bir şey olana kadar mutsuz olmaktansa, onu mutsuz edecek bir şey olana kadar mutlu olmayı tercih ediyor şu an. İçindeki milyonlarca yıldız çevresine de vermek istiyor. Özellikle birkaç tanesini, bir gece imkân olsa da kardeşinin içine atsa ne kadar iyi olur diye düşünüyor. Çünkü yıldızlar onun için umudu, yaşam gücünü ve aydınlığı ifade ediyor. Kardeşi için de gerekli olan şey bu.”

Defteri kapattığımda dudaklarımı ısırıyordum. Uzaktan bakmış, bir sürü şey görmüş, gördüklerim karşındaysa yeniden donup kalmıştım.

Masada bir bardak su ve kardeşimin vesikalık fotoğrafı yanı. Gözlerimin ta içine bakıyor, gözlerinin ta içine bakıyorum, o fotoğraf çekilirken nasıl hissettiğini bile anlayabiliyorum kâğıda yansıyan bakışlarından. Elbette, hep el ele tutuştuğum yol arkadaşımды o benim.

Alabildim mi peki sorularımın cevaplarını on altı yaşındaki kendimden? Beni umuda sürükleyen kardeşimin güce ihtiyaç duyan varlığı mıydı? Yoksa 16 yıl haricinde yaşanmayı bekleyen gelecek miydi? Bunları düşünürken, büyük resmi görebilmek için kafamın üstünde gezen ruhum çoktan bedenime geri dön-

müş, gözyaşlarım içimde çırpınıp duruyordu. Büyük salgında canım kardeşimi kaybetmişim ve yaşanmayı bekleyen tam bir yarım hayat bekliyordu kapımda. Nefes işte burada kesiliyordu.

nefer

Ben bir neferim hep en öndeyim
Ben bir neferim hem de her yerdeyim
İlk insanın yemininden
Son insanın son nefesine...

Yerin altını üstünü aştım
Işığın peşinden koştum
Demirim, çeliğim miğfersis bir neferim
Ben bir neferim

Efsaneler doğurdum, öldürdüm
Devrimlerde en öndeydim
Cağlar aştım kapadım
Tüm kutsallıklara yemin ettim
Ben bir neferim

Söz verdim tarihi taşıdım bugüne
Sizleri de taşıyacağım yarının yarınına
Çünkü ben bir medeniyet neferiyim
Çünkü ben bir mühendisim

NER'DE BAŞLARSA OR'DA BİTER...

Hep bir şeyler yazmaya oturduğumda, bomboş kâğıda bakmanın can sıkıntısı ile bittiğinde yaşayacağım kafamdakini yazamamanın burukluğu arasında nereye döneceğimi bilemiyorum. Sonra bir rahatlama geliyor üzerime, “nerede başlarsa orada biter” diye düşünüyorum. Başla hadi, nerede dolanırsan dolan, ne kadar sürerse sürsün elbet geleceksin o başlangıca.

O evde doğmadığımı söylerdi annem hep, ama ilk hatırladığım, hep hatırladığım ev orasıydı. Kocaman salonunda koyu yeşil koltuklar, yağ rengi kumaşları pırıl pırıl parlayan sandalyeleriyle kocaman yemek masası, sehpaarla bir örnek beyaz kütüphane, ki parçaları ben evlenene kadar oturma odasındaydı, sonra ne oldu bilmiyorum, birden yok oldular.

Salondan çıkan annemden her zaman daha önce vardığım, yavruağzı duvarları, beyaz dolaplarıyla pek de tatlı minicik mutfağın camından her gün konuştuğumuz kumral yaşlı teyze, herhâlde annem gibi 30 yaşlarındaydı ya da kırk, benim için

çok yaşlıydı, ama annemde babamın yanındayken bile görmediğim bir neşesi, belki neşe de değil, ışığı vardı. Ya da biz mut-fakların büyük avluya açılan camlarında laflarken gün ışığının etkisiyle öyle algılıyordum.

Salonun hemen yanı başında annemle ortak yatak odamız, tek yatak odası. Odaya girince kapının arkasına gizlenmiş gömme dolap benim oyun odam, yemek pişirdiğim, çay servisi yaptığım yer orası, hatta hiç oynamadığım bebekler de orada. O kocaman evden kopup bana uygun, içini doldurabildiğim kendi evim, bir daha asla bulamayacağım kendim ve mahsusuktan da olsa, onu yayıp dökebildiğim kozam. Bu dolabın bir eşi, daha sonra taşındığımız evin balkonundan görünen, çok uzaktaki biri iki, diğeri üç katlı, hayallerimi sığdırdığım evlerdi. Üç katlı evde biz oturuyorduk, iki katlı evde kızım, ailesiyle beraber. O evler daha ben balkondan bakarken yıkıldı, apartmanlar yapıldı, bir sürü aileler yaşadı küçücük dairelerinde, beni bilmeden, görmeden. Aradan geçen 50-60 yılda o evin içine doldurduğum çocuklar, eşyalar, mutluluk hiçbirine yaklaşmadım, o balkondan baktım, oradaydılar, ama hiç gidemedim. Neredeyse bütün ömrüm bu şehirde geçti, hiç o evlerde yaşayan, yaşamış olan birileriyle tanışmış mıyım acaba? Bana odaların küçüklüğünden, komşuların gürültüsünden, durmadan hava yapan kalorifer peteklerinden yakınmış mıdır? Benim hayallerimi görmüş müdür oralarda bir yerlerde? Sokakta yüzüme “seni bir yerden gözüm ısıyor” der gibi bakanlardan biri orada yaşamış olabilir mi? .....’deki evden niye buraya geldim? Yoruldum, dağılmaya başladı anılar, kaybolmaya, uyumalıyım, yoksa bütün günlerimi birlikte geçirdiğim geçmiş adamakıllı silikleşecek. İki katlı evin üst kat balkonunda kırmızı gaz varili durduğunu bile az kalsın unutacaktım. Yoksa bizim varil kırmızıydı da evimdeki mavi miydi?

Gömme dolap oyunlarına Hande’de katılırdı. Aynı apartman-da otururdu, annesi hep bize bırakırdı oynayalım diye, annemse hiç göndermezdi onlara beni. “Babası evde, rahatsız olur” derdi.

O zamanlardan rahatsızlık veriyormuş varlığım, anlamazdım. Baba çocuklardan uzak olan, arada bir görülen, pek de yakınlık duyamadığınızı nasılsa, demek ki nedeni “babanın çocuklardan rahatsız olmasıymış, benimle ilgili bir şey değilmiş” diye düşünürdüm. İlgiliydi, çok çok sonra, kırk yaşlarındayken bir anda kafama taş düştü, hem de ne taş. Yolda yürüyordum, güneşli bir havaydı, hafiften soğuk, yeri çıkaramıyorum. O rahatsız edenin ben, edilenin de aslında annem olduğunu anladım. Ben doğduktan sonra yaşantısındaki bütün mutsuzlukları benim “erkek olmamam” gerçeğinin kuyruğuna bağlamış, bana çok uzun gelen, aslında çok kısa birlikteliğimizi benden öç alma ritüeline dönüştürmüştü. Öldüğünde aldığım o uzun nefes bir özgürleşme ferahlığı mıydı, yoksa çok uzun süren hastalık döneminde çektiği acılardan kurtulmasına sevinme miydi? Bu soruyu ne zaman kendime sorsam, çok kötü olduğumu düşünüp hemen süpürüyorum kenara. Hiç cevap veremeyeceğim, yakında da unutup gideceğim, keşke ilk onu unutsaydım. Aslında bu acı verici anları unutamamak ayrı bir korku salıyor içime.

Yatak odasındaki Fransız balkon “attım gitti” bölgesi, korkulukların arasından sığdırabildiğim bileziklerimi nasıl attığım gözümün önüne gelmiyor, ama ufak tefek sevmediğim şeyleri, oyuncak parçalarını yerçekimine bıraktığımı hatırlıyorum. Rüzgârlı günlerde terliklerden yolduğum tüylerin uçuşmalarını izlemek ayrı bir zevkti.

Banyo biraz sevimsiz, büyükler banyoya girdiklerinde kapıyı kilitlediklerine göre “ben niye kilitlemeyeyim!” Bağırış çağırış, dayımın soğukkanlılığı sayesinde kurtulmuş, sonra da kurtulduğuma pişman edilmişim.

Balık, hiç sevmediğim için, doldurulmuş küvette oynarken yedirilmem de cabası. Genellikle yediriliyordum, yanağımda lokma tutmaya neredeyse ilkokul bitene kadar devam ettim. Galiba yanağım şiş olursa başka vermezler diye düşünüyordum.

Radyodan masal dinleyip yatağa koşturmalarım o evde, Jülide Gülizar, Ülkü Kuranel ve Zafer Cilasun’la tanışmam da öyle.

Annemle kardeşlerinin bitmek bilmeyen alışverişlerinden sonra çaylarını içtikleri, alınan kumaşların hangi terzide diktirileceğine dair tartışmaların yapıldığı, çok sık olmasa da bazı bazı doğum günü pastalarının kesildiği, “şarap koyun bana da” diye tutturduğumda vişne suyunun önüme konduğu büyük yemek masası da çok çekti benden. Uzayan her yemeğin, dökülüp saçılan her ballı ılık sütün izlerini taşır o masa. Oradan kalan tek mobilya hâlâ şimdiki evde, benden eski, benimle yıpranmış, ama benden gayri ayakta.

Annemden çok anneannemle anılarım var çocukluğumdan, tek torun olduğum için miydi, beni annemin hışmından korumak için miydi bilmem, ama her zaman vardı. Radyo dinlerken, yemekte, uyanınca, sadece babam ortalıktaysa anneannem yok oluverirdi.

Çok zaman sonra kendi başıma dolaşmaya başladığımda, yakınlardaysam, hep o binanın önünden geçmeye çalıştım. Girişteki mobilyacının kapanması, asansörün değişmesi, balkon demirlerinin yenilenmesi, yan taraftaki binanın el değiştirmesi, arka avludaki ağaçların altına uzanan çay bahçesinin rahatsız sandalyelerinde oturup gökyüzünü seyrederken göze çarpan yeni mutfak perdeleri, soğan kavrulmasından sonra gelen pırinçli ıspanak kokusu, ama bir türlü duyamadığım çocuk sesleri, artık çocukluk uğramıyordu buralara. Handeler de taşınmış mıdır buradan ya da büyümüş müdür? Burada oturuyor olsalar sesini duyardım geçerken bir zaman.

Anneannem tavuk yapacaksa o gün çok eğlenceli geçecek demkti, önce beraber çarşıya gidip tavuğu alırdık. Beyaz önlüklü satıcı önce beyaz kâğıda, herhâlde yağlı kâğıttı, sonra gazete kâğıdına tavuğu sarar, iple bağlayıp kâğıt sarılı ince bir telle tutma yeri yapar elime tutuştururdu. Eve kadar taşıyamasam da sokağın sonuna kadar paket benimdi. Tavukla hiç ilgim yoktu elbette, tutacak yeri benim oyuncağımda, kâğıdı açtığımda her seferinde farklı yerlerde delikleri olan sonsuz kadar çok kabartılar uzun uzun seyretmeye değerdi. Çok zaman sonra onların bilgi-

sayarın delikli bantları olduğunu öğrendiğimde yaşadığım hayal kırıklığı bile onlarla oynamanın muhteşemliğini gölgeleyemedi.

Anaokuluna giderken de orada oturuyorduk. Çok severdim okulu, binasını; her sabah ikinci kata çıkan taş merdivenleri tırmanmak, bana o her sabah yeni, bambaşka bir dünyayı getirecek olmanın sorumluluğunu taşıma sıkıcılığındaydı, ama içerisi rengarenkti, asla evde olmayan, eve giremeyen renkler, hareket, duygular, öğlen uykusu saatindeki gülüşmeler, resim yaparken, oyun oynarken kahkahalar, hep güneşin altında bile kolay kolay bulamadığım neşe. Akşam üstü, yine o merdivenleri inerken biraz sonra gireceğim gri/boz tekdüze saatler.

Kırmızı küçük kareli önlüğümü giyip U biçiminde dizilmiş masalara oturduğumda, oturduğumuzda arkadaki büyük pencerelerden gelen ışıkla ısınan resimler yapardım, yapmayı sevdiğim tek dönemdi, sonra hemen hemen hiç boyama yapmadım, ilkokulda bile anneme yaptırırdım ödevlerimi, hemen her kadın gibi emekli olduktan sonra başladım tekrar. Şimdi de pek sevdiğim söylenemez, en sıkıntılı zamanlarımı resimlerin başında geçirdim, geçiriyorum artık çok çalışsam da.

Kooning'in resimlerindeki dönüşüm gibi benim yazdıklarımı; daha az renkle, daha az duyguyla, hareketle kurdelamsı tekrarlı resimler, hastalığından önceki dönem resimlerinin taşıdığı coşku, çokluk yerini katmansız bol beyazlı/ekspaslı yüzeylere bırakmış. Benim yazdıklarım da neredeyse hiç duygu, kurgu kalmamış, dilin güzelliğini vurgulamak şöyle dursun basbayağı yavan bir akış, sona ulaşma aceleciliği, kısacık her bir şey...

Okul çıkışı annem alıyor beni, bazı günler baleye gidiyorum, ta ki madam "bu kız devam etsin, geleceği var" diyene ve ben balerin olmaya karar verene kadar. O yıl son yılım oldu balede. Oysaki ev kadını olmamda, polis, doktor olmamda bir sakınca yoktu.

Biraz büyüyünce üzerimdeki hiç açığı olmadan kurulmuş otoritenin farkına varmaya başladım. Çocukken girdiğim dolaplar, uzaktaki hayalleri üzerine kurduğum evler artık kapatamıyor-

du fırlatılmışlığı. Bu yaşamdaydım, yaşayacaktım, ölümü seçmek bile fırlatılmışlığı, bu düzenin varlığını kabuldü. Uzun bir zaman böyle geçti, okul, iş, aşklar, kavgalar, hayal kırıklıkları, bu hayata dair her ne varsa sorgulamadan yaşadım gitti. Sona yaklaştıkça yine iğneler batmaya başladı her tarafıma, bir oyun oynamıştım, ama rolüm biterken oyunun benimle pek de ilgili olmadığını fark ettim, tıpkı çocukken bildiğim gibi. O bilgiyle doğmuştum, incecik yosunlar gibi salınan yaşantı parçacıkları arasına sakladım bilgimi, yokmuş gibi yaptım. Ama şimdi tıpkı ilk doğumda olduğum gibi her şeyin dışında, en dışarıda bir yerlerde oturup sandalyeme etrafı seyre dalıyorum gün boyu. Arada uzun yürüyüşler yapıp nelerin içinden geçmişim, nerelelere gitmek istemişim onları düzenliyorum kafamda, iki ayrıık kümenin eşleştirme matriksini oluşturuyorum, sonra bir güzel dağıtıveriyorum onu, gereksiz bilgilere yer yok kafamın içinde artık, gerçekten yer yok, hatta gerekliler bile tek tek düşüyor, ben istemesem de evin oralarda dolanıp duruyorum, her günü, her detayı, anı hatırlamak istiyorum, ne mümkün, her şey bölük pörçük, kafamda her çevirişimde eklemeler, unutmalar...

Yine o yürüyüşlerden birini yapıyorum, camda satılık ilan. İşte bana evin içini tekrar görebilmek için şans, afişteki numarayı arayıp sorsam, içini gezsem, baksam sağına soluna, biraz dolabıma girsem, oynasam, merdivenleri inip çıksam, mutfak dolaplarının kulpları aynı mıdır acaba? Ya dolabım artık yoksa?

Arıyorum numarayı, yakınlarda bir emlakçı, uzun uzun çalıyor telefon, açan belli ki yaşlıca, zar zor nefes alıyor. Evi görmeye cesaret edemiyorum. Ne kadara satıldığını soruyorum, göremeyeceğim içini, biliyorum, kapatıyorum.

Bir iki tur atıp tekrar arıyorum. Açılmıyor telefon.

Yarın yine geleceğim, yine arayacağım, o dolaba girip son kez yine oynayacağım.

Nerede başladıysam orada bitireceğim, ben aynı, koza aynı, yol beni baştan çıkardıysa da...

nesin

Fırından henüz çıkmış ekmeğimsin
Üstünde dumanı tüten.

Karşılığını alamadığım emeğimsin
Ayın ortasında biten.

Asla kabul olmayan dileğimsin
Ömrümü tüketen.

Bazı bazı tekleyen yüreğimsin
Ölmem diye direten.

Sırlarımla dopdolu belleğimsin
Anlamımı üreten,

Öfkem, nefretim, sevdiceğimsin
Hayatı öğretene.

ORSA SEYRİ VE KÖPEK

Yelkenli teknelere pek fazla aşına olmayanlar, teknenin tam arkasına üfleyen rüzgârı, en iyi rüzgâr olarak düşünürler. Doğru değildir bu. Yelken dünyasında, Pupa seyri olarak adlandırılan bu seyir çok verimli olmadığı gibi, dikkat edilmezse tehlikeli durumlar bile yaratabilir. Oysa ki, teknenin öne yakın veya yan taraflarından esen rüzgârlarla çok daha iyi seyirler oluşturulur. Önden tekneye doğru esen bir rüzgârın, tekneyi ileri yönde götürmesi şaşırıttır insanı. Yelken tecrübesi olanlar, bu rüzgârın itmediğini, tam tersine çektiğini bilirler. Orsa seyri de işte böyle bir seyirdir. Ön taraflardan eser ve alır götürür tekneyi. Adeta görünmez bir el sizi çekiyor gibidir.

Acele etmeliydik; o yüzden sabahın beşinde, limanda uyuyan tekneleri şefkatle kucaklamış olan sakin sudan gelen sese aldırış etmedim. Olsa olsa biri yüzüyordur diye düşünmüş olmalıyım. Acelemiz, bir an önce teknemizi hazırlayıp yola koyulma acelesi. Zira erkenden yola çıkmak ve hava kararmadan önce planladığımız limana girmek istiyoruz.

Fakat bu saatte kim yüzüyor olabilir ki? Hem de çoğunluğu balıkçı teknesi olan bir limanın içerisinde? Bir yandan yelkenleri kontrol ederken, bir yandan da sesin geldiği yöne göz ucuyla bakıp ne olduğunu anlamaya çalıştım. Gördüğüm manzara şüphemi haklı çıkarttı; biri(!) değil, bir köpekmiş suda yüzen.

“Bu köpekçik, sabah güneşinin ılık sıcağında bile bunaldı demek, yüzmeyi tercih etmiş” diye düşünerek işime devam etmeye başlamıştım ki, mışıl mışıl uyuyan limanın huzurlu sessizliğini yol arkadaşımın çılgılığı bozdu:

“Bu hayvan boğuluyor yahu!”

“Boğulan bir köpek mi? Saçmalıyor herhâlde” diye söylenerek dönüp baktığımda, gerçekten de köpeğin bir yüzme keyfi içerisinde olmadığını fark ettim. Hayvan soluk soluğa bir o yana, bir diğer yana çılgın gibi yüzüyordu. Durumu anlamak uzun sürmedi. Limanı çevreleyen beton duvarlar, deniz seviyesinden en az iki metre yüksek olduğu için, köpek sudan çıkacak bir yer bulamıyor, soluk soluğa her yöne yüzerek kendini karaya atacak bir yol arıyordu.

Arkadaşımla ne yapabileceğimizi konuşmaya başladık. Ama acele de etmek zorundaydık. Belli ki hayvancık suya gireli epeyi bir süre geçmiş, metrelerce uzaktan duyulabilecek kadar sesli soluk alıp veriyor, bir yandan da su üstünde durmaya çabalıyordu.

Bizi görünce yardım etmemiz için bize doğru yüzmeye başladı. Biz de “Hadi yavrum gel buraya” diye seslenmeye, ona cesaret vermeye başladık. Gerçekten de işe yaradı ve tekmemizin yanına kadar yüzerek geldi. Fakat evdeki hesap çarşıya uymadı. Yaklaştıkça gördük ki, koskoca bir sokak köpeği ve onu borda yüksekliği bir metreden fazla olan tekmemize elimizle çekip almak olanaksız.

Tekmemizin yanına kadar geldiğinde o bize, biz ona çaresizce baktık. Bu durum birkaç saniye sürdü ve bizden bir fayda göremediği için, tekrar duvar diplerinde doğru kâh çırpınarak kâh yüzerek bizden uzaklaştı. Ne yapmalıydı? Biraz daha gecikir-

sek, gözlerimizin önünde boğuluşunu görecektik.

Bir süre daha sağa sola yüzdükten sonra tekrar döndü geldi, gözleri “Ne olur yardım edin, boğuluyorum” diye çığlık çığlığa bakıyordu. Bir şeyler yapmalıydık! Suya atlasak ne yapabiliydik ki? Can simidi atmak işe yarar mıydı? Ah bir kepçe olsaydı, alabilirdik miydik?

Bu düşünceler kafamda uçuşurken, limandaki görevlilerden biri çıktı geldi. Hemen tekneden karaya sıçrayarak ona durumu gösterdim, “Boğuluyor bir şeyler yapalım” diye adeta yalvardım.

Adamcağız sakın bir şekilde “Yine mi atmışlar vicdansızlar?” dedi.

Ben “Ne yani kendi girmemiş suya, biri mi atmış bu hayvanı?” diye sordum kızarak.

“Biri değil, diğer köpekler bunu yapan. Yabancı köpek gördüler mi, kovalayıp denize atıyorlar.”

Kızgınlığın yerini şaşkınlık aldı. Suda boğulmak üzere olan bir köpek, onu boğulması için suya atan da bir köpek! Aslında şaşırarak ne vardı ki? İnsan da bazen bu köpekler gibi davranmıyor mu? Ama şimdi bunları düşünecek zaman değil, bir şeyler yapmazsak, diğer köpekler amacına ulaşmış olacaklar.

Adama sordum “Ne yapabiliriz?”.

Yüz metre kadar ileride, duvara bağlı olan küçük sandalları gösterdi. “Eğer oraya gelmesini sağlayabilirsek, sandala çekip alabiliriz.”

İyi de köpeğe bunu nasıl anlatacağız? Üstelik, yüzerek gelmesini istediğimiz sandallara ulaşması için, duvar dibinden yüzüp, doksan derecelik bir dönüş yapması gerekiyor.

Şöyle düşünün. Elli metreye yüz metre dikedörtgen bir havuz, köpek bu havuzun kısa kenarından başlayıp, duvar dibini takip ederek yüzecek, daha sonra köşede doksan derece dönüp uzun kenarı takip ederek ortalarına gelecek ve biz de onu oradaki küçük sandala çekip alacağız. Elbette bundan daha basit bir çözüm o sandalın motorunu çalıştırıp gelip köpeği sudan çıkartmak;

ama, o saatte tekne sahiplerinden kimse yok ki ortalıkta!

Liman görevlisi hemen gösterdiği yere gitti, duvarda bağlı olan merdivenden inerek orada bağlı olan bir küçük sandala atladı ve köpeğe seslenip çağırmaya başladı. Adam bağırdıkça hayvancığımız ne olduğunu ne istendiğini anlayamıyor, çok daha şakın bir şekilde çılgınca soluk alıp vererek su üstünde kalmaya çalışıyordu. Adam el çırpıp, ıslık çalıp dikkat çekmeye çalışıyor, ama bir yararı olmuyordu.

Artık köpek suda çırpınmaya başlamıştı. Tekrar duvar dibine kadar yanımıza geldi. Onu, ilerideki liman görevlisinin bulunduğu küçük tekneye götüremezsek çok kötü bir sahneye şahit olacağımız korkusu bizi sarmaya başladı. Ne yapmalıydı? İki metre aşağıdan yalvaran gözlerle bakıyor, biz ise bir çözüm getiremiyorduk. Az sonra sulara gömülüp gidecekti işte...

Ben karada, arkadaşım ise, bulunduğum yerin hemen altındaki duvara bağlı olan teknenin içerisinden izliyorduk ki... hani çizgi romanlarda olur ya, işte tam da öyle oldu! Kafamda bir ışık parladı. Hemen arkadaşşıma seslendim. "Tekneden kakıcı ver" diye adeta çığlık attım.

Bilenler bilir, kakıç, hemen hemen her teknede bulunan ucu kancalı iki-üç metre boyunda bir sopadır. Arkadaşımın teknenin kamarasına girip kakıcı getirmesi birkaç saniye sürdü. Bir yandan aceleyle kakıcı bana uzatıyor, bir yandan da "Ne yapacaksın bunu, kakıçla çekip almak olanaksız" diye beni uyarıyordu.

Kakıcı alır almaz, hemen aşağımda, duvarın dibinde bizden yardım dilenen köpeğin burnunun ucuna doğru, suya uzattım. Köpek can havliyle kakıca doğru yüzdü. Bunu görünce duvarın üzerinde yürüyerek kakıcı ilerlettim; köpek de kakıcı takip etmeye başladı. İşe yaramıştı! Kakıç ile ona yüzmesi gereken par-kuru işaret ediyordum; o da buna uyum gösteriyor, kakıcı takip ediyordu. Adeta görünmez bir el köpeği çekiyordu!

Onun yüzme hızına uyum sağlayarak duvar üzerinde yürümeye başladım. Yığılı duran balıkçı ağlarının üzerinden atlaya-

rak ilerliyordum. Zira, bir an için kakıcı sudan çıkartsam, köpek de kılavuz olarak algıladığı, onu çeken görünmez eli kaybettiğinden panik halinde tekrar uzaklaşabilirdi.

Kısa bir sürede doksan derecelik dönüşe, yani limanın köşesine geldik. Burada dağ gibi yığılmış, ne olduğunu anlayamadığım bir metal yığını vardı. Üzerinden aşmam olanaksız olduğu için, etrafından dolaşmam gerekiyordu. Bu da kakıcının sudan çıkması ve belki de köpeğin takipten vazgeçmesi olabilecekti.

Korkulan olmadı. Metal yığınının etrafını dolaşıp, kakıcı tekrar köpeğin burnunun ucuna uzatmam birkaç saniye sürdü. Köpek de bu zamanı bana çok görmemişti anlaşılan. Artık köşeyi dönmüştük!

Bir yandan duvar üzerinden kakıcı uzatarak kılavuzluğa devam ederken, bir yandan da hedefimize ne kadar kaldığımızı kontrol ediyordum.

Limana geliş nedenimizi tamamen unutmuş, sudaki yaşam savaşının bir parçası olmuştuk adeta. Duyduğum soluk alıp verme sesleri, kötü bir sonuca varmamız halinde, hiç şüphesiz ömür boyu kulaklarımdan gitmeyecek korkunç tınılara dönüşecekti.

Yaklaşık elli metre daha ilerlersek bu iş tamamdı. Ama köpek de derman kalmamıştı. Ağzı açık soluk alıp verirken çaresiz su da yutuyordu. Bir süre daha böyle devam ederse suya gömülüp gözden kaybolması an meselesi olabilirdi. İşe yarayıp yaramadığını bilmediğim halde “Hadi yavrurum, hadi az kaldı, bitiyor” gibi cesaret verici sözlerle parkuru tamamlamak çabasıydık.

Ringde savaş veren bir boksör ve ring dışında ona taktik veren antrenör. Hangisinin işi daha zor?

İki dakika daha bu şekilde devam edebilirsek bu iş tamamdı. Ben kakıcı sudan çıkartmamaya dikkat ederek, önümdeki engellerin üzerinden atlaya zıplaya kılavuzluk görevini yapıyor, o da suda yaşam savaşını veriyordu. Son dakikada yorulup vazgeçmesinden korkuyordum. Vazgeçerse, artık yapacak bir şey kalmayacaktı.

İki dakikayı bu şekilde bu korkuyla, ama başarıyla tamamladık. Artık hedefimiz olan küçük teknenin önüne gelmiştik. Ben durunca o da durdu. Son bir gayretle kafasını kaldırıp bana baktı. “Ne oluyor der” gibiydi.

Tam o sırada beklemediği bir şey oldu. Bir çift el ensesine yapıştığı gibi çektik çıkardı onu sudan. Küçük teknede beklemekte olan liman görevlisiydi bu.

Teknenin güvertesine yığılıp kaldı önce; sonra yuttuğu suları çıkarttı güverteye. Liman görevlisiyle birlikte karaya çıkarttık. Karaya ayak basar basmaz tüyelerine yapışmış olan suyu atmak için bir süre silkindi. Biz de bundan nasibimizi aldık, sıyrılsıkla olduk.

Sonra çekip gitti; arkasına bakmadı, teşekkür bile etmedi. Biz de arkasından koşup yetişmeyi düşünmedik.

Limanı arkamızda bırakmıştık. Kısa bir süre sonra, kolayına bir lodos ile Orsa seyrine geçmiştik bile; o görünmez el tekne-mizi çekmeye başlamıştı.

selam sana

Bir yaz akşamı pencereden bakıyorum
Ay dünyaya çarpacakmış gibi duruyor kıpkırmızı
Selam söylüyor güneşten
Denize bakıyorum, koyu karanlık
Boğazıma bir şey düğümleniyor aniden
Sanki zaman hesap soruyor benden,
Yaşadığım senelerden
Veremiyorum geçen günlerin hesabını
İkmale kalıyorum
Duvarda asılı keman ilişiyor gözüme,
Yanında bir küp Anadolu'nun bağrından
Tespah asılı kulpunda
Alın teri geliyor aklıma
Boşa fışkırıyorlar boğarcasına bir şeyleri
Dur demiyorum terlere
İçiyorum sanki bir bardak soğuk soğuk
Karnımı ağrıtıyor sonra
Sağanak halinde akıyor terler

Vicdan ölüyor, cenaze kokuyor
Yaz akşamı, zaman akıyor
Zihinler buğulu
Sesler geliyor, insanlar puslu
Ağaçlar gülüyor halimize
Baykuşlar gagalıyor beynimizi
Kederleniyorum yaşadığımız dünyaya
Kırmızı ışıklar yanıp sönüyor orada
Selam ediyorum.

SOBA

Duyduğunda uykusunu böldüğü için pek hoşlanmadığı “Hadi kalk, okula geç kalacaksın” cümlesini söyleyen ses annesinin sesiydi. Rıza, gücünün onu çok sevenlere yettiğinin farkında olmadığı çocukluk sabahlarında kendisini uyandırmaya çalışan annesine içten içe söyleniyordu. Söylenmesinin diğer nedeni; sabaha karşı sönen sobanın içinde kalanları, sobanın en altındaki kül-lüğe boşaltmaya çalışan annesinin, soba ızgarasını ileri geri hareket ettirmeye yarayan kolu hızlı ve sert hareketlerle ittirip çekmesiyle sebep olduğu seslerdi.

Akşamdan yakılmış soba içindikileri yakıp bitirdikten sonra gece boyunca yavaş yavaş soğuduğu için önce kendi soğumaya başlamış ve sonrasında gündüzleri ve akşamları evin oturma odası geceleri Rıza'nın yatak odası olan odanın soğumasına sebep olmuştu. Rıza okula gittiği her sabah olduğu gibi bu soğuk odaya uyanmıştı. Okula gitmediği tatil günlerinde gece geç yatıp sabahları da geç kalktığı için tatil günlerinde sabahın erken saatlerinin soğukluğunu pek hissetmezdi. Yorganı

üzerinden attı, gündüzleri ve akşamları evdekilerin oturduğu kanepenin sırt dayamalığı yatırılarak, üzerine çarşaf serilerek bu çarşafın üzerine yastık konularak hazırlanmış yatağından indi. Soğuk odadan çıkıp daha soğuk koridoru geçip daha da soğuk tuvalete gitmesi gerekiyordu. Birbirini izleyen ve giderek artacak soğuşu düşündükçe uyandığı odadan ayrılmak hiç kolay olmayacaktı. Yatağıının hemen yanından sobanın arkasından çıkıp yükselen soba borusuna dokundu; birazcık da olsa sıcaklık hissedebilirim diye ama dokunduğı boru odadan daha soğuk geldi Rıza'ya. Soba yanıyorken ve oda da sıcakken tuvalete gitmesi gerektiğinde koşarak gidip gelmesinin tek sebebi; yanan sobanın ısıttığı odaya geleceğini bilmesiydi. Odadan ayrılmak hiç zor değildi çünkü yanan soba odadaydı. Bırakıp gitmenin bu kadar kolay olduğunu hiç düşünmüyordu Rıza.

Sabahları o kadar kolay ayrılamıyordu odadan, tuvalete koşarak gidip gelmiyordu. Odadan ayrılmak başlı başına bir güç gerektiriyordu. Odadan ayrılıp tuvalete gittiğinde yine soğuk odaya döneceğini, aynı soğukluğu hissedeceğini üşüyeceğini biliyordu. Sabahları tüm enerjisini soğuk odadan ayrılmaya harcıyordu. Bırakıp gitmenin bu kadar zor olduğunu hiç düşünmüyordu Rıza.

Annesi, Rıza uyurken hazırladığı kahvaltıyı Rıza tuvaletteyken odaya getirdi. Birlikte yaptıkları kahvaltıdan sonra annesi Rıza'yı iyi dersler dileyerek okula yolladı. Rıza bırakıp gitti annesini. Bırakıp gitmenin dönüldüğünde hiç bırakmamış gibi olacağını düşünmüyordu Rıza.

Dördüncü dersteyken müdür girdi sınıfa, öğretmenden izin isteyip Rıza'yı odasına götürdü. Rıza odada halasını görünce önce sevindi sonra şaşırđı. "Bize gidelim Rıza" dedi halası. Rıza halasıyla konuşmayı, oyunlar oynamayı çok severdi ama bugünün o günlerden olmadığını anladı. Halası "müsadenizle müdür bey" dedikten sonra Rıza ile birlikte eve doğru yola çıktı. Ne halası ne Rıza halasının evine kadar hiç konuşmadılar. Eve girince;

"Bizim eve niye gitmedik?" diye sordu Rıza.

“Annen evde yok. Üç gün hastanede kalması gerekiyor. Sen ve ben bu üç gün baş başayız, okula da gitmeyeceğiz.”

Rıza, gücünün onu çok sevenlere yettiğinin farkında olmadan “Beni eve götür, beni anneme götür” diye tüm gücüyle bağırdı halasına.

“Peki tamam” dedi halası. “Okuldan geldin önce üzerini değiştir. Kıyafetlerin salonda git değiştir üzerindeki ben de yemeği ısıtayım. Yemek yiyip çıkarız.”

Rıza, salonda okul kıyafetlerini halasının hazırladığı kıyafetlerle değiştirdi. Halasının evi kaloriferliydi ve her oda aynı sıcaklıktaydı ama ortak sıcaklık bir odadan diğer odaya gidip gelmelerin hissettirdiklerini yaşamaya engeldi. Rıza halasına her geldiğinde bunu düşünürdü. Halası çok yorgun ve üzgün görünmekle beraber çok ağır hareket ediyordu. Yemeği ısıtacağını söylemesinin üzerinden iki saat geçmesine rağmen yemek hâlâ hazır değildi. Rıza televizyon izlemeye daldığı için zamanın nasıl geçtiğini anlamamış ancak açlığı dayanılmaz hâle gelince eve geldiklerinden beri ne kadar vakit geçtiğini anlamıştı.

“Hala, ben çok acıktım hadi hemen yiyip anneme gidelim” dedi Rıza.

Halası, birinde Rıza diğerinde kendisinin oturduğu kanepesinden kalkıp mutfağa gidişinden hemen sonra “Yemek hazır. Hadi gel mutfağa” diye seslendi Rıza’ya.

Halası mantı hazırlamıştı hem de en hazır olanlarından. Rıza çok aç olduğundan ve bir an önce annesine gidebilmek için güzelce yedi mantısını. “Hani birlikte yiyecektik, sen kendine hazırlamadın bile, sen acıkmadın mı?” diye sordu Rıza.

“İştahım yok biraz da hasta gibiyim” dedi halası. Sofrayı toplarken halasını izledi Rıza. Halası çok yorgundu ve çok yavaş hareket ediyordu. Halasının yorgunluğunun ve dediği gibi hasta oluşunun. annesine giderlerken halasını daha çok yoracağını ve daha da hasta olabileceğini Rıza düşündü. Yine de gücünün onu çok sevenlere yettiğinin farkında olmadan, kendisini annesine götürmesini istedi Rıza.

“Peki tamam” dedi halası birlikte oturma odasına geçerken. Halası; birbirlerine ne tahmin ettiklerini en fazla üç soru sorarak bilmeleri gereken oyunu oynadıkları gibi yerde bağdaş kurarak oturdu, karşısına da Rıza’yı oturttu.

“Annen hastanede değil. Annen öldü ve biz şimdi mezarlığa gideceğiz.”

Rıza hiçbir şey diyemedi ve ağladı. Daha ilk gözyaşları gözlerinden çıkıp yanaklarında süzülürken, henüz yanaklarından ayrılmamışken o gözyaşları, ağlamayı kesti Rıza, halasının şaşkın bakışları arasında. Halası kendisini Rıza’nın sorularına hazırlamıştı. Rıza’ya annesinin nasıl öldüğünü, ne zaman öldüğünü anlatmaya hazırdu. Rıza ne annesinin nasıl öldüğünü sordu ne de ne zaman öldüğünü. Sormuyordu; annesini düşünürken düşüncelerinin annesinin ölümüne gelip annesinin hep hatırladığı hallerini bitireceğini biliyor ve bu yüzden nasılı ve ne zamanını sormayarak annesini en son bıraktığı gibi hatırlamak istiyordu. Rıza ve halası bağdaş kurarak karşılıklı oturdukları hallerindeydiler hâlâ. Rıza sormaktan korku duymayacağı soruları sordu halasına.

“Neden okuldan çıkışımı beklemedin de dersten aldın ve neden evde oyalandık bunca zaman?”

Halası anlayamadı önce soruyu, oysa ki hazırlamıştı kendisini Rıza’nın nasıl ve ne zaman sorularına. Rıza’nın sorduğu soruların cevapları kendisiydi. Dayanamıyordu ölümlere, cenazelere, definlere ve bunlar için toplanan kalabalığa. İşte bu sebeple Rıza’nın annesinin cenazesine katılmamış ve katılmamak için de Rıza ile ilgileneyeceğini söylemişti diğerlerine. Rıza’yı cenaze kalabalığından ve acıdan uzakta tutmak gerekliliğini, defin işleri bitince Rıza ile mezarlığa geleceklerini de söylemişti. Halası Rıza’yı okul çıkışı da alabilirdi ama ölüm haberini alır almaz doğruca okula gitmeyi istedi. Ölümün acısına yalnız başına katlanmak istemiyordu. Bir müddet Rıza ile kalırsa ölümün acısına dayanma gücünü toplayabileceğini düşünüyordu. Rıza’ya bunları anlatmadı.

“Seni okul çıkışı alsaydım yine eve gelip yemek yiyip çıkmamız gerekecekti. Fakat bu defa annen gömüleli daha çok vakit geçmiş olacaktı ve sen anneni daha çok beklettiğimiz için üzülecektin. Annen öğle namazından sonra gömüldü. Eve gedik üzerini değiştin ve sen televizyon izlerken öğle ezanı okundu. Ezandan sonra yemeğini yedin. Mezarlıktaki cenaze kalabalığının dağılmasını beklediğim için oyalandık. Artık çıkabiliriz. Mezarlıktaki cenaze kalabalığı dağılmıştır. Kalabalık yokken anneni daha rahat ziyaret edebiliriz.”

Rıza halasının tüm söyledikleri dikkatle dinlemiş ve sorularının cevabını almıştı. Halasının çağırdığı taksiyle mezarlığa giderlerken ikisi de susuyorlardı. Mezarlığa gelip taksiden indikten sonra bir müddet halasının yanında mezarların arasında yürüdü Rıza. İleride tahtası yeni çakılmış, toprağı diğer mezarlara göre yeni atıldığı belli olan bir mezarı görünce halasından ayrılıp koştu ve mezarın başındaki tahtada annesinin ismini okudu. Toprağın üzerine uzandı. Kollarıyla şişkin toprağı kucaklayabildiğı kadar kucakladı. Bırakmıyordu, bırakamıyordu annesinin toprağını. İşte o zaman anladı okula giderken bıraktığı annesinin, okuldan döndüğünde evde olacağını bildiğı için bırakıp gitmenin ne kadar kolay oluşunu. Mezarlıkta daha ne kadar kalabilirdi ki? Bir müddet sonra ayrılması gerekecekti annesinin yanından. O soğuk toprağın örttüğü annesini bırakıp gitmenin ne kadar zor olacağını düşündü. O zaman anladı odadan ayrılıp tuvalete gittiğinde yine soğuk odaya döneceğini, aynı soğukluğu hissedeceğini üşüyeceğini bilişinden dolayı bırakıp gitmenin bu kadar zor oluşunu.

Annesini örten o soğuk toprağı bırakıp gidince, annesinin yanına yine geldiğinde aynı soğukluğu yaşayacak olmanın zorluğuna katlanamayacağını düşünüyor ve gitmek istemiyordu.

zahid

Söylesene zahid!
İnsan yaşarken mi yanar
Ölünce mi?
Toprağına aşık mı olur
Bu günahkâr beden?
Söylesene zahid!
Dil susar, gönül utanır mı?
Cennetin kapısı sana açık,
Bana dar mı?
Söylesene zahid!
Ölmeden mahşer olur mu?
Yoksa sen misin zebub?
Sol yanımdan yazılmayan sevap,
Suallerime verilmeyen cevap.
Söylesene zahid!
Neden karanlıktır bu kadar,
Yaşarken girdiğim bu lahid.

ŞANTİYEDEN ÇIKAN GELECEK

Bölüm 1

Yolculuklar nasıl başlar? Kim cesaret edebilir yolculuğa çıkmaya? Bir sonraki durağı bilmeden o yola çıkılabilir mi?

Birden arkasını döndü Osman. Büyükçe bir taş yamaçtan aşağı yuvarlanıp vadinin en aşağı kısmındaki kısa boylu ağaçlardan birinin gövdesine çarpıp yavaşlamış ve başka bir taşla çarpıp durmuştu. Taşın yolculuğu kısa sürdü diye düşündü Osman. Yamacın başında bir kayadan kopup kendini boşluğa bırakmayı başarmıştı ama vadinin sonuna ulaşamamıştı. Osman da böyle kopup, bir kayadan kurtulup yuvarlanmak istiyordu ama bu taş gibi nereye gideceğini bilmeden bunu yapamazdı. Önce o yoldan emin olmak istiyordu. Bir engele çarpıp afallamak ve yolunu kaybetmekten korkuyordu.

Her akşam yemeğinden sonra yaptığı ritüeli tekrarlamak için bu vadi manzaralı yere gelir, o üstü çok sivri olmayan taşın üstüne otururdu. Çok sevdiği termos bardağında demli çayıyla beraber sessizliği kısacık dinledikten sonra bir çakmak çaktı

ve aşığıdan o azalıp giden yankıyı dinledi. Sigara içmeye alıştı alışı hep kızırıyordu kendine ama bir yandan da bu eylemin aykırılığı hoşuna gidiyordu. Belki de tam buradan başlamalı diye düşündü bu yolculuğı. Babası duysa ne kadar çok kızardı sigara içtiğine. Vadiyi arkasına alıp bir elinde kupası bir elinde sigarası ile kendi fotoğrafını çekti. İnternette paylaşmayı geçirdi aklından bu fotoğrafı ancak babasının muhtemel tepkisini düşündü ve korkup vazgeçti.

Osman babasıyla hesaplaşmayı çok istiyordu. Aslında daha önce defalarca tartışmışlardı ama genelde taviz veren Osman olmuştu. Üniversite bittiğı zaman yurt dışında çalışmayı hayal ediyor, bunun için iş ilanlarına bakıyordu. Bir şirketin Ukrayna'da yapacağı bir alışveriş merkezine yeni mezun mühendis aradığını görünce hemen başvurmuştu. İki ayrı mülakat sonrasında İngilizce mülakatı da başarıyla geçmiş pasaport ve vize işlemlerini araştırmaya başlamıştı ki babası başka bir işle çıkageldi. Nerdeyse bütün ihalelerde boy gösteren ve çoğunu da kazanan bir şirket içinde partiden dolayı çok tanıdığı vardı babasının. Oğlunu bu şirkette işe başlatabilirse parti içi ilişkilerinin gelişeceğini düşünüyordu. Şirketin İstanbul'daki merkez ofisinin proje biriminde çalışan partiden hemşerisi, Osman için iyi bir iş ayarlamıştı.

Osman yurt dışındaki işe gitmek istediğini söylediğinde babasından bir kamyon küfür işitti işitmesine ama bu durum Osman'ı yıldırmadı. Vize ve pasaport için para gerekiyordu. Biraz para ayarlamaya çalıştı arkadaşlarından ama yeterli miktarı toplayamadı. Bir işe girip para biriktirmeyi düşünüyordu ama başvurduğu ilanın sona erdiğini bildiren bir mail almasının ardından uzunca süre umutsuzluğı kapıldı. Başka çaresi kalmayan Osman annesinin de ısrarıyla babasının ayarladığı işe razı olmuştu.

İstanbul'daki bu işe razı olmuştu olmasına ama işe başlar başlamaz oradaki ortam ve ilişkilerden iğrenmiş uzun uzun orada nasıl çalışacağını düşünüp durmuştu. İşteki üçüncü haftasında

sahada bir baraj inşaatında eleman açığı olduğunu duymuş ve hemen gönüllü olmuştu o işe. Babasına, şirket görevlendirdi demişti. O şirkette başarılı olmak ve terfi almak gibi bir derdi asla olmamıştı. Babasının bulduğu bu torpilli işten bir an önce kurtulup yurtdışına gitmek istiyordu. Bu şantiye para biriktirmek için harika bir yer olacak diye düşünüp bu işi havada kapmıştı.

Bir sigara daha yakmayı düşünürken Ümit'e akşama tavla sözü olduğunu hatırladı. Bu şantiyede en çok vakit geçirdiği arkadaşı Ümit idi. Pek fazla seçeneği de yoktu aslında. Bir yıla yakın süredir iş arkadaşlarından sadece Ümit'e derdini biraz anlatabilmişti. Onunla bu seviyeye gelmeleri de altı ayı bulmuştu belki. Şantiyenin çekilir olmasını sağlayan şeylerden birisi muhtemelen bu arkadaşlıktı.

-Alo, Ümit neredesin odanda mı?

-Yok ama 5 dakikaya geçerim. Sen tavlayı aldın mı Nuri abiden?

-Şimdi uğrayacağım kulübeye. Sonra gelirim yanına.

-Tamam

Şantiyenin belki de en yaşlısıydı Nuri abi. Geceleri güvenlik kulübesindeki televizyonundan çok eski arşivlerinden çıkarıp tekrar tekrar yayınlanan garip dizileri izledi. Arada bir fenerle sağa sola bakar ama gece çok iyi göremediği için kulübeden çok uzaklaşmaz televizyonun başına döner dizilere devam ederdi. Nuri abi uzun yıllar servis şoförlüğü yapmış emekli olmuştu, ancak yıllar yılı aldığı aylıkla ev sahibi olamamış emeklilik maaşından düşük faizle çektiği konut kredisi sayesinde ev alabilmişti. Hem kredi borcunu ödeyip hem de ev geçindirmek sandığı kadar kolay olmamış, bu yaşta çalışmak zorunda kalmıştı.

-Nuri abi kolay gelsin.

-Osman sen misin?

-Evet abi. Nasılsın?

-Eh işte iyi diyelim iyi olsun.

-Hayırdır abi noldu?

-Sen duymadın mı?

-Neyi?

-Bugün sabah aşağı yolda bakkalın orda bizim işçilerle tartışmış köylüler.

Bu baraj inşaatı başlamadan önce köylülerden çok karşı çıkan olduğunu duymuştu Osman. Hatta köylüler “Baraj istemiyoruz” diye şantiyeye yürümüş, jandarma birçoğunu gözaltına almıştı. Sonra duyduğuna göre istimlâk ücretleriyle çoğunu ikna etmişti şirket ama hâlâ karşı çıkanlar vardı.

-Neden tartışmışlar Nuri abi.

-Başta basit bir yol verme atışması olmuş ama olay büyümüş. Köylülerden biri “İstemiyoruz sizi gidin buradan” demiş. Hepsi tonlarca para aldı hâlâ ne diye dikleniyorlar bu köylüler anlamıyorum. Üstüne üstelik şirket köyün birçok işsiz gencini şantiyede işe aldı.

-Belki hepsi para almamıştır be Nuri abi. Ya da bu arazilerin su altında kalmasını istemiyorlardır.

-Bunlar ne anlar bu işlerden. Gelip birileri aklına sokuyor böyle şeyleri ama bakalım ne zaman çıkacak ortaya. Devlet hepsini bulup temizler yakında inşallah.

Nuri abinin bu komplo teorileri meşhurdu. Geçen de uzun uzun aşının içindeki çiplerden bahsetmişti. “Ben bundan sonra asla aş yaptırmam” diyordu. Facebook’ta herkes konuşuyormuş. Tabi Facebook’ta konuşuluyorsa kesin doğrudur! Bu Facebook da tam bir komplo üretim merkezi olmuştu son yıllarda.

-Tamam Nuri abi tamam. Sen bana sizin şu tavlayı verir misin sabaha getireyim sana?

-Al al ama bir şey görürsen haber ver. Müdür hep sıkıştırıyor dikkatli olalım diye.

-Tamam abi. Kolay gelsin sana.

Hava hafif kararmış, bulutların arasından güneşin küçük bir

kısmı görülebiliyordu. Hava bu saatlerde bir anda serinliyordu bu dağlarda. Kar mevsimi geçmişyerini şiddetli yağmurlara bırakmıştı. Bazen kendine sormadan edemiyordu Osman: Ben bu dağın başında ne arıyorum?

Ümit'in odasına geldiğinde kimseyi bulamadı. Yemekhanenin o tarafa gitti. Oradaki birkaç kişiye sordu, görmemişlerdi. Tam telefon edecekken Ümit arkadan seslendi:

-Gel gel, buradayım.

Ümit toplantı odasının önündeydi. İçerinin ışığı da yanıyordu. Tam seçemediği birkaç kişi vardı içeride. Osman elinde tavlayla yavaş yavaş ilerledi. Ümit yaklaşan Osman'a bakıp sırtıyordu.

-Ne oldu ya? Neden bu saatte toplantı var?

-Bir olay olmuş sabah köylülerle.

-Evet duydum ben de.

-Başka şeyler de varmış. Sen yemekhaneye geç, bir çay al geleceğim ben de.

Başka şeyler ne olabilir diye düşündü Osman. Herhâlde yine müdür olayları abartıyordu. Geçenlerde de iki işçi aralarında sıra kavgası yapmıştı kahvaltıda, müdür de hepimizi toplayıp uzunca nutuk çekmişti. O iki işçi aslında hiç anlamıyorlardı. Sıra mevzusu kavganın bahanesi olmuştu.

Osman elindeki tavlayı sallaya sallaya yemekhaneye geçti. Hava da baya serinlemişti. Güneş ortadan kaybolunca insanların da kaybolması en mantıklısıydı. Yemekhanenin içi de serindi. Akşam yemeğinden sonra ısıtma sistemini kapatıyorlardı. Saat 9'a kadar çay oluyordu ama. Kâğıt bardağa demli bir çay koydu. Sonra bir kâğıt bardak daha alıp iç içe geçirdi doldurduğu bardakla. Böyle daha geç soğuduğunu düşünüyordu çayının.

Bir bardak çayı olabildiğince yavaş içse de sonunda bitirmişti. Bu toplantı daha uzun süreceğe benziyordu. Keşke Ümit şantiye şefliğini hiç kabul etmeseydi diye düşündü Osman. Geçen ay eski şantiye şefi memleketinde iş bulunca istifasını verip gitmişti. Ondan boşalan bu göreve yeni mühendis arayışına girecekti

şirket ama proje müdürü Ümit'i önermişti şirket yönetimine. Ümit bu sektörde iki yılı devirmiş tecrübeli bir mühendisti ve müdür biraz ısrar edince işi kabul etmişti. Sorumluluğu bir anda artmıştı, ancak iki haftaya bu göreve de ayak uydurmuştu Ümit.

Tam ikinci çayını almak için kalkmıştı ki Ümit geldi:

-Sanki ülke yönetiyoruz. Bu müdürün meselesi bitmek bilmiyor.

Başta gülererek söylemişti ama birden ciddileşti.

-Toplantı gündemi yoğundu herhâlde.

-Hiç sorma. Güvenlikçilerden birinin köyde uzaktan akrabaları varmış. O bir şeyler duymuş. Bizim müdür de jandarmaya mı gitsek diye bize soruyor?

-Ne duymuş?

-Köylüler bu sefer büyük eylem yapacakmış. Sivil toplum örgütleri falan da gelecekmiş. Şantiyeye girip işleri durduracaklarmış.

-Yok ya bence yapmazlar. Hem ne kadar kişi kaldı ki baraja karşı çıkan. Köylülerin çoğu kabul etmedi mi?

-Şirketin lafına inanırsak birkaç kişi ama bence daha fazla. Bir de büyük para ve iş sözleri vermiş şirket. O vaatler geciktikçe insanlar farklı düşünmeye başlıyor sanırım.

-Olabilir ama bu kadar zaman geçtikten sonra büyük bir ilgi olmaz herhâlde.

-Ben de öyle düşünüyorum. Bakalım bekleyip göreceğiz.

-Başka şeyler de var demiştin. Sadece bunları mı konuştunuz?

-Müdürün acil mevzularından bir de bu devirasyon tünelineki kapağı güçlendirme çalışması. Bu konuyu ben defalarca dile getirmiştım ama kimseyi ikna edememiştım. Önceki şefimiz de o kapağın değiştirilmesi gerektiğini söylemişti yapılırken.

-Ben birkaç işçiden duydum bunu ama ayrıntılı bilmiyorum. Neden kapağı güçlendiriyoruz.

-Bu kapağın aslında montaj kısmında uygun olmadığı görül-

müştü ama etrafında birtakım güçlendirmeler yapılarak bu iş ertelendi.

-Şimdi niye acil olmuş peki müdür için?

-Bendin arkasındaki su miktarı hızla arttı son günlerde. Bir işçi sızıntı olduğunu fark etmiş kapakta. Müdür de hemen gidip bakmış akşam üzeri.

-Hadi ya tehlikeli mi peki sence şu an.

-Bence tehlikeli. Aylar öncesinden merkezden gelen ekiple de konuşuldu bu konu ama şirket umursamıyor işte.

Ümit lafı bitince dışarıya dalmıştı kısa süre. Aldığı sorumluluğun ağırlığı yüzünden okunabiliyordu. Osman düşünmesi için fırsat tanıdı bir süre Ümit'e. Sonra sordu:

-Tavla oynamayalım en iyisi bu akşam. Hem benim de bilgisyarda biraz işim var.

Ümit hiç karşı çıkmadı. Toplantı odasının hâlâ ışığı yanıyor-du. Ümit oraya geçti. Osman da tavlayı Nuri abiye bırakmak için kulübeye doğru yürüdü. Hava bozacak gibiydi. Ara sıra yağmur ciseliyor ama bir türlü tutmuyordu.

Bölüm 2

Sabah olmuş, hava aydınlanmış, güneş kendini tam olarak göstermemişti. Yatağı pencerenin karşısındaydı ve sabahları güneş yatağına vurunca kendiliğinden uyanıyordu Osman. Bu sabah hava bulutluydu. Osman'ı güneş değil kulak tırmalayan telefon alarmı uyandırmıştı. Sesi duyar duymaz telefonuna uzanmış köşesinden tutabildiği telefonu yere düşürmüştü. Yataktan çıkmak zorunda kalmıştı. Telefonu susturduktan sonra dışarı baktı. Ağaçların, kayaların, toprağın ve bütün vadinin yağmurdan nasibini almış olduğunu gördü. Yerde küçük göletler vardı. Gece bir kez yağmurun sesine uyanmıştı ama çok şiddetli yağmadığını düşünüp geri uyumuştü. Bugün yağmurluk giymek zorunda kalacağım sanırım, diye düşündü.

Her sabah yaptığı ritüelleri gerçekleştirmek için iş kıyafetlerini giyip bir şantiye mesaisine daha başladı. Bu şantiyede sevdiği

şeylerden biri de düzenli hayattı. Öğünler düzenli, uyku saatleri sabit ve mesai saatleri kolay kolay değişmiyordu. Üniversite hayatının ardından uyum sağlamakta zorlanmıştı bu düzene ama aylar geçtikten sonra bu düzen vazgeçilmez hale gelmişti.

Kahvaltı için dışarı çıktığında çamura saplandı ayakları. Her yağmur yağdığında böyle oluyordu. Çamuru da ayrı sinir ediyordu insanı şantiyenin. Bazen bota yapıştı mı ayrılmak bilmiyordu.

Yemekhanede fazla kişi kalmamıştı. Yine geç kalmış, herkes kahvaltısını yapıp gitmişti. Ümit'i gördü çay makinesinin başında.

-Günaydın Ümit abi.

-Günaydın Osman.

-Yoğun musun bugün? Öğle arası burada olur musun?

-Şu kapağa bakmamızı söyledi müdür. Gidip inceleyeceğiz. Belki hemen biter belki daha birkaç gün sürer.

-Yahu bu kapak arkasında tonlarca su tutmuyor mu? Neden bu zamana kadar düşünmediler bunu?

-İşler öyle yürümüyor ki. Tepeden sürekli baskı. Normalde geçen yıl sonunda projenin dörtte üçü tamamlanmış olmalıydı ama henüz yarısına gelebildik.

-Umarım bir sıkıntı olmaz. Dikkat et kendine abi, görüşürüz.

-Tamam. Görüşürüz.

Kahvaltısını yaptıktan sonra Osman proje odasına geçmiş bilgisayarda işlerini yapıyordu. Sıkılmaya başladığında sigara içmek için dışarıya çıktı. Aşağıda üç kamyon ve bir kepçe vardı. Etrafında 3-4 işçi tahliye kanalı için hafriyat çalışması yapıyorlardı. Ümit ne tarafta acaba diye düşünürken büyük bir gürültü koptu. Zemindeki titreşimi önce ayaklarında hissetti sonra boğuk bir ses. Sanki biri dağı yerinden oynatmaya çalışıyordu. Yukarı taraftan bağırışlar duydu:

-Kaçın kaçın yukarı kaçın.

Ne olduğunu anlayamadı Osman, hemen üst taraftaki yamaca koştu. Oraya çıktığında aşağıyı net görebilmişti. Köpükler içinde çağlayan sel aşağıya doğru önüne ne kattıysa götürüp gidiyordu. Az önce gördüğü kamyonlar ortalarda yoktu. Baraj tarafında da kimse kalmamıştı. Kendi gibi yamaca tırmanan birkaç kişi görebildi sadece. Ümit aklına geldi hemen ve telefonla aradı ama meşgul çalışıyordu. Birisiyle konuşuyordu anlaşılın. Demek ki ona bir şey olmamış diye düşündü. Peki o aşağıdaki işçiler. Vadide kaç işçi vardı acaba. Orada bulunduğu bir kayanın üstüne oturduğunda fark etmişti. Bir sürü tanıdığı insan oradaydı. Ne düşüneneğini bilemedi önce. Belki de kaçmışlardır diye düşündü ama kaçılacak bir sel değildi bu. Korkusu geçmemişti hâlâ. Bir de baktı ki sigarası hâlâ elindeydi. Ondan son bir nefes daha çekip son kez vadiye ve çağıldayıp akan sulara baktı.

Bölüm 3

Memleketimizde insan canı çok ucuzdu. Bir kişi ölünce ailesi, tanıdıkları üzüldü, ama birkaç kişi ölünce kimsenin üzülmesine bile fırsat vermezler. Ya para ile sustururlar ya da zor kullananarak. O gün oradakilere de olan buydu. Önce iki kişi kayıp dediler ama sonra ortaya çıktı ki 10 kişi kaybolmuştu. Sadece ikisinin cesedine ulaşabildiler başta. Aylar sonra üç cesede daha ulaştılar arama kurtarma ekipleri ama 5 işçi o çamur deryasının içinde kaybolup gittiler. Osman yaşanan bu olaydan sonra kendine gelememi. Yurt dışı planı sanki anlamını kaybetmişti. Olaydan sorumlu olanları az çok biliyordu. Devirasyon tüneli ve kapağın tasarım hataları daha yapılıırken biliniyormuş aslında ama iş uzayacağı için değişikliğe gidilmemiş. Proje müdürü de eski şantiye şefi de çok uğraşmış ama sözünü dinleyen olmamıştı. Ümit ve müdür hemen gözaltına alındı. Daha sonra iş sağlığı güvenliği uzmanını da aldılar. Şirketten üst düzey kimseleri almadılar. Mahkeme sırasında ifadeye çağırılanlar oldu ama suçlanan kişiler hep alt kademelerdi. Bu direktifleri verenler paçayı bir şekilde kurtarıyorlardı. Osman babasına da defalarca anlattı olanları. Babası da soruşturmuştu ama Ankara'da olayı kapat-

mak için uğraşan bir avukat ekibiyle karşılaşmıştı. O da, oğluna fazla kafa yorma diyebilmişti sadece.

Ümit ve diğer gözaltına alınanlar çok kalmadı içerde. Tutuksuz yargılandı hepsi. Şirket yetkililerinden ise kimse yargılanmamıştı. Haberciler başlarda işçilerin sesini duyurmuşlardı ama olayların üstüne giden cesur haberciler olmamıştı. 5 işçinin mezarı boş kalmıştı.

Üç yıl sonra mahkeme sonuçlandı. Ümit'in de arasında olduğu on kişiye hapis cezası verildi ama hâkim hepsini para cezasına çevirdi. Bu cezayı da 24 taksite bölerek kimseyi zorlamamaya karar verdi. Belki hâkim de asıl ceza alması gerekenlerin onlar olmadığını fark ettiği için bir kolaylık sağlamıştı.

Osman olaydan sonra bir daha şantiyelerde çalışmadı. Babasının ayarlamaya çalıştığı hiçbir işi de kabul etmedi. Önce bir dergide az çok anladığı grafik programlarıyla ilgili iş buldu. Bu işi sevdiğini fark edip tekrar üniversiteye girdi ve babasının bütün karşı çıkmalarına rağmen hem çalıştı hem de okudu.

Son

Duydum ki! Başarmış bensizliği...
Göz yaşlarıyla aşarmış insan ayrılıkları,
Nasıl da gönlüne yazmış deli yürek!
Yüzünü görmediğini...

Sorsam mutlu musun?
Yarınından umutlu musun?
Hangi yere hapsettin aşkını,
Dikkat et zamansız karşına çıkmasın,
Canını yakmasın.

Üstünü neyle örtersin bilemem,
Sana derdimi söyleyemem,
Lakin yar yar diye inleyemem,
Sen gittin, dünyamı alt üst ettin
Hayatıma, şiir okumak yanına şiir yazmayı kattın.

Nasıl da gönlüne yazmış deli yürek!
Yüzünü görmediğini...

TÜTÜN

Gün ışığı camdan içeriye girmeye başladı bile. Evdekiler henüz uyanmadı, Hasan bu kış kemeri sıkamak gerektiğini söylenip duruyor. Gece bu kış vakti evi dahi ısıtmıyorlar. Hasan eskiden elektrikli ısıtıcı da mı varmış deyip deyip duruyor. Yorganı çektiler mi ne kar-kış ne soğuk işlermiş ama ev soğuk işte! Bakayım, termometre kaç dereceyi gösteriyor. Ev 4 derece. Birazdan uyandılar mı az da olsa açarlar şu ısıtıcıyı da içim ısınır. Zaten dün Sevda içimi tamamen boşalttı, birazdan dolmaya da başladım mı o da bir sıcaklık verir. Bu doğalgaz işleri de ne zormuş efendim. Kaç ay oldu; bu, şehre bir o kadar yakın ve bir o kadar uzak köye bir doğalgaz bağlanamadı. Bir bağlansa Hasan da evini, ailesini ısıtmak istemez miydi?

Soğuktan içim titrese de sabahları evin bu sessizliğini seviyorum. Gün boyu bir kahkaha, bir kavga gürültü derken günün nasıl geçtiğini fark edemiyorum bazen. Bir de bir oraya taşıyorlar bir buraya... Hele de televizyonu göremeyeceğim bir yere koydular mı beni aman yarabbi gün geçmek bilmiyor. Sesini de duymak yetmiyor ki şu ica-

dın. Ama bugün yerim iyi, yine kıyıda köşede kalacaktım ama Sevda uyumadan beni bu güzelim yere yerleştirdi de yatmaya gitti. Bakalım kaçta uyanacaklar, bazen kızıyorum ama seviyorum onları. Saat 07.28, birazdan bizim kız da uyanır. Her gün 07.30'a alarm kurar da nasıl olur bir saat boyunca hiç yataktan çıkmaz. Ah bir konuşabilsem ona da neler demek isterdim... Ama diyemiyoruz işte, hah alarmı çaldı. Alelacele kapattı evdekiler uyanmasın diye. Bakalım bugün yataktan kendini dışarı atması ne kadar sürecek. Sanırım yine alarmı kapatıp yorganın içine gömüldü. Şu evin soğukluğunda nasıl yataktan dışarı çıkarsın kız onu da anlıyorum ama ne yapalım bunca borç içerisinde biraz daha dişimizi sıkmamız gerekecek. Neyse Sevda birazdan uyanır da onu da kaldırır. Hem belki mis kokulu bir yumurta da yapar, öyle günlerde evin havası bir başka oluyor. Sanki onca zorluğu ve yokluğu bu aile sıcaklığı bir anda yok ediyor. Neyse daha ev hareketlenmeye başlamamışken ve ben de iş başı yapmamışken biraz daha kestireyim. Güneş de içimi ısıtmaya başladı zaten...

Dan! Ay o ses de ne? Ah nasıl unutturum, karşı komşu da tüm mahalleli gibi evine doğalgaz boruları taktırma telaşında, bugün ustalar gelecekti tabii daha dün yanımda konuşmuşlardı. Bir uykumuz var onu da uyutturmayacaklar ama hadi bakalım. Birisi uyandı evde, bakalım kim? E tabi bu saatte böyle kuvvetli bir ses kimi uyandırmaz, şimdi kaç saat devam da ederler. Ama böyle şeyler de gerekli, köy dediğime bakmayın iki yıl önce mahalle oldu bizim buralar. Hele bir doğalgaz da bağlansın çok değerlenecek bu evler, bunu fark eden bir sürü İstanbullu burada ev arıyor diyorlar. Uyanan Hasan'mış bu arada. Geliyor şimdi salona, bakalım mesaimiz başlayacak mı? Ama yok benim buraları es geçti; evdekilere çaktırmıyor ama en çok üşüyen o aslında, hemen termometrenin yanına geçti. Ah Hasan senin de hikâyen ne derin ve acıklı değil mi aslında? Şu hayatta sadece elinde şu çekirdek ailen kalmış, ne anne ne baba ne yurt, hepsi yılların gerisinde kaldı artık. E şimdi bu zamandan sonra da şimdiki durumunu değiştiremiyorsun. Hadi gel de şu ısıtıcıyı aç biraz,

kimseler uyanmadan biraz ev ısınsın. Beni mi duydun yoksa? Ah ne güzel bir icat şu ısıtıcı ama Hasan hadi ama elini korkak alıştıрма, en düşük seviyede açarsan o ısıtıcıyı bu ev nasıl ısınacak... Çok konuştum değil mi? Ve evet mesaim şimdi başladı.

İnsanların neden sigara içtiklerini bir türlü anlayamadım. Bir gün onları yataklara düşürüp hasta edebilecek şu mereti ne diye içerler. Sigarayı daha paketinden çıkartırken havaya girmeye başlarlar, bir uzaklara bakış; sonra çakmak arayışı... Çakmak bulunmazsa ne felaket hemen bir telaş hemen bir arayış, belki de hayatının amacını hiç aramamış bu canlı tüm dikkati ve işbirliğine açık tavrı ile sağındaki solundakilerden çakmak ister. Buldu mu ise oh bir rahatlama, sonra dertli dertli bu zehri en derinlerine çekmeye başlarlar. Aslında intihardan korkan bu insanlar belki kendilerini dahi kandırarak ve yıllar sürececek bir yavaşlıkta kendi ölümlerini hazırlarlar. İşte Sevda ve Hasan da böyleydi; kaçtıkları neydi, yaşam bu kadar mı sert vurmuydu bu kadar yıl boyunca onların sırtına bilinmez ama yaşamlarının son deminde olsalar dahi tek zevkleri saydıkları şu tütünü bir bırakamadılar. Gerçi artık kaliteli tütün de içemiyorlar. Yani tek zevkleri saydıkları şu zehrin dahi kalitesizini içmek zorundalar. Gerçi bu işi yapanlar da sarma sigara içenleri az kazıklamıyor değil, öyle kalitesiz tütün kullanıyorlar ki yaktılar mı yarısı boşa gidiyor zaten. Ama bu belki benim için iyi bir şeydir. Defalarca açılıp kapanmayı kim sever ki?

Hasan da yaktı işte bugünkü ilk sigarasını, Sevda uyanmamışken keyifle içmek istedi herhâlde. Sevda da sigarasına çok düşkündür ama son zamanlarda Hasan'ın durumunun, sigaradan kötüye gideceğini biliyor gibi. Onlarca kavga ve belki de onunla geçirdiği yıllarını boş geçmiş yıllar olarak sayıyor olsa dahi seviyor onu. Seviyor işte siz deyin bir alışkanlık ben diyeyim yalnız kalma korkusu; bazen kavga ederken ona "Gebersen de kurtulsam!" dese dahi aslında şu dünya üzerinde Hasan'ın ölmemesi için en çok dua eden kişi, hatta belki tek dua eden... Hadi be Hasan'ım çek şunu da at artık bir kül. Biz de ısınalım.

Bu kül de kötü kokuyor falan ama şimdi dumanı üstünde tüten şu külü bana hemen silkmesi için neler vermem. Ah sonunda, iki çat çat vuruş ve Hasan'ın zehri, benim işim, güzeller güzeli ısı kaynağım benimle... O kadar kızıyorum şu tütün içenlere ama ya içmeselerdi ne olurdu benim halim? Bizim halimiz demem lazım tabi, sayımız da çok az değildir bu dünyada değil mi? Göremiyorum şimdi o eski dostlarımı ama vardılar, varlar biliyorum onları. Hop hoop, Hasan'ım ne yapıyorsun? Aman aman nereye götürüyorsun beni, üst kata mı çıkacağız? Ah ne güzel, hem açık hava sigaranı çabuk tütürtmüş olur bana da çabucak bir iki nasip gelmiş olur. Şu merdiveni çıkarken beni azıcık daha az sallasan her şey daha güzel olabilir tabi ama neyse bir deniz görelim biz de bu vesileyle.

Şu denize bakıp içinden ne geçer hep merak etmişimdir biliyor musun? Sen denizin ne olduğunu kaç yaşında öğrenebilmiş doğulu esmer bir ihtiyar, nedir seni bu dalgalara derin derin baktıran. Gerçi bendeki de laf! Ben hayatımda kaç kez denizi görmüşüm ki, yine de heyecanlanıyorum işte üst kata beni çıkardığınızda. Ve işte kocaman bir kül geliyor... Ah ne yaptın yarısı yere düştü güzelimin. Ne yapalım bu seferki nasibimiz de bu kadarmış. Hadi insek mi aşağı ne yapsak? Yok, konuşamıyorum ki ben; ah bir konuşabilsem. Ama iyi ki de konuşamıyorum değil mi, amma geveze olurmuşum ben. Yoksa konuşabileceğim, beni gerçekten anlayabilen biri olsa bu kadar geveze olmaz mıydım? Bilemiyorum, gerçi o kadar da tek değilim. Sevda'nın güzeller güzeli bir küllüğü var ki aman yarabbi! Çok sık görmek nasip olmuyor onu ama baktı ki ben işimin üstesinden gelemiyorum hemen çıkartır onu. Ya da şu Almanya'da çalışan komşular geldi mi görebilirim güzelimi... Gerçi görsem ne çare bana hiç pas vermez ki. Ah Hasan ne yapıyorsun yılların acısını benden mi alıyorsun, ne olur biraz daha kibar silksen şu sigarayı? Ama neyse içim soğumuş vallahi, neyse ben size güzelimden bahsetmeye devam edeyim. Arada bir iki laf eder o kadar, türlü şaklabanlıklar yapsam dahi bu kirli, yaşlı, rengi solmuş küllüğe bakmaz. Aslında biliyorum o da çok yalnız; haftalarca belki aylarca o ka-

palı tutulduğu dolaptan çıkamaz, karanlıkta dolaptan çıkacağı gün için hazırlanır durur. Ne bir güneş görebilir ne net bir ses işitebilir oradan ama halini öyle bir kabullenmiştir ki, dışarıdan onu görenler capcanlı bir gençlik güzelliği görürler onda. Bu kırılğan güzelliğin günlerce süreceğ soğuk ve korkular ile başa çıkabileceğine kimse inanmaz. Ama öyledir işte, oh sonunda Hasan içeriye girmeye karar verdi. Bizim kızın da uyanma vakti geldi zaten, haydi aşağıya inelim. Aman aman içini zar zor ısıtmış biri bu kadar sallanır mı Hasan? Vallahi içim dışıma çıkacak birazdan, küller bir o tarafa bir bu tarafa başım döndü. Ah sonunda indik bakalım neresi şimdiki yerimiz. Yapma ya! Ah soğan sepetinin yanına mı yakıştırdın beni, oysa ben senin o kadar zamanlık sırdaşın, yoldaşın değil miydim? Neyse Sevda da uyanmış belki birazdan kurtarır beni bu yerden.

Hasan şimdi çayı da koyuyor, Sevda da on beş yıllık, hâlâ sapaşğlam çalışan, biraz küçük de olsa işe yarayan buzdolaplarından kahvaltılık bir şeyler çıkarıyor. Daha birbirlerine günaydın dememişlerken dahi nasıl bu kadar birbirlerinin varlıklarını alışmış bir şekilde yaşayabiliyorlar? Hasan televizyonu açtı, bakalım hangi kanalı açacak? Gerçi, tahmin etmesi çok kolay, Sevda'nın hiç sevmediğini bile bile ama bunu kasten de yapıyarak her gece gece yarısına kadar izlediği haber programlarından birini açacak. Neler oluyor bu ülkede ya da dünyada onun için hep merak konusu olmuştur. Bizim kız da ona hep şey diye takılır: "Dede madem bu konuları bu kadar seviyorsun neden zamanında siyasetçi olmayı denemedin?" Hasan izlemeyi sevse de dışarılarda siyasetten konuşmayı hiç sevmezdi. Gerçi bu onun karakteri ile ilgili de olabilir, her şeyin farkında olmasına rağmen kendi hayatında da her zaman elini taşın altına koymayı seçmeyip tüm yükleri Sevda'nın omuzlarına bırakmamış mıydı zaten? Çay demlendi, Sevda bizim kızını uyandıracak şimdi ev de mis gibi kızarmış ekmek kokuyor zaten. Dayanamayıp bu sefer kendini yataktan atmayı başaracak, inanıyorum. Ah Sevda'nın seslenmesine hemen yataktan çıkarak cevap verdi bizimki. Bizim kız her ne kadar Sevda ve Hasan'ın tartışmalarından ba-

zen illallah etse de onları, birbirlerine alışmışlıklarını ve bu aile sıcaklığını hep seviyordu. Özellikle de dedesinin yeri nedendir bilinmez onda hep çok ayrı olmuştur. Sevda hemen onu sımsıcak sararak masaya oturttu. Onda kızlarının küçüklük hallerini görüyor gibiydi, mutsuz hayatlar yaşamalarına engel olamadığı kızlarının gençliklerini belki de. O yüzden geldiği yaşa dahi bakmadan dünyadaki tüm kötülüklerden onu korumaya çalışır bir hava ile ona sevgisini ve sıcaklığını göstermek istiyordu. Belki bu durum Hasan için de geçerli olabilirdi, onun da kızları ile iletişimi ortadaydı sonuçta. Belki de bizimkini yaptıkları ya da yaptıklarını düşündükleri hataların telafisi için son bir şans olarak görüyorlardı. Bizimki hızlıca yemeğini yiyip odasına hazırlanmaya geçti, Hasan ve Sevda baş başa kaldılar. O günkü ilk konuşmaları televizyonun hangi programının açık olacağından çıkan küçük bir tartışma ile başladı. Ama tabii Sevda'nın dediği oldu, Hasan ne olursa olsun ona kıyamazdı ki. Sevda her ne kadar onu severek onun eşi olmamış olsa da Hasan için bu durum böyle değildi. Onu ilk gördüğü zamanki gibi çok seviyordu, tabii sevgisini ne kadar gösteriyordu ya da göstermeyi biliyor muydu bu her zaman bir bilinmez olarak kalacak sanıyorum. Hem ben bir küllüğüm, bu kadar yorumlayabildiysem suçlusu ben miyim, hayat boyu anne sevgisini sadece Sevda'nın bizimkine verdiği sevgiden görmüş sıradan, yalnız bir küllük, hatta belki küllüklerin en yalınızı.

Hasan ve Sevda birbirinin hareketlerinin, nefes alışlarının, televizyona bakışlarının yılların da verdiği alışlagelmışliği eşliğinde kahvaltı ettiler. Kahvaltı bitince karı koca masadan kalkıp koltuğa geçtiler. Hasan hem Sevda'nın hem kendinin çayını tazeledi. Ah şimdi benim sıram, Hasan benimle göz göze geldi biliyorum alacak beni birazdan. Hep aynısı oluyor zaten, beni alıyor ve içim yarıya kadar doluncaya dek hiç konuşmadan televizyona baka baka üst üste sigara içiyorlar. Sevda'nın bu kadar titiz bir kadın olmasına rağmen neden bu sürede sofrayı toplamak istemediğini de hiç anlayamamışımdır. Sevda, kimse bir şey yemese dahi Hasan ile geçirdikleri o çay içme vaktinde

başka hiçbir şey yapmadan televizyona bakar halde kafasındaki dertleri düşünür. Hasan beni alıyor şu an, karnının doymasının verdiği dinginlikle çok da sallamadan taşıyor beni... Hasan da bu çay içme faslında televizyonu çok izlemez aslında, zaten izlese de sadece izlemiş oluyor tam duyamıyor ki. İşte her sabah kafalarının başka yerlerde olmasına rağmen yine de o televizyonu açık tutarlar, bu sanki onlar için bir ritüeldir ya da bir gizlenme aracı mı demeli? Dışarıdan bakan ve çok da dikkatli bakmayan bir gözün bu iki ihtiyarın hiçbir şey düşünmeden, bitkisel yaşamdaymışçasına televizyon izlediğini düşünebileceği kadar onları gizlerdi bu eylem aslında. Ama gerçek öyle değildi ve hiç de öyle olmamıştı. Yılların ve yaşanan acıların verdiği sessizliği dolduran bir sesteki televizyon onlar için. Ben bunları size anlatıyorum böyle yine gevezeliğim tuttu kusura bakmayın.

Sevda da son sigarasını söndürdü şimdi konu komşu evine gelmeden hemen masayı toplamaya geçti. Masadan mutfak tezgâhına, tezgâhtan masaya, masadan buzdolabına, buzdolabından tezgâha, tezgâhtan masaya, masadan musluğa, musluktan masaya koşuşturup duruyor. Buzdolabında bugün temizleyeceği taze fasulyeleri gördü, bizim kız seviyor bunu yapayım diye geçirdi içinden, gözlerinden okuyabiliyorum bunu. Her yeri hemencecik temizledi vallahi çok hamarat kadın şu Sevda. Taze fasulyeleri temizlemek için bir kap bir bıçak aldı, geliyor şimdi yanıma. Birisi eve mi yaklaşıyor acaba ya bir iki titreşim hissediyorum ama görürüz birazdan, hep önceden fark ediyorum şu gelen geçeni sonra bekle dur acaba biri mi geliyor yoksa öylesine yoldan geçen biri mi? Ama yok yok bu kesin yan komşu, Sevda da geldi şimdi Hasan'ın yanına başladı işine. İki ucu kes, üçe böl; iki ucu kes üçe böl; iki ucu kes, ikiye böl; iki ucu kes, üçe böl, kılıçığı al... Kapı çaldı, gelen kim acaba tahminim doğru mu, değil mi? Kapı kilitli değil, gelen komşular da bilir ya bunu nezaketen yine de çalarlar. Bu herkese açık olan kapının verdiği rahatlık ile Sevda sadece kafasını kapıdan yana çevirip "Gel gel, buyur komşum" dedi. Tabi ki doğru tahmin etmişim; yan komşu gelmiş, bu eve gelen her komşu gibi o da dedikodu kazanını doldurup gelmiş-

ti. Sevda'nın kimseye hiçbir şey anlatmadığını yıllar içerisinde fark eden mahalleli kadınların hepsi yapardı aslında bunu, gelirler Sevda'ya içlerinde ne varsa anlatır bazen ondan akıl ister ve onun düşüncülerine hep saygı duyarlardı ama bunca saygının içerisinde için için de onun yerinde olmak isterlerdi. Onun bu ihtiyar haline rağmen gergin cildi, parlak gözleri, hangi uzvunu nereye koyası gerektiğini bilen halleri çoğu kadının hem örnek almak istediği hem de kıskandıkları bir şey olmuştu; Sevda'da kendisini mutlu eden bu düşüncelerin farkındaydı ama bu kadınların gerçekten onun yerine geçme fırsatları olsaydı bunu tercih etmeyeceklerini de biliyordu.

Hasan her ne kadar mahallelinin dedikodularını duymayı sevse de Sevda'nın onun kadınların içinde laf dinlemesinden hoşlanmayacağını bildiğinden yan odaya geçti. Kadınlar ailelerden, eşlerden, ondan bundan konuşurlarken ne benim içimin gitgide dolduğunun ne bizim kızın evden çıktığını ne de saatlerin geçtiğinin farkına varabildiler. Yemek saati ikisi için de gelmişti, evin yemeğini hazır etmek için artık misafirlik vaktinin bitmesi gerektiğini fark eden komşu sonunda evine gitme kararını verdi. Sevda da onu uğurlamak için bir elinde temizlenmiş taze fasulyeler, bir elinde bıçak ve poşet ayağa kalktı, uğurlama faslının bitmesiyle birlikte derin bir "Oh!" çekip yemek hazırlıklarına başladı. Tekrar döngü başladı: Buzdolabı, ocak; ocak, tezgâh; tezgâh, masa; masa, dolap; dolap, tabak, masa; masadan sonra bana mı geliyor o? Aman içim de öyle bir doldu ki artık, hem bu doluluğun verdiği sıcaklığı seven hem de bu doluluktan kurtulmak isteyen kilolu bir insan gibi hissediyorum şu an. Ama yine de böyle bir insandan daha şanslıyım çünkü hem kilolarımı istediğim an hemencecik verebiliyor hem de bunun için elimi dahi kaldırmam gerekmiyor ama tabi bu kadar şansın yanında Sevda'nın bu iş için gövdemi ikiye ayırdığı gerçeği de var. Sevda içimin tamamen boşalıtı, arada bir iki kere beni çöp kovaasına biraz sert vurdu ama yine de onu seviyorum. Çöp şimdi kahvaltı artıkları, sigara izmaritleri, taze fasulyeler ve birkaç başka şey ile iyice doldu; gün boyu içimi ısıtan izmaritleri ve diğerlerini

çöpe atmak hep Hasan'ın görevi olmuştu. Bu sırada bizimki geldi; hemen içeri geçip günün tüm yorgunluğunu atmak için önce biraz koltukta dinlendi, sonra banyoya geçti, daha sonra da biraz kestirmek için odasına geçti. Hasan, Sevda'nın "Çöp Atma Çağrısı"na kulak verip söylene söylene de olsa denileni yaptı.

Havanın kararmasıyla birlikte bir gün daha bitiyor işte; sıradan bir hiçlikten kopmuş gibi bugün de sonlanıyor ve bunun gerçekliğinden sadece ben haberdar değilim, evdekiler bunu seslendirmiyor olsa dahi hepsi bu durumu büyük bir içtenlikle hissediyor. Sevda yemeği lezzetli bir el çabukluğuyla yapmış olmanın gururuyla tabaklara koymaya başladı bile, tabii evdeki kimse onun bu yemeği ne kadar hızlı ve başarılı bir şekilde yaptığını bilmiyor olsa da onun kendini bilmesi şu an ona yetiyor. Anne şefkati kokan yemeklerin dumanı tütüyor, ah keşke ben de tadına bakabilsem ama ne yapalım bizim de nasibimizde yemek sonrası tütünü varmış. Bizimki, Hasan ve Sevda masada toplanıp bir günü daha atlatmanın verdikleri huzur ve zorlukları birlikte aşabilecekleri duygusu ile yemeklerini yiyorlar şimdi. Yemekten sonra bir çay ve biraz televizyon ile dünyanın tüm büyük dertlerinden uzaktaymış gibi hissederek güzel bir akşam geçirecekler. Televizyonun tekrar onları uyuşturmasına izin verecekler ya da televizyon ile uyuşmayı talep edecekler, Hasan ve Sevda birkaç sigara daha yakacak, belki unutulursa gece boyu o izmaritler benimle olacaklar ve ben de sıcak bir gece geçirme fırsatı elde edeceğim. Bizimki birkaç şaka yaparak eve gençlik neşesi getirecek, sonrasında ise sessizce hepsi odasına çekilme zamanının geldiğinin farkına varacak, Hasan zaten kısıktaki açık tuttuğu ısıtıcıyı tamamen kapatacak ve ısıtıcının bu kapanışının aslında onlar için günün de kapanışı anlamına geldiğini hepsi derinden hissedecek.

Biraz soğuk biraz yorgan sıcaklığı ama yine de huzurlu, halden memnun, kabullenilmiş bir hayat döngüsünü en derin hücrelerine kadar hissederek uykuya dalacaklar. Bu uykuya dalış sırasında ise şüphe duymadan inandıkları tek bir şey olacak,

bu şey bazen ölüm ihtimalini dahi yok sayarcasına hissettikleri yarının da bugünün bir yansıması şeklinde olacağı olacak. Ben bunları düşünürken, biraz ısınırken, biraz da televizyonda kendi uyuşmama göz yumarken bunların hepsi sırayla oldu ve bir baktım ortalık boşalmış, odaya sessizlik ve karanlık çökmüş. Nasıl dalmışım öyle? Eh bu saatte uykuya dalmasam ne iyi olurdu, şimdi gece nasıl uykum tutacak? Hem karanlığı sevmem ki ben, şimdi şu güzellik dolapta değil de yanımda olsaydı; beni beğenirse ve bana bir kez olsun yüz vermese dahi bana yalnızlığımla unuttursaydı ne güzel olurdu. O zaman belki yarın bu kadar çok konuşmazdım, sessizce dün yaşadığım güzel geceyi tekrar tekrar düşler dururdum.

Ama gerçekler tüm acımasızlığıyla gözler önünde işte, biz onların üstünü ara sıra örtüp huzuru hissetmeye çalışsak dahi onlar her an dışarı sızmak için an kollamazlar mı zaten? Peki her şey bu kadar kötü müydü bu hayatta, hiç mi güzel şey yoktu? Yoksa ben bir küllük olduğum için mi böyle düşünüyorum, hayat bu kadar kötü bir yer olsa insanlar yaşamaya devam ederler miydi? Yok yok; muhakkak bu benden kaynaklı bir durum, bir çiçeğin açması, bir gökkuşağı, hiç tanımadığın bir insana yardım etmek, güneşe gülümsemek, bir insana hediye almak, aşık olmak... Bunlardı benim dünyamda var olmayan ama insanları yaşama bağlayan şeyler. Kim bilir belki bir gün beni de çöpe atarlarsa dışarıyı keşfetme fırsatını yakalamış olurum.

Gittiğin yerler sen varsın diye güzel...
Yansıtırsın tüm şehre yüzünü!
Ne ağaçlar ne evler görünür.
Gittiğin yerler sen varsın diye güzel...
Bakınca kaybolur!
Dağlar ve deniz...
Tüm şehir güzelliğine bürünür.

UÇURUM

Kendisini bambaşka birisi olarak tanıttığı bir taksi yolculuğunun daha sonuna gelmişti. Sözde aşçı yardımcısı olarak çalışmaya yeni başladığı bir Uzak Doğu restoranından aldığı ilk maaşın içinden bir banknot çıkarıp şoföre uzattı. Kaldırırma attığı ilk adım, aynı zamanda sahici kimliğine de dönüşü anlamına geliyordu. Bu küçük oyununun manasını aramaktan çok, yaşadığı tuhaf ve güzel hazzı hissederek yürüdü. Belki de sadece kısa bir taksi yolculuğunun bile onun bambaşka birisine dönüşmesine yetebildiğini görüp, kendi benliğinde ve aynı şehirde hapsediği otuz dört yılından tiksinsesinden korktuğu için değil miydi bilinçaltı bu oyunun manasını.

Müşterilerin ayağına gidilmesini gerektiren işlerde -ki bu haftada iki veya üç sefere tekabül ediyordu- bu oyunu tekrarlayıp, yorucu iş temposunu bir nebze de olsa renklendiriyordu. Hayatı neredeyse işyerindeki masasında geçen ve zihni mail kutusunda sıkışmış birisi için bu küçük ayrıntı oldukça doğal karşılanabilirdi.

Üstelik bu küçük oyunları herkes oynuyordu. Kimi içtiği kahvenin telvesinin fincanda bıraktığı izlerden istediği anlamlar çıkararak, kimi de aldığı bilete çıkacak ikramiyeyle nasıl bir hayat süreceğini hayal ederek. Tüm bu küçük oyunların her biri tatminsizlikten, istediği yolda veya istediği kişi olamamaktandı. En azından onunki ucuz ve eğlenceliydi.

Şoföre Uzak Doğu mutfağının detaylarından bahsederken fark etmişti uzun zamandır mutfağa girmediğini. Hâlbuki ilk gençliğinde hevesliydi basit de olsa özgün tarifler denemeye ve ortaya güzel lezzetler çıkarmaya. Ama kendisini aile evinin sıcaklığından koparıp, boynunda kravatıyla ay sonunu beklediği sigortalı bir işin orta yerine bırakalı çok olmuştu. Karısının mutfakta ondan yardım istemesi de yoğun bir iş gününün ardından hem kafa ve hem beden olarak yorgun haline zül geliyordu. O keyfi bir uğraşı için mutfakta olabilirdi, sorumluluk gereği değil.

***

Kaldırımı adım atmasıyla birlikte, hazırladığı teklif dosyasının çantasında olup olmadığını kontrol eden reklam ajansı çalışanı kimliğine bürünmüştü bile. Bir inşaat firmasının yazılı ve görsel medyada bir ay süreyle sunmak istediği tanıtımları için üç gününü harcayarak hazırladığı teklif dosyasına çok güveniyordu.

Kendilerinden ilk kez teklif almaları ve teklifin de ortalama üstü bir meblağda olması bu firmayla olacak görüşmenin yüz yüze yapılması gerekliliğini doğurmuştu. Teklif taslağını patronuna sunduğunda, patronu bu iş için doğru kişiyi seçmiş olduğunu bir kez daha anladığını ve görüşmeye de bizzat onun gitmesini istediğini söylemişti. Bu güven aslında tek seferlik bir işin sonucu değildi; işini olanca enerjisiyle sahiplenişinden ve işini eve taşımaktan asla çekinmemesinden dolayı her patronun ve şirketin çalışanı olarak görmek isteyeceği bir elemandı. Ki kendisi de patronuna, işine gerekli değeri ve özeni göstermesinden ve mesai saatlerinden asla taviz vermemesinden ötürü bü-

yük bir saygı besliyordu.

Önceki çoğu tecrübesinde olduğu gibi yine reklam içeriğinde bahsedilen hiçbir hizmeti hakkıyla sunamayacağını açıkça belli eden bir ofis bekliyordu karşısında. Ancak bu kez döner kapısının önüne gelmiş olduğu iş merkezi, beklentiyi yükselten türdendi.

Aşılması gereken güvenlik prosedürleri bir iki telefonla halledildi. Müşterileri de kendisini bekliyordu. Görüşmek için geldiği firmanın, iş merkezinin aynı zamanda son katı olan on dördüncü katındaki tüm ofisleri bünyesine kattığını öğrenmişti. Zirvenin tek hâkimi imajı vermeye çalışmış olabileceklerini düşünüp yeni müşteri adaylarına hürmetini bir kat daha arttırdı.

***

Asansör açıldığında karşısında henüz otuzlu yaşlarının başında ve kısa saçlı bir 'dış görünüşüyle kendisine yer edinme çabası' duruyordu.

-Kaan Bey hoş geldiniz. Ben Irmak, şöyle buyurun lütfen. Emre Beyler de sizi bekliyordu.

Teşekkür edip hanımefendinin tarif ettiği yöne doğru etrafını inceleyerek ilerlemeye başladı. İlk izlenimi tüm kattaki ofislerin camlarla ayrılmış olması ve dolayısıyla çalışanlar arasındaki şeffaflıktı. Art arda sıralanmış cam bölmeler gözü yoruyor olsa da şık ve sade ofis malzemeleri durumu toparlıyordu.

Geniş koridorda Irmak Hanımın topuklu ayakkabılarının ritmik sesi eşliğinde ilerleyişi esnasında, kafasını bilgisayarlarından kaldıran çalışanları selamlamayı ihmal etmiyordu. İlk görüşme olması sebebiyle içinden gelmediği hâlde takınabildiği en samimi gülümsemeyi takınmıştı yüzüne. Nasılsa bu gülümsemenin sahteliğini Filiz'den başkası fark edemiyordu. Tuhaftır ki uzun zamandır ona bu gülümsemeyle karşılık verirken buluyordu kendisini. Kafasında dolaşan iş meseleleri yüzünden eşinin çoğu cümlesini duymayıp, o cümlelere ister istemez bu gülümsemeyle yanıt veriyordu. Haliyle onun da bunun farkına

varıp sessizliğe gömülmesi uzun sürmüyordu.

Aslında uzun zamandır aklında bir sürpriz fikri vardı. Eşinin gönlünü almaktan ve ona duygularının karşılıksız olmadığını göstermekten ziyade, gerçekleşmesi halinde kendi içini kemiren eksiksizlik isteğini ortadan kaldıracak ve ne kadar harika bir eş olduğunu hatırlatacak bir sürprizdi bu. Anlaşılacağı üzere tüm ruhunu ele geçiren bir mükemmeliyetçiliğe sahipti. Ancak bencil kişiliği, bu mükemmeliyetçiliği yalnızca kendisi söz konusu olunca harekete geçiriyordu.

Bir yer vardı. Evlenmeden önce defalarca buluştukları, ilişkilerinin tohumlarını attıkları, denize karşı sakin bir yer. Belki çok lüks bir mekân değildi ama ikisi için de hatırlanınca güzel şeyler hissettiren bir mekândı. Hafta sonu veya en geç bir sonraki hafta, bir randevu alıp Filiz'i duygu ve tutku dolu bir yemeğe çıkaracaktı. En az kendisi kadar memnun olacağına şüphesi yoktu. Aşk tazelemek, yıllanmış ve yıpranmış ilişkilerde görülebilirdi. Bu sebeple sürprizini aşk tazelemek olarak tanımlamak istemiyordu. Olsa olsa iyi giden bir şeyi daha da güzelleştirmek denilebilirdi onun yaptığına. Yenilgiyi kabul etmek ve samimi bir çabayla üstesinden gelmeye çalışmak onunki gibi ruhlarda pek görülmeyen bir erdemdi. Eksiksizlik hırsının gözlerine çektiği perdeyle göremediği şeyse, hataların üzerine inşa edilecek tüm doğruların ne kadar temelsiz ve yüzeysel olacağıydı.

***

Görüşmenin ayrı bir odada ve baş başa yapılacağını zannederken kendisini genişçe bir ofisin ortasında ve onlarca gözün önünde bulunca üzerindeki gerginliğin arttığını hissetti. Bu gerginliğin ömrü, teklifine ve ön hazırlıklarına olan güvenini hatırlamasıyla çok kısa sürdü. Etrafındaki kalabalığa rağmen görünen o ki yanındaki iki sandalyeye yerleşen Emre Bey ve yardımcısı olarak tanıttığı Deniz Hanımla muhatap olacaktı.

-Zirvelerin tek hâkimi olduğunuzu başka hiçbir şekilde bu kadar net belli edemezsiniz Emre Bey, tebrik ederim.

Bunu söylediği anda bir yandan da kaldırdığı eliyle tüm kattaki ofisleri işaret ediyordu. Kısa bir gülüşmenin ardından masalarına ikramlarının da gelmesiyle birlikte asıl konuyu geçiş yapıldı. Masanın üzerine çıkarılan dosyalar, evraklar ve açılan dizüstü bilgisayarlarla önlerinde oluşacak olası bir kalabalık, Deniz'in bir iki küçük düzenlemesiyle oluşmadan yok edildi.

Bu sırada Kaan'ın gözleri çaprazında duran Deniz'in bilgisayarına takılmıştı. Çünkü henüz birkaç ay önce aynı modelde bir bilgisayarını eşine almışlardı. Birlikte gittikleri teknoloji mağazasında onlarca modelin içinden karısı da bunu seçmişti. Filiz mağaza çalışanına mesleğini söyleyip, dolayısıyla aradığı bilgisayardan beklentilerini sıralarken, gözleri bu bilgisayara kaymıştı bile. Sonrasında çalışanın, tam da dersleri için sunması gereken dosyaları kolaylıkla hazırlayabileceği ve aynı beklentileri olan müşterilerin sıklıkla tercih ettiği bir model olduğunu söylemesiyle ikisi de memnun olmuşlardı.

Filiz yakınlardaki özel bir ortaokulda ücretli öğretmenliğe başlayalı birkaç ay olmuştu. Alanında kadro açılmasını beklerken yaşadığı stres onu başka yollara itmiş ve önüne çıkan bu fırsatı değerlendirmek durumunda kalmıştı. Tam olarak kendi alanı olmasa da bu okulundaki derslerinden de memnun olacaktı ki, günlerdir akşamları evde bilgisayarının başından kalkmıyordu. En azından Kaan öyle düşünüyor ve eşinin derslerine hazırlandığını zannediyordu. Zira kendisi de o sıralarda hazırlayacağı teklifler üzerinde çalışmakla meşgul oluyordu.

***

- Öyleyse şimdiden hayırlı olsun diyebiliriz.

Emre'nin bunu söylemesiyle birlikte sandalyesinden kalkması bir oldu. Ne de olsa masadakiler için vakit nakitti. Dolayısıyla uzattığı eliyle görüşmeyi de noktalandırdığını belirtiyordu. Tokalaşma ve esenleme seremonisi geçildikten sonra yine aynı topukluların aynı ritmik sesiyle asansöre doğru ilerledi. Bu kez gelişinden farklı olarak, içten içe endişeli bir adam olarak değil istediğini almış ve amacına ulaşmış bir adamın tavrıyla

yürüyordu camlarla çevrili koridorda. Görüşmenin detaylarını anlatırken patronunun yüzünde oluşacak memnuniyeti şimdiden görebiliyordu. Irmak'ın vedasına bu kez içten şekilde bir gülümsemeyle karşılık vererek asansöre binip kattan ayrıldı. Yüzündeki gülümsemenin samimiyetini asansördeki aynada görmüştü. En derinindeki Kaan gülümsüyordu aynada. Tuttuğunu koparmış ve anlaşmayı sandığından çok daha rahat sağlamıştı.

Samimiyet içten gelince gizlenebilecek bir şey değildi. Aciz ruh üstüne neyle örtmeye çalışırsa çalışsın gizleyemiyor memnuniyet anındaki içtenliğini. İnsanı diğerlerinden ayıran şeylerden birisi de bu memnuniyet anlarının nedenleriydi. Bu cümleleri Filiz'den duymuştu. Ama elindeki kâğıtlardan mı yoksa bilgisayar ekranından mı okumuştur, onu hatırlamıyordu. Uzun cümlelerin arasında duyduğu bu pasaj acaba hangi bütünün bir parçasıydı diye düşünmek gelmemişti o gün aklına. Ayna karşısında gülümsemesini seyrederken de gelmeyecekti haliyle bunu sorgulamak. Şu an bu sözleri anımsamasının sebebiyse aynada gördüğü gülümsemenin samimiyetiydi. Eşine, bu kadar doğru tespitleri yapan yazarın kim olduğunu sormalıydı.

Lobide kendisi için çağırılan taksiyi beklerken karşısındaki duvarda asılı duran dijital saate bakıp mesai bitimine henüz çok zaman olduğunu fark etti. Vakit öldürüp bugünlük mesaisini eritebilirdi ancak Kaan bunu aklına bile geçirmeyecek derecede bağlıydı işine. Üstelik patronuna vermesi gereken mükemmel bir haber vardı ve bunun için sabırsızlanıyordu. Aynı nedenlerle telefonuna gelen mesajları da yanıtlamayıp mesai sonrasında bırakmıştı. Kimseyi bu dar zamana sıkıştırmaya niyeti yoktu. Mesajı okumamıştı ancak gelen mesajlardan birisinin de Filiz'e ait olduğuna dikkat etmişti. Geniş bir zamanda rahatça konuşabilmek için açıp okumamıştı kıymetli eşinin mesajını.

Kendi ofislerine geldiğinde ilk gördüğü kişiye, patronun odasında olup olmadığını sordu ve olumlu yanıt alınca rahat bir nefes aldı. Hiç vakit kaybetmeden patronun odasına doğru ilerledi.

Tüm çalışma arkadaşları Kaan'ın bu telaşının ne anlama geldiğini bildiği için uzaktan laf atarak sataştılar. Kimi tebrik etmişti, kimiye alacağı primle kendilerine ne ısmarlayacağını soruyordu. Üç kez tıklattığı kapıyı açtıktan ve içeriden kapattıktan sonra tüm bu sesler kesildi. İçeride yalnızca aldığı işi sabırsızca anlatmaya bekleyen bir çalışan ve tıpkı diğer çalışanlarından da gelecek güzel haberleri aynı sabırsızlıkla bekleyen bir patron vardı. Kaan onlardan yalnızca birisi olsa da çalışanına kendisini özel hissettirmek başarılı bir patronun olmazsa olmaz niteliklerinden birisiydi.

Nitekim odadan ayrılırken gururu okşanmış bir adamın edası vardı üzerinde. Yüzündekiye biraz önce aynada gördüğü samimi gülüşle aynı gülüştü. Bu kez ayna yoktu karşısında ancak hissediliyordu. Filiz'e kesinlikle sormalıydı o yazarın kim olduğunu...

***

İşten ayrılıp eve dönerken telefonunu kontrol ettiği sırada gelen mesajların sayısının arttığı fark etti. Ancak mesajların hepsi de evde rahatça koltuğuna uzandığı anı bekleyebilirdi artık. Yaşadığı memnuniyete, patronundan hafta sonu için aldığı izin de eklenmiş, keyfi bir kat daha artmıştı. Artık sürprizini gerçekleştirmemesi için hiçbir sebep kalmamıştı. Bu sürprizin kendisi için de iyi bir değişiklik olacağını düşünerek içindeki heyecanı bastırmaya çalıştı.

Zili birkaç kez çaldığı hâlde açılmayan kapı, onu çantasındaki anahtarını aramaya mecbur bırakmıştı. İçeriye girdiğinde koridorun karanlık olduğunu görünce eşinin evde olmadığını anladı. Okuldan çoktan dönmüş olacağı bir saat olduğundan bir şeyler almak için dışarı çıktığına kanaat getirdi. Ceketini çıkardığı sırada çalışma odalarının kapı aralığından bir ışığın geldiğini fark ederek oraya doğru yöneldi. Filiz'in çalışırken açtığı masa lambasının ışığıydı bu aralanmış kapıdan koridora sızan. Odaya girdiğinde Filiz'in odada olmadığını görerek ışığı açık unuttuğunu düşündü. Bu sırada ışığın tam altında ve her zamanki

olması gereken yerden farklı bir yere bırakılan bilgisayarı fark etti. Masanın arkasındaki duvara yansıyan sönük ışıktan anladığı kadarıyla bilgisayar açık bırakılmıştı. Tüm bu tuhafliklar ister istemez Kaan'ı masaya doğru çekti. Asmayı unuttuğu için elinde kalan ceketıyla masanın etrafından dolaşıp Filiz'in sandalyesine oturdu. Açık kalan bilgisayarın ekranındaki metin penceresini o an fark etti...

***

*"Siz geniş zamanlar umuyordunuz,
Çirkindi dar vakitlerde bir sevgiyi söylemek.
Yılların telaşlarda bu kadar çabuk
Gececeği aklınıza gelmezdi.
Gizli bahçenizde açan çiçekler vardı,
Gecelerde ve yalnız.
Vermeye az buldunuz,
Yahut vakit olmadı."*

Hissedilmek, anlaşılacak çok güzel şey. İnsanın içini doyuracak türden bir şey. Bir el uzatılmış, bir ışık tutulmuş gibi hissediyor insan umutsuz karanlığına. Bu dizeleriye seni de anlayan birilerinin olduğunu göstermek adına bıraktım buraya. Anlaşılacak ne güzel şey, ben bunu yalnızca kitaplarda tattım.

Her şey ne güzeldi oysa. Tüm paylaşımlar, tüm ortaklıklar, tüm heyecanlar... Yarım bırakılmayacak kadar güzel ve değerliydi. Hiçbir zaman inkâr edemeyeceğim kadar sahiciydi üstelik en baştaki duyguların. Görüyordum, görebiliyordum hislerinin samimiyetini. Çünkü samimiyet içten gelince gizlenebilecek bir şey değildi. Aciz ruh üstüne neyle örtmeye çalışırsa çalışsın gizleyemiyor memnuniyet anındaki içtenliğini. İnsanı diğerlerinden ayıran şeylerden birisi de bu memnuniyet anlarının nedenleriydi. Benim o nedenlerimden en güzeliydin sen.

Böylesine güzel hislerin yaşattığı memnuniyeti gizlemeyi, üzerini örtmeye çalışmayı niye istediğimi ve bundan neden bahsettiğimi sorgulayacaksınız belki şimdi. Yeni yeni anlayabiliyorum ben de bunun yanıtını. Gizleyebilmeliymiş insan, en memnun olduğu anda

bile hislerini. Bu denli kapıldığı göstermek, karşındakine fetih zaferi yaşatmaktan başka bir işe yaramıyormuş sanki. Sevildiğinden emin olanın umursamazlığını tadarken anladım tüm bunları.

Şu an en samimi cümlelerimi okuduğün bu bilgisayarı, derslerim yani işim için almış ancak daha çok yeni yeni başladığım uğraşım, deneme yazılarım için kullanmıştım. En başlarda bu ilgimi sana açmış, ancak yanıtız kalan birkaç seferin ardından bu çabamdan vazgeçmiştim. Senin beni işimle ilgileniyorum sandığın anlarda, bastırdığım tüm duygular üzerine denemeler yazmaya çalışıyordum ben; kendisini yavaş yavaş öldüren bir katilin karşısında, zehrini silah yaparcasına.

Yanımdaydın ama yoktun. Yabancıların en yakınıydın sen!

O mekân... Denize karşı oturup kalbimin ve ruhumun en derinlerini sana açtığım o mekân... Kim bilir kaç kez gidip uzaktan baktım sana teslim oluşuma. Yıkılıp, yerine yeni bir bina dikileli uzun zaman olmuştu ancak gitmekten de kendimi alamadım hiç. Kendi ayak izlerimi takip etmek için gittim; aynı yerlere bir kez daha basmamak için.

Evet, çok yakın zamana dek pişmanlığım vardı. Her ne olursa olsun iyileşme, iyileştirme gayretini içinde bulabilenlerin kapıldığı pişmanlıktandı bu üstelik. Ancak her geçen gün yuvamızdan daha da uzaklaşan ruhun ve aklın, içimdeki tüm gayret ve inancı sildi. Bugün telefonunun ekranına düşen ve cevapsız kalan bir "beni seviyor musun?" mesajına kadar düşmüştü oysaki tüm çaresizliğim.

Şimdiyse tüm çaresizliğimle bu cümleleri yazıyorum sana. Birazdan gelip bunları okuduğunda yaşayacağın hisleri merak etmiyorum desem kendimi kandırılmış olacağım. Ama şundan da eminim ki en ağır basan hissin şaşkınlık olacaktır o anlarda. Farkında bile olmayışından kaynaklı şaşkınlığın... Zaten buydu ya tüm yazdıklarımın özeti. Tüm güzel şeyleri atfettiğin kişinin hiçbir şeyine ilgisi olmaması ve yahut önceliklerinin farklı şeyler olması...

Gitmiyorum. Gidebilmek için bir yeri olması gerek insanın. Yalnızca tüm zehrini dökeceğim kâğıtlar alıp uzaklaşıyorum. Cümlelerim izin verirse döneceğim...

Filiz"

UĞURLU MERMİ

O günkü duruşma bittikten hemen sonra hâkim kolunu hafifçe ileri doğru uzatıp, orta ve işaret parmağını ileri geri sallayarak sanığa gelmesini işaret etti. “Yaklaş” dedi.

Burada hayatının ilk duruşma serisini yaşadığı; duruşundan, oturuşundan ve aptal bakışlarından anlaşılan sanık, şaşkınlık içinde yerinden kalktı ve duruşma hâkimine doğru yürüdü. Bu, üçüncü duruşmasıydı ama hâlâ, bir heyecan, bir korku içindeydi, onu buraya getiren ve burada tutan, birkaç ay önceki nöbetçi hâkim duruşmasının sonunda, hâkimin söylediği son sözlerdi:

“Seni şimdi evine gönderiyorum, belli ki bugün seni çok yormuşlar. Git evinde uyu. Ama davalara daima gel. Anladın değil mi?”

Belki de o günün başından beri, hiç anlamaksızın duyduğu binlerce sözden sonra, günün sonunda duyduğu bu sözleri çok iyi anlamıştı.

“Evet”, demişti. O günün sonunda, nihayet ulaştığı özgürlük, onu sonraki bütün davalara getirecekti.

Duruşma hâkimine yaklaştığında; saçları, ince bıyıkları ve neredeyse kaşları bile beyaz renkli ve ince uzun yüzlü hâkim ona sesini alçaltarak şunları söyledi:

“Bak evladım, üzerinde bulunan bu merminin kullanılabilir olup olmadığının anlaşılması için bir laboratuvara göndereceğim. Bu mermi için “kullanılabilir” raporu gelirse seni cezalandırmak zorunda kalırım. Bir çaresine bakın, ‘kullanılabilir’ raporu gelmesin. Hadi, şimdi yerine geç.”

O an söylenenleri anlamış gibi yaptı, başını salladı ve yerine geçti.

O günkü duruşma böylece bitmişti. “Bu dava daha ne kadar sürecek, hiç bitmeyecek mi?” diye düşünürken şişman, göbekli, iri yarı avukatı, bir taraftan çantasını kapatırken yanına yaklaştı ve hâkimin kendisine ne söylediğini sordu.

“Mermiyi bir laboratuvara göndereceklermiş, ‘kullanılabilir’ raporu gelmemeli dedi. Ne demek istediğini anlamadım ama, ‘bir çaresine bakın’ dedi. Nereye göndereceğini biz nasıl anlayabiliriz ki. Siz anladınız mı Rıfkı Bey amca?”

Avukat Rıfkı Bey;

“Evet, anladım ne demek istediğini, nereye göndereceğini de biliyorum, çıkalım, anlatırım” dedi.

Duruşma salonunun çıkışında, hemen karşıdaki kanepeye oturdular.

“Yani” dedi avukat, “merminin ‘patlayıcı madde’ olup olmadığını araştıracaklar, biliyorsun artık, patlayıcı madde taşımak suçtur. Üzerinde bulunan mermi patlamazsa suçsuzsun demektir. Ama bir silahın içine yerleştirilip tetik çekildiğinde patlarsa, patlayıcı madde taşımış olacaksın. Ve bu durumda hapis cezası alırsın.”

“Bu durumda, demek oluyor ki; mermi herhangi bir nedenle, örneğin, nemli bir yerlerde uzun süre kalmak gibi nedenlerle de olsa patlamazsa, ‘patlayıcı madde’ olarak nitelenmeyecek, ben de patlayıcı madde taşımamış olacağım. Öyle, değil mi? Peki, ‘bir

çaresine bakmak' ne demek?"

"Mermi için 'patlamadı' bilgisi almak demek. Bunun için de merminin gönderildiği yerle konuşup, durumu aktarıp yardım istemek gerekecek. Bunları ben hallederim, hadi sen işine git. Bu günlük bu kadar. Seni ararım."

Avukatına; "Size borcum nedir, bu konuyu da konuşabilir miyiz?" diye sormak geçti aklından. Ama soramıyordu. O, arkadaşının babasıydı, onu yıllardır tanıyordu. Avukatlık borcunu sorarak, onun karşısında kendini yüceltmış gibi olmak, ya da onu para karşılığı kendisi için çalışan biri yerine koymak ona sıkıcı geliyordu.

"Çok teşekkür ederim Rıfkı Bey amca, görüşmek üzere" dedi ve işyerine dönmek üzere otobüs durağına doğru yürümeye başladı.

Her şey ne kadar da hızlı değişmişti birdenbire... Ya da aslında değişmeyen her şey birdenbire nasıl da değişik görünmeye başlamıştı. Hiçbir şey aniden değişmediği halde, değişik görünmeye ne zaman, nasıl başlamıştı. Birden A. Camus'un Yabancı'sını anımsadı. Evet, onun gibiydi; bir olay, bir bakış açısı nasıl da kişisel dünyasını değiştirebiliyordu insanın. Hele bu olaya başka açıdan bakanlar bir başkasının yaşamında önemli yetkilere sahip iseler. İşte, insanlar aynı idi, otobüsler, kaldırımlar, duraklar, sesler, renkler, ışıklar, gölgeler, kızlar, erkekler hep aynı görünüyordu. O halde ne olmuştu da her şeyde bir başkalık seziyordu, sanki hiçbir şey artık eskisi gibi değildi. Bu nasıl ve ne zaman başlamıştı:

Kendi işini kuralı bir yıl kadar olmuştu. Bitirdiği üniversitenin makine fakültesi, motor test laboratuvarının "Test Standı Kurulumu" işini almış ve henüz bitirmişti. İş alırken üniversitenin ön ödeme için istediği güvenciyi bankalardan kendi adına alamamış, bunun için, daha önce ücretli çalıştığı işyeri sahibinin yardımıyla, onun adına aldığı Banka Güvence Mektubu karşılığında ön ödemeyi alıp, işi başarı ile bitirmiş ve kabulünü yaptırarak teslim etmişti.

O gün güneşli bir sonbahar günüydü, hiçbir şey diğer günlerden farklı değildi. Aklında o güne ait planı her zamanki gibi bir gün önceki geceden oluşturmuştu. İlk iş olarak üniversiteye gidip, hak ettiği son ödemeyi ve işe başlarken verdiği güvence mektubunu geri alacaktı. O, Merter’de kiracı olarak oturduğu evden her zamanki gibi alelacele çıkarken, çocukları ve eşi henüz uyuyorlardı. İkinci el, beyaz, on yaşındaki bir binek aracını hâlâ sürücü lisansı olmadan kullanıyor olmanın verdiği huzursuzlukla aracı çalıştırdı ve yola koyuldu. Trafik her günkü gibiydi, erken saatlerde kavşaklar dışında yollar sakindi. Bir kavşağa geldiğinde trafiği, trafik polisi yerine bir jandarmanın yönettiğini görünce, ülkenin yine bir darbe döneminden geçtiğini ve şehrin sıkıyönetim içinde olduğunu anımsadı. Bunu ilk kez yaşamıyordu, çok da önemsemedi ama az sonra jandarma, hemen önündeki minibüsten başlayarak trafiğe eliyle dur işareti verince yolcu minibüsü güçlükle, jandarmanın oldukça yakınında durabilmişti. Jandarma hemen yakınındaki minibüsün sürücü kapısını açıp, sürücüsünü, bir eliyle yakasından tuttuğu gibi hızla dışarı çekmiş ve beyaz eldivenli diğer eliyle sürücüye sağlı sollu iki tokat atarak, “Şimdi daha yavaş sürmeyi öğrenirsin, pzv...!” diyerek yerine geri itmişti. Bir perde açılmıştı; bu, hoşgörüsüzlüğün, sevgisizliğin ilk olmayan, çıplak sahne alışıydı. Tokatları bir an kendi yüzünde hisseder gibi olmuştu, kızarmış, kinle dolu suratını başka yöne çevirememiş, bakakalmıştı. O aşamada hiçbir şey yapamamış olmakla, giderek başkalaşır ve bir sürünün uyumlu yapısına biraz daha uyum sağlıyor gibiydi.

Trafik açıldığında gecikerek hareket ettirdi aracı, ama düşüncelerine hızla döndü. Bitirdiği bu işten alacağı para ile bir kısım borçları ödeyecek, belki de daha huzurlu bir iş geleceğine yeni ve sağlam adımlar atacaktı. Bu sabah işyerine değil, bitirdiği işin hak edişini almak üzere Teknik Üniversite’ye gidiyordu.

Arabayı, güvenli bir otoparkın çıkışa yakın bir noktasına bıraktı. Aracın arkasından Bond türü çantasını aldı ve açıp hemen üstteki belgeleri denetleyip çantasını kapattı ve park girişinde

aldığı otopark kartını cebine koyup üniversitenin girişine yö-neldi. Kapıya yaklaştığında kapı girişindeki kalabalık dikkatini çekti, bir kuyruk vardı. Herhâlde öğrenci kimlik denetimi ile giriliyor diye düşündü, ama yürümesini sürdürdü. Öğrencilerin konuşmalarından bir patlayıcı ihbarı olduğundan polis araması yapıldığı anlaşılıyordu. Duraksamaksızın, kuyrukla birlikte yürümesini sürdürdü. Sıra kendisine geldiğinde, kimliğini gören resmi giyimli bir polis:

“Çantanızı şu ilerideki masaya koyup açar mısınız?” dedi.

Çanta kilitli değildi. İsteneni yaptı, çantasını açtı, bekleme-ye başladı. Arama, sıradan, basit bir olay olarak görünüyordu. Dosyalara ve kağıtlara şöyle bir bakan memur, çantanın ceplerini elini ceplere sokarak kontrol etti. Ve işte, çantanın bir cebinden elini dışarı çıkardığında, parmakları arasında tuttuğu bir şeyi, bir mermiyi göstererek sordu:

“Bu nedir?”

“Ah, o bir hatıra, benim bir cins uğurum... onu hep yanımda taşıyorum.”

“Bunu bir zapta alalım!” dedi memur.

Bir taraftan yürürken, bir taraftan da başka bir memura gelmesini işaret etti. Hemen yanına gelen memura durumu alçak sesle anlatırken, elindeki mermiyi de gösterdi ve sonra kibarca ona; “Çantanızı alıp bizi takip edin!” dedi.

O sırada farkında değildi ama o andan başlayarak yaşam, onun için bir süreliğine hızını değiştiriyordu; duraklamaya, ya da hızını artırmaya başlıyordu. Yanında hep taşıdığı minik mermi artık başkalarının elindeydi. Çantasını topladı ve onları izlemeye başladı.

Birbiri ardına birkaç uzun koridorlardan geçtikten sonra üzerinde ‘Yönetim’ yazan kapıya geldiklerinde, polis memurları kendilerine çekidüzen verdiler ve kapalı olan kapıyı iki kez vurup, yanıt beklemeden açıp içeri girdiler. Karşıdaki basit, gösterişsiz, uzun masada yüksek rütbeli bir subay oturuyor ve

arkasındaki dar, dikine uzun pencerelerden İstanbul'un yapay bir tablo gibi eşsiz boğaz görüntüsü uzanıyordu. Polislerden biri, elindeki düzgün kesilmiş yarım dosya kâğıdı büyüklüğündeki kâğıdı açarak, içindeki mermiyi az bulunur, zor yakalanır bir uçucu böceği, bir kelebeği gösterir gibi subaya gösterdi ve;

“Bunu, arkamdaki vatandaşın çantasında bulduk efendim” dedi. Mermiyi kağıtla birlikte, yavaşça masaya bıraktı. Yontu suratlı, incecik dudaklı, bir türlü yatırılmamış kısa, kır saçlı, tıknaz, geniş omuzlu subay mermiye baktı ve başını yavaş yavaş kaldırdı, yukarı çekilmiş kaşları ve üst dudağı ile bir şeyden tiksinişmiş gibiydi. Duruşu ile uyumlu tok bir sesle;

“Sadece bu mu? Başka var mıydı, iyice denetlendi mi? Üzeri arandı mı? Silah?”

“Kontrol ettim, başka bir şey yok efendim.”

Subayın işareti üzerine memurlar sağa ve sola çekildiler. Şimdi subay onunla karşı karşıyaydı, bakışlarındaki asla dost olmayacak görüntüsünü sürdürerek;

“Bu, senin çantandan mı çıktı?” diye sordu.

“Evet efendim. Benim çantamdaydı” cevabını alınca diğer memurlara dönerek;

“Tamam” dedi. “Siz gidin, bugün izinlisiniz.” Sonra sol tarafındaki telefonu kaldırıp;

“Sadullah üsteğmeni gönder bana” dedi.

Belli ki, Sadullah üsteğmen oralarda bir yerde, çağrılmaya hazır durumda, komut bekliyordu ki, odaya açılan başka bir kapıdan hemen içeri girdi. Durdu ve selam verdi. Masada oturan subay, üsteğmene doğru dönmedi, bakışlarını bozmadan, mermiyi kağıtla birlikte hemen sağında duran üsteğmene uzatırken, cenesiyle onu göstererek;

“Şununla konuş bakalım. Bu mermiyi çantasında bulmuşlar...” dedi ve çıkmalarını işaret etti.

Üsteğmenle birlikte odadan çıkarlarken üsteğmen önde yü-

rüyordu. İnce, uzun boylu bir adamdı, büyük adımlar atıyordu. Çıktıkları odanın hemen karşısındaki odaya girdiler. Burada sadece iki basit, gösterişsiz, koyu renkli tahta sandalye ve üç bacaklı küçük bir de tahta sehpa vardı. Geniş, loş, belki de karanlık denilecek kadar az ışıklı, fakat yüksek tavanlı tarihi yapısı ile büyük bir salon gibiydi oda. Girdikleri kapı ile aynı duvarda, tavana yakın yükseklikte, dar ve uzun iki bileşik pencere uzanıyordu, açılabilir kanatları yoktu. Üsteğmenin uzun yüzü, uzun boyu, uzun eli ve parmakları dikkat çekiyordu. Küçük ağız yapısı ve kısık gözlerindeki bakışları ona asık suratı ile mesleğine düşkün bir görüntü veriyordu. Üsteğmen sandalyeye otururken ona da karşısındaki diğer sandalyeyi işaret etti ve;

“Ben, dedektif Üsteğmen Sadullah” dedi. “Şimdi konuşalım güzel güzel. Kimsin, buraya neden geldin?” diye sordu.

“Ben buranın Motor Test Laboratuvarı test standı işini yapıp bitirmiştim. Şimdi son ödemeyi ve işe başlarken verdiğim Banka Güvence Mektubunu geri almaya geldim. Kimlik bilgilerim, sürücü belgesi başvuru belgelerim olarak, diğer belgelerimle birlikte çantamda.”

“Çantayı aç ve göster!”

Ayaklarının hemen yanında duran çantasını önündeki sehpa çıkarıp, sürgülü kilidini yanlara iterek açtı. Üstteki birkaç belgenin altından çıkardığı kimlik, yerleşim yeri ve şirketi ile ilgili yetki belgelerini çıkarıp Üsteğmene uzattı. Sonra hemen üstteki dosyayı çıkardı. Yarım kapaklı bu dosyanın üzerinde işin adı ve içinde işle ilgili bir kısım bilgi ve belgeler vardı. Üsteğmen belgeleri dikkatle inceledi;

“Sen bu şirketin patronusun anlaşılın” dedi. “Neden paranı almak için birini göndermedin de sen geldin?”

“Çünkü burası Güvence Mektubunu ve son ödemeyi, sadece şirket yetkilisinin kendisine veriyor. Bugün için dün görüştük, bugün almaya geleceğimi biliyorlar.”

“Onu göreceğiz bakalım!” dedi Üsteğmen.

“Peki, bu mermiyi nereden buldun, sende ne işi var, niçin çantanda taşıyorsun?”

Bir an bu soruların hiçbirine verilecek bir yanıtı olmadığını düşündü, sonra birden gerçekten çantasında niçin taşıdığını düşününce aklına geldi;

“Bu, evde kitaplıkta duruyordu, bir gün bu işlerden anlayan enişteme ‘Şuna bir halka yapar mısın, bir anı olarak, uğur olarak anahtarlığa takıp kullanmak istiyorum...’ dediğimde eniştem, ‘Buna halka takılmaz, hem evde çocuklar için de tehlikeli, patlayabilir...’ deyince ortalarda dolaşmasın diye çantama atmıştım, orada olduğunu bile unutmuştum. Polisler buldular. Ben, çantamda olduğunu tamamen unutmuştum onun...”

“Mermi nereden eline geçti?” diye tekrar sordu üsteğmen. Biraz düşündü... Aklına hiçbir şey gelmiyordu. Uzun bir sessizlik oldu. Durum değişmeyince;

“Hiç anımsamıyorum” dedi tutuklu. Üsteğmen ince dudaklarının bir kenarı ile gülümser gibi yaptı, kaşlarını kaldırdı;

“Dilediğin kadar düşünebilirsin. Hatırlamak zorundasın ve hatırlayacaksın!” derken, uzun yılların deneyimlerine dayanarak konuşuyor gibiydi. Sonra yerinden kalktı ve odadan çıkarırken tekrar;

“Hatırlayacaksınız!” dedi ve çıktı.

Bu bir gözdağı değildi belki ama hatırlaması gerektiğini çok iyi kavramasına yardımcı olacaktı. Odada uzunca bir süre dolaştı. Belleği bütün bildiklerini unutmuş gibiydi. Sonra birden; sanki gereklilik, düğümü kendiliğinden çözüyor gibi olmaya, ardı ardına bir şeyleri anımsamaya başladı.

Birkaç yıl önce, askerliğini yapmak üzere ayrılan bir iş arkadaşı işyerine döndüğünde, kısa bir süre daha işine devam etmiş ve ayrılmıştı. Kendisine onun bıraktığı çalışma masasını ve görevini vermişlerdi. İşte o masanın çekmecelerinin bir gözünde, bu mermiyi bulmuş ve bir anı olarak almıştı. Tamam! Tamamen böyleydi.

Az sonra içeri giren Üsteğmen'e merminin oldukça geçmişte kalan öyküsünü yaklaşık tarih de vererek anlattı. "Anlaşıldı!" dedi üsteğmen ve kapıya yöneldi, kapıyı açıp dışarıya bir kısım komutlar verdi. Sonra da kapıyı açık tutarak, iki elini arkasında birleştirip beklemeye başladı. Az sonra içeriye oldukça uzun boylu, iri ve omuzunda tüfeği ile ürkütücü bir jandarma-asker girdi. Üsteğmen kısık sesle ona bir şeyler anlattı ve sonra yüksek sesle devam etti;

"Bu arkadaş tutukludur! Sana emanettir! Onunla, içerde kendisinin bildiği bir yere gideceksin. Oradan, kendisine verilecek olan belgeleri alacak. Onun arkasından hiç ayrılmayacaksın. Oradan birlikte döneceksiniz. Giderken, orada veya dönerken mermi, fişek, tutuklanma gibi şeylerden herhangi birine bahsedecek olursa vur dipçığı ensesine al getir hemen buraya. Anlaşıldı mı?"

"Emredersin komutanım!" dedi asker.

Sonra ona dönerek;

"Sen de ne demek istediğimi tam olarak anladın değil mi? Senin sorumluluğun tamamen sende" dedi.

Jandarmanın omuzlarının, başının hemen ardında olduğunu algıladı ve odadan çıktılar. Bu binaya ilk kez geliyordu, ödemenin yapılacağı yeri daha önce görmemişti. Ama yapının köşelerinde ok işaretlerini ve bilgi yazılarını gördü. 'Muhasebe' yazısını izlemeye karar verdi.

Ara vermeksizin, birbiri ardına gelişen; çantasından alınan mermi, polislerin davranışları, ilk kez gördüğü bu insanlar, kendisine hükmeden davranışlar, niçin ve neler oluyordu? Bir akıntının sürüklediği, içi boşaltılmış konserve kutusu gibi sürüklenildiğini hissetti bir an. Bunları düşünecek zamanı bile olmamıştı, şimdi de yoktu.

Üzerinde 'Muhasebe' yazan geniş bir kapıdan girdiklerinde, oldukça büyük ve masalarda on-on beş kişinin harıl harıl çalıştığı, dışarıya göre daha uğultulu bir salona girdiğini anladı.

Buraya niçin geldiğini kime, nasıl anlatacaktı... Girişe göre solda, uzakta, çevresi camla kapatılmış özel bir bölme dikkati çekiyordu. Kısa bir duraksama sonunda masası diğerlerine göre biraz daha geride duran yakındaki bir bayana yöneldi. Jandarma onu en çok bir adım gerisinden, duraksamadan izliyordu. Kendini tanıttı ve;

“Bugün bana yapılacak ödemeyi ve geri verilecek güvence mektubunu almaya geldim” dedi. Bayan memur kendisine söylenenleri anlamıştı ama pek oralı değildi, gülümseyerek;

“Durumu, görüyorsunuz herhâlde. Bu koşullarda herhangi bir ödeme yapamıyoruz” dedi.

Birden rengi değişti tutuklunun, neredeyse gözlerine kadar kızardı. Buradan ödemeyi alamadan çıkması, buraya geliş nedenini kanıtlayamamış olması anlamına geliyordu ki, bundan sonrasını düşünmek bile istemedi. Ama memur ondaki bu değişikliği fark etti ve açıklamaya çalıştı;

“Haftaya yine perşembe günü gelip rahatça alabilirsiniz. Biliyorsunuz herhâlde, bugün burası için bomba bildirimi yapılmış, şu an burada hiç kimse olmayabilirdi, ortalık çok karışık. Üzgünüm ama, hepimiz için her şey durdu.”

Gülümseyerek, kişisel durumunu sözcükleri seçerek anlatmayı düşündü tutuklu. Arkasındaki jandarmayı başparmağı ile geriyi işaret ederek;

“Ödemeyi şimdi, bugün almam gerekiyor...” diyebilirdi. Bayan memur o zaman başını kaldırıp daha dikkatli baktı, jandarmasının içeride oluşunu garipsemişti ama çok da umursamadı.

“Ne yazık ki bir şey yapamam” dedi.

Artık üsteleyecek, söyleyecek farklı bir tümce kalmamıştı, ümidi bu noktada sona ermişti ki, odanın ortasına uzaktan bakan camlı bölmenin kapısı açıldı ve yaşlı, ağırbaşlı görünümü ile bölümün müdürü olduğu anlaşılan kişi, gür ve yüksek ses tonuyla;

“Bu ne yahu!” dedi. “Artık her gelenin ardında bir de jandar-

ma mı gezecek! Hem de silahlı. Nedir bu be! N'oluyor? Siz, gelir misiniz buraya?"

Hemen arkasında, omuzunda bir yük gibi onu izleyen jandarma ile camlı bölmeye doğru, masaların arasından kıvrıla kıvrıla geçerek yürüdüler. Muhasebe müdürünün önüne geldiklerinde;

"Nedir bu?" diye kaşını kaldırıp parmağı ile de işaret ederek jandarmayı sordu.

"Özel bir durum efendim."

"Peki, ne istiyorsun?" deyince, elindeki iş bitirme belgelerini müdüre uzattı ve bekledi. Az sonra, müdür, daha önce görüştükleri bayana dönerek;

"Ödemesini hemen yapın çekle, güvence mektubunu da iade edin!" dedi. Ve ona dönerek;

"Alacaklarını alır almaz, hemen çıkın buradan!" dedi.

Buna sevinmişti. Üniversite girişinde, çantasının aranması ile başlayan olağan üstü gelişmelerin böylece, artık bitmek üzere olduğunu düşünüyordu. Oysa, henüz işin başında idi ve bunu anlaması çok uzun sürecekti.

Üsteğmen onları sorgu odasının kapısında bekliyordu,

"İstediklerini aldın mı?" diye sordu.

"Evet, işte burada" dedi tutuklu, geri verilen güvence mektubunu ve çeki uzattı. Her iki belgeyi de alan üsteğmen, jandarmaya;

"Buradan ayrılmayın" dedi ve üzerinde 'Yönetim' yazan kapıya yöneldi.

Hareketsiz uzunca bir süre beklediler. Tutuklu artık serbest kalacağına inanıyordu. Bir süre sonra üsteğmen elinde belgelerle ve beraberinde omuzlarında tüfek taşıyan iki askerle döndü;

"Bunlar sana ait çek ve güvence mektubu. Alabilirsin. Dışarıda bir cip sizi bekliyor, askerle birlikte gideceksiniz!" dedi. Nereye, niçin askerlerle birlikte gibi soruları yanıtlayacak gibi görünmüyordu.

İki askerin arasında yapının ana girişinden çıktıklarında,

içinde bir sürücünün bulunduğu, motoru çalışmakta olan cipin arka sırasına önce bir asker sonra tutuklu ve diğer asker girip oturdular. Aralarındaki tutuklu ile iki silahlı asker cipin arka sırasına sıkışarak oturmuşlardı. Askerlerden biri, elinde tuttuğu katlanmış, küçük bir kâğıdı ve kırmızı mühürle kapatılmış kirli sarı renkli bir zarfı sürücüye verdi ve yola koyuldular.

Çok geçmeden hemen yakındaki polis karakolunun önünde durdu cip. Sürücü asker elindeki kâğıt ve zarfla içeri girdi. Sonra resmi polis giyimli bir komiserle dışarı çıktılar. Komiser, tutuklunun yüzüne bakarak elindeki bir kâğıdı imzalayıp askere uzattı. “İçeri buyurun!” dedi tutukluya, hiç de gerçek olmayan bir gülümsemeyle. Askerler tutukluyu karakol yetkilisine teslim etmişlerdi. Onlar geri dönerken, komiser ve tutuklu karakolun kapısından içeri girdiler.

Komiser masasına geçti, koltuğuna oturdu. Şişmanca, iri fakat hareketli biri gibi görünüyordu. Ama yüzü, bakışları bir nefrete can verecek gibiydi, hiç kimse onu babacan bir komiser olarak betimleyemezdi. Giyiminin hakkını tam olarak vermek üzere kendini programladığı, elinin kolunun hareketlerinden, dik oturuşundan anlaşılıyordu.

Zarfı, mührü kırarak açtı. İçinden mermi çıkmıştı. Tutuklu bunu görünce çok şaşırıldı; yıllarca nerede olduğunu bile unuttarak yanında taşıdığı mermiye neler oluyor, nerelerden çıkıyordu, neden bu kadar önemseniyordu? Bir de yazı çıktı zarfın içinden. Kısa yazıyı okuduktan sonra komiserin suratı iğrenç bir biçimde kasıldı;

“Bre, dinsiz imansız!” dedi, yumruk biçimi verdiği iki elinin altını masaya hafifçe vurarak;

“Hangi polisin, hangi subayın üzerinden, kimi öldürerek aldın bu mermiyi? Sen nasıl bir dinsizlikle bu mermiyi ele geçirdinse biz de her türlü imansızlığımızla üstesinden geleceğiz bunun” dedi. Sonra birden sakinleşti ve okşayan, ninni söyleyen bir ses tonuyla;

“Seni uzunca bir süre burada misafir edeceğiz. Şöyle on, on beş gün kadar. Bizlerden çok memnun kalacaksın. Burada hiçbir çıkıntın kalmayacak. Çarşaf gibi, dümdüz olacaksın...” bunları söylerken bir yandan da iki açık elini masa yüzeyinde gezdirip, masayı okşar gibi yaparak, söylediklerinin daha iyi anlaşılmasına katkıda bulunuyordu. Nihayet burada bir karşılık verdi tutuklu;

“Ben” dedi, “akşam evde olmalıyım. Beni merak ederler. Şimdiye kadar hiç eve gitmediğim bir akşam olmadı”. Komiser konuşmasını sürdürdü;

“Tabii, tabii yardımcı oluruz” dedi, ardından tutuklunun o güne kadar hiç duymadığı küfürleri sıraladı, bunlar hep karşılıksız kaldı. Tutuklu ne diyebilirdi ki... Ve nihayet;

“Bu merminin devamını nerede tutuyorsun? herhâlde örnek olarak gösteriyordun bunu öğrencilere... Başka neden taşıyor olabilirsin, devamını nerede? Evde mi başka bir yerde mi tutuyorsun, nerde sandıkları?”

Bu sorular üzerine tutuklunun aklına yapabileceği, söyleyebileceği, bu suçlamalara verebileceği tek yanıt geldi, cebinden üzerinde anahtarların takılı bulunduğu anahtarlığını çıkarıp masanın üzerine bıraktı;

“Bakın efendim” dedi “Bunlar evimin iç ve dış kapı anahtarları, bunlar da işyerimin anahtarları. Adresleri de çantamda, sürücü belgesi başvurusu için yanımda”. Anahtarlara hiç dokunmadı Komiser. Küfürlerine, hem de karşısındakinin kişiliğine yönelik çirkin küfürlerine, yenilerini ekleyerek tekrar başlamıştı ki; tutuklu dayanamadı,

“Bakın!” dedi, “Daha sonra bu söylediklerinize, küfürlerinize pişman olacaksınız!”. Komiser, “Vaay, bir de gözdağı veriyorsun” deyince;

“Gözdağı olarak değil, beni tanıyınca bu söylediklerinize daha sonra pişman olacağınızı söylemek istiyorum” dedi.

O zaman duraklayan ve masa üstüne konuşmalar sırasında

konmuş, Karakol amirliğine Üniversite yönetimince gönderilmiş belgeleri okumaya, incelemeye başlayan komiser, tutuklunun gözlerine, oturuşundaki rahatsızlığına bakmaya başladı. Birden, masadaki anahtarları ona itti ve;

“Al bunları, cebine koy!” dedi. Biraz da mırıldanarak; “Benim de senin gibi bu yaşa gelmiş dünyadan bihaber çocuklarım var...” diyerek söylendi. Sonra da iki polis memurunu adlarını söyleyerek çağırdı ve yüksek sesle onlara;

“Bu arkadaşı alın, bütün bilgilerini kendisini de yanınıza alıp, gidin toplayın, akşam olmadan buraya döneceksiniz. Kelepçe vurmak yok. Hemen çıkın!” dedi.

Tutuklu neler olduğunu, komiserin ne demek istediğini hiç anlamamıştı. Belli ki, bu iki polis memuru ile bir yerlere gidecek ve akşam olmadan yine buraya döneceklerdi. O, polislerden biriyle çıkarken komiser diğer polise konu ile ilgili bilgiler vermeyi sürdürüyordu. Dışarıda beklerken, “Acaba bunları yaşamam mı gerekiyor, bunların içinde ders almam gereken bir şeyler mi var, kim bilir?” diye düşündü.

Berberce karakoldan çıktılar. Genç memurlardan birisi,

“Bak abi” dedi. “Sana kelepçe vurmayacağız, kaba davranmayacağız, komiserim öyle istedi. Polis olduğum için kolundan da tutarsam aynı şey. Ama bu kalabalıkta birbirimizi kaybedersek ‘kaçak’ olarak işlem görürsün. Bu nedenle sen benim kolumu sıkı sıkıya tutacaksın ve bırakmayacaksın. Tamam mı?”

“Tamam” dedi tutuklu ve polislerle birlikte yola koyuldular. Gerçekten kalabalıkta, değil üç kişi, iki kişi bile yan yana yürümek çok zordu. Bazen yolda gördükleri polis aracını durdurup, biniyorlar, araçtakiler tutuklu için “Bu da kim?” diye sorduklarında “Bizden” diyorlardı.

Bilgi toplama işi, tutuklu ile ilişkili hırsızlık, mali, narkotik, terör gibi konularda varsa, bir suç oluşturacak bilgilerin, ilgili yerlerden birer belge halinde toplanmasından ibaretti. Polisler, girdikleri bazı kurumsal yapılara onu sokmayıp, dışarıda bek-

letiyorlar, “Sen girmesen daha iyi, gerekirse seni çağırırız, o zaman gelirsın” diyorlardı. Araştırma sırasında polislerden biri;

“Sahi, sen ne iş yaparsın, neden tutuklanmıştın?” diye sordu. Tutuklu, mühendis olduğunu, bir mermi nedeniyle tutuklu olduğunu anlattı;

“Sadece bir adet mermi yüzünden mi, nasıl olur? Yazık, mermiyi çantanda bulanların cahilliği. Sana bunun suç olduğunu söyleyip mermiyi fırlatıp, orada bir çayır çimene atmalıydılar. Altı üstü bir tek mermi!” dedi. Mermi taşımanın bir suç olduğunu o zaman anlamıştı ama bunun neden bir suç sayıldığını henüz çözememişti.

Bu araştırma sırasında tutuklunun aklına evine telefon edip bilgi vermek geldi. Memurlardan birisi diğerine, “Bunun kaçacağı filan yok, bundan bir şey çıkmaz, benim özel bir işim var, akşama karakolda olurum” deyip ayrılmıştı. Bu nedenle yanında kalan tek memurdan izin isteyerek uygun bir yerden evine telefon etmek istedi, telefon başına geldiğinde, birdenbire gördü ki, evin telefon numarasını anımsamıyordu, belleğinde hiçbir telefon numarası yoktu. Bu, olağanüstü bir şeydi, sanki belleğini yitirmişti, oysa güçlü olduğunu düşündüğü sayısal belleğiyle kurumlanırdı. Onu bekleyen polis memurunun da sıkıştırması ile neden sonra, evin değil de işyerinin telefon numarasını anımsadı. Ve aradı, onlara durumu kısaca anlattı, evine de bilgi verilmesini söyledi ve görüşmeyi sonlandırdı.

Akşama doğru işlemler tamamlanıp, karakola döndüklerinde, karakolun önünü iş arkadaşlarının araçları doldurmuştu. Onları gördüğünde tutuklu, başka bir ülkeden nihayet kendi ülkesine dönüş yapmış gibi hissetti. Komiser toplanan belgeleri alıp gözden geçirdi ve iki polise bir aracı göstererek,

“Bunu, şu aracı alıp nöbetçi mahkemeye yetiştirin, hemen!” dedi. Tutuklunun arkadaşları, tutukluyu kendi araçları ile yetiştirebileceğini söylese de;

“Bu, polis aracıdır, sizden daha hızlı gider! Bu trafikte siz hiç yetiştiremezsiniz, çekilin karışmayın!” dedi. Böylece memurlar

onu polis aracı ile adliyeye götürürken yolda polislerden biri;

“Eğer seni nöbetçi mahkemeye yetiştiremezsek, bu akşamı karakolda geçirmek zorunda kalırsın, Komiserim arabayı vermese bu akşamı nezarete geçirecektin, inşallah yetişiriz!” dedi.

Adliyeye girdiklerinde tutuklu, evini aramak üzere bir telefon etmek için memurlardan izin istedi. Ankesörlü telefonun başına geldiğinde birden, uzun süredir hiç düşünmediği bir okul arkadaşının, -babası savcı olan okul arkadaşının- telefon numarası aklına geldi. Oysa üniversiteyi bitirdiğinden bu yana, o arkadaşının evinin telefonunu hiç aramamıştı. Evet, gereksinim çare üretiyordu! Aradı ve:

“Rıfkı Bey amca, ben çantamda bulunan bir mermi yüzünden tutuklandım. Şimdi mahkemeye girmek üzereyim, bir öneriniz var mı, bir yardımınız olabilir mi?” diye sordu savcıya.

“Bak evladım” dedi savcı “Nöbetçi mahkemeye çıkıyorsun, orada olsam bile sana yardımcı olamam, yalnız olmak zorundasın. Ben seni tanıyorum, bir suç işlemiş olamazsın. Bunu sonra çözeriz, ama şimdi şunu unutma; mahkemede senin için karar verecek olan insanları gözünde büyütme, senden çok farklı değiller. Seninle yaklaşık aynı süre eğitim görmüş insanlardır. Kendini ifade etmeye çalış. Bir yalan söyledinse, ki; hiç sanmıyorum, bu aşamada değiştirme, sürdür! Hepsi bu kadar, yarın beni ara!”

Nöbetçi mahkeme kapısının önünde, sıranın kendisine gelmesini beklerken, orada bulunan birkaç kişi, olası ki bunların bazıları avukattı, ona neden burada olduğunu, ne suç işlediğini sordular. Bu soruları yanıtlamak için kendisini oldukça heyecanlı ve çok yorgun hissediyordu, konuşmadı. Onun yerine, birlikte geldiği polis memurları durumu açıkladılar. Adamlardan biri, sıra kendisine gelip de içeri ondan önce girerken;

“Dert etme hemşerim” dedi “Hâkim bu akşam karısı ile kavga edip de işe geldiye, hepimiz içerdeyiz. Ama, kafası yerinde geldiye evlerimizdeyiz!”

Sıra ona gelip içeri girdiğinde, yüksekçe bir yerde oturan iki kişinin önünde ve ayakta idi. Sağdaki kişi;

“Seni çok yormuşlar galiba...” dedi. “Hırpaladılar mı?” Bu soruyu hiç beklemiyordu.

“Hayır” dedi. “Bir şey yapmadılar, ben bugün olanları, burası gibi yerleri sabahtan bu yana ilk kez görüyorum. Bu nedenle yorgun olabilirim.” Hâkimler verilen yanıtı şaşırmışlardı. Diğeri yineledi;

“Yani, hiç sille, tokat yemedin mi buraya gelinceye dek?”

“Yok, hayır. Öyle bir şey olmadı.”

“Bir fiske dahi vurmadı mı kimse? Kötü davranış, filan?”

“Hayır olmadı, kimse bana vurmadı, hepsi işini yapıyordu.”

“Vay be! gördün mü bak, bütün basın burada olsaydı da görseydiler. Neler anlatıyorlar oysa değil mi?” dedi, diğer hâkime. Ve sonra;

“Seni şimdi evine gönderiyorum, belli ki bugün seni çok yormuşlar. Git evinde uyu. Ama duruşmalara sürekli olarak gel. Avukatla ya da avukatsız ama sen, kesinlikle gel. Anladın değil mi?”

Belki de o günün başından beri hiç anlamaksızın duyduğu binlerce sözden sonra, günün sonunda duyduğu bu sözleri çok iyi anlamıştı.

“Evet!” demişti, sadece.

Üçüncü duruşmada hâkim, sanığın çantasında bulunan mermi için; “kullanılabilir” raporu gelmemeli” demişti, eski savcı ve şimdi onun avukatı;

“Hâkimin istediği ‘kullanılamaz’ ya da ‘patlamadı’ raporu için gereken masraf oldukça yüksek çıktı” dedi ve ekledi. “Ne yapalım?”

“Bu bir rüşvet gibi görünüyor. Ben şimdiye dek ne verdim ne de aldım rüşveti. Patlayacaksa yapacak bir şey yok. Bu parayı vermeyelim!”

“Patlayıcı madde taşımanın cezası en az üç aydan başlar, üç ay hapisle cezalandırılmayı göze alıyor musun!”

“Ben bu konuların bu kadar basit olduğunu düşünmüyorum, öyle olsaydı her suçun cezasının yazılı olduğu bir listeyi karakollara asarlar ve hak edilen cezalar karakollarda verilirdi. Bilerek, isteyerek kullanmak gibi bir amaca dayalı olarak patlayıcı taşımadım ki ben...”

“Senin kendinle ilgili olarak ne düşündüğün değil, hâkimin ne düşündüğü önemli bu konuda. O da seni uyarmıştı. Yasaya göre, patlayıcı taşımak suçtur. Haydi hayırlısı!” dedi.

Son duruşmaya girdiklerinde hâkim, dosyadaki raporu çıkarırken;

“Daha önce sizi uyarmıştım, rapor yine de ‘patladı’ olarak geldi! Sanığın bir diyeceği var mı?” diye sordu. Sanık hemen kalktı;

“Evet” dedi, “Bu olay ve duruşmalar benim için ilk ve unutulmaz bir deneyim oldu, bu nedenle istemeden herkesin zamanını aldım. Özür diliyorum!” dedi ve oturdu.

Hâkim, yine kolunu hafifçe ileri doğru uzatıp, iki parmağını ileri geri sallayarak sanığa gelmesini işaret etti, sanık yakınına gelince, başkalarının duymayacağı şekilde düşük bir ses tonuyla,

“Bak!” dedi, “Ben şimdi senin için beraat kararı vereceğim. Ama bu sağımdaki kişi bu karara itiraz edecek, bunda korkulacak bir şey yok. Karar, Yargıtay’a gidecek. Tamam mı?”

Sanık beraat sözcüğünü duymuş ve anlamıştı. Sonraki söylenenler ise ona en azından şimdilik bir anlam ifade etmiyordu. Hâkim;

“Hadi, şimdi yerine geç! dedi.

Söylediği gibi oldu; hâkim:

“Olayın kendine özgü yapısı, kişiselliği ve sanığın sosyal durumu, mühendis olan şahsın geleceğini etkilemesi de dikkate alınarak...” diyerek, sanığın beraatına karar verdi.

Ama duruşma savcısı, hâkimin bu ‘Aklanma Kararı’na;

“Bilimsel eğitim görmüş bir şahsın uğur olsun diye bir mermi taşınması inandırıcı değildir. İlgili yasa uyarınca cezalandırılması gerektiği kanısında olduğumuzdan...” diyerek itiraz etti. Böylece karar bir üst mahkemeye taşınmış oluyordu.

Duruşmadan çıktıklarında Avukat Rıfki Bey;

“Hadi geçmiş olsun!” dedi.

“Emekliliği yaklaşmış bir hâkim, kendine çok güvenmedikçe, hiçbir zaman kariyerini riske atacak bir karar vermez. İşte bu nedenle geçmiş olsun diyorum. Dava burada bitmiştir!”

Bu, avukatla son görüşmeleri idi. Gerçekten de konunun burada kapandığını düşünüyordu. Mermi patlamış ama ceza almamıştı, merminin çantasında bulunduğu gün, hiç bitmeyecekmiş gibi uzayan o gün belleğinde, asla silinmeyecek izler bırakmıştı. Askerlik anıları gibi o günü, onu tanıyanların hepsine belki defalarca anlatmış sonra da unutup, günlük yaşamına dönmüştü.

Ta ki, son davanın bitiminden neredeyse iki yıl sonraki o güne kadar!

O gün, bir süre önce ücretli çalışmaya başladığı işyerinin patronu elindeki Milliyet gazetesinin katlanmış ve üste getirilmiş bir köşe yazısını göstererek;

“Bak ne yazıyor, senden söz ediyor Hasan Pulur!” deyip gazeteyi masasına bıraktı.

Gazetenin saygın yazarı, ‘Olaylar ve İnsanlar’ köşesinde şöyle yazıyordu:

“UĞURLU MERMİ

Bir mühendisin çantasında bir adet tabanca mermisi bulunmuşlar, mahkemeye vermişler. Mühendis kendisini savunmuş:

- Bu benim uğurumdur; yedi yıldır üzerimde taşıyım, bu merminin bana uğur getirdiğine inanıyorum.

Mahkeme, mühendisin savunmasını kabul eder ve beraat kararı verir.

Savcı kararı temyiz eder, Yargıtay ise mahkemenin kararına katılır:

“Sanık çantasında veya üzerinde 7-8 yıldan beri bir adet sağlam ateşli silah mermisini taşıdığını ve bu davranışının bir inançtan kaynaklanan uğur-tutku saplantısı olduğunu savunmaktadır.

Sanığın kişiliğini görerek ve savunmasını dinleyerek izleyen ve onun içtenliğine inanan mahkemenin beraata yönelik suç kastını tartışarak değerlendirmesinde bir yanlışlık yoktur.

Böyle bir anlatım ve kişisel izlenime bağlı kalmak koşulu ile tek başına bir adet mermiyle, sanığın 6136 Sayılı Yasa'nın yasakladığı tehlikeyi umursamadığı ve bu yasaya aykırı davranışı söz konusu olmamalıdır. Böylesine olayına özgü sınırlı batıl bir tutkuyu sürdürmesinde, sanığı görerek suç kastı olmadığı kanısına varan mahkemenin verdiği beraat kararı biçimsellikten öte kasıt değerlendirilmesi açısından doğrudur. Sanığın, bir adet mermi için her yönü ile geçersiz tutkusunun, inançlarının yargılama yolu ile karşılanması, uğur saydığı mermisinin zor alımına karar verilmesi, kendisine gerçekçiliğe yaklaşım için yeterli bir uyarı sayılmalıdır.”

Yüksek Mahkeme'nin iki üyesi ise bu karara karşı olduklarını bildirirler:

“6136 Sayılı Yasa'nın 13. Maddesi'ne eklenen fıkra ile “Ateşli silahlara ait mermilerin pek az sayıda taşınması veya bulundurulması halinde” verilecek ceza belirtilmiş olmasına göre mühendis olan sanığın inancından söz edilerek beraat kararı verilmesi yasaya aykırı olduğundan...”

Birden gözleri korkuyla büyüdü; Yüksek Mahkeme'nin diğer üyeleri de bu karara karşı olduğunu bildiren iki üyesi gibi düşünebilir, aklanma kararı onaylanmamış olabilirdi!

VENCEREMOOS VENCEREEMOOS!!!...

İlk yurtdışı işim, Sibiryaya giderken, amacım biraz para yapıp, olduğunca çabuk dönmektir. Bu amaçla gidince, işlere ciddi asıldım, önemli gelişmeler elde ettim. Bunu gören ülke müdürü Alptekin ağabey, şehirde evim olmasına rağmen, geç vakte kadar çalıştıgımda, kalabileyim diye, üstelik aile lojmanlarında bir ev verdi. Ruslar da çok tuttular, hatta, beni şirketin sahibi zannedip, bazıları; şirketin ismi ile “E.... Bey” diye hitap etmeye başladılar. Yedi senede sekiz şantiye şefi değişince, her gelen keyfe dalınca, mekanik işler millete illallah dedirtmiş. Türk’ü Rus’u; acaba bu ne zaman tozutcak diye temkinli yaklaşıyorlardı. Ama ben, Rusya’da; bara, pavyona, diskoya gitmeden, opera giden “İlk-Son ve Tek Türk” olarak, “ALTIN HIYAR” ödülüne layık görülünce, Alptekin ağabeyin sevgisini kazandım. Hal ve gidiş “pekiyi” olunca, briç partilerinde eş olarak artık beni seçmeye başladı.

O derece popülerim yani. Ama herkes, selamı sabahı kesti, “Bu herif işi bitirecek valla, Dolçe Vita sona erecek” diye içten içe dış biliyorlar.

Yoğun bir haftanın ardından Pazar günü geldi. Cembeli ağabey, bakın, onu size tanıtmam lazım. Teknik üniversite elektrik mezunu, bir doksan küsur boyunda, kıvrırcık saçlı, Diyarbakır şivesiyle konuşan güzel bi abi. 68 Kuşağı'ndan eski tüfek, iyi anlaşıyoruz.

Okula kayıt yaptırırken,

“Adın, soyadın” demişler.

“Cembeli T..”, adam, Çemberlitaş anlamış.

“Oturduğun yeri değil evladım, adını sordum” demiş. Matrak bi abi yani.

Cumartesi akşamı, odama geldi.

Melih bey, yarın tatil; hava da -15 olacak seni biraz gezdireyim şehirde, dönüşte “Pismo” pazarından da meyve alırsız.

Olur ağabey, gezelim valla.

Sabah kampın nizamiyesinde buluştuk. Karşıdaki Azerbaycanlı şaşlıkçı çağırıdı.

Çöle stol ataam, lüle düzelteeem (Bahçeye masa çıkarayım, şiş kebab yapayım) diyor.

Önce nazlandık, sonra, nar gibi kızarmış görünce dayanamadık. Birer şaşlık yedik, hadi bi rumka votka derken, bir şeyi devirdik. Vakit geldi, şehre giden servise bindik. Okyan market denen yerde indik. Deniz ürünlerine düşkün olduğumu söylemiştim, bana marketi tanıttı. Az daha yürüdük Çorumlular Parkı adı takılan parka geldik. Dev gibi bir “Lenin heykeli” önünde durduk. Aşağıdan yukarı doğru bakarak, Lenin’e; okkalı ve esprili az da ayıp bir övgüde bulundu. Sonra, artık can çekişme günlerinin bile sonları olduğu sosyalizm adına Lenin’e şikayette bulunup, Coca Cola şişesiyle resim çektiren, Amerikan bayrağı ile konvoy yapıp tur atan gençlere küfür etmeye başladı. Sosyalizm karşıtlarına fena öfkeliyiz. Ben de, votkanın verdiği yetkiyi kullanarak, dilimin döndüğü, bildiğim ve yeni icat ettiğim özgün küfürlerle ona eşlik ederek yola devam ettim. Vedalaşıp bana yetiştii. Cadde boyunca yürürken, ihtiyaç duya-

bileceğim yerleri gösteriyordu. Mimarisi çok güzel bir yapıyı seyrederken, kulağımıza uğultular gelmeye başladı. Uğultular yakınlıktı, yakınlıkta netleşti, netleşince sloganlar olduğunu anladık. Yine Amerikan hayranı gençler olduğunu düşünüp, az önce ara verdiğimiz küfürleri; volümü arttırarak, kapsama alanını da genişleterek tekrar yayınlamaya başladık.

Grup, caddenin ağzında görüldü. Cembeli ağabey heyecanla; “Melih bey, bunlar bizim yoldaşlar.”

O zamanlar, yaşlılar, komünizmin bitişine şiddetle karşı çıkıyorlar ve sık sık protesto gösterileri de yapıyorlardı.

Bak, gözlüklü adam kızıl bayrak taşıyor. Anlam veremediğimiz başka objeler de vardı ama, “kızıl bayrak” bizim için yeterliydi. Hiç birbirimizin gözüne bakmadan, otomatik olarak guruba doğru yürüyüp aralarına girdik. Cembeli ağabey benden eski olduğu için çat pat (çüt çüt) Rusça biliyordu, bazen Türkçe, bazen onun öğrettiği Rusça sloganlarla gurupla birlikte yürümeye başladık. Guruptan, bize gülümseyerek bakanlar daha da cesaretlendirdi, televizyoncuların da dikkatini çekmiş olacağız ki kameralar da bize döndü, biz daha da heveslendik, votka da zihnimizi bi açmış ki. Coşkuyla sloganlar atıyoruz, marşlar söylüyoruz. Öyle ağır ağır bir beş-altıyüz metre kadar gittikten sonra, vaziyet biraz garip geldi. Ne sosyalizm, ne komünizm ile ilgili bir şey duymuyorduk.

“Ağabey bunlar jesus mesus diyorlar sanki yav!!”

“Ben sana bi şey süleyim mi, bu bizimkilerin mitingi değildir...”

Daha sakın olarak, etrafı kolaçan edince, mana veremediğimiz objeleri de yakından görünce, dini bir eylem olduğunu anladık ve olay mahallinden kaçan suçlu tavrı ile, gruptan çıkıp sıvıştık.

Bir Perşembe günü, yine kamp sosyal tesisinde briç oynuyoruz. Alptekin ağabey televizyona dönük, karşısında ben eşiyim, ben de onun arkasındaki aynadan televizyonu görebiliyorum.

“İki kör.”

“Üç trefli.”

“Üç sanzetü.”

Birden, Alptekin ağabeyin elinden, kâğıtlar düştü, şaşkın şaşkın bakıyor, kızgın. Bir şeyler söylemek istiyor, kekeliyor.

Orada, yerel kanallar, perşembe akşamları haftanın olaylarını özet geçen bir program yapıyormuş. Ekranda; biz. Cembeli ağabey ile ayan beyan ortada, sloganlar, marşlar gırla, yürüyoruz.

“Sizin ne işiniz var ulan! Ortodoks ayininde. Başımı belaya mı sokacaksınız, eşek herifler.” (Dikkatimiz dağılmasın diye ses kısık. Bi de, sloganları, marşları duysa. Aman yarabbi.) “Güzel bi kadın gördünüz, kur yapmak için, he! di mi?” Kem küm, öksürük. İthamın hafifine razı olup, iddia makamının suçlamasına itiraz etmeyerek, sustuk.

Sonrasında, bir “küçük şlem” yapıp, rakipleri makaraya alınca, işi şamataya boğup, geceyi kurtardık.

Sibirya – Tyumen 1997

YARA

“Bana bak mozik, o ispirler öyle dikilmez. Ne biçim iş tutuyorsun” diye bağırdı Mayreni.

“Yine mi ya! Yine mi her şeye söyleniyorsun eme Mayreni.”

Söktüm kökünden ispirleri, bu fasulye böyle dikilmezdi. Her şeyde mi haklı olur bir kadın, o her şeyde haklıydı. Dinlemediğim sene yaktığım tütünler aklıma geldi. Suratım düştü, yüzüm buruştu. Cebimden çıkarttığım tabladan bir tütün sardım, çöktüm dibine baba toprağımın, zaten yapabildiğim en iyi iş, şu zıkkımı içmek. Başarısızdım, kabul ediyorum. İnsan kabul eder mi? Ben ettim işte, kabul ettim kendimi, başarısızlıklarımı.

Bitiremeden geldiğim okuldan, bitirerek çıktığım evlilikten, hep başarısızdım. Şimdi elimde kalan iki şeyle; kendi başarısızlıklarımı tekrar ispat edecektim. Babam Mehmet Şah’tan iki şey kaldı bana; on dönüm toprak ve on karış boyu ile eme Mayreni...

Kaçmak için en kuytu yere saklanmıştım; kendimden mi, yoksa dayatılmış yaşam formlarından

mı bilemiyorum, ama dedim ya, yapamıyordum. Bir şey aşağıya çekiyor, sonsuz bir boşluğa yuvarlanıyordum. Çok aşkla evlendiğim karımdan, dilinden, kahrından, bıkmış bana dayatılan memuriyetten sıkılmış, bir organ gibi boynumu saran kravattan kurtulma hamlesiyle, kendimi köklerime bıraktım. Boşluk tatlı bir yatak gibi, kollarını açıp düşüveriyorsun, düşerken düşünmek zorunda değilsin artık. Beynim düşünce tarlasıydı ektiğim her yonca soluyor, her ekin sararıp yok oluyordu. İçimdeki ince sızıya merhem bulamamak, beni yoruyor, kalbimi ağırlaştırıyor, sınırlarımı zorluyordu. Var olmak ve yok olmak arasındaki kaybolmalarımın nefret ediyordum. Ben de başlangıç noktama döndüm. Sıfırdayım ve geldim. Daha doğrusu baba toprağıma kaçtım.

...

Benim köyüm bir dağ köyü, yolu ırak bulutların üzerinde, gildilmekten korkulan, yolu sarp bir dağ köyü... Kışın sekiz metre karın bir gelin eteğı gibi kapladığı, güneşin gölgesinde bir dağ köyü. Ortasından Mezapotamya'yı ikiye bölen bir çağlayan geçer. Tüm zenginlikleri içinde barındıran, tüm zamanları kıskandıran bir eda ile. Artık ustalaşma çağında, kendimle yüzleşmemi sağlayan bir Ermeni köyüdür benim köyüm, gerçek adı ile Kuwe... Kuwe Tiyaxis'in beş kilometre ötesinde üçüncü veya beşinci, Ermeni köylerinden biridir. Dedelerim ve babam bu köyün emanetçisi midir? Yoksa köy mü bize emanet gözüyle bakar hiç bilmem. Ama bu köyden bir emanetim var; "Ermeni halam Mayreni".

Ermeni Katolik manastırının hemen dibinde, Sabri dedemin elleriyle yaptığı, yarı dökük ama küçük minaresiyle camisi, yıllarca sorusunun cevabını bulamadığım, farklı bayramların birbiri içine girmiş, iki kültürün kucaklaşmasını yaşamıştır. Üç mahallesinden biri olan Vank Mahallesi, Ermeni Katolik kilisesinden dolayı Ermenice manastır anlamına gelen Vank ismini almıştır. Zazaca, Ermenice, Türkçe, Kırmıncı birbirine girmişken Keldani, Ermeni ve Müslümanlık da garip bir şekilde birbirine evrilmiştir.

Ben bir Keldaniyim. Sonradan Müslüman olmuş, aynı toprakları, birbirinden farklı dinlerde ve ırklarda insanlar ile kardeşçe paylaşmış bir soyun son temsilcisi...

“Kalk kalk, dedi, “Dayanmışsın soğuk toprağa, hasta olursun kim sana baksın”.

Kafamı kaldırdım.

“Bir gram güneş çıkmış, onu da gelip kapatıyorsun eme” dedim.

Dinler mi hiç. “Kime çektin ki eme” dedim. “Her şeyin inat.” Kırışmış yanakları çöktü, hiç alınmamış kaşları düştü, kadın işte, bir dudağı aşağıya indi.

Hay dilime sokayım! Herkesi kırarsın da şu kadını üzme be adam!

“Anamı bilmiyorum, babamı bilmiyorum, senin baban benim gardaşımdı. Olsa olsa soysuz sana çekmişimdir” dedi. “Kalk! nando var dolapta; çıkart da ye mendebur” söylendi gitti.

Baktım arkasından; üç eteğinin birini beline dolamış, altında paçaları lastikli çiçekli pijaması, kafasında fesi ve fesinden aşağı sarkan beyaz örtüsü. Üç çeyrekli altın vardı fesinde tüm süsü... Babam Mehmet Şah, her kızını everdiğinde bir tane çeyreklikte emeye takar gönlünü alırdı. Eme 84'üne merdiven dayamış, koca yüzü görmemiş, güzeller güzeli kızımızdı bizim. Babam ölürken emanetiydi. “Önce eme” dedi. Aklına yedi çocuğundan biri gelmedi. Eme babamın gardaşı, aynı anadan, babadan olmayan, öz be öz gardaşı... Ciğerinin ucuydu. En çok ona üzülür, en çok ona dertlenirdi. Sırdaşı, yoldaşı, akıldaşıydı. Eşitler yaşça babamla. Babam; “Eme derdi, hakkımı çalmış. Anamın sütünü benden çok içmiş, ondan çok beyaz!!!” Gülerlerdi. Oysa emenin teni bahtı gibi karaydı. Sütü içince de beyazlamamıştı.

Kalktım yerimden, dolaba gittim. Yağı alınmış ayrına, kuru ekmeğe doğramıştı eme... Onu çıkarttım. Bir tabakta ona uzattım, birlikte akşamı ettik. Katığı birlikte yediğin yoldaşın oluyordu ise, eme de benim yoldaşımdı.

“Eme” dedim. “Bak şimdi senle ben toprağı ekıyoruz ya, yoldaşız.”

“Eeee dedi, yoldaşsak ne oluyor?”

“Ortağız işte” dedim.

“Bak ortak” dedi. “Seneye ben ölürüm, ölüme de ortak olur musun?”

Sustum. Öyle sancılar içindeydim ki; bilse kendinden önce kara toprağı bulanma isteğimi, üzülürdü. Sustum.

Eme meyranı yüzüme baktı, sonra eğildi yine baktı. “Susuyorsun da kalbinin sesi kulağımı deşiyor” dedi. Babamın gardaşı nerden anlamıştı?

“Kalk kalk” dedi. “Ahit sandığı senin içinde sakladıkların benim gelinlik çeyizim gibi sapsarardı. Şu ortağına goleden un getir de yarın sabaha sana patile yapayım belki yanağına gün düşer.”

Goleye gittim. Nenemin emaye kovaları sıra sıra dizimliydi raflarda. Çocukken ne arardık içlerini, nenemin sakladığı üzüm bastıkları bulmak için. Duvarın kenarına dizilir, bastık içine cevizleri doldurup, dürüm eder yerdik. Nenem kıtlık görmüş kadın, katık verirken eli titrerdi. Az az verir, eşit pay ederdi. Anlamazdık eşitlikten, hepimizin diğerdinden daha çok yiyesi vardı. Dünyada bu kurgu üzerine dönmüyor mu? Birileri daha çok yemek istiyor...

Merdiven başına iliştim, yine kararıyor hava; tıpkı taşıyamaz dertleri yük edinmiş kalbim gibi. Savrulan ruhum mayın tarlası gibiydi. Hangi patlamaya gebe bilmiyordum, ama, ucuna bassan tüketecekti zahiri zamanı... Zifiri karanlığı yararcasına, gökyüzüne serpilmiş yıldızları seyrettim, tablamdaki tütünü sararken. Oğlumun baba sesleri hafif hafif çınladı kulağımda. Babası ya!!! çok özledi balasının kokusunu ...

Komşu Kezi'nin, sert öten horozuyla uyandım sabaha, ağzım tütün mayhoşluğunda doğruldum yerimden, “Bir yüzüme Hanzaran suyundan çalayım da geleyim” dedim emeye. Soğuk

kar suyu, köyün meydan yerlerinde pınar olarak fışkırıyordu. Yazın en sıcak günlerinde bile, sığırın yakın soğukluğuyla adam silkelendi bu su. Silkelendim kendime geldim. Köy sabahları en sevdiğim; geceden kalan tüm kasveti dağıtır, sabaha yeni drene olmuş uyanırsın. Geceye kadar sancı biriktirir, gece yıldızlara atarsın. Benimki bir nevi yeni yüzyıl yaşam formatı. Dönüp du-ruyordum işte, nefes darlığımı tekrarlayarak...

“Gamlı baykuş düş önüme” dedi eme sert sesiyle.

“Düştüm eme düştüm” dedim. Yetiştim yanına, köyün Huş Mahallesinden, Vank Mahallesi’ne bir tam tur atar sabaha öyle başlardı eme.

Düştük yola; elinde eğri daldan bastonuyla. Yürümesi ağırlaş-mıştı ama yine de tüm köyü kolaçan etmek ona iyi geliyordu. Hem kime dalaşacaktı, yaşam enerjisini alacaktı. Mala Ömer’in duvarı yıkılmış, kendine taştan duvar örüyor, karşısına geçip oturan beş akraba onu seyrediyordu. Eme ile geçince bir doğrul-dular yerlerinden ayağa kalkarak;

“Mayreni, seyni başe” dedi büyüklerden biri.

“Başe başe” dedi kafasını Mala Ömer’e çevirip baktı. Bekledi ki Mala selam versin.

Mala Ömer saygı ile karışık bir gerginlik ile yüzünün yarı-sıyla Mayreni’ye selam verdi. Dedim akrabalara; “Yahu ayıptır, Mala Ömer’e niye yardım etmiyorsunuz?”

Mayreni “Duvarı tek el örmez ise; düz duvar olmaz, Mala bilir işini karıştırmaz kimseyi” dedi. Yürüdük, devam ettik. Az iler-de; köyün suyunun taksim işi için diğer akrabalar, Kezi’nin evi-nin önünde toplanmış konuşuyorlardı. Kezi üç adama, tek tek önce senin, sonra senin sıran diye komut veriyordu. Seviyorum köyümün kadınlarını, zehir gibi kafaları çalışır. Her işin ucun-dan tutar; söz eder, söz alır, söz verirdi. Duruşları net, konuşma-ları pekti. Mayreni çok az gülümser; ama bu kadına karşı yoğun bir şefkat beslerdi. Kezi’ye göz attı; “Bu kafasızlara iyi anlat Kezi, hak geçmesin suda” dedi.

Halim dayı bir bağırdı; “Ben ölem, sonra suyu verin o halde” dedi. Kezi de cevabı yapıştırdı;

“Halim Halim sen öl elbet o tarla sulanır.”

“Eme Mayreni hiç demiyorsun Kezi ayıptır diye!”

“Hoşşşş” dedi, “nesi ayıp doğrudur Kezi.”

Arkasına düştüm. Kıs kıs gülerken buldum kendimi. Ne komiklerdi kavgaları bile fıkra gibiydi. Ne iyi ettim de geldim diye geçirdim içimden. Her konuşulana dinliyor, her cümleyi beynime çakıyordum ki; beynimdeki kendi seslerimi duymayayım diye.

Eme Meyrani çökmüş beli, bükülmeyen dizi ve eklem ağrısıyla yine de yürüyüşlere devam ediyor, hayata meydan okuyordu. Köyün camisine varmadan az önce; mezarlıktan geçtik. Mor zambaklı bir mezarlık görünce şaşırđım. “Yahu kimin mezarı bu ne güzel çiçekleri var” dedim.

Mayreni dedi; “İmamın genç kızı daha fidan iken göçtü. Mezarını gelin gibi süslemeleri bu yüzden. Babası ekiyor en güzel çiçekleri, onları suladıkça sicim gibi iner gözyaşı evlat işte ...”

Ağır ağır kestane deresine indik, hafif çağlayan dere ritim tutuyordu. Ritim mi duydum ben...?

Köyümüzün en büyük gelir kaynağı; bu engin kestane ve ceviz ağaçlarıydı. O kadar yaşlı o kadar heybetlilerdi ki; müşfik gövdesinde türlü türlü canlıya yer vardı. Rızık fışkırıyordu topraklardan, yere düşsen ellerin dolu kalkıyordun. “Ahh Mezapotamya, aahh” dedim.

Eme dedi “Dedem ekmiş bunları” bir an “Sabri dedem, Allah rahmet eylesin” dedim. “O değil benim dedem dedi.”

“Senin, benim dedem mi var Mayreni” dedim... “Var var” dedi. “Ben de tek ata bilirdim ama, Mala hep hatırlattı sağolsun” dedi. Aralarındaki gergin havayı sezer gibiydim, ama saygıdan sormuyordum da. “Ya nasip” dedi doğruduk, evin yolunu tuttuk.

Ya nasip ne güzel kelimeydi. Nasip olursa yiyor, nasip olur-

sa yaşıyor, nasip olursa seviyordun. Nasip oldu hepsini yaptım. Ama devamını nasiplendiremedim. “Tam turu tamamlamak üzereyiz eve içecek suyumuzu da doldurursak tamamdır” dedi. Her sabah Hanzaran’dan gelen soğuk suyu eve alır onunla çay demlerdik. Ama ne çay! damak hoplatan oohhh! mis diye derin oh çektiren, efkar dağıtan dost dağılayandı.

Eme Mayreni mutfağa geçmiş, kavurma, çökelek, soğandan oluşan katıkla böreklerini yapıyordu. “Elin iş tutsun yoldaş” dedi, gülümsedi. “Hani ortağız ya!”

“Sahana tereyağı koy erit, üzerine pekmez dök” dedi.

En eski gelenek yemeklerimizden biriydi bu “PATİLE” bütün rahiyaları içinde; ekşi, tatlı, tuzlu barındırır; damakta bir derin lezzet bırakırdı. Tereyağını pekmeze erittim ve emenin yapmış olduğu patile böreğin üzerine döktüm, cozurdayarak. Çayımızı da alıp bahçeye indik sabah aşımızı yemeğe. Elimde patile kendimi emeyi süzerken buldum. Kır beyaz saçları fesinin kenarından taşmış, derin çizgili alnına düşmüş, saçları sırtında bir belik olmuş, belinden süzülüyordu. Bu kadın halam; ne canım çiğirim olmuştu son altı ayda. Yavaş yavaş yüreğimi şifalandırıyor; yüzüme, yanaklarıma tebessüm konduruyordu. Güzel kadın emem.

“Biz” dedi, “O patile gibiyiz işte, içinde her şeyi olan patile; sen soğansın, ben çökelek, Mala kavurma, Kezi tereyağ, Mehmet Şah pekmez”.

“Biz dedi hepimiz tek lezzette buluştuk. Birimiz fazla olsaydık yemesi zorlaşır, tadı yavanlaşırdı. Bir kış günü hem yetim, hem öksüz kalmışım ben” dedi. “Doğduğumdan üç gün sonra anam lohusa iken; emir çıkmış Ermeniler topraklardan sürülmüş” dedi. Babamla, anam beş kardeşimi almış, ama senin deden Sabri; babamın eline yapışmış, ‘Bebe daha üç günlük, bu soğukta bu ölür, yola dayanamaz’ demiş, ‘bırak kalsın geri döndüğünüzde alırsınız hanım ona da meme verir’. Mehmet Şah kırk günlük, ben üç günlük iken; bir memeye sarılmış, nasiplenmişiz” dedi.

Gözleri ağırlaşıyordu anlatırken, bir elinde tuttuğu çayını

ağır ağır yudumladı.

“Fakat” dedi, “Geri dönmek hiç nasip olmamış, Sabri babam beni diğer çocuklarından ayırt etmeden büyütmiş, lokmayı eksik, sütü noksan kılmamışlar. Bana da bir şey dememişler”.

“Bilmezdim hiç” dedi “çocukken anlamazdım”.

“Ama gelinlik kız çağına geldiğimde, diğer bacılarım gelin olup gittiğinde, bir tek isteyen olmamıştı beni. Ana ana derdim; yüzüm mü çirkin, elim mi çolak niye? Bir şey demezdi anam, kahırlanırdı ama bir şey demezdi. Gel zaman git zaman Mala Ömer dillendi. Benden küçüktü ama dili vardı dili... ‘Mayreni dedi senin ismin niye Meryem değil Mayreni?’ Babama sor’ dedim ‘Senin baban yok ki’ dedi.”

İçim darlanmıştı çayımın tadı kaçtı birden.

Mayreni böyle mi öğrenmişti? O yüzden mi gerginlerdi Mala Ömer ile?

Mayreni namaz kılar, oruç tutar, Kuran okurdu. Ama işte anası, babası Ermeniydi ve sessiz bir dil, onu köyden köye; yetim kalmış evlatlık olarak fısıldardı. Zazaca konuşurdu ama Ermeni diye isteyen; sevse de söyleyen olmamıştı. Bir ömür sevilmeden yaşamak? Ahhh Meyrani, ah benim güzel halam. İçimi dağlayan dert, bozulan kalbimin ritminden kaçırırken; geçmişe uzandı bir an ve iliklerime kadar işledi.

“Ben” dedi “Kuwe’nin saksısında filizlenen bir garip yolcu-yum” dedi. “Geldim gidiyorum ...”

Yeryüzünün kibrini, dünya haritasındaki her toprağın sahibi kendisi sanan milletleri, dünyanın bu ayıbını, bu düşüncesiz cahilliği nasıl örterim ben.

“Pek sonra” dedi, “Uzun yıllar baktım yola, neredeydi gerçek anam babam, ne yaparlardı, hangi toprakta idiler, yeğenlerim var mıydı? Ablam olsa nasıl severdi beni, acaba nasıl konuşurduk? Anama benzer miydim acaba? Babam Sabri’ye hep sordum hep tek cevap verdi; ‘Kızım aynıyız biz, farkımız yoktur’. Hiç gelmediler ...”

Sofradaki sessizliği parçalayabilmek için, boğazım elverdiğince bağırmak istedim, ama bir tek “Eme çay koyayım mı?” çıktı dilimden. Bahçe duvarına bakıyorum, göz göze gelmemek için duvardaki renk kurumaya yüz tutmuş, beni içine çekmekte ısrarcı. Tek teselli cümlesi kuramamak beni kahrediyor.

Eme devam etti;

“Ben” dedi “En çok çocuğum olsa ne güzel olur diye dertlendim. İnsan kuağı, göğsü dolsun istiyor. Kolları, kuağı boş kalınca zor”. Tanrının esirgediği ve gelmiş geçmiş en büyük vuslat buydu sanırım. Bilmediği evlat kokusu, esirgendiği ana kokusunu bile bastırmıştı. Göğsündeki tek boşluk ana baba boşluğu değil, doğuramadığı evlat boşluğu ydu aynı zamanda. Kezi kızı gibi olmuştu işte ve şimdi ben ona yoldaş bir oğul. Kalksam yerimden, sarılsam boynuna, dizine yaslansam doldurabilir miydim o boşluğu? Canına can olsam, merhem olur muyum ben, alır mıyım gam yükünü, derdine bir şifa olur muyum?

Mayreni’nin gözleri bir beyaz kefene sarılmış gibi soldu. Anladım ki; herkesin kendi cehennemi, kendini kavuruyordu, ama biz insanoğlu bir tek kendimize yanyor, bir tek kendimizi sınanyor sanıyor, bir tek kendi dert deryamızda boğuluyoruz sanıyorduk. Sarılamadım Mayreni’ye. O da beş karış boyu, ama devleşen cüssesi ile izin vermezdi acınmaya. Bana kendimi hatırlatmıştı. Kendi dert deryasında, bana dertlerimin büyüklüğünü göstermişti. Yine şifa oluyordu, yara sarıyordu, kendi yarasını kanatarak... “Sofrayı toplarım ben” dedim, doğruldu.

.....

Sekizinci günün sonunda Mayreni daha fazla direnemişti. Köy evimizin tam ortasında yerde yatan benim yaşam ustam, halam Mayreni. Dışarda bir uğultu; Kezi’nin sesi göğü yarıyor. Kulaklarımı kanatıyor. Kar çok yağardı buralara, yerini de sevdiği için çok kalır gitmezdi. Bu sabahta çok kar var Mayreni’nin gelinliği. “Hiçbir kız bu kadar gösterişli gelinlik giymemiştir Mayreni” dedim. Güneş doğarken uyanırdın ya, bu sabaha uyanmadın, şimdi sen beni yetim bıraktın. Kalbimdeki

boşluğu yerde boylu boyunca yatan bedeninin bile dolduruyordu Mayreni. Bu dağların hırçın, aksi kızı Mehmet Şah'ın gardaşı, seni uğurluyorum bugün. Cennetin bahçeleri senin olsun. "Ben razıyım, Allahta razı olsun" dedim. Kezi bağırdı "Anaaaa anaaa... Mayreni benden çok kızın olsun gittiğin yolda". Bir hafif tabutun, dört yanını sardı balaların. Mala Ömer sırt aldı, dört başı kollu tahtadan, bir türkü mırıldanarak ıslak dudaklarında, alıp götürdüler sonsuz ışığına.

Mala'nın gözleri sicim yağmuru. Kendini affedemediği halleri ile toprağını attı köyün güzel kızının üstüne. Ne çok sevenin varmış Mayreni, bak köyün doldu taşı. Bizi affet olur mu? Mor zambaklar ekeceğim baharda mezarına. Bir gelin kızın hakkıdır o...

Sözler

Mozik	Erkek çocukları için kullanılan sevme lakabı inek yavrusu
Eme	Hala
Mala	Amca
Kuwe	İslamköy/Kulp/Diyarbakır
Tiyaxis	Narlıca/Kulp/Diyarbakır
Hanzaran	Ermeni geleneği bahçe tarla ve yayla isimleri
Gole	Kiler
Seyni Baş	Nasılısın
Baş	İyiyim
Keldani	Sonradan Müslüman olan Hristiyan kökenli aile

ZAMAN İÇİNDE YOLCULUK

Yolculuk yapmak her zaman heyecan vericidir. Pek çok bileşenin bir araya geldiği, kusursuz çalışması ümit edilen bir taşıta binmek, zamanın ve yan yana birleştirilmiş sahnelerin hızlı akışına tanık olmak, mevcut rutinden ayrılmak, yeni mekânlar, yeni insanlar keşfetmek...

Kabuğunun dışında çıkmak cesaret istiyor. Hem de hiç bilmediğin bambaşka bir kültüre giden uzun bir yolculukta tek başına isen daha çok cesaret, sabır ve merak gerekiyor. O zamana kadar pek çok ülkeye bilimsel toplantılar için seyahat etmiştim. Fakat Hindistan gibi her bir karışı ayrı bir gizem ve mistik bir hava içeren bir ülkeyi ilk kez tecrübe edecektim. Vize başvurusu için Ankara'ya sabahın erken saatlerinde giderken ve Büyükelçiliğin kapısından içeri girerken heyecanım gitgide artıyordu.

Renkli sayfalı dergileri karıştırırken hemen bir turist havasına bürünüp acaba nereleri gezmeli, ne yemeli diye hayal kurmaya başladım. Bir saat içinde sıram geldi ve gerekli belgeleri teslim edip ayrıldım. Öğleden sonra, hazırlanan vize pasapor-

tuma yapıştırılmıştı. Teslim aldığımda 4 gün bulunacağım ülke için 4 haftalık vize verildiğini gördüm. Aslında ödenen yüksek vize ücreti düşünülduğünde biraz kızmadım ya da kafam karışmadı desem yalan olur... Kalınacak yer, otobüs, uçak, tren rezervasyonlarını tamamladığımda yolculuğa hazır olduğumu düşünüyordum.

Tüm ulaşım araçları içinde trenler her zaman favorim olsa da uçaklara hayranlığım ayrı bir yer tutar. Ama öncesinde otobüse atlayıp Eskişehir-İstanbul yolcuğunu tamamlamak gerekiyor. Sabahın ilk ışıkları ile güne uyanmak oldukça keyifli. Bir servis minibüsü ile otogarın gürültülü kargaşasından ayrılıp, Atatürk Havalimanı'nın nispeten daha sessiz, temiz ve düzenli ortamına ulaşmak biraz zaman alıyor. Kontrollerden geçtikten sonra, panolardan uçuş bilgilerinin detaylarını teyit ediyorum.

Havayolu şirketinin ilgili masasına ulaşip bavulumu teslim edip hemen pasaport kontrole yöneliyorum.

Bir bankanın üyelerine sağladığı ayrıcalıklar burada da geçerli. Sıcacık lezzetli poğaçaya ve keklere mis kokulu bir kahve eşlik ediyor. Kahvaltımı tamamladığımda artık uçuş kapısına gitme zamanı. Hiç acele etmiyorum. Kapıya doğru yürürken duvar kenarlarında uyumaya çalışan yolcuları, mevsime hiç de uygun olmayan kıyafetleri ve boyları kadar sırt çantaları ile hayatlarının macerasına çıkmış gençleri, ağlamaktan yorgun, bezgin ve tükenmiş çocukları görüyorum. Tam zamanında kapıya ulaştığımda, bekleme alanındaki büyük pencerelerin yanındaki bir koltuğa oturuyorum. Üniversite yıllarında "sistem" tanımı yapılırken, aynı amaca yönelik bir araya gelmiş öğeler bütünü denmişti. Uçağın yavaş yavaş çekilmesi, konumlandırılması, körüğün yerleştirilmesi, servis edilecek yiyeceklerin ve yolcuların bavullarının uçağa yüklenmesi, karşıdan seyretmesi ne kadar da keyifli. Diğer taraftan inen uçaklar, kalkışa hazırlanan uçaklar... Ne karmaşık, ne güzel bir sistem diye düşünüyorum. Kafamı pencereden diğer tarafa çevirdiğimde bambaşka renkli bir hareketlilik görüyorum. Renkli kıyafetleri ile kadınlar ve

küçük parmaklarında büyük altın yüzükleri ile erkekler kendi aralarında konuşuyorlar.

Yapılan anosta yolcuların uçağa alınacağı bildiriliyor. İlk önce business daha sonra economi sınıfı yolcuları... Hintliler kast sistemine alışkın olmalılar. İlk önce altın renkli kenar süslemeleri olan bordo, yeşil sari giymiş, sallanan uzun altın küpeleri dikkat çeken, bilekten dirseğe bilezikli hafif kilolu kadın, oldukça bu yurgan tavırlarla pasaportlarını görevlilere uzatıyor. En önemli kişi benim, en önce ben binmeliyim uçağa ve bu kontrole gerek var mı gerçekten der gibi bakışları var. Ben de acaba bizim ülkeye girerken vize almaları gerekti mi diye düşünüyorum cevabı bildiğim halde.

Son grupla birlikte uçağa binip pencere kenarındaki koltuğuma yerleşiyorum. Bir süre daha yolcuların koltuklarına yerleşmelerini bekliyoruz. Uçağın kalkış zamanına kısa bir süre kaldı. Heyecanım artıyor.

Fakat yaklaşık yarım saat sonra bir anonsla, Amerika'dan gelen uçakta gecikme olduğunu, bağlantılı uçuşla Yeni Delhi'ye gidecek yolcuları beklediğimizi öğreniyorum. Tatil amacıyla mı, iş insanı mı, yoksa orada öğrenci ailesinin yanına mı gidecek bu yolcular... Aslında hikâyelerinin ne olduğu hiç fark etmiyor. Hepimiz onları beklemek zorundayız. Saatime bakıyorum. Haftalar öncesinde benim adıma Hindistan demiryolları internet sitesinden alınmış, birinci sınıf vagonunda bir biletim var. Bir saatlik bir gecikme Yeni Delhi-Jalandar trenine yetişmemi etkilemez diye düşünüyorum.

Aradan zaman geçtikçe uçağın havası değişiyor sanki. Söylenmeye başlayan yolculara katılmak istiyorum fakat bu sefer de uçuş izni almak için beklediğimiz bildiriliyor yeni bir anonsla. İnsanlar yatıştırılmaya çalışılıyor. Uçakta geçen bir buçuk saat sonrasında uçak nihayet kanatlarını gökyüzü ile buluşturabiliyor. Bulutların arasında olmak ve o uzaktan gelen boğuk motor sesi ve uğultu mutluluk veriyor. Uçağın bakımları düzgün yapılmış mı, motor rpm değeri nedir, flap açma toplama

zamanında yapıldı mı, uçağın kanat genişliği ne kadar gibi teknik detayları hiç mi hiç merak etmiyorum. Aralık ayının bulutlu öğlen saatinde, gökyüzünden İstanbul'u seyrediyorum. Orhan Veli'nin İstanbul'u duyabildiği zamanlara imreniyorum. Kemer ikaz ışıkları o çok sevdiğim sesin ardından söndüğünde, uçağın içinde yeniden bir hareketlilik başlıyor. Uçuş yaklaşık altı buçuk saat sürecek. Yorucu başlayan yolculuk biraz kitap okunarak daha keyifli hale geliyor. Biraz Hint yemekleri deneme zamanı.

Ardından güncel filmlerden birini seyrederken, kameralar, lcd ekranlar ve nicelerini düşününce teknolojinin geldiği nokta başımı döndürüyor.

Uçağın tekerleri havalimanı pistine büyük bir gürültüyle çarpıyor. Uçağın her yavaş hareketi beni daha sabırsız bir hale getiriyor. Kapıların açılmasını bekliyoruz. Altmış saniye olabildiğince süzülerek, salınarak eteklerini sürüyerek ilerliyor ve bir araya gelip dakika olarak isimlendiriliyor. Uçaktan inip pasaport kontrolden geçiyorum, koşarak kısa süre içinde bavulumu ulaşmayı hayal ettiğim konveyör bant önüne geliyorum. Burada zaman gerçekten farklı mı akıyor anlayamaya çalışıyorum. Sanki benden başka kimsenin acelesi yok. Amerika'dan gelen yolcu(lar) acaba bu ülkede de geldikleri yerdeki gibi koşuşturmayı devam ettiriyorlar mı?

Hafif baharat karışımı koku içerisinde, her adımda ağırlaşan bavulumun tekerleklerini sürükleyerek havalimanından çıkarırken sıcak havanın yüzümdeki patlamasını hissediyor ve yoğun nem içinde nefes almaya çalışıyorum. Taksilerden birine biniyorum ve tren istasyonuna gitmek istediğimi söylüyorum.

Yol boyunca etrafı seyrederken, Yeni olarak isimlendirilen şehirde yeni olmayan binaları, yolları görüp acaba ironi mi yapmışlar diye şaşırıyorum. Duvar üzerindeki tel örgülerin tepesindeki maymunları gördüğümde acaba hayvanat bahçesinden mi kaçmışlar diye düşünecekken, ilgim büyük bir ağaç altındaki sandalye üzerine oturmuş ve berberinin tıraşının keyfini çıkarırken bir adama kayıyor.

Sanki iki saat önce semt pazarı toplanmış da yol boyunca pazarcılar sebze meyve artıklarını oraya bırakıvermişler gibi. Yolun karşı tarafında büyük bir bahçe içindeki binanın üzerindeki Böbrek Hastanesi yazısı dikkatimi çekiyor. Saatiime bakmaya korkuyorum, taksi sürücüsüne zaten hızlı gidelim gibi bir talepte de bulunmamıştım. Yol boyunca gördüklerimin hayretini trene yetiştirme telaşına sindirmeye çalışıyorum.

Taksiden inip tren istasyonunun klimalı alanında tren seferlerinin saatlerinin yazılı olduğu panoya baktığımda, trenin “zamanında” hareket ettiğini görüyorum. Tavandan aşağıya sarkan zincirlerle bağlı büyük saati, telefonumdaki saati tekrar tekrar kontrol ediyorum. 45 dakika geç kalması çok da olmayacak bir şey değildi aslında. Neden? Neden? Neden bugün zamanında gelmiş ki tren? Geri geri yürürken, altı-yedi yaşlarında görünen cılız kara kuru bir çocuğa çarptığımı fark ediyorum. Taşdığı kendi ağırlığının belki on katı büyük çuvallardan biri yere yuvarlanıyor. Nasırlaşmış ayaklarının yanındaki çuvalı, hiçbir şey olmamış gibi, kırmızı iplerinden hemen toparlayıp omzunun diğer tarafına yerleştiriyor. Sağa sola yalpalayıp koşma ya da yürüme arası bir tempoda peronlara doğru ilerleyen göbekli, beyaz saçlı koyu kahverengi gömleklili, beyaz pantolonlu ve açık sandaletli adama yetişmeye çalışıyor. Çocuğun ardından bakakalıyorum. Ama Orhan Veli'nin giden geminin ardından gibi bir bakış değil sanki. Ağlayamam çünkü ağlamaya zaman ayıramam şimdi.

Danışma benzeri yere gidip ne yapabileceğimi sorduğumda, gözlerini önündeki gazeteden kısa bir süre için kaldırdıktan sonra, yolun karşı tarafında turizm ofisleri olduğunu onların yardımcı olabileceğini söylüyor. Başınızdan aşağı kaynar sular dökülmüş gibi hissettiğinizde, kulaklarınız sinirden ya da üzüntüden, bin bir türlü duygudan uğuldadığınızda, daha önce hiç bulunmadığınız bambaşka bir ülkede tek başınıza kaldığınızda soğuk bir sudan çıkartılmış bir kedi yavrusu gibi kalıyorsunuz ortada. Yolun karşısına geçmek, bize öğretildiği gibi önce sola

sonra sağa sonra tekrar sola bakmakla olacak gibi değil. Önce ayağınızın bastığı yere bakmanız gerekiyor. Sonra sağa sola her yere defalarca bakıp Tuk Tuk (Ricksaw)ların doğal yarış pistinden uzun S şekilleri çizerek karşıya geçebilirsiniz ancak. Turizm ofislerinin (!) her birinde tavana monte edilmiş vantilatörler var. Sadece kendi etrafındaki bir karışıklık alandaki havayı alıp diğer yana götürüyor. Pervanenin yamulmuş demir kafesine çarpanken çıkardığı ses, sırtımdan süzülüp yerçekimi ile aşağıya süzülen terin dansına eşlik ediyor. İlk boyandığında açık limon sarı olup da zaman içinde turuncuya dönmüş duvar boyası olan pre-fabrik odalardan birisine girip treni kaçırdığımı söylüyorum. Neyse ki İngilizce konuşabiliyorlar. İngiliz sömürgesi oldukları uzun yıllar, Gandhi gibi tarihleri hakkında düşünülecek, irdelenecek çok fazla konu var ama şu ana odaklanmalıyım. Bana iki seçenek sundular. Havalimanına geri dönüp Jalandar'a en yakın havaalanına giden bir uçağa binmek, geri kalan bir saatlik yol için de bir taksi ayarlamak. Fakat uçuş için yarım beklemek gerekecek ve bu seçenekte yolculuk oldukça maliyetli olacak. İkinci seçenek bir taksi ile trenle üç saat sürecek yolu beş saatte karayolu ile gitmek. Kongre komitesi üyelerine ulaşmaya çalışıyorum. Telefonları kapalı. Attığım SMS'lere cevap alamıyorum. Türkiye'de uçuşun problemsiz geçtiğini öğrenip rahatlayan eşimi yeniden arıyorum. Uluslararası telefon görüşmeleri oldukça yüksek maliyetli ama kısaca içinde bulunduğum durumu özetliyorum. "Üçüncü bir seçenek ilk uçakla İstanbul'a dönmek!" diyorum. Şiddetle karşı çıkıyor, "O kadar yol kat ettin. Gidip o sunuşu yapmalısın. Türkiye'den tek katılımcı sensin. Maceran yeni başlıyor" diyor. Altı yaşımdayken babamın elinden tutup yürüdüğüm bir yaz gecesinde başımızı kaldırıp pürüzsüz parlak Ay'a baktığımız geceyi hatırlıyorum. Babama, "Uzaya gidebilir miyim?" diye sorduğumda o sevgi dolu ve cesaretlendirici sesiyle "Tabi ki..." diye cevap vermişti. O günden sonra uzunca bir süre astronot olmanın hayalini kurmuştum. Babam, abim ve eşimin farklı zamanlarda benim incecik buzdan "cam tavan"ı nasıl erittiklerini ve bana destek olduklarını düşünürken, turizm ofisinin

deki görevlinin kalın sesiyle irkildim. “Karar verdiniz mi?” Bir taksi ayarlamasını istedim. Boynunu sağa sola kısıtarak hemen oturduğu yerden kalkıp yol üzerindeki arabalardan birine yöneliyor. Pek çok ülkede taksilerin belli renkleri vardır: Londra taksilerinin boyutları ve şoförlerinin nezaketleri üzerine şiirler bile yazılmıştır. New York’ta sarı taksilerin yanındaki siyah beyaz şeritler ve tavandaki plakalar dikkat çeker... Beyaz küçücük bir arabanın yanında durduk. Şoför bavulumu küçük bagaja sığdırmaya çalışırken görevli istersem plakanın fotoğrafını çekebileceğimi, henüz ulaşmayı başaramadığım kongre düzenleme komitesine ve eşime bunun resmini gönderebileceğimi söylüyor. Kalacağım otelin adresin olduğu kağıdı gösterirken şoföre kendi dillerinde uzun uzun tembihlerde bulunuyor.

Arabanın sol arka koltuğunda otururken kendimi hiç de hayal etmediğim bir yolculuğun içinde buldum. Arka koltuğun diğer tarafının döşemesi sıyrılmış, bütün camlar sonuna kadar indirilmişti.

Elimin terinden daha fazla zarar görmesini istemediğim telefonumu ayağımın yanında duran büyük çantamın içine koydum, arkama yaslandım ve etrafı seyretmeye başladım. Sanki araba yolda hareket başladığı andan itibaren bütün arabalardan korna sesleri gelmeye başladı. Yoksa beynim, algılarım şimdi mi açılmıştı... Stabilize yoldan bir süre sonra anayola çıkmayı umut ediyordum. Uzunca bir süre dikiz aynasına asılı fil başlı tanrı heykelciği ve her çukura girişte sallanan renkli ipler ve süslerle bakarak oyalandım. Aslında sormak ve öğrenmek istediğim çok şey vardı. Fakat öyle bir yorgunluk çöktü ki üzerime konuşmaya, soru sormaya değil de cevapları dinlemeye halim kalmamıştı. Stabilize yol devam ettikçe artık bütün ana yola ya da otobana çıkma umudum gittikçe tükenmişti. Gacırdayarak her an birbirinden ayrılacakmış gibi duran deme çatma tahta kağınının yanından geçerken, yürüyordu Priyanka’nın kağnısı kara geceden geceden diye şiir yazacak oldum. Ağır lastik tekerlerin üzerindeki tahtanın bir köşesindeki renkli kumaşa sarılı şeyin

bir bebek olup olmadığını göremeden geçtik yanlarından. Dar yol üzerinde ilerleyen az sayıda araba ve renkli kamyonlar vardı. Her birinin kornası diğerine karışıyor. Yol ver, demek için mi senin sağından geçiyorum haberin olsun diye mi, niye elleri bu kadar çok korna üzerinde anlayabilmiş değilim. Yolun kenarında çırılçıplak bir erkek çocuğu, iki-üç yaşlarında belki, çömelmış, tenekelere elindeki sopalarla vuruyor. Kornalara eşlik mi ediyor yoksa tenekenin içindeki mahlûkatı mı dışarı çıkartmak istiyor karar veremiyorum.

Yolun biraz ilerisindeki tarlanın ortasında yoğun bir duman görülüyor. Uzaktan yüzlerini tam göremesem de yerdeki dik-dörtgen dizilmiş çalıların etrafında üç-beş insanı seçebiliyorum. Sonbaharda buğday tarlalarında yakılan anız gibi değil sanki bu. Daha çok kurban bayramında koyun kelle tütsüleme kokusu geliyor burnuma. Biraz ilerlediğimizde, hafif esen rüzgâr daha önce hiç duymadığım duymak da bir daha hatırlamak da istemediğim daha yoğun bir kokuyu beraberinde getiriyor. Şoför tozdan rahatsız olduysam camı kapatabileceğini söylüyor. Ben zaten arka taraftaki camların hepsini mandalı, elimde kopup kalmasın diye, yavaşça çevirerek çoktan kapatmışım. Tarladaki toprak yolun tozuna, insanın zerresi doğaya karışıyor. Toz, sıcak, nem, koku ve seslerin tümü bir araya geldiğinde inanılmaz, dayanılmaz ve unutulmaz bir “çok duyulu deneyim” yaşatıyormuş...

Yola çıktıktan yaklaşık bir saat sonra artık kaslarımdaki gerginlik ve verdiği acı dayanılmaz olmaya başladı. Göz kapaklarımın ağırlaştığını fark ettim fakat ne zaman uyuyakaldığımı hatırlamıyorum. O kadar gürültü ve sarsıntılı ortamda nasıl uyuyabildim bilmiyorum. Boynum tutulmuş ve ağrımaya başladığında uyandım ve sanki aynı yerde ışıklarda takılı kalmışız gibi hissettim. Zaman hiç akmamış mıydı yoksa sadece bir iki dakika içim mi geçmişti? Ne zamandır yolda olduğumuzu anlamak için telefonumu bulmaya çalıştım. 35 cevapsız çağrıyı görünce, benim için çok uzun olmasa da yanımda olmayan birinin

beni çok fazla merak edip endişelendirecek kadar uzun bir süre uyuduğumu anladım.

Mesajlar ise yolculuk nasıl, neden telefonu cevaplamıyorsun, bir problem mi var gibi derecesi artan endişe, çaresizlik ve diğer tarifsiz pek çok duyguyu içeriyordu. Hemen arayıp uyuyakaldığımı ve etraftaki gürültüden çantanın içindeki telefonun sesini duymadığımı, iyi olduğumu söyledim. Bir süre daha benden haber alamazlarsa ne yapacaklarını planlamaya başlıyorlarmış. Telefonu kapattığımda, içimden evet beni seven insanlar var diye düşündüm. Beş yaşındaki kızım o günü hiç hatırlamayacak belki ama başıma gerçekten bir şey gelmiş olsaydı ne düşünürdü, beni hatırlar mıydı diye içimden geçirdim. Sonra kara bulutları hemen savdım başımın üzerinden. Ona bir süslü kıyafet ve bileğini ileri geri hareket ettirdiğinde birbirine çarpan onlarca renkli bilezik almadan geri dönmemem lazım. Eyvah! Telefonun sarjı azalmış.

Belki yol üzerindeki diğer şehirlerde durum farklıdır diye düşünürken aslında şehirlerin, kasabaların bir yerde başlayıp bitmediğini anlamaya başladım. Şehir isimleri, rakım xx metre ve nüfus xx gibi bilgileri içeren bir tabela da yok sanki yol kenarında. Yazı karakterlerini birbirinden ayırmak, ne yazdığını tahmin etmek çok zor. Tabelalardaki renkler solmuş, tenekeler paslanmış durumda. Oto sanayi sitesinin en uzun sokaklarından birinde ilerliyor gibiyiz bazen. Her yerde insan var küçüklü büyüklü. Leğen içinde yıkananlar, iki kumaş parçasını bir tahaya bağlayıp altında oturanlar, uyuyanlar, bir parça çamurlu suda çamaşır yıkayanlar... Pencereden görebildiğim, uçsuz bucaksız koyu sarı toprak ve tek tük ağaçlar. Maslow'un piramiti gözümün önünde canlanıyor. Amerika'dan gelen uçaktaki yolcu acaba evine ulaştı mı? Yanında hediye olarak üst notalarında greyfurt, kişniş ve fesleğen, orta notalarında zencefil, kaku- le ve portakal çiçeği, baz notalarında ise amber, tütün ve sedir ağacı bulun 100 ml parfüm de getirdi mi? Yüksek duvarlı, özel güvenlik kameraları olan, şifreli kapı açıldıktan sonra şoförü,

arabasını diğer arabanın önüne mi yan tarafına mı park etti acaba? Büyük evinin üçüncü katındaki odasına çıkarken, bugün ergimiş metal altında vücudunun büyük bölümü yanan işçinin dökümhanede kaç parçanın daha az imal edilmesine yol açtığını mı hesaplıyordu?

Çukurlara girip çıkıyoruz. Geçen yıl katıldığım kongrede Alman üretimi arabaların süspansiyon sistemleri ve testleri hakkında yaptığımız bilimsel konuşmaları hatırlıyorum. Karayolu zemin kaplama, yeni malzemeler, kullanıcı beklentisi, kalite algısı... Son çukurdan daha yeni çıkmıştık ki birden duruyoruz. Koltuktan biraz doğrulunca arabanın biraz önünde yola oturmuş geniş getiren, kemikleri dışarıdan sayılabilen bir öküz gördüm. Önüne çıkan palet üzerindeki yükleri sensörleriyle algılayan bir AGV gibi hemen etrafından dolaştık. Aman keyfi kaçmasın! Yollarda onlardan rahatı yok.

Bir süre daha gittik. Az gittik uz gittik, çukurlara bata çıka gittik. Arpa boyu yol gittik. Sarsıntıdan sanırım, artık düşüncelerim de birbirine girmeye başladı. Kitap okumak mümkün değil. Şoför mola vermek istediğini söyledi. Bir yerde durduk. Çantamı omzuma alıp, sapına sıkı sıkı yapıştım. Sanki cüzdanımı, telefonumu ve pasaportumu alıp kaçsalar bir şey yapabileceğim... Yemek isteyip istemediğimi sordu şoför. Hiç aç hissetmiyordum. Kocaman bir yumruk mideme oturmuş gibiydi.

Oysa vize başvurusu yapmak için beklerken, sipariş verebilmek için resimlerdeki farklı yemeklerin isimlerini ezberlemeye çalışıyordum. Metal bir tabağın içinde iki küçük lavaş benzeri hamur ve yanında sulu bol baharatlı bir yemekle geldi şoför. Çatal, bıçak derdi yok. Hamurları kullanıp kısa sürede bitirdi yemeğini. İsrarla yemek isteyip istemediğimi sordu. O sırada garson geldi ve başka bir metal tabak içinde küçük hamurlardan getirdi. Çok fazla ısrar ettikleri için daha fazla dayanamadım ve hamurlardan birinin kenarından bir parça kopardım. Yağlı, baharatlı ama bir o kadar da lezzetliydi.

Aç hissetmiyordum. Biraz da ilk günden midemi, bağırsak-

larımı rahatsız etmek istemiyordum ama dayanamadım ve o küçük hamur parçasının hepsini bitirdim. Bu sırada şoför kendisine sütlü çay söylemişti. İngilizlerden kalan alışkanlıklar diye düşündüm. Bu sefer yine ısrarla çay içmemi öneriyor.

Çay içmem için ısrar edenlere her zaman anlatırım: “Çay içmeyi zaten sevmezdim, damağımda bıraktığı tadı sevmiyorum bir de Çernobil faciasından sonra radyasyondan korktuğum için çay içmeyi tamamen bıraktım. O dönem gazetelerde gördüğüm çocuk fotoğrafları ve...”. Fakat bu sefer bu uzun hikâyeyi anlatmayı yersiz ve anlamsız buldum. Çay içmiyorum diye cevapladım sadece.

Mola vermek iyi gelir sanmıştım. Ön pencereleri açık, klimasız bir arabadan inince biraz hava almış oldum. Fakat tekrar arabanın o rahatsız koltuğuna oturup birbirinin benzeri yoksulluk dolu yan yana gelmiş kareleri görmek artık üzüntü veriyordu. Yüzlerce, milyonlarcası için hayat, karnını doyurmak ve başını sokacak bir yer bulmaktan mı ibaretti?

Hava kararmaya başlamıştı. Beş saat sürmesi beklenen yolculuk uzadıkça uzuyordu sanki. Nereye gittiğimi ve doğru yöne gidip gitmediğimi bile bilmiyordum. Amerika'ya ilk uçuşumda Columbus havaalanından otele giden serviste de tek başıyım. Buz gibi klimalı minivan içine bindiğimde iri yarı zenci şoföre sadece gideceğim yeri söylemiştim. Karanlık otobanda giderken içimde en ufak bir korku hissetmemiştim. Yollardaki tabelaları okuyup, neredeyiz ne kadar kaldı diye tahmin etmeye çalışıyordum. Ama şu anda okunacak tabela da yok, ışıklar da gitgide azalıyor. Bir kara deliğin içine sürükleniyor gibiyim. Kafamın içinde bir şarkı; uzun ince bir yoldayım, gidiyorum gündüz gece, bilmiyorum ne haldeyim, gidiyorum, gidiyorum...

Trene yetişebilmiş olanlar evlerine varmıştır şimdi. Onlar da akşam yemeklerini metal tabaklarda mı yediler acaba? Ailede herkesin tabağı var mı acaba? Tavuk yemeleri serbest olan gün müydü acaba yoksa hiç et yemiyorlar mı? Onlarla birlikte trende olsaydım tünellerden geçecek miydik acaba? Yol karanlık,

tünelin ucu görünmüyor gibi. Ne kadar süre bu şekilde git- tik bilemiyorum. Sonra bir binanın önünde durdu şoför. Bana dönüp “Burası mı?” diye sordu. Sanki her tatil döneminde ge- lip konakladığım yer! Karanlıkta tabelasını okumak mümkün değil. İnternette resimlerini gördüğümüz, dört yıldızlı olduğu iddia edilen otel binasına hiç benzemiyor. “Bilmiyorum”, deyince “Resepsiyona sorayım” dedi. Arabada bekliyorum dönmesini. Hem geldik diye sevinmek istiyorum hem de neredeyim ben diye merak ediyorum. Dakikaların, saniyelerin ve saliselerin sabrımı zorlamak istercesine yavaş geçtiği bir süre sonra şoför otelin burası olduğunu söyledi. Ödemesini yaptım. Teşekkür edip, bir bahşiş ve yanımdaki nazar boncuklarından birini hediye ettim. Hemen resepsiyona gittim. Odamın anahtarını hazırladılar, eşyalarımı taşıması için uzun boylu, derisi oldukça koyu renkli birini çağırıldılar.

Otel (!) görevlisinin arkasından yürürken plastik terliklerinin sıpıdık sıpıdık çıkardığı sesleri takip ettim. Büyük sunta kapıyı kocaman metal anahtarla açtı. Gıcırdayan menteşelerin ke- sinlikle yağlanması gerekiyor. Kimin umurunda... Eşyalarımı küçük ahşap komidin üzerine koydum. Hemen cep telefonumu şarja taktım. Otel olarak isimlendirilmiş yere geldiğimi haber verdim. Evet hâlâ tek parçayım, hayattayım ve başıma bir şey gelmedi!

Elimi yüzümü yıkamam lazım. Banyoya girdim. Sol üst ke- narı kararmış ayna, duvara üzerine plastik takılmış dört çivi ile tutturulmuş. Musluğu açacakken beyaz lavabonun duvara yas- landığı kenarında tek sıra halinde yürüyen iki hamam böceği görüyorum. Bugün yol boyunca irili ufaklı hiçbir hayvana zarar vermedik. Şimdi de çığlık atıp onları uzaklaştıramayacağımı biliyorum. Acaba onlar da akşam yemeklerine mi yetişmeye çalı- şıyorlar? Yuvaları hemen kapının yanındaki delikte mi yoksa lavabonun altında daha gözden uzak bir yerde mi? Kafka’yı anı- yorum. Sabaha ben de dönüşür bunların peşine takılır mıyım?

Saçma bir gülümseme geliyor. Başımı kaldırıp aynada yüzü-

me bakıyorum. Hâlâ gülümsüyör. Evet bugün de şanslıydım, yolculuğu iliklerime, tüm hücrelerime kadar hissettim. Bunu da başardım... Yola çıkmadan önce kızımmla bir Barbie çizgi filmi seyretmiştik. Amerika'nın bir şehrinde Paris'e teyzesinin yanına moda eğitimi almak üzere yola çıkıyordu. Kenarları oymalı, gümüş renkli yaldızlı kocaman bir boy aynasının karşısına geçtiğinde fırfırlı, tüllü kıyafetleri üzerine tutup şarkı söylüyordu

Barbie: "Oh, Oh, Oh, it's a day, it's a perfect day...". Ben de ahı gitmiş vahı kalmış aynada yorgunluktan bitap düşmüş tozlu yüzüme bakıp "Oooo ne gün, ne mükemmel bir gün..." diye Türkçe'ye çeviriyorum şarkıyı. Evden ayrılalı 24 saati geçmek üzere. Sonra beğenmiyorum İngilizce versiyonunu söylüyorum yüksek sesle. Sesimin kafamdaki bugün gördüğüm hayat silüetlerini ve tozun acı tadını bastırmasını istiyorum. Acaba şoförün çocuğu var mı? Kızı varsa hiç çizgi filmi seyretmiş midir? Babası ile evcilik oynamış mıdır? Aynanın karşısına geçip hangi kıyafeti ile hangi şarkıyı söylemiştir? Acaba akşam yemeği yiyebilmiş midir?

ZEYNEP'İN BURUKLUĞU

Bir dağ köyüdü. Her dağ köyünde olduğu gibi Burada da güneş soğuktu, insanların nasırlı ellerini ısıtmıyordu. Zeynep böyle bir dağ köyünde, zemheri ayazında gözlerini açtı. Dünyada varı yoğu bir inek ile üç koyun olan bir evde doğdu. Bu evde “Bir inehtir, yedi candır, hak sana ayandır” sözünün tezahürünü yaşıyorlardı. Kendini bildi bileli babası hayvanlarla uğraşır, başkalarına çalışırdı. Amacı dört çocuğunun ve hayvanlarının yaza çıkmasını sağlamaktı. Annesi ise daha oyun çağındaydı amcasının oğluna gelin verildiğinde. Kaderdir bu seninki aileninkiyle aynı kâğıda yazılır.

Zeynep’in ömrünü geçireceği yer gözünü açtığı zaman gördükleriyle sınırlı olacaktı. Bir ağacı tutar gibi onu tutan toprağın olacaktı. Zeynep’in yılları eriyen karlar, yeşeren otlarla geçti durdu. Yaşadığı yerde kızların yaşı taşıdığı tencere, sağdığı inek ve yaptığı ekmektir. Zeynep de artık yaşını doldurmuş, gelin olma vaktine gelmişti ama bundan habersiz yaşıyordu.

Köylerin en büyük eğlencesi haftada bir köye gelen hikâye anlatıcılarıdır. O anlatıcılar geldiklerinde özellikle çocuklar seviirdi. Anlatıcılar köyden bir eve konuk olurlar ve ev sahibi diğer köylülere haber verirdi. Akşama hep birlikte gaz lambalarının yandığı odaya doluşurlardı. Çocuklar da anlatıcının oturduğu sedirin önünde yere oturur ve ne kadar yakın otururlar ise hikâyenin içine o kadar gireceklerini zannederlerdi. Yine bu gecelerin birinde Zeynep de en yakından yerini almıştı. Anlatıcı küçük küçük dünyası olan insanlara başka dünyalardan yaşananları anlatmaya başladı. Bir gün Zeynep'in hikâyesini anlatacağını bilmiyordu. Onu dinleyen Zeynep'in de bilmediği gibi.

Anlatıcının “Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde...” dediği o gün köye, zamanının haber güvercinleri olan, at ile katırların sırtına yüklediği demlik, leğen ve rengârenk kumaşlarla çerçi geldi. Sohbetlerinin ünü diyardan diyara yayılmış olan çerçiler geldikleri köylerden haber getirir, gidecekleri köylere haber götürürlerdi. Köylüler doğan çocuğu, gelinlik kızı, hastayı ve ölüyü onlardan haber alırlardı. Köylerine geldiği gün çerçinin gözü diğerlerinden daha küçük olan Zeynep'e ilişti. Zeynep uzun boyuyla akranlarından ayrılıyordu. Çerçi, Zeynep'in kim olduğunu kimlerden olduğunu sorup öğrendi. Zeynep artık haber güvercininin ayağındaki kâğıttaydı. Haber güvercini uçtu, Zeynep'e tez zamanda görücü geldi. Yaza düğün kuruldu. Zeynep ilk kez o zaman birlikte yaşayacağı insanı gördü. Ağlamanın seçme fırsatı verilmemesine bir çare olmadığını da o zaman anladı. Zaten “kocası yaşıtı değil, yazık bu kıza” diyen de yoktu.

Zeynep'in çabucak büyümesi gereken, zor günleri başlamıştı. Yabancılaşma alışma, hasret çekmeye bile fırsatı yoktu. Gelin gittiği evde kendisini değil, onu doğurup büyüten ailesini temsil ediyordu. İlk önce itaatin simgesi olan yazmayı başına bağlatırlar. Ağzını örtmesini, erkeklerden ayrı yerde yemek yemesini öğretilir. Zeynep bunları annesinden bilmiyor değildi ama yaşamasının ne kadar zor olduğunu yeni fark etmişti. Yaşa ki yaşa-

tasın, öğren ki öğretesin geleneğiydi. Dert ortağı; sırtını verdiği taş duvar, isyanı; al yanaklarından düşen küçük küçük yaşlardı.

Gel zaman git zaman Zeynep'in karnı burnuna geldi, anne olacaktı. Zor geçen bir doğumdan sonra oldu da. Dünyaya mavi gözleriyle yeni denizler getiren Elif doğmuştu. Zeynep, Elif'i kucığına aldığı anda sanki kalbini eline vermişlerdi. Çocuğunun kokusunu duydukça içine huşu doluyordu.

Elif'in dünyaya gelmesi ile hayat Zeynep için güzelleşmeye başlamıştı. Yaptığı işler, söylenen ağır sözler gözünde bir anda yok olmuştu. Her an Elif'inin yanında olmak, saçlarını koklamak, yüzünü görmek istiyordu. Yavrusu yediği ekmek, içtiği su, kız çocuğunu sevindiren bez bebek olmuştu.

Gün geçtikçe Elif'in sarı sarı saçları çıkmaya başlamıştı. Sütünü emdikten sonra tombul yanaklarında belirginleşen gamzeleri neşesini gösteriyordu. Derken zamanla Zeynep'in inanası gelmeyen söylentiler ortaya çıkmaya başladı. Zeynep belki de dünyalar güzeli Elif'inin bir eksikliğinin olmasının haksızlık olduğunu düşünüyordu.

Elif'in gözlerinin görmediği yürümeye başladığında daha belirgin olarak ortaya çıkmıştı. Elif, kendisini gören herkesin yüreğini sızlatırcasına, minnacık elleriyle ışığı bulmak için karanlığa doğu koşuyordu. Yürürken bir yerlere çarptığında acıyan vücudu için yanaklarından dökülen yaşlar annesinininki ile birleşip nehirlere dönüşüyordu.

Zeynep bir zaman sonra ağlamanın çözüm olmadığını, yavrusuna yardım etmesi gerektiğini anladı. Anneliğin dünyaya bir çocuk getirmek ile bitmediğini, onu yaşatmanın kadim yükünü hissediyordu.

Zeynep çocukluluğun verdiği enerjiyle az koşup düşmeyen Elif'in geçtiği yollardaki taşları temizledi, bir yerlere çarptığında kendisini inciteceği yanlarına yünden yastıklar bağladı, düştüğünde dizi kanamasın diye dizlerine bezler sardı, yaralarına her seferinde merhem oldu.

Köyde çocuk büyütmenin zor olduğu zamanlarda Elif'in bir de göremiyor olması işleri daha da zorlaştırıyordu ama Zeynep dağ kadar işinin arasında kızının hiçbir şeyini eksik etmiyordu. Elif'in ellerini açarak insanların sesine doğru koşması da Zeynep'in canına can katıyordu.

Herkesin çocuğu vardı ama Elif o köy için başkaydı. Kim ki ilçeye inip çocukları için bir şey alsın Elif'i de asla unutmazdı. Elif'in al yanakları yediği şekerlemelerden, börek ve çöreklerden iyice dolgunlaşmıştı. Zeynep tandırda ekmek yaparken, hayvanlarla uğraşırken köyün kızları sevinerek Elif'e bakmak istiyorlardı. Onlar için Elif beyaz kumaşa gözleri mavi iplikle dikilmiş bebekleriydi. Elif de sesine yakın hissettiği sesleri seviyordu.

Zaman yine aktı durdu, derken Elif 4 yaşına girmişti. Daha çok dışarı çıkmak, daha fazla gezmek istiyordu. Köyde geçmişte böyle bir durumla karşılaşmadığı için Zeynep'e ne yapması gerektiğini söyleyecek kimse de yoktu. Zeynep'in aklına Elif'in elleriyle görmesini sağlayacak ip yolları geldi. Elif evin içini ezber biliyordu ama dışarıya kimse olmadan çıkamıyordu. Zeynep yollara diktiği bazı ağaçlara ipler bağlayarak, gidilmesinde tehlike görmediği yerlere kızının ulaşmasını sağladı. Artık Elif köyün çeşmesine, çocukların oyun oynadığı araziye, bazı komşularına gidip gelebiliyordu.

Hazin olayın yaşandığı o sene kara kış erken gelmişti. Yağan beyaz kara karşın niçin kara kış denildiğinin sebebi herkes için malûm olan soğuk, Zeynep için de keşke öyle olmakla kalsaydı. Elif karda oynamayı çok seviyordu. Bu mevsim onun mevsimiydi. Yumuşacık karın içinde yuvarlanmaya, ellerinde onu sertlesinceye kadar sıkmaya, saçların arasına doluşan karları dökme-ye bayılıyordu. O gün evde ekmek yapılacaktı. Hamur yüzünden soba yakılmamıştı. Bunun için evdekiler komşuya misafirlığe gitmişlerdi. Elif de sabahtan karda oynamaya çıkmıştı. Zeynep elinde tencerelerle su almaya giderken kızının karda oynamasını biraz seyre daldı. Kızı onun "çok yorma kendini" dediğini

duyunca koşup annesine sarıldı. İstiyordu ki annesi de bu mutluluğu onunla paylaşırdı. Zeynep çok işinin olduğunu suyu getirinceye kadar oradan uzaklaşmamasını söyledi.

Annesi gittikten sonra Elif'in küçük parmakları soğuktan üşümüştü. Oynadığı yerde ipi aradı ve eve doğru gitmeye başladı. Odaya geldiğinde orasının da soğuk olduğunu hissedip daha da üşüdü. Parmaklarının sızısı bekledikçe artıyordu. Tekrar dışarı çıkmak için kapıya yöneldi. Dışarı çıktığında evlerinin yan tarafından gelen sıcaklığı fark etti. Eğer ip yoksa oraya gitmesi gerekiyordu ama üşüyen ellerinin sızısına dayanamadı ve sığağa yöneldi. Isının sarmalına yakalanmış içine doğru çekiliyordu. Bir anda bastığı yerdeki boşluğu hissetti.

Zeynep'in yüreğine alev düştü. Bu nasıl bir histiyse ilk olarak yavrusu aklına geldi. Suyu alıp koşmaya başladı adeta su diye haykıran yavrusuna yetişmek için. Köşeyi döndüğünde Elif yoktu. Onlara doğru koşan kalabalığı gördüğünde ayaklarını dizlerinden kollarını omuzlarından kesmişlerdi. Keşke zaman dursaydı ve herkes buraya kadar yaşasaydı. Haykırışı göklere çıkmış belki de yaradana ulaşmıştı. Bıraksalar oracıkta ateşe atlardı. Küllenmiş yavrusunun bedenini sarmak istiyordu. Sıktağı yumruklarıyla göğsüne vuruyordu; Elif'ini, mavi gözlüsünü, oradan mı çıkarıp almışlardı? Getirdiği suyu döktüler ateşten kavrulmuş küçücük bedenine, Elif annesinin yüreğinde kocaman bir kor olmuştu.

Köylüler sonraki gün donmuş çamuru kazdılar, Elif için bir avuç kadar mezar yeri açtılar. Kimse Elif'in üzerine kürekle toprak atmaya kıyamadı, çukuru elleriyle doldurdular. Zeynep için hayat o boşlukta sona ermişti. Elif için hayatının en sancılı günleri bir mezar taşının başında aynı zamanda başlamıştı. Her gün kızının mezarına gidiyor, zorla eve getiriliyordu. Bir abdalın dediği gibi "bu bir demdir gelir geçer..." ama onun için geçmiyordu. Bu kış öyle bir kıştı ki bitmeyecekti.

Kızını kaybetmesinin üzerinden bir ay geçmişti ama Zeynep bir türlü toparlanamıyordu. Kocasını Zeynep'in bu halini önceleri

bağırarak düzeltmeye çalıştı ama zamanla yerini dayak almıştı. Bir de kaynanasının sözlü olmasa da tavırlarıyla onu suçlaması da cabasıydı. Bütün bunlar artık dünyada olamayan Zeynep'e hiç etki etmiyordu. Yediği bir parça ekmek ve içtiği bir bardak su giderek zayıf olan vücudunu bir kuru kemiğe çevirmişti. Kızı toprak altındaydı diye nefes almayı bile kendine haram görüyordu.

Zeynep bir gece Elif'ini rüyasında görmüştü. Elif her zaman ki gülüşünü yüzüne kondurmuş odadaki sedirden annesinin kollarına atlıyordu. Ne kadar çok özlemişlerdi ki birbirilerini uzun bir süre sarılı kalmışlardı. Zeynep kızını yere bıraktığında Elif elinden tuttu ve annesini dışarı çıkardı. Kapının önünde kıpkırmızı bir ip bağlanmıştı. Elif minicik elleriyle kapının yanındaki ağaca bağlı ipi aradı. Bulduğundaysa bir eliyle ipi tutup diğer eliyle annesinin elini sıkıca çekip peşinden götürüyordu. Mezarlığın yanından geçtiklerinde Zeynep her gün başına geldiği kızının mezarına dönüp bakmıştı ama orada artık bir mezar taşı yoktu. Eski mezarlık yemyeşil, sapsarı çiçeklerin olduğu bir kır oluvermişti. Öyle hızlı yürüyorlardı ki dağlar dağlar üstüne aşıyorlardı. Son dağı da aştıklarında Zeynep'in köyü uzaklardan görüldü. Kavaklar yeşillenmiş, çayırlar uzamış, sular coşmuş akıyordu. Zeynep sevinçten dolu dolu ağlamaya başlamıştı.

Uykusunda gözlerinden gelen yaşlar Zeynep'i uyandırmıştı. Sabahın erken saati hava iyice kapanmış, yavaştan kar serpiştirmeye başlamıştı. Zeynep üzerine bir şeyler alıp kızına varmalıydı. Kızının mezarının yanından geçti ama Elif'in orada olduğunu düşünmüyordu. Dağa doğru tırmanmaya başladı. İlk zirveyi aşana kadar nefes nefese kalmıştı. Serpiştiren kar da güçlü bir fırtınaya dönüvermişti. İki, üç derken ayaklarında derman kalmamıştı. Yaslandığı bir kayadan son bir defa kalkmayı denedi. Zeynep uzaklardan görülen köyünde kendisini bekleyen Elif'e varamayacaktı. Kar yükselmeye başlamıştı. Kavuşmak bahara kalmıştı. Kim derdi ki Zeynep baharda su olup geri gelecek, köyüne aktığı dereye çektiklerinin acısını taşlardan alarak?

Yeni yeni ısınmaya başlayan güneş dağların arasından doğu-

yordu. Ağaç dallarına konmuş kuşların cıvıltıları kulağa hoş geliyordu. Kuzusunu kaybetmiş koyun avazı çıktığı kadar bağıyordu. Bu mevsimde suyun bile bir kokusu olurdu. İnsanlar erkenden uyanmışlar, güne hazırlanıyorlardı. Tahta kapı çığlık atarcasına açıldı. “Zeynep kızım uyan artık öğlen oldu” dedi annesi.

Bakarsınız Zeynep’in hikâyesi de başka bir köyde anlatılır.

YAZAR	Oda Sicil No	E-Posta	
ABDULLAH SEZGİN	115165	Asezginno7@gmail.com	Mak. Müh.
AHMET KURLUTEPE	27741	akurtlutepe@gmail.com	Mak. Müh.
AHMET UÇUR KILYAR	103794	ahmetugur90@gmail.com	Mak. Müh.
ALAETTİN ŞAHAN	32460	gemtekltd@yahoo.com	Mak. Müh.
BAHA KOÇAK	5971	baha552@gmail.com	Mak. Müh.
BERNA H. ULUTAŞ	49240		
CEVAT ERDOĞAN	35242	cevat.erdogan@hotmail.com	Mak. Müh.
DENİZ ÖZTÜRK	49121	denizcvs@yahoo.com	Mak. Müh.
DERYA DOĞAN	98555	deryavdogan@gmail.com	Mak. Müh.
EREN ÖKSÜZ	62436	oksuz.eren@hotmail.com	Mak. Müh.
ESAD DOLUNAY	108007	esatdolunay@gmail.com	Mak. Müh.
ESER ÖNSEL SİLİSTRE	32716	esersilistre@gmail.com	Mak. Müh.
ESRA ELİTAŞ	64180		
ESRA ELİTAŞ	64180		
FERHAT ALGÜN	8662	ferhatalgun@yahoo.co.uk	
FİLİZ TAMTEKİN	28707	filiztamtekin@gmail.com	Mak. Müh.
GÖKHAN KARADAŞ	118262	gokhankaradas3@gmail.com	Mak. Müh.
HALUK ERGEN	25666	halukergen@hotmail.com	Mak. Müh.
HAMİT ARSLAN	44385	hamitarслан@hotmail.com	Mak. Müh.
HAYRİYE Y. A. AKYÜZ	40226	yildiz.aka@gmail.com	Mak. Müh.
İSMAİL ODABAŞI	29212	odabasiz1@hotmail.com	
KEMAL ÖZKAN	44297	kemalozkano33@gmail.com	Mak. Müh.
LÜSAN BIÇAKÇI	32818	lusanbicakci@gmail.com	End. Müh.
LÜSAN BIÇAKÇI	32818	lusansaskal@hotmail.com	End. Müh.
MEHMET AKIN ALTUĞ	4183	akinaltug@gmail.com	Mak. Müh.
MEHMET DİKİCİ	44565	mehmet_dikici@hotmail.com	Mak. Müh.
MELİH EROLUS	21811	melih_erolus@hotmail.com	Mak. Müh.
MESUT GEÇGEL	101234	mesut.gecgel@mimo.org.tr	Mak. Müh.
NERGİZHAN ANAÇ	70135		
NURDAN ATAY	27567	nurdanatay@hotmail.com	End. Müh.
NURETTİN ÖZCEVİZ	6151	nozceviz@gmail.com	Mak. Müh.
ONUR AYHAN KILYAR	88098	kilyar@yahoo.com	Mak. Müh.
ÖMER ÖZER UYSAL	3159	omerozeruysal@gmail.com	Mak. Müh.
ÖMER ÖZER UYSAL	3159	omerozeruysal@gmail.com	Mak. Müh.
ÖMER SAİT AKSOY	78137	osaksoy@hotmail.com	Uçak Müh.
SADRETTİN UZUNGET	14907	sadrettinuzunget@gmail.com	
SELENAY S. TUFAN	342893	slnysny.tfn@gmail.com	Öğrenci Üye
SERDAL AYDOĞMUŞ	92138	saydogmuso6@gmail.com	
SERVET KARACALI	24396	karacali@superonline.com	Mak. Müh.
SONER AYGÜL	123300	s.aygull@hotmail.com	Mak. Müh.
TAYFUN SÜRÜCÜ	59508	tayfun.surucu@yandex.com.tr	Mak. Müh.
TOLGA AYDOĞAN	123463	ydgn.tolga@gmail.com	Mak. Müh.
UÇUR EKTİ	119456		
UMUT YEŞİLBAŞ	104794	umutyslbs@gmail.com	Mak. Müh.
ÜMİT ÜLGEN	15605	umit.ulgen@hotmail.com	Mak. Müh.
VOLKAN EMRE ÇALI	49120	vemrecali@gmail.com	Mak. Müh.

TMMOB
MAKİNA
MÜHENDİSLERİ
ODASI
İSTANBUL ŞUBESİ

İLK ÜÇE GİRENLER

MÜHENDİS DE YAZAR ÖYKÜ YARIŞMASI SONUÇLANDI

Birinci: **Volkan Emre ÇALI** - 1 Nisan

İkinci: **Nurdan ATAY** - Hepsi Müezzinin Suçu

Üçüncü: **Deniz ÖZTÜRK** - Emniyet Vanası

Sosyal ve Kültürel Etkinlikler Komisyonu

TMMOB
MAKİNA
MÜHENDİSLERİ
ODASI
İSTANBUL ŞUBESİ

İLK ÜÇE GİRENLER

ŞİİR YARIŞMASI MÜHENDİSİN ŞİİRİ

1. Hayriye Yıldız Aka Akyüz - Aydan

2. Lüsan Bıçakçı - Güzel Hüzün

3. Alaettin Şahan - Sen Varken

Sosyal ve Kültürel Etkinlikler Komisyonu

